

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน เพื่อส่งเสริมการยอมรับจากเพื่อน
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิธีวิทยาการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF COOPERATIVE LEARNING ACTIVITY WITH PEER REPORTING
TO PROMOTE PEER ACCEPTANCE OF LOWER-SECONDARY STUDENTS



A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Methodology for Innovation Development in
Education

Department of Educational Research and Psychology

FACULTY OF EDUCATION

Chulalongkorn University

Academic Year 2022

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน เพื่อส่งเสริมการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โดย	น.ส.นันทริยา สุขุม
สาขาวิชา	วิธีวิทยาการพัฒนานวัตกรรมการทางการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา สุระเศรษฐ์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณะบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุขชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา สุระเศรษฐ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง)

6380083327 : MAJOR METHODOLOGY FOR INNOVATION DEVELOPMENT IN
EDUCATION

KEYWORD: Cooperative learning, Peer reporting, Peer acceptance

Nuttareeya Sukom : DEVELOPMENT OF COOPERATIVE LEARNING ACTIVITY
WITH PEER REPORTING TO PROMOTE PEER ACCEPTANCE OF LOWER-
SECONDARY STUDENTS. Advisor: Asst. Prof. CHUTIMA SURASETH

The purposes of this research are to develop and investigate the effects of cooperative learning activities with peer reporting on promoting peer acceptance. The research process used the Design Thinking. This began with understanding students' relationships with other students, defining the problem, studying and designing cooperative learning activities with peer reporting by interviewing five homeroom teachers, three science teachers, two lecturers, and five students. The learning activity was then used with 31 second-year secondary school students. Sociometric techniques were used to collect peer acceptance data. The data were analyzed using inductive analysis, percentage, and sociometric techniques. The findings were as follows: 1) The cooperative learning with peer reporting was an activity that encouraged students to work in groups, with teachers' usage of Jigsaw technique and Small-group Teaching. The peer reporting allowed students to observe and report positive peer behaviors during group activities. 2) After implementing the cooperative learning activities with peer reporting, the sociometric status of some students in the classroom has been changed. The sociometric status of seven students has been increased, while that of two students has been decreased. The status of five students who used to be in the neglected or rejected has been increased.

Field of Study: Methodology for Student's Signature

Innovation Development

in Education

Academic Year: 2022 Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา สุระเศรษฐ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยทุ่มเทเวลาในการดูแล ตรวจสอบ ชี้แนะ ให้คำแนะนำและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย รวมไปถึงเป็นต้นแบบและเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยสามารถทำงานวิจัยนี้ได้สำเร็จลุล่วงตามที่วางแผนไว้ ความสามารถและประสบการณ์ของอาจารย์ถือเป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้งานวิจัยเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอบพระคุณ รศ.ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรศ.ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้ ที่ให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงเครื่องมือวิจัยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่มอบความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ตลอดระยะเวลาที่ศึกษา ซึ่งความรู้เหล่านี้ถือเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้เกิดงานวิจัยเล่มนี้ ขอบพระคุณตัวอย่างวิจัยทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอบพระคุณ นายฉันทบูรณ์ ฉัญลักษณ์มะระ และนายกรวิก อยู่พินดุง เพื่อนร่วมภาควิชาวิจัย และจิตวิทยาการศึกษา ที่คอยให้คำปรึกษา แนะนำ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำวิจัย ขอบพระคุณ นางสาวพรรณราย คชาภรณ์วงศ์กร ที่คอยช่วยเหลือผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประการสุดท้าย ขอบพระคุณ นายปวิชญา ปรีชา สำหรับกำลังใจสำคัญและการสนับสนุน ทุกอย่างตลอดการทำวิจัยในครั้งนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

นัทริยา สุขุม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
สมมุติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย.....	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
ตอนที่ 1 การยอมรับจากเพื่อน.....	16
1.1 ความหมายและความสำคัญของการยอมรับจากเพื่อน.....	16
1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับจากเพื่อน.....	17
1.3 แนวทางการประเมินการยอมรับจากเพื่อน.....	18
1.4 แนวทางการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน.....	20

ตอนที่ 2 การเรียนรู้แบบร่วมมือ	21
2.1 ความหมายและความสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	22
2.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	23
2.3 องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ	24
2.4 รูปแบบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	26
2.5 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ	27
ตอนที่ 3 การใช้รายงานจากเพื่อน.....	28
3.1 ความหมายและความสำคัญของการใช้รายงานจากเพื่อน.....	28
3.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการใช้รายงานจากเพื่อน.....	29
3.3 ประเภทและองค์ประกอบของการใช้รายงานจากเพื่อน.....	30
3.3.1 ประเภทของการใช้รายงานจากเพื่อน	30
3.3.2 องค์ประกอบของการใช้รายงานจากเพื่อน	31
3.4 ขั้นตอนการใช้รายงานจากเพื่อน	32
ตอนที่ 4 กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design thinking).....	34
ตอนที่ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	38
ระยะที่ 1 การทำความเข้าใจความสัมพันธ์ของนักเรียนและประเด็นความต้องการของ กลุ่มเป้าหมาย.....	39
ระยะที่ 2 การทำความเข้าใจแนวทางในการออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับรายงานจากเพื่อน.....	44
ระยะที่ 3 การทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้รายงานจากเพื่อน.....	48
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	59
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของนักเรียนและประเด็นความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย	59

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางในการออกแบบและผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบ ร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน.....	66
ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้รายงานจากเพื่อน	78
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะการวิจัย	93
สรุปผลการวิจัย.....	94
อภิปรายผลการวิจัย.....	98
ข้อจำกัดของการวิจัย	103
ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	104
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย	107
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	111
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง.....	128
ภาคผนวก ง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	178
บรรณานุกรม.....	253
บรรณานุกรม.....	263
ประวัติผู้เขียน.....	265

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 ความแตกต่างของการเรียนรู้ร่วมกันและการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	24
ตารางที่ 2.2 เปรียบเทียบขั้นตอนการรายงานเพื่อนเชิงบวกและ Tootling.....	32
ตารางที่ 3.1 โครงสร้างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน.....	53
ตารางที่ 4.1 สรุปประเด็นปัญหาและแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน.....	72
ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบจำนวนนักเรียนในสถานภาพทางสังคมมิติก่อนและหลังทดลองของนักเรียน ทั้งห้องเรียน.....	80
ตารางที่ 4.3 ตัวอย่างวิจัยที่มีการเปลี่ยนสถานภาพทางสังคมมิติ.....	84



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่ 4.1 จำนวนการเข้าเรียนและการส่งงานของตัวอย่างวิจัย ขณะจัดกิจกรรม	79
แผนภูมิที่ 4.2 เปรียบเทียบจำนวนนักเรียนในสถานภาพทางสังคมมิติก่อนและหลังทดลองของนักเรียนทั้งห้องเรียน.....	81
แผนภูมิที่ 4.3 เปรียบเทียบสถานภาพทางสังคมมิติก่อนและหลังทดลองของนักเรียนทั้งห้องเรียน..	81
แผนภูมิที่ 4.4 เปรียบเทียบสถานภาพทางสังคมมิติก่อนและหลังทดลองของนักเรียนที่ถูกเพื่อนทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ.....	83



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 3.1 วิธีดำเนินการวิจัย 39



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กและเยาวชนทุกคนได้รับการสนับสนุนให้ไปโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 ที่ว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3, 2562) เพื่อให้นักเรียนได้รับการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งนอกจากพัฒนาความรู้ การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในโรงเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนจะส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจในการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การปรับตัวทางสังคม และพฤติกรรมในห้องเรียน (Hundley & Cohen, 1999; Vandell & Hembree, 1994; Yugar & Shapiro, 2001 as cited in Leung & Silberling) แต่จากการสำรวจและการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าแนวโน้มการมีความสัมพันธ์ทางสังคมและการมีเพื่อนสนิทของวัยรุ่นและเยาวชนไทยมีแนวโน้มลดลง โดยในปีพ.ศ. 2551 นักเรียนไม่มีเพื่อนสนิทมีเพียง 3.5% แต่ในปีพ.ศ.2558 นักเรียนไม่มีเพื่อนสนิทเพิ่มขึ้นเป็น 6.6% (สถาบันวิจัยประชากรสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2563) ประเทศไทยมีปัญหาการรังแกกันในโรงเรียนสูงเป็นอันดับ 2 ของโลกปีละประมาณ 6 แสนคน หรือคิดเป็นร้อยละ 40 โดยในปี 2563 พบว่าเด็กอายุ 10-15 ปี จาก 15 โรงเรียนเคยถูกรังแกคิดเป็นร้อยละ 91.79 ในปี 2564 พบว่าประเทศไทยมีสถิติ Cyberbullying สูงเป็นอันดับ 5 ของโลก โดยนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 35-40 เปอร์เซนต์ เคยเป็นทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ และจากงานวิจัยพบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นประมาณร้อยละ 45 เปอร์เซนต์ มีประสบการณ์เกี่ยวกับ Cyberbullying ทั้งสิ้น (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2563; กองเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม, 2564; มติชน ออนไลน์, 2561) นอกจากนี้ ยังพบว่า ช่วงก่อนโรคไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 นักเรียนร้อยละ 20 มีปัญหาในเรื่องของพฤติกรรม อารมณ์ หรือทักษะสังคม โดยเฉพาะปัญหาเรื่องการปรับตัว และหลังเกิดการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ที่ส่งผลกระทบทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ ทำให้นักเรียนไม่มีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดปัญหาในการปรับตัวเพื่อยู่ร่วมกันกับเพื่อนในสังคม จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือเพื่อให้กลับมามีเพื่อนและสามารถเรียนหนังสือได้ตามปกติ (ผู้จัดการออนไลน์, 2563)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงสรุปได้ว่านักเรียนไทยมีแนวโน้มความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนที่ไม่ค่อยดีนักและจากข้อมูลบนโลกออนไลน์ปี 2562 พบว่าสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นเครียดอันดับ 1 คือปัญหา

ความสัมพันธ์ (ผู้จัดการออนไลน์, 2562) ทั้งนี้ ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนสามารถนำมาสู่การเกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย เช่น การรังแกกันในโรงเรียน โดยนักเรียนที่ถูกรังแกจะเป็นนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนต่ำ (Bruyn et al., 2010) ปัญหาการรังแกกันในโรงเรียนยังสามารถนำมาสู่ปัญหาความเครียดและวิตกกังวล โดยนายแพทย์สมัย ศิริทองถาวร รองอธิบดีกรมสุขภาพจิต กล่าวว่าทั้งนักเรียนที่เป็นผู้รังแกและผู้ถูกรังแกจะทำให้เกิดความเครียดและความวิตกกังวลได้ (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2561) ในปีงบประมาณ 2561 ความเครียดหรือวิตกกังวลเป็นปัญหาที่วัยรุ่นและเยาวชนโทรปรึกษาสายด่วนสุขภาพจิตเป็นอันดับที่ 1 แบ่งเป็นเด็กอายุ 11-19 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.6 และเยาวชนอายุ 20-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.1 จากนั้นในช่วง 6 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2562 สัดส่วนของเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาความเครียดหรือวิตกกังวลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ปัญหาความเครียดและวิตกกังวลยังเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดโรคซึมเศร้าและคิดทำร้ายตัวเองหรือฆ่าตัวตายได้ ซึ่งในปีงบประมาณ 2561 ปัญหาซึมเศร้าและมีความคิดอยากฆ่าตัวตาย/ทำร้ายตนเอง เป็นปัญหาที่วัยรุ่นและเยาวชนโทรปรึกษาสายด่วนกรมสุขภาพจิตเป็นอันดับที่ 3 และ 5 คิดเป็นร้อยละ 10.9 และ 1.1 ตามลำดับ ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าและฆ่าตัวตายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในปี 2564 พบว่าปัญหาซึมเศร้าและฆ่าตัวตายมีแนวโน้มสูงถึงร้อยละ 16.8 และ 9.5 ตามลำดับ โดยในกลุ่มอายุน้อยกว่า 20 ปีมีแนวโน้มสูงที่สุด (กองเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม, 2564; สถาบันวิจัยประชากรสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2563; สถาบันวิจัยประชากรสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2565; Unchalee, 2562) จึงอาจกล่าวได้ว่า ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมีความสัมพันธ์กับการอยากฆ่าตัวตาย/ทำร้ายตัวเอง โดยคนที่ไม่มีเพื่อนจะมีอัตราการทำร้ายตัวเองหรือฆ่าตัวตายสูงกว่า คนที่มีเพื่อนที่ไว้ใจ ช่วยรับฟัง แม้เพียงคนเดียวก็สามารถช่วยป้องกันการฆ่าตัวตายได้ รศ.นพ.ชวนนท์ ชาญศิลป์ นายกสพามาจิตแพทย์แห่งประเทศไทยกล่าวว่า “มีผลวิจัยว่าถ้ามีเพื่อนที่เราไว้ใจได้ 3-4 คน อัตราฆ่าตัวตายจะลดลง 75 เปอร์เซ็นต์ หากมี 5-6 คน ลดได้ 89 เปอร์เซ็นต์” (ผู้จัดการออนไลน์, 2561) ดังนั้น ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนจึงเป็นปัญหาสำคัญที่ควรได้รับการตรวจสอบและแก้ไข

แนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในเพศหญิงและเพศชายมีลักษณะแตกต่างกัน ในเพศหญิง ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนเกิดจากการใช้เวลาร่วมกันภายในกลุ่มเล็กและมีการพึ่งพากันและกันในเชิงบวก ส่วนในเพศชาย ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนเกิดจากการใช้เวลาร่วมกันในกลุ่มใหญ่และพึ่งพากันและกันในเชิงลบ (Stuffelbeam, 2012) ดังนั้น การออกแบบการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนตามลักษณะปัญหาที่พบในแต่ละเพศจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจโดยเฉพาะในเพศหญิง จากการศึกษาข้อมูล พบว่า เด็กผู้หญิงในช่วงวัยรุ่นตอนต้นมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาการปฏิเสธจากเพื่อนมากกว่าเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงในโรงเรียนหญิงล้วนมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาทางสังคมหรืออารมณ์ (Coie & Dodge, 1983; Harris, 2018; Sentse et al., 2010) สอดคล้องกับประสบการณ์

ส่วนตัวของผู้ทำวิจัย ที่เคยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (ฝึกสอน) ทั้งในโรงเรียนหญิงล้วนและโรงเรียนชายล้วนพบว่า นักเรียนในโรงเรียนหญิงล้วนมีพฤติกรรมการแบ่งกลุ่มกันอย่างชัดเจน เมื่อให้แบ่งกลุ่มปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนจะจับกลุ่มกับเพื่อนภายในกลุ่มเดิมของตนเองโดยไม่เปิดโอกาสให้เพื่อนคนอื่น ๆ นอกจากเพื่อนภายในกลุ่มเข้ากลุ่มปฏิบัติกิจกรรมด้วย นอกจากนี้ มักมีนักเรียนบางคนในห้องเรียนที่โดนกีดกันจากเพื่อน ๆ แต่ละกลุ่ม ทำให้นักเรียนคนนั้นไม่มีกลุ่มและไม่มีเพื่อน ส่วนนักเรียนในโรงเรียนชายล้วน แม้มีพฤติกรรมการแบ่งกลุ่มเช่นเดียวกับนักเรียนหญิง แต่ไม่ได้มีการแบ่งกลุ่มกันอย่างชัดเจน คือ สมาชิกภายในกลุ่มอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยในแต่ละวัน และเมื่อให้แบ่งกลุ่มปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนจะเปิดโอกาสให้เพื่อนคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มตนเองตั้งแต่นั้นมา เข้าร่วมกลุ่มเพื่อปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันได้

ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนของนักเรียนสามารถทราบได้จากการศึกษายอมรับจากเพื่อนของนักเรียน หากนักเรียนคนใดมีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน แสดงว่านักเรียนไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในห้องเรียนอาศัยเทคนิคทางสังคมวิทยา (Sociometric techniques) เป็นเทคนิคที่ใช้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคมเกิดขึ้นครั้งแรกในปี 1930 ซึ่งเทคนิคทางสังคมวิทยาสามารถแบ่งออกได้หลายวิธีและยังไม่มีมีการสรุปว่าวิธีการใดคือวิธีการวัดที่ดีที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการเสนอชื่อเพื่อน (Nomination) การใช้มาตราส่วนการให้คะแนน (Rating scale) และเทคนิคการเปรียบเทียบแบบจับคู่ (Paired-comparison techniques) โดยหลังจากนักเรียนได้รับการประเมินจากเพื่อนร่วมชั้นจะทำให้ทราบว่านักเรียนคนนั้นได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากเพื่อนอย่างไร ทำให้สามารถนำมาจัดสถานภาพทางสังคมมิตินักเรียนได้ (Hymel et al., 2011) ซึ่งจะทำให้ทราบความสัมพันธ์ของนักเรียนภายในห้องเรียนและทราบถึงโครงสร้างของความสัมพันธ์ภายในห้องเรียน (ชุตินา สุรเศรษฐ, 2562) นักเรียนที่เพื่อนไม่ยอมรับหรือปฏิเสธจะมีสถานภาพทางสังคมมิตินในระดับต่ำ ส่งผลให้เป็นนักเรียนที่ถูกเพื่อนรังแก มีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการไม่ดี และเป็นนักเรียนที่มีแนวโน้มแสดงพฤติกรรมที่มีปัญหา เช่น ก้าวร้าวและก่อกวน (Bruyn et al., 2010; Coie et al., 1983; Layous et al., 2012; Wentzel et al., 2021) ดังนั้น หากสามารถพัฒนาให้นักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อนเพิ่มมากขึ้นหรือถูกปฏิเสธจากเพื่อนน้อยลง จะทำให้สถานภาพทางสังคมมิตินักเรียนเพิ่มขึ้น ช่วยแก้ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนและลดผลกระทบที่ตามมาจากการขาดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนได้

สำหรับงานวิจัยเชิงพัฒนาวิธีการวัดโดยใช้เทคนิคทางสังคมวิทยาที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ การเสนอชื่อเพื่อน ในปี 1982 โดย Coie, Dodge and Coppotelli เป็นวิธีการวัดความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนโดยให้นักเรียนเสนอชื่อเพื่อนตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ ประกอบไปด้วยสถานการณ์เชิงบวกและสถานการณ์เชิงลบ ถ้านักเรียนคนใดถูกเสนอชื่อในสถานการณ์เชิงบวก จะถือว่านักเรียนคนนั้นได้คะแนนการยอมรับจากเพื่อน แต่ถ้านักเรียนคนใดถูกเสนอชื่อในสถานการณ์เชิงลบ จะถือว่า

นักเรียนคนนั้นได้คะแนนการปฏิเสธจากเพื่อน และในท้ายที่สุด คะแนนการยอมรับและปฏิเสธที่นักเรียนแต่ละคนได้จะถูกนำมาคำนวณเพื่อระบุสถานะในห้องเรียนของนักเรียนแต่ละคน หากนักเรียนได้คะแนนการยอมรับสูงและปฏิเสธต่ำ แสดงว่านักเรียนเป็นที่ยอมรับหรือเป็นที่นิยม (Accepted หรือ Popular) หากนักเรียนได้รับคะแนนการยอมรับต่ำและปฏิเสธสูง แสดงว่าเป็นนักเรียนที่ถูกปฏิเสธจากเพื่อน (Rejected) หากนักเรียนได้รับคะแนนการยอมรับและปฏิเสธสูง แสดงว่าเป็นนักเรียนที่มีทั้งเพื่อนชอบและไม่ชอบ (Controversial) หากนักเรียนได้รับคะแนนการยอมรับและปฏิเสธต่ำ แสดงว่าเป็นนักเรียนที่ถูกเพื่อนละเลย (Neglected) และหากนักเรียนไม่อยู่ในเกณฑ์ทั้งหมดข้างต้น แสดงว่าเป็นนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนในระดับกลาง (Average student) (ชุดิมา สุรเศรษฐ, 2562; Coie et al., 1982; Hymel et al., 2011)

ในปัจจุบัน มีความพยายามในการพัฒนานโยบายเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนให้ดีขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากนโยบายการพัฒนางานสุขภาพจิต ประจำปีงบประมาณ 2563 ในข้อที่ 3 คือ “พัฒนาคนรุ่นใหม่ให้เป็นคนไทย 4.0 โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ให้เป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ (creation) คิดเชิงบวก (positive) และคิดทำประโยชน์ช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม (response to Society) คือ คิดดี คิดให้ คิดเป็นสุข : CPR” (นโยบายการพัฒนางานสุขภาพจิต ประจำปี 2563, ม.ป.ป.) โดยหนึ่งในส่วนประกอบของหัวข้อคิดทำประโยชน์ช่วยเหลือผู้อื่น คือ Social Activity ที่มีการกล่าวถึง “การสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ พุดคุย เสวนา การคบเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ การอยู่ในสังคมโดยไม่มีใครรังเกียจ การไม่กลัวการเข้าสังคม” (นโยบายการพัฒนางานสุขภาพจิต ประจำปี 2563, ม.ป.ป.) ซึ่งเป็นนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคมนวมไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน และนโยบายดังกล่าวยังปรากฏในนโยบายการพัฒนางานสุขภาพจิตประจำปี 2564 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการที่ ต้องการพัฒนานโยบายอย่างต่อเนื่อง

การปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าว จำเป็นต้องมีวิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในเพศหญิง ต้องจัดกิจกรรมที่มีโครงสร้างให้นักเรียนได้ใช้เวลาด้วยกันในกลุ่มเล็กและเกิดการพึ่งพากันและกันในเชิงบวก ซึ่งวิธีการหนึ่งที่มีโครงสร้างกิจกรรมตามลักษณะดังกล่าวรวมถึงได้รับความนิยมในการนำมาพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน คือ การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อยและทำกิจกรรมร่วมกัน เน้นการให้สมาชิกแต่ละคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเท่าเทียมกันทุกคนเพื่อให้ทุกคนได้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้นักเรียนได้พุดคุยและทำงานร่วมมือกันในกลุ่ม ซึ่งนอกจากช่วยพัฒนาความรู้และทักษะทางวิชาการแล้ว ยังช่วยในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกได้อีกด้วย (Furman Bierman &, 1983; Johnson et al, 2010; Slavin & Cooper, 1999) แต่การจัดกิจกรรมให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเท่าเทียมกันนั้นเป็นไปได้ยาก เนื่องจากอาจมี

นักเรียนบางคนที่ไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมและเอาเปรียบเพื่อนในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ทำให้ในกลุ่มมีนักเรียนที่ปฏิบัติกิจกรรมอย่างไม่เท่าเทียมกัน โดยมีนักเรียนที่ปฏิบัติกิจกรรมมากกว่าและนักเรียนที่ปฏิบัติกิจกรรมน้อยกว่า (Azizinezhad et al., 2013; Bartsch, 2017) นอกจากนี้ การใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือในการช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนนั้น ควรจัดให้นักเรียนได้รู้การกระทำของสมาชิกแต่ละคนที่ช่วยส่งเสริมการทำการกิจกรรมของกลุ่มและทำกิจกรรมของกลุ่มประสบความสำเร็จ และเมื่อได้รู้การกระทำดังกล่าวจะทำให้เกิดการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันในเชิงบวก (Johnson et al, 2010) ซึ่งการใช้รายงานจากเพื่อน (Peer reporting intervention) เป็นกิจกรรมที่สามารถช่วยแก้ปัญหาในการที่นักเรียนแบ่งภาระงานที่แต่ละคนภายในกลุ่มต้องรับผิดชอบไม่เท่ากันและช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้การกระทำในเชิงบวกของสมาชิกแต่ละคนได้

การใช้รายงานจากเพื่อนเป็นการจัดกิจกรรมโดยการให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมของเพื่อนที่เป็นเป้าหมายและรายงานเกี่ยวกับพฤติกรรมของเพื่อนทั้งในรูปแบบปากเปล่าหรือแบบลายลักษณ์อักษร ซึ่งเป็นการใช้ประโยชน์จากการเสริมแรงเพื่อผลลัพธ์ที่ดี เช่น เพิ่มพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ลดพฤติกรรมการก่อกวนในชั้นเรียน ซึ่งการใช้รายงานจากเพื่อนประกอบด้วย การรายงานเชิงบวกจากเพื่อน (Positive peer reporting : PPR) และ Tootling (Collins et al., 2018) โดยการรายงานเชิงบวกจากเพื่อนเป็นการจัดกิจกรรมโดยมีเพื่อนเป็นสื่อกลาง ถูกนำมาใช้ในการช่วยปรับปรุงการยอมรับทางสังคม พฤติกรรมทางสังคม และปฏิสัมพันธ์ที่ไม่ดีของนักเรียนที่ถูกเพื่อนปฏิเสธ ซึ่งจากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าการใช้รายงานจากเพื่อนเชิงบวกเพียงหนึ่งสัปดาห์สามารถเพิ่มคะแนนการยอมรับทางสังคมของนักเรียน 1 ใน 3 คนได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการรายงานเชิงบวกจากเพื่อนเป็นกระบวนการที่ไม่จำเป็นต้องใช้เวลานาน ทำให้ช่วยประหยัดเวลาและช่วยปรับปรุงความสัมพันธ์กับเพื่อนได้ (Smith et al., 2009) ส่วน Tootling เป็นกระบวนการที่คล้ายกับการรายงานเชิงบวกจากเพื่อน ต่างกันตรงที่ว่าการรายงานเชิงบวกจากเพื่อนเป็นกระบวนการที่จะให้คำชมกับเพื่อนโดยการพูดปากเปล่าในที่สาธารณะ แต่ Tootling เป็นกระบวนการที่จะให้คำชมกับเพื่อนโดยการเขียนใส่กระดาษเป็นส่วนตัวและไม่เปิดเผยคนที่ให้คำชม (Skinner et al., 2002)

การใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือและรายงานจากเพื่อนเพื่อจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนร่วมกันนั้น ควรจัดในรายวิชาที่เอื้อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและมีการจัดการเรียนการสอนหลายครั้งใน 1 สัปดาห์ เนื่องจากนักเรียนที่เป็นเป้าหมายในการรายงานจะถูกเปลี่ยนทุกสัปดาห์และนักเรียนจะได้รับรายงานจากเพื่อนทุกครั้งที่เกิดการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น หากมีการจัดการเรียนการสอนหลายครั้งใน 1 สัปดาห์ และเนื้อหาในรายวิชาดังกล่าวมีการสนับสนุนให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองไม่ว่าจะเป็นการทดลอง การออกแบบโครงงาน ฯ จะเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำให้นักเรียนที่เป็นเป้าหมายในสัปดาห์นั้นได้รับรายงานเพื่อนเพิ่มขึ้น

ซึ่งรายวิชาวิทยาศาสตร์เป็นหนึ่งใน รายวิชาที่มีลักษณะสอดคล้องกับลักษณะดังกล่าว เนื่องจากมีการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อย 3 ครั้งต่อสัปดาห์ ประกอบด้วยผู้วิจัยสำเร็จการศึกษาทางด้าน การจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ จึงสนใจที่จะนำการเรียนรู้แบบร่วมมือและรายงานจากเพื่อนมา ใช้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ ให้นักเรียนที่เป็นเป้าหมายได้รับรายงาน จากเพื่อนอย่างน้อย 3 ครั้งต่อสัปดาห์ และทำให้สามารถออกแบบการจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม มากขึ้น

เมื่อพิจารณาการศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย พบว่ายังไม่มีการศึกษา เกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมในชั้นเรียนที่ช่วยพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนโดยตรง ซึ่งในประเทศไทย การศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับจากเพื่อนมักเป็นการศึกษาถึงปัจจัย ผลกระทบ สภาพการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียน หรือการพัฒนาในบริบทอื่น ที่ส่งผลต่อการยอมรับจากเพื่อน ทางอ้อม เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างการล้อเลียนกับความซึมเศร้าและความวิตกกังวลในกลุ่มวัยรุ่น ตอนต้น โดยมีคุณภาพความสัมพันธ์กับเพื่อนสนิทและการยอมรับจากเพื่อนในชั้นเรียนในชั้นเรียนเป็น ตัวแปรส่งผ่าน และมีความสามารถในการฟื้นฟูพลังเป็นตัวแปรกำกับ (ณัฐพล ชัยกิตติพรเลิศ, 2560) ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร (ชูลี ศรีนวล, 2550) การศึกษาปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็ก ที่มีความบกพร่องทางการเห็น ที่เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติระดับอนุบาล (สุพันธ์วิทย์ ไวยรูป, 2540) การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู เด็กเร่ร่อน และ เด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา : การศึกษาเฉพาะ กรณีโรงเรียนวัดหลักสี่ (ศาลินา บุญเกื้อ, 2539) การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อ แก้ปัญหาความก้าวร้าวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสองภาษา สังกัดสำนักบริหารงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร : พหุกรณีศึกษา (นภเกตน์ นิลธวัช, 2551)

จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) ร่วมกับการใช้รายงานจากเพื่อน (Peer reporting interventions) เพื่อส่งเสริมการยอมรับจากเพื่อน (Peer acceptance) ของนักเรียน

คำถามวิจัย

1. รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนที่ช่วยส่งเสริมการยอมรับจากเพื่อนมีลักษณะเป็นอย่างไร
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนส่งผลต่อการยอมรับจากเพื่อน อย่างไร

2.1 การยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนทั้งห้องเรียน ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพิ่มขึ้นหรือไม่ อย่างไร

2.2 การยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธในตัวอย่าง ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพิ่มขึ้นหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนที่ช่วยส่งเสริมการยอมรับจากเพื่อน

2. เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนที่มีต่อการยอมรับจากเพื่อน

2.1 เพื่อเปรียบเทียบการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนทั้งห้องเรียน ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน

สมมุติฐานการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน ดังนี้

กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนได้ ต้องมีโครงสร้างให้นักเรียนได้ใช้เวลาร่วมกันในกลุ่มเล็กและเกิดการพึ่งพากันและกันในเชิงบวก ซึ่งกิจกรรมที่มีโครงสร้างดังกล่าว คือ กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) แต่หากใช้เพียงกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมืออาจทำให้นักเรียนทุกคนภายในกลุ่มได้ปฏิบัติกิจกรรมอย่างไม่เท่าเทียมกัน และนักเรียนอาจเกิดการพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนเฉพาะในกลุ่มเท่านั้น จึงควรใช้รายงานจากเพื่อน (Peer reporting intervention) เข้ามาช่วยเพื่อให้นักเรียนทุกคนเกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน แสดงพฤติกรรมเชิงบวกและช่วยส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้รับรู้พฤติกรรมของเพื่อนที่อยู่คนละกลุ่ม ทำให้สามารถเกิดการพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนที่อยู่ต่างกลุ่มได้ ดังนั้น การยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนทั้งห้องเรียนและนักเรียนในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธหลังการทดลองจึงควรเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนทดลอง

โดยมีข้อสนับสนุนสมมุติฐานคือ จากงานวิจัยที่ผ่านมา การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถช่วยปรับปรุงความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างนักเรียนและช่วยพัฒนาการยอมรับทางสังคมเพิ่มขึ้นได้ (Jacques et al., 1998; Madden & Slavin, 1983) อีกทั้งยังช่วยทำให้พฤติกรรมทางสังคมเพิ่ม

สูงขึ้น พัฒนาทักษะทางสังคม ส่งผลให้เกิดการปรับปรุงสถานภาพทางสังคมมีติดของนักเรียน (Capodieci et al., 2019; Van et al., 2020) สำหรับในประเทศไทยพบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ ช่วยทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีขึ้น ส่งเสริมพฤติกรรมในการทำงานกลุ่ม ทำให้อัตราสัมพันธภาพระหว่างบุคคลดีขึ้น (พัชรา พยัคฆา, 2557; พิมพ์พร อสัมภินพงศ์, 2550, รุ่งรัตน์ ผลสวัสดิ์, 2554) นอกจากนี้ Libster (2019) ได้ศึกษาผลของการใช้รายงานจากเพื่อนเชิงบวกในนักเรียน 2 คนที่ถูกทอดทิ้งจากเพื่อนร่วมชั้นเรียนพบว่า นักเรียนทั้ง 2 คนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีขึ้น ได้รับการยอมรับจากเพื่อนเพิ่มขึ้น Lum (2015) ได้ศึกษาการใช้ Tootling กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่า Tootling สามารถช่วยส่งเสริมให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมทางสังคมในเชิงบวก และลดพฤติกรรมก่อกวนของนักเรียนได้ นอกจากนี้ Skinner (2000) ยังพบว่าการใช้ Tootling จะช่วยทำให้ครูและนักเรียนตระหนักและทราบถึงพฤติกรรมเชิงบวกของนักเรียนที่เป็นเป้าหมายและทำให้เกิดการส่งเสริมพฤติกรรมนั้น

ขอบเขตของการวิจัย

การกำหนดขอบเขตของการวิจัยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ด้านคือ ขอบเขตด้านตัวแปรในการวิจัยและขอบเขตด้านบริบทในการวิจัย โดยเหตุผลในการกำหนดขอบเขตการวิจัย มีดังนี้

1. ขอบเขตด้านตัวแปรในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านตัวแปรในการวิจัยแยกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1.1 การกำหนดขอบเขตด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือมีโครงสร้างหลักคือ การแบ่งกลุ่มย่อย ๆ เพื่อให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน มีการพึ่งพากันและกันในเชิงบวก แต่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือบางรูปแบบเป็นการจัดให้นักเรียนมีการพึ่งพากันและกันในเชิงบวกภายในกลุ่ม (การส่งเสริมกันภายในกลุ่ม) และจัดให้นักเรียนมีการพึ่งพากันและกันในเชิงลบระหว่างกลุ่ม (การแข่งขันระหว่างกลุ่ม) เช่น Teams-Games-Tournament (TGT) Student Teams-Achievement Divisions (STAD) (Slavin, 1980) ซึ่งการเกิดการพึ่งพากันและกันในเชิงลบเช่นนี้ อาจส่งผลให้นักเรียนเกิดปฏิสัมพันธ์ในเชิงลบระหว่างเพื่อนคนอื่น ๆ นอกจากเพื่อนภายในกลุ่ม (Johnson & Johnson, 1989 as cited in Johnson & Johnson, 2015) และส่งผลเสียต่อการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกกำหนดขอบเขตด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ ใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในรูปแบบ Jigsaw และ Small-Group Teaching เนื่องจากเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้นักเรียนมีการพึ่งพากันและกันในเชิงบวกเท่านั้น ไม่มีการจัดให้นักเรียนมีการพึ่งพากันและกันในเชิงลบ

1.2 การกำหนดขอบเขตด้านการใช้รายงานจากเพื่อน

การรายงานจากเพื่อนที่นิยมใช้ในปัจจุบันมี 2 ประเภท คือ การรายงานเพื่อนเชิงบวก (Peer positive reporting : PPR) และ Tootling แต่สำหรับงานวิจัยนี้ใช้รายงานจากเพื่อนประเภท Tootling เท่านั้น เนื่องจากข้อจำกัดในด้านของเวลาซึ่ง Tootling เป็นการรายงานที่ให้นักเรียนรายงานพฤติกรรมของเพื่อนโดยเขียนลงในกระดาษที่กำหนดให้ ทำให้ไม่ต้องใช้เวลานานเท่าการรายงานเพื่อนเชิงบวกที่เป็นการให้นักเรียนรายงานพฤติกรรมของเพื่อนโดยการพูดรายงานทีละคน นอกจากนี้ กระบวนการของ Tootling ที่ให้นักเรียนเขียนรายงานพฤติกรรมของเพื่อนลงในกระดาษแล้วส่งให้ครู เพื่อให้ครูเป็นผู้อ่านรายงานพฤติกรรมหน้าชั้นเรียนแทนที่จะให้นักเรียนรายงานพฤติกรรมโดยการพูดด้วยตนเองโดยตรง ยังเป็นการช่วยคัดกรองข้อมูลให้ถูกต้อง ก่อนที่จะแจ้งให้นักเรียนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียนทราบ

1.3 การกำหนดขอบเขตด้านการยอมรับจากเพื่อน

การยอมรับจากเพื่อนสามารถประเมินได้หลายวิธี เช่น การเสนอชื่อเพื่อน (Nomination) การใช้มาตราส่วนการให้คะแนน (Rating scale) และเทคนิคการเปรียบเทียบแบบจับคู่ (Paired-comparison techniques) สำหรับงานวิจัยนี้ได้เลือกใช้การประเมินแบบการเสนอชื่อเพื่อน เนื่องจากเป็นวิธีการที่ใช้เวลาในการประเมินสั้นกว่าแบบมาตราส่วนการให้คะแนนและการเปรียบเทียบแบบจับคู่ และเหมาะสมกับจำนวนนักเรียนทั้งหมด 31 คนมากกว่า

การศึกษาทางสังคมส่วนมากเน้นไปที่นักเรียนในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ ประกอบกับข้อมูลจากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าหากนักเรียนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธไม่ได้รับการจัดกิจกรรมที่ช่วยในการพัฒนาความสัมพันธ์ของนักเรียน จะทำให้นักเรียนที่มีสถานะถูกทอดทิ้งจะยังคงเป็นที่ไม่ชื่นชอบของสังคมหรือไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนต่อไปและนักเรียนที่มีสถานะถูกปฏิเสธมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและก่อกวน ทำให้ยังคงถูกปฏิเสธจากเพื่อนต่อไปในอนาคตและไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคมมิติของตนเองไปในเชิงบวกได้ (Coei & Dodge, 1983) ดังนั้น ในงานวิจัยนี้จึงเลือกศึกษาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนในสถานะที่ถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ และการเปลี่ยนแปลงความชอบทางสังคมของนักเรียนในห้องเรียนโดยรวม โดยประเมินจากการเสนอชื่อเพื่อน

2. ขอบเขตด้านบริบทในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านบริบทในการวิจัยแยกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

2.1 การกำหนดขอบเขตด้านบริบทของประชากรและตัวอย่างวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและตัวอย่างวิจัยคือ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น เนื่องจากนักเรียนในวัยนี้เป็นช่วงอายุคาบเกี่ยวระหว่างการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กไปสู่วัยรุ่น ซึ่งเพื่อนเริ่มเข้ามามีอิทธิพลกับนักเรียนมากขึ้น ทำให้เป็นช่วงอายุที่ควรได้รับ

การส่งเสริมการจัดกิจกรรมกลุ่มแก่นักเรียนอย่างเหมาะสม รวมไปถึงฝึกการอยู่กับผู้อื่น การเป็นผู้นำ และผู้ตาม การเคารพระเบียบวินัยในการอยู่ร่วมกัน (อรนุช ลิมตศิริ, 2542) วัยรุ่นตอนต้นเป็นช่วงอายุของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แต่ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างวิจัยเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเนื่องจากเมื่อนักเรียนขึ้นระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม การที่นักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อนจะช่วยให้นักเรียนสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงนี้และปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Johnson et al., 2010) ซึ่งจากการศึกษาการยอมรับจากเพื่อนในเพศหญิงและเพศชายพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับจากเพื่อนและแนวทางในการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนในเพศหญิงและเพศชายมีความแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กผู้หญิงในช่วงวัยรุ่นตอนต้นมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาจากการปฏิเสธจากเพื่อนมากกว่าเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงในโรงเรียนหญิงล้วนมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาทางสังคมหรืออารมณ์ (Coie & Dodge, 1983; Harris, 2018; Sentse et al., 2010) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนในเพศหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนหญิงล้วน

2.2 การกำหนดขอบเขตด้านวิชาที่สอน

การพัฒนากิจกรรมในงานวิจัยนี้อยู่ในขอบเขตของรายวิชาวิทยาศาสตร์ เนื่องจากรายวิชาวิทยาศาสตร์มีการจัดการเรียนรู้ 3 คาบ/สัปดาห์ สอดคล้องกับขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้ที่ดำเนินการ 3 ครั้ง/สัปดาห์ และเนื่อหารายวิชาวิทยาศาสตร์ยังมีการกำหนดให้มีการจัดการทดลองและการออกแบบโครงงานซึ่งเป็นเนื้อหาที่เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.3 การกำหนดขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้

จากการศึกษาการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนพบว่า การใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อเพิ่มการยอมรับของนักเรียนค่อนข้างมีการใช้เวลาที่หลากหลายและยังไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจนว่าควรใช้ระยะเวลาเท่าใด แต่พบว่าการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือในระยะเวลาสั้น ๆ สามารถช่วยเพิ่มการยอมรับจากเพื่อนได้ เช่น 1 ครั้ง/สัปดาห์ ครั้งละ 2 ชั่วโมง จำนวน 2 สัปดาห์รวม 4 ชั่วโมง (Capodiecici et al, 2019) 4 ครั้ง/สัปดาห์ ครั้งละ 30 นาที จำนวน 6 สัปดาห์ รวม 12 ชั่วโมง (Jacques et al., 1998) และการใช้รายงานจากเพื่อนในระยะเวลาสั้น ๆ สามารถช่วยเพิ่มการยอมรับจากเพื่อนได้เช่นเดียวกัน เช่น 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ ครั้งละ 30 นาที จำนวน 2 สัปดาห์ รวม 3-4 ชั่วโมง (Moroz & Jones, 2002) ประกอบกับต้องใช้เวลาให้สอดคล้องกับระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนของประเทศไทย ทำให้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้คือ ดำเนินการ จำนวน 12 คาบ คาบละ 50 นาที ดำเนินการ สัปดาห์ละ 3 คาบ จำนวน 4 สัปดาห์ รวมดำเนินการทั้งหมด 12 ครั้ง รวม 10 ชั่วโมง



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

1. การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) คือ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยการแบ่งกลุ่มย่อยให้นักเรียนและกำหนดโครงสร้างในการเรียนรู้ซึ่งช่วยให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1.1 การพึ่งพากันและกันในเชิงบวก (Positive interdependence) คือ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้นักเรียนมีความเชื่อว่าความสำเร็จของสมาชิกภายในกลุ่มส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่ม

1.2 ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual accountability and personal responsibility) คือ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรับผิดชอบในการบรรลุเป้าหมายและทำให้สมาชิกแต่ละคนรับผิดชอบในการปฏิบัติกิจกรรมภายในกลุ่ม

1.3 การโต้ตอบที่ส่งเสริมกันและกัน (Promotive interaction) คือ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้สมาชิกภายในกลุ่มมีโอกาสในการสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ ยกย่องความพยายามในการบรรลุเป้าหมาย

1.4 ทักษะทางสังคม (Social skill) คือ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการมีส่วนร่วมในความสัมพันธ์และมีแรงจูงใจในการใช้วิธีการมีส่วนร่วมในความสัมพันธ์ที่เหมาะสมเพื่อมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

1.5 การประมวลผลของกลุ่ม (Group processing) คือ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้นักเรียนได้อภิปรายร่วมกันถึงพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์และไม่ประโยชน์ของสมาชิกภายในกลุ่ม และตัดสินใจร่วมกันว่าจะให้พฤติกรรมใดดำเนินต่อไป

2. การใช้รายงานจากเพื่อน (Peer reporting intervention) คือ การจัดการกิจกรรมที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเชิงบวกโดยใช้สื่อกลางคือ การรายงานเชิงบวกจากเพื่อนเพื่อช่วยในการเพิ่มพฤติกรรมเชิงบวกและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนในห้องเรียน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ Positive peer reporting และ Tootling มีองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ ได้แก่

2.1 การวางแผน (Planning) คือ การให้นักเรียนเลือกรางวัลที่นักเรียนจะได้รับเมื่อรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนถึงจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนด

2.2 การฝึกอบรม (Training) คือ การฝึกให้นักเรียนสามารถรายงานพฤติกรรมในเชิงบวกของเพื่อนได้อย่างถูกต้อง

2.3 การนำไปใช้ (Implementation) คือ การแจ้งให้นักเรียนสังเกตและรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนที่เป็นเป้าหมาย

3. Tootling คือ การใช้รายงานจากเพื่อนประเภทหนึ่ง มีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนในห้องเรียนโดยใช้การรายงานจากเพื่อนเป็นสื่อกลาง นักเรียนต้องเขียนรายงานพฤติกรรม

เชิงบวกของเพื่อนลงในกระดาษและส่งให้ครูเพื่อให้ครูอ่านรายงานพฤติกรรมนั้นหน้าชั้นเรียนให้ทุกคนในชั้นเรียนได้ทราบ

4. การยอมรับจากเพื่อน (Peer acceptance) คือ ระดับที่นักเรียนได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน ซึ่งวัดโดยใช้เทคนิคสังคมมิติให้นักเรียนเสนอชื่อเพื่อนในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้น แบ่งเป็น

4.1 การยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนทั้งห้องเรียน คือ ระดับที่นักเรียนในห้องเรียนทั้งหมดได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากเพื่อนร่วมชั้นเรียนซึ่งวัดโดยใช้เทคนิคสังคมมิติให้นักเรียนเสนอชื่อเพื่อนในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นและนำมาวิเคราะห์หาสถานภาพทางสังคม โดยมีเกณฑ์ในการระบุสถานภาพทางสังคมดังนี้

1) นักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน (Popular student) ได้รับคะแนน $SPs > 1$, $LLz < 0$, $LMz > 0$

2) นักเรียนที่มีทั้งเพื่อนชอบและไม่ชอบ (Controversial student) ได้รับคะแนน $Sis > 1$, $LLz > 0$, $LMz > 0$

3) นักเรียนที่ถูกเพื่อนละเลย/ทอดทิ้ง (Neglected student) ได้รับคะแนน $Sis < -1$, $LLz < 0$, $LMz < 0$

4) นักเรียนที่ถูกเพื่อนปฏิเสธ (Rejected student) ได้รับคะแนน $SPs < -1$, $LLz > 0$, $LMz < 0$

5) ไม่ตรงกับเงื่อนไขในข้อ 1) – 4) ถูกระบุเป็นนักเรียนที่มีความสัมพันธ์ในระดับกลางๆ (Average student)

เมื่อกำหนดให้

SPs (Social preference score) คือ คะแนนการได้รับเลือกจากสังคม

คำนวณได้จาก $SPs = LMz - LLz$ (คะแนนมาตรฐานของนักเรียนที่ได้รับการเสนอชื่อจากเพื่อนว่าชอบที่สุดลบคะแนนมาตรฐานของนักเรียนที่ได้รับการเสนอชื่อจากเพื่อนว่าชอบน้อยที่สุด)

Sis (Social impact score) คือ คะแนนการได้รับเลือกจากสังคม

คำนวณได้จาก $Sis = LMz + LLz$ (คะแนนมาตรฐานของนักเรียนที่ได้รับการเสนอชื่อจากเพื่อนว่าชอบที่สุดบวกคะแนนมาตรฐานของนักเรียนที่ได้รับการเสนอชื่อจากเพื่อนว่าชอบน้อยที่สุด)

LLz (Like least standardized z score) คือ ค่ามาตรฐานของคะแนนที่นักเรียนได้รับการเสนอชื่อจากเพื่อนว่าชอบน้อยที่สุด คำนวณได้จาก $LLz = \frac{LL - \bar{x}_{LL}}{(S.D.)_{LL}}$ เมื่อ LL (Like least) คือ ผลรวมของคะแนนที่นักเรียนได้รับเลือกจากเพื่อนว่าชอบน้อยที่สุด

LMz (Like most standardized z score) คือ ค่ามาตรฐานของคะแนนที่นักเรียนได้รับการเสนอชื่อจากเพื่อนว่าชอบมากที่สุด คำนวณได้จาก $LMz = \frac{LM - \bar{x}_{LM}}{(S.D.)_{LM}}$ เมื่อ LM (Like most) คือ ผลรวมของคะแนนที่นักเรียนได้รับเลือกจากเพื่อนว่าชอบมากที่สุด

4.2 การยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนที่ถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ คือ ระดับที่นักเรียนในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธก่อนทดลอง ได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน ซึ่งวัดโดยการใช้เทคนิคสังคมมิติ ให้นักเรียนเสนอชื่อเพื่อนในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นและนำมาวิเคราะห์หาสถานภาพทางสังคมมิติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประโยชน์ด้านวิชาการ

ครูและผู้สนใจศึกษาได้นวัตกรรมและองค์ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนที่ช่วยพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยสำหรับผู้สนใจศึกษาในอนาคต

2. ประโยชน์ด้านการนำไปใช้

2.1 ครูได้แนวทางในการพัฒนาและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนที่ช่วยพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2.2 นักเรียนได้พัฒนาการยอมรับจากเพื่อน ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อส่งเสริมการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการดำเนินการวิจัย ตามหัวข้อดังนี้

ตอนที่ 1 การยอมรับจากเพื่อน

- 1.1 ความหมายและความสำคัญของการยอมรับจากเพื่อน
- 1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับจากเพื่อน
- 1.3 แนวทางการประเมินการยอมรับจากเพื่อน
- 1.4 แนวทางพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน

ตอนที่ 2 การเรียนรู้แบบร่วมมือ

- 2.1 ความหมายและความสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 2.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 2.3 องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 2.4 ประเภทของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 2.5 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ตอนที่ 3 การใช้รายงานจากเพื่อน

- 3.1 ความหมายและความสำคัญของการใช้รายงานจากเพื่อน
- 3.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการใช้รายงานจากเพื่อน
- 3.3 ประเภทและองค์ประกอบของการใช้รายงานจากเพื่อน
 - 3.3.1 การรายงานเพื่อนเชิงบวก (Positive Peer Reporting : PPR)
 - 3.3.2 Tootling
- 3.4 ขั้นตอนการใช้รายงานจากเพื่อน
 - 3.4.1 ขั้นตอนการใช้รายงานเพื่อนเชิงบวก (Positive Peer Reporting : PPR)
 - 3.4.2 ขั้นตอนการใช้ Tootling

ตอนที่ 4 กระบวนการคิดเชิงออกแบบ

ตอนที่ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตอนที่ 1 การยอมรับจากเพื่อน

1.1 ความหมายและความสำคัญของการยอมรับจากเพื่อน

การยอมรับจากเพื่อน (Peer acceptance) คือ ระดับที่เด็กได้รับการยอมรับทางสังคมหรือปฏิเสธทางสังคมจากเพื่อน (Stuffelbeam, 2012) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถทางสังคมของนักเรียน และสามารถนำมาคาดการณ์ความสามารถในการปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมของนักเรียนได้ (Wentzel et al., 2021)

ในช่วงวัยเด็กทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พบว่านักเรียนที่ได้รับการยอมรับทางสังคมสูง มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมที่ดีในสังคม เช่น เป็นมิตร ไม่มีความก้าวร้าว ในขณะที่นักเรียนที่ได้รับการยอมรับทางสังคมต่ำมักจะทำให้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ไม่ดี เช่น ไม่มั่นใจในตัวเอง ไม่ค่อยเข้าสังคม มีความก้าวร้าว ซึ่งจะส่งผลกระทบมากมายทั้งในด้านวิชาการและด้านสังคม ในด้านของวิชาการ เด็กที่ได้รับการยอมรับทางสังคมสูงกว่ามักจะมีความสามารถในด้านวิชาการ (academic outcome) มากกว่า และในด้านสังคม จะช่วยลดโอกาสที่นักเรียนจะถูกรังแก (bullying) ให้น้อยลง ไม่มีปัญหาในการปรับตัวทางอารมณ์และสังคมเมื่อเป็นผู้ใหญ่ (Layous et al., 2012; Psychology Encyclopedia, n.d.; Wentzel et al., 2021)

การที่นักเรียนต้องเปลี่ยนช่วงชั้นจากระดับชั้นประถมศึกษาไประดับชั้นมัธยมศึกษา สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การรวมกลุ่มกันทางสังคม ซึ่งการที่นักเรียนสามารถรวมกลุ่มกับเพื่อนคนอื่นได้ เกิดจากการที่นักเรียนสามารถสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนในเชิงบวก ทำให้นักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อน (Johnson et al., 2010) จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า การที่นักเรียนสร้างความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับเพื่อนหรือเพื่อนในโรงเรียนชอบจะส่งผลในทางบวก เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ความสนใจทางวิชาการเพิ่มขึ้น สุขภาพดีขึ้น ช่วยเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในห้องเรียน พฤติกรรมทางสังคม ความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี และมีสุขภาพจิตที่ดี (Barrera et al., 1993; Baumeister & Leary, 1995; Berndt & Keefe, 1995; Cauce, 1986; Erikson, 1963, 1968; Marks, 2000; Maslow, 1970; Roesser et al., 2000; Rubin et al., 1998; Wentzel, 1994, 1998 as cited in Johnson et al., 2010)

ในทางตรงกันข้าม หากนักเรียนไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนได้หรือนักเรียนเกิดการแยกตัวออกจากเพื่อนหรือรวมกลุ่มกับเพื่อนได้อย่างไม่ถูกต้องจะส่งผลเสียต่ออนาคตของนักเรียน ทำให้นักเรียนถูกปฏิเสธจากเพื่อน (Johnson et al., 2010) จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า การที่นักเรียนถูกปฏิเสธจากเพื่อนหรือมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมจะส่งผลในทางลบ เช่น การมีส่วนร่วมในห้องเรียนลดลง มีพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนต่อต้านสังคม แสดงพฤติกรรมที่ไม่เป็นมิตร มีปัญหาทางพฤติกรรมและวิชาการเพิ่มขึ้น (DeRosier et al., 1994; Lorber, 1966; Marks, 2000; Parker & Asher, 1987; Wentzel, 1991 as cited in Johnson et al., 2010)

1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับจากเพื่อน

การยอมรับจากเพื่อนมีปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมากมาย เช่น ลักษณะทางวัฒนธรรม ความพิการ จากการวิจัยที่ผ่านมาพบว่า นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ คนที่มีการย้ายถิ่นฐาน คนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่ดี จะมีความเสี่ยงที่จะมีส่วนร่วมในสังคมต่ำและมีแนวโน้มถูกกีดกันจากสังคม (Wahl et al., 2022) ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ระดับการเข้าสังคม ทักษะทางสังคมและการสื่อสารส่งผลต่อการยอมรับจากเพื่อน (Shehu, 2019) ภูมิหลังของคนที่มีการย้ายถิ่นฐาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียน (Cavicchiolo et al., 2022) แต่สิ่งที่สามารถบ่งบอกการยอมรับจากเพื่อนได้ดีที่สุดคือ ระดับความสามารถทางสังคมของเด็ก โดยไม่ว่าจะเป็นเด็กที่ขี้อายหรือกล้าแสดงออกแต่ก็สามารถได้รับการยอมรับจากเพื่อนได้ เนื่องจากทักษะเหล่านี้จะช่วยในการเริ่มต้นสร้างความสัมพันธ์และรักษาความสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมไปถึงช่วยแก้ไขความขัดแย้งกับผู้อื่นได้อีกด้วย ดังนั้น เด็กที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน มักจะมีลักษณะดังต่อไปนี้ (Psychology Encyclopedia, 2022) 1) สามารถเข้าใจภาษากายและน้ำเสียงของผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง 2) สามารถเข้าใจและแยกแยะอารมณ์ของตนเองได้อย่างถูกต้อง 3) ขณะพูดคุยกับผู้อื่นมักสบตาและใช้การสัมผัสร่างกายเพื่อดึงดูดความสนใจ 4) สามารถอธิบายเหตุผลของคำพูดและการกระทำของตนเองได้ 5) ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีไหวพริบในการอยู่กับผู้อื่นและมีความประนีประนอมกับเด็กคนอื่น ๆ ยอมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความคิดของตนเองเพื่อผู้อื่น

หากไม่มีทักษะดังกล่าวข้างต้นจะทำให้ถูกปฏิเสธจากเพื่อน ซึ่งจะส่งผลให้เด็กที่ถูกปฏิเสธแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ต่อต้านสังคม ไม่ส่งเสริมเพื่อน มีปัญหาการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ทำร้ายเพื่อนทั้งทางวาจาและร่างกาย นอกจากทักษะดังกล่าวข้างต้น การยอมรับจากเพื่อนอาจเป็นผลจากสิ่งแวดล้อม เช่น ความผูกพันระหว่างผู้ดูแลและเด็ก โอกาสในการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ รูปแบบการเลี้ยงดูของครอบครัว (Psychology Encyclopedia, 2022)

การพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนโดยเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรม ความพิการ หรือสิ่งแวดล้อมทางครอบครัวเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก ดังนั้น จึงควรมุ่งเน้นไปที่โอกาสในการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ โดยการจัดกิจกรรมที่มีโครงสร้างให้นักเรียนมีโอกาสนในการพัฒนาหรือแสดงทักษะที่ช่วยสร้างและรักษาความสัมพันธ์กับเพื่อน รวมไปถึงการให้เพื่อนทุกคนได้รับรู้ว่ามีนักเรียนมีทักษะดังกล่าว เนื่องจากเมื่อเพื่อนได้รับรู้ว่ามีนักเรียนมีทักษะที่ช่วยสร้างและรักษาความสัมพันธ์กับเพื่อนอย่างเหมาะสม จะทำให้นักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อนเพิ่มมากขึ้น

1.3 แนวทางการประเมินการยอมรับจากเพื่อน

การประเมินระดับการยอมรับจากเพื่อนสามารถทำได้โดยการใช้เทคนิคทางสังคมวิทยา โดยการประเมินระดับการยอมรับหรือปฏิเสธของสมาชิกภายในกลุ่มถูกให้ความสำคัญตั้งแต่ทศวรรษที่ 1930 ซึ่งวิธีที่นิยมศึกษา ได้แก่ การเสนอชื่อเพื่อน (Nomination) การใช้มาตราส่วนการให้คะแนน (Rating scale) และเทคนิคการเปรียบเทียบแบบจับคู่ (Paired-comparison techniques) โดยการเสนอชื่อเพื่อนเป็นการให้ผู้เข้าร่วมระบุชื่อเพื่อนในกลุ่มตามคำถามที่กำหนดไว้ เช่น ชอบเล่นกับใครมากที่สุด การใช้มาตราส่วนการให้คะแนนเป็นการให้ผู้เข้าร่วมให้คะแนนสมาชิกภายในกลุ่มตามคำถามที่กำหนดไว้ เช่น คุณชอบเล่นกับ.....หรือไม่ หากผู้เข้าร่วมชอบเล่นกับสมาชิกคนดังกล่าว ก็จะให้คะแนนสมาชิกคนดังกล่าวในคำถามข้อนี้มาก และเทคนิคการเปรียบเทียบแบบจับคู่เป็นการให้ผู้เข้าร่วมประเมินสมาชิกภายในกลุ่มแบบเป็นคู่ตามคำถามที่กำหนดให้ เช่น อยากเล่นกับใครมากกว่ากัน ในตอนท้ายของทั้ง 3 วิธี จะรวมคะแนนการยอมรับและปฏิเสธจากเพื่อนเพื่อนำมาจัดสังคมมิติ การประเมินทั้ง 3 วิธีมีลักษณะที่แตกต่างกันคือ การเสนอชื่อเพื่อนเป็นวิธีที่ประเมินโดยใช้คำถามปลายเปิด ไม่กำหนดชื่อนักเรียนที่เป็นเป้าหมายในการประเมิน นับคะแนนการยอมรับหรือปฏิเสธจากเพื่อนโดยการนับความถี่ที่นักเรียนถูกเสนอชื่อจากเพื่อนในสถานการณ์ที่กำหนดไว้ การใช้มาตราส่วนการให้คะแนนเป็นวิธีการประเมินที่กำหนดชื่อนักเรียนที่เป็นเป้าหมายในการประเมิน นับคะแนนการยอมรับหรือปฏิเสธจากเพื่อนโดยการนับคะแนนที่ผู้ประเมินให้คะแนนนักเรียนที่เป็นเป้าหมายในการประเมินโดยตรง เทคนิคการเปรียบเทียบแบบจับคู่เป็นวิธีการประเมินที่กำหนดชื่อนักเรียนที่เป็นเป้าหมายในการประเมิน ให้ผู้เข้าร่วมประเมินนักเรียนที่เป็นเป้าหมายทีละคู่ นับคะแนนการยอมรับหรือปฏิเสธจากเพื่อนโดยการนับคะแนนที่ได้จากการเปรียบเทียบแต่ละคู่ วิธีที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในงานวิจัยเชิงพัฒนา คือการเสนอชื่อเพื่อน (Nomination) ซึ่งเป็นการเสนอชื่อที่นักเรียนชอบมากที่สุดหรือน้อยที่สุดตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ โดยสามารถเลือกได้อย่างจำกัดจำนวน และเนื่องจากนักเรียนทุกคนมีโอกาสได้รับคะแนนจากการเสนอชื่อที่ชอบมากที่สุดหรือน้อยที่สุดจากเพื่อน ทำให้คะแนนทั้งหมดที่นักเรียนได้จะถูกนำมารวมเข้าด้วยกัน โดยการนำคะแนนที่ได้จากการเสนอชื่อที่ชอบมากที่สุดและน้อยที่สุดมาหักล้างกัน หรือนำคะแนนมาคำนวณแล้วระบุเป็นสถานภาพทางสังคมมิติของนักเรียน (Hymel et al., 2011; Wentzel et al., 2021)

สถานภาพทางสังคมมิติเป็นหนึ่งในข้อมูลที่ทำให้สามารถทราบระดับการยอมรับจากเพื่อนได้ โดยสถานภาพทางสังคมมิติสามารถบ่งชี้ได้จากความชอบทางสังคม (Social preference) ซึ่งหาได้จากการนำคะแนนการยอมรับลบคะแนนการปฏิเสธ และผลกระทบทางสังคม (Social impact) ซึ่งหาได้จากการนำคะแนนการยอมรับบวกคะแนนการปฏิเสธ จากนั้นนำคะแนนความชอบทางสังคม และผลกระทบทางสังคมที่ได้มาเปรียบเทียบตามเกณฑ์เพื่อระบุสถานภาพทางสังคมมิติ (Frederickson & Furnham, 1998; Maassen & Verschueren, 2005 as cited in Andre et al.,

2011; Hymel et al., 2011) เกณฑ์ในการระบุสถานภาพทางสังคมมีหลายเกณฑ์ เช่น เกณฑ์ในการศึกษาของ Coie, Dodge and Coppotelli (1982) ซึ่งแบ่งสถานภาพทางสังคมออกเป็น 5 สถานะ ได้แก่ (1) นักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน (Popular student) เป็นนักเรียนที่ได้คะแนนการยอมรับสูงและคะแนนปฏิเสธต่ำ (2) นักเรียนที่มีทั้งเพื่อนชอบและไม่ชอบ (Controversial student) เป็นนักเรียนที่ได้รับคะแนนการยอมรับและคะแนนปฏิเสธสูง (3) นักเรียนที่ถูกเพื่อนละเลย/ทอดทิ้ง (Neglected student) เป็นนักเรียนที่ได้รับคะแนนการยอมรับและคะแนนปฏิเสธต่ำ (4) นักเรียนที่ถูกเพื่อนปฏิเสธ (Rejected student) เป็นนักเรียนที่ได้รับคะแนนการยอมรับต่ำและคะแนนปฏิเสธสูง (5) นักเรียนที่มีความสัมพันธ์ในระดับกลางๆ (Average student) เป็นนักเรียนที่คะแนนไม่อยู่ในเกณฑ์ (1) – (4) ซึ่งเกณฑ์การแบ่งสถานภาพทางสังคมนี้ออกเป็น 5 สถานะเช่นนี้เป็นเกณฑ์ที่ได้รับความนิยมในวงกว้าง (ชุตินา สุระเศรษฐ์, 2562; Coie et al., 1982; Hymel et al., 2011)

การศึกษาการเปลี่ยนแปลงการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียน นอกจากสามารถศึกษาได้จากการเปลี่ยนแปลงสถานะของนักเรียนแล้วยังสามารถศึกษาได้จากการเปลี่ยนแปลงความชอบทางสังคม (Social preference) ของนักเรียนซึ่งทำให้สามารถระบุนักเรียนที่ถูกปฏิเสธจากเพื่อน ความเสี่ยงทางสังคมของนักเรียน และใช้เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการยอมรับจากเพื่อนได้ (Capodieci et al., 2019) การศึกษาเกี่ยวกับความชอบทางสังคมมักเน้นไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดและการแสดงพฤติกรรมทางสังคมที่ส่งผลต่อการยอมรับจากเพื่อนและการปฏิเสธจากเพื่อน รวมไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับในวัยเด็กและการเปลี่ยนแปลงของการยอมรับในภายหลัง โดยความชอบทางสังคมสามารถคำนวณได้จากคะแนนการยอมรับจากเพื่อนลบคะแนนการปฏิเสธจากเพื่อน หากนักเรียนได้รับคะแนนความชอบทางสังคมมากแสดงว่าเป็นนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนมากและได้รับการปฏิเสธจากเพื่อนน้อย แต่หากนักเรียนได้รับคะแนนความชอบทางสังคมน้อยแสดงว่าเป็นนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนน้อยและได้รับการปฏิเสธจากเพื่อนมาก (Capodieci et al., 2019; Farmer et al., 2009)

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้เลือกศึกษาสถานภาพทางสังคมของนักเรียน เนื่องจากสถานภาพทางสังคมที่ดีทำให้สามารถระบุนักเรียนที่เป็นเป้าหมายที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นพิเศษได้ คือนักเรียนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ เนื่องจากหากนักเรียนทั้ง 2 สถานะนี้ ไม่ได้รับการจัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน จะส่งผลให้ในอนาคตไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคมของตนเองไปในเชิงบวกได้ (Coei & Dodge, 1983) รวมไปถึงสถานภาพทางสังคมที่ดีของนักเรียนแต่ละคนสามารถนำมาใช้จัดกลุ่มนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมได้และการเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคมดียังทำให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงการยอมรับจากเพื่อนได้อย่างชัดเจน

1.4 แนวทางการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน

แนวทางการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนจะมีความแตกต่างกันไปตามพัฒนาการในแต่ละช่วงวัย ซึ่งในงานวิจัยนี้จะมุ่งเน้นไปที่ช่วงวัยรุ่นตอนต้นซึ่งครอบคลุมถึงนักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้น

แนวทางการพัฒนาทางสังคมของนักเรียนในช่วงประถมศึกษาตอนปลาย (Farmer et al, 2009) มีดังนี้

1) นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเพื่อนกลุ่มเดียวกันอาจได้รับความชอบทางสังคมต่ำจากเพื่อนกลุ่มอื่นเช่นเดียวกันทั้งกลุ่ม ทำให้นักเรียนที่มีความชอบทางสังคมต่ำอาจสนับสนุนซึ่งกันและกันได้ ดังนั้น การพัฒนานักเรียนที่มีความชอบทางสังคมต่ำ จึงควรให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนของนักเรียนและคำนึงถึงการสนับสนุนซึ่งกันและกันของนักเรียน

2) กลุ่มเพื่อนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความชอบทางสังคมที่นักเรียนได้รับ โดยนักเรียนที่ได้รับความชอบทางสังคมเหมือนกันมักอยู่ในกลุ่มเดียวกันและนักเรียนในกลุ่มเดียวกันมักจะเลือกเพื่อนที่พวกเขาชอบมากที่สุดคล้ายคลึงกัน ทำให้กลุ่มเพื่อนอาจขัดขวางกระบวนการพัฒนาทางสังคมของนักเรียนได้ ดังนั้น ในกระบวนการพัฒนาจึงควรลดผลที่เกิดจากกลุ่มเพื่อนที่ทำให้นักเรียนเกิดความขัดแย้งกันและส่งเสริมการยอมรับของนักเรียนระหว่างกลุ่มแทน

3) การรักษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อนและความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ในชั้นเรียนอาจส่งผลต่อการสร้างและรักษาชื่อเสียงทางสังคมของนักเรียน ดังนั้น การพัฒนานักเรียนที่มีความชอบทางสังคมต่ำจึงควรคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อนและปัจจัยทางนิเวศวิทยาที่ส่งผลต่อชื่อเสียงทางสังคมของนักเรียนและส่งเสริมความสามารถของนักเรียนแต่ละคน

แนวทางในการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนในระดับชั้นมัธยมศึกษา Johnson, Johnson and Roseth (2010) กล่าวว่า การพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนสามารถทำได้โดยการส่งเสริมความสัมพันธ์เชิงบวกในหมู่นักเรียน ความสัมพันธ์ในเชิงบวกจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้เมื่อนักเรียนเกิดการแข่งขันหรือทำงานแยกจากเพื่อนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน ดังนั้น หากต้องการส่งเสริมความสัมพันธ์ในเชิงบวกจึงควรจัดให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ในโครงสร้างที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติกิจกรรมหรืองานที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน

นอกจากนี้ แนวทางในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในเพศชายและเพศหญิงยังมีความแตกต่างกัน สำหรับเพศหญิง ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนจะเกิดจากการใช้เวลาร่วมกันภายในกลุ่มเล็ก และมีการพึ่งพากันและกันในเชิงบวก ส่วนในเพศชาย ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนจะเกิดจากการใช้เวลาร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่และมีการพึ่งพากันและกันในเชิงลบ เช่น เกิดการแข่งขัน (Stuffelbeam, 2012)

หากต้องการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนเพศหญิงในระดับมัธยมศึกษา จึงควรจัดให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมหรืองานที่ได้รับมอบหมายร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และจัดให้นักเรียนได้ฟังพากันและกันในเชิงบวก ซึ่งหนึ่งในการเรียนรู้ที่มีโครงสร้างตามลักษณะดังกล่าว คือ การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning)

การเรียนรู้แบบร่วมมือจะทำให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์ในเชิงบวก เนื่องจากเมื่อสมาชิกภายในกลุ่มรับรู้ถึงพฤติกรรมของเพื่อนที่ทำให้เป้าหมายของกลุ่มประสบความสำเร็จ สมาชิกภายในกลุ่มจะแสดงพฤติกรรมในเชิงบวกเพื่อตอบสนองพฤติกรรมนั้น ทำให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์ในเชิงบวกขึ้น (Johnson et al., 2010) การรับรู้พฤติกรรมของเพื่อนภายในกลุ่มจึงเป็นสิ่งสำคัญ แต่ในบางครั้งสมาชิกภายในกลุ่มอาจไม่เกิดรับรู้พฤติกรรมนั้นหรือรับรู้แต่ไม่ให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมนั้นของเพื่อน ดังนั้น หากต้องการส่งเสริมความสัมพันธ์ของเพื่อนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ จึงจำเป็นต้องให้สมาชิกภายในกลุ่มรับรู้ถึงการกระทำของเพื่อนอย่างทั่วถึง

หากไม่ได้ต้องการส่งเสริมแค่ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม แต่ต้องการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกทั้งห้องเรียน จึงจำเป็นต้องให้สมาชิกในห้องเรียนทุกคนได้รับรู้ถึงพฤติกรรมดังกล่าวของเพื่อนคนนั้น ซึ่งกระบวนการที่ช่วยให้สมาชิกในห้องเรียนทุกคนสามารถรับรู้พฤติกรรมดังกล่าวของเพื่อนได้ คือ การใช้รายงานจากเพื่อน (Peer reporting intervention) กระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่นิยมใช้ในการปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในต่างประเทศ เป็นกระบวนการที่ให้นักเรียนได้สังเกตและรายงานพฤติกรรมในเชิงบวกของเพื่อนที่เป็นเป้าหมาย ซึ่งรายงานจากเพื่อนจะช่วยลดปฏิสัมพันธ์เชิงลบและเพิ่มปฏิสัมพันธ์เชิงบวก ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์เชิงบวกและพฤติกรรมที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนทุกคน (Ervin et al., 1996; Murphy & Zlomke, 2014; Skinner et al., 2002)

การบูรณาการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมกับการใช้รายงานจากเพื่อนจึงเป็นรูปแบบที่น่าจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในการปฏิบัติกิจกรรมหรืองานที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มได้แสดงพฤติกรรมเชิงบวกตอบสนองกันและกัน นักเรียนทุกคนในห้องเรียนได้รับรู้พฤติกรรมในเชิงบวกของเพื่อนที่ทำให้เป้าหมายของกลุ่มประสบความสำเร็จ ส่งผลให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์ในเชิงบวกและพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนทั้งห้องเรียนได้

ตอนที่ 2 การเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นหนึ่งในการจัดกิจกรรมที่ได้รับความนิยมในประเทศไทย มีลักษณะสำคัญคือ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มที่ให้นักเรียนได้เกิดการช่วยเหลือกันและกันภายในกลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรม จากผลการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าการเรียนรู้แบบ

ร่วมมือช่วยพัฒนานักเรียนได้ในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านความรู้ ทักษะทางวิชาการ ความสัมพันธ์ทางสังคม

2.1 ความหมายและความสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) เป็นเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในช่วงปี 1980 จนกระทั่งปัจจุบัน เป็นการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มย่อยและได้ทำงานที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน จะทำให้สมาชิกภายในกลุ่มเกิดการ ทำงานร่วมกันเพื่อปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ ส่งผลให้สมาชิกภายในกลุ่มต้อง มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนภายในกลุ่มอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การเรียนรู้แบบร่วมมือจะแบ่งกลุ่มนักเรียนที่มีความแตกต่างกันตามเกณฑ์ที่กำหนด ไม่ว่าจะเป็นตามผลการเรียนที่แตกต่างกัน เชื้อชาติ เพศ และความสามารถทางภาษา ซึ่งการจัดกลุ่มนักเรียนที่มีความแตกต่างกันได้มาทำงานร่วมกันจะเป็นการเพิ่มโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกัน และส่งเสริมกันและกัน ถือเป็น การสนับสนุนให้นักเรียนที่มีความแตกต่างกันได้มีปฏิสัมพันธ์กัน ในเชิงบวก การที่นักเรียนได้พูดคุยและทำงาน ร่วมมือกันภายในกลุ่มเช่นนี้ นอกจากจะช่วยพัฒนาความรู้และทักษะทางวิชาการแล้ว ยังช่วยในการพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมของนักเรียนและช่วยให้นักเรียนได้รับการยอมรับทางสังคมเพิ่มขึ้น (Bierman & Furman, 1983 as cited in Burton, 1986; Capodieci et al., A., 2019; Jacques et al., 1998; Johnson et al., 2010; Madden & Slavin, 1983; Slavin & Cooper, 1999; Van et al., 2020; เรวดี ศรีสุข, 2562)

จากการศึกษา งานวิจัยในต่างประเทศที่ผ่านมาพบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือถูกนำมาใช้ใน ห้องเรียนสำหรับนักเรียนหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนปกติ นักเรียนที่มีความบกพร่องทาง วิชาการ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเล็กน้อย นักเรียนที่มีสมาธิสั้น ผลจากงานวิจัยพบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถช่วยปรับปรุงความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างนักเรียน ช่วยพัฒนาการยอมรับทางสังคมให้เพิ่มขึ้นได้ ทำให้นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือได้รับการยอมรับเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุม ลดการถูกปฏิเสธจากสังคม (Jacques et al., 1998; Madden & Slavin, 1983) นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมให้พฤติกรรมทางสังคมเพิ่มสูงขึ้น พัฒนาทักษะทางสังคม ทำให้เกิดการปรับปรุงสถานภาพทางสังคมมิติของนักเรียน (Capodieci et al., 2019; Van et al., 2020)

สำหรับงานวิจัยในประเทศไทยที่ผ่านมา พบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือมักถูกนำมาใช้ใน ห้องเรียนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะทางวิชาการเป็นหลัก มีงานวิจัยเพียงส่วนน้อย ที่นำการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้เพื่อพัฒนาในด้านสังคมของนักเรียน ซึ่งผลจากการวิจัยพบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีขึ้น (พัชรา พยัคฆา, 2557) ช่วยส่งเสริม

พฤติกรรมในการทำงานกลุ่ม พฤติกรรมในทางวิชาการ (พิมพ์พร อสัมภินพงศ์, 2550) ทำให้สัมพันธภาพระหว่างบุคคลดีขึ้น โดยลักษณะกิจกรรมแบบร่วมมือที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างบุคคลควรมีลักษณะให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรม เน้นให้นักเรียนได้เข้าร่วมสังคม (รุ่งรัตน์ ผลสวัสดิ์, 2554)

2.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผู้เสนอทฤษฎีที่เกี่ยวข้องไว้มากมาย เช่น Cognitive-Developmental Theory/ Social Cognitive Theory/ Behavioural-Learning Theory/ Structure-process-outcome theory แต่ทฤษฎีที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ได้แก่ ทฤษฎีการพึ่งพาซึ่งกันและกันทางสังคม (Social interdependence theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่กล่าวว่าหัวใจสำคัญของกลุ่ม คือการพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกที่เกิดขึ้นโดยมีเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขสถานะของสมาชิกในกลุ่มหรือในกลุ่มย่อย (Johnson & Johnson, 2015; Lewin, 1930 as cited in Johnson & Johnson, 2018)

ทฤษฎีการพึ่งพาซึ่งกันและกันทางสังคมเริ่มต้นโดย Deutsch (1949) พัฒนามาจากแนวคิดของนักจิตวิทยาในช่วงต้นทศวรรษ 1900 ซึ่ง Deutsch ได้กล่าวไว้ว่า การพึ่งพาซึ่งกันและกันทางสังคมในเชิงบวกเช่น การร่วมมือกัน จะเกิดเมื่อแต่ละคนรับรู้ว่าจะบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ ต่อเมื่อสมาชิกคนอื่น ๆ ภายในกลุ่มบรรลุเป้าหมายด้วยเช่นกัน ทำให้สมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่มเกิดความร่วมมือเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน และได้กล่าวถึง การพึ่งพาซึ่งกันและกันทางสังคมในเชิงลบ เช่น การแข่งขันกัน ว่าเมื่อแต่ละคนรับรู้ว่าจะไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ ถ้าคนอื่น ๆ บรรลุเป้าหมาย ทำให้ทุกคนพยายามบรรลุเป้าหมายของตัวเองโดยการแสวงหาผลประโยชน์ต่อตัวเอง แต่เป็นอันตรายต่อการบรรลุเป้าหมายของคนอื่น ๆ (Deutsch, 1962 as cited in Johnson & Johnson, 2015) แนวคิดดังกล่าวถูกนำมาเป็นพื้นฐานทฤษฎีการพึ่งพาซึ่งกันและกันทางสังคม คือ เมื่อแต่ละคนมีเป้าหมายร่วมกันและการกระทำของผู้อื่นส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของตนเองจะทำให้เกิดการพึ่งพาซึ่งกันและกันทางสังคมขึ้น (Johnson & Johnson, 1989 as cited in Johnson & Johnson, 2015)

แม้ว่าการเรียนรู้แบบร่วมกัน (Collaborative learning) และการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) จะมีความคล้ายคลึงกันบางประการ เช่น นักเรียนได้พึ่งพากันและกันในการจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน นักเรียนต้องมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง โดยครูเป็นเพียงผู้อำนวยการความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เท่านั้น การจัดการเรียนรู้เป็นการมอบหมายงานหรือเป้าหมายให้นักเรียนได้รับรับผิดชอบด้วยตนเอง นักเรียนได้รับการส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เพิ่มทักษะการเรียนรู้ การแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความ

หลากหลาย แต่ก็ยังมีความแตกต่างกัน (Bruffee, 1995 as cited in Voigt & Swatman, 2005; Promethean, 2017) ดังตาราง 2.1 ความแตกต่างของการเรียนรู้ร่วมกันและการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ตารางที่ 2.1 ความแตกต่างของการเรียนรู้ร่วมกันและการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมกัน (Collaborative learning)	การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning)
1. นักเรียนกำหนดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบภายในกลุ่มด้วยตนเอง	1. นักเรียนได้รับการกำหนดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละคนไว้อย่างชัดเจน โดย
2. นักเรียนเตรียมข้อมูล วัสดุ อุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	ครูผู้สอน
3. ขณะทำการเรียนรู้ ครูไม่ได้ให้ความช่วยเหลือ ยกเว้น นักเรียนจะขอความช่วยเหลือ	2. ข้อมูลหรือวัสดุ อุปกรณ์ ที่ต้องใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้รับการเตรียมโดยครูผู้สอน
4. นักเรียนเป็นผู้ประเมินงานที่ได้รับมอบหมายของแต่ละคนและแต่ละกลุ่ม	3. ขณะทำการเรียนรู้ ครูให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนในกรณีที่จำเป็น
5. การบรรลุเป้าหมายในการทำงานของกลุ่มขึ้นอยู่กับจุดแข็งของสมาชิกแต่ละคน	4. นักเรียนจะได้รับการประเมินงานที่ได้รับมอบหมายโดยครู ในตอนท้ายการจัดการเรียนรู้
	5. การบรรลุเป้าหมายในการทำงานของกลุ่มขึ้นอยู่กับความพยายามของทุกคนภายในกลุ่ม

การพัฒนากิจกรรมเพื่อส่งเสริมการยอมรับจากเพื่อนมีแนวทางการพัฒนา คือ ให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างเท่าเทียมกัน ให้นักเรียนเกิดการสนับสนุนกันและกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างสมาชิก ซึ่งรูปแบบของการเรียนรู้ที่สอดคล้องตามแนวทางการพัฒนาดังกล่าว คือ การเรียนรู้แบบร่วมมือ เนื่องจากครูผู้สอนเป็นผู้กำหนดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่มอย่างชัดเจน ทำให้มั่นใจได้ว่าสมาชิกแต่ละคนจะถูกกำหนดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ การบรรลุเป้าหมายที่จำเป็นต้องอาศัยความพยายามของสมาชิกทุกคนภายในกลุ่ม จะทำให้สมาชิกภายในกลุ่มเกิดการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ส่งผลให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่มมากขึ้น

2.3 องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

Johnson (2003) และ Johnson et al. (2010) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือให้มีประสิทธิภาพต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน 5 ประการ ได้แก่ การพึ่งพากันและกันใน

เชิงบวก (Positive interdependence) ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual accountability and personal responsibility) การโต้ตอบที่ส่งเสริมกันและกัน (Promotive interaction) ทักษะทางสังคม (Social skill) และการประมวลผลของกลุ่ม (Group processing)

2.3.1 การพึ่งพากันและกันในเชิงบวก (Positive interdependence) ถือเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ สมาชิกภายในกลุ่มควรเชื่อว่าพวกเขามีความเกี่ยวข้องกัน กล่าวคือ หากสมาชิกคนใดล้มเหลวก็จะล้มเหลวทั้งหมดทั้งกลุ่ม นอกจากนี้ ความพยายามในการปฏิบัติกิจกรรมของแต่ละคนไม่เพียงแต่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง แต่ยังเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกภายในกลุ่มคนอื่น ๆ อีกด้วย ซึ่งการทราบว่าประสิทธิภาพในการทำงานของตนส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มเช่นนี้ จะทำให้สมาชิกภายในกลุ่มเกิดความรับผิดชอบและมีความพยายามในการปฏิบัติกิจกรรมมากขึ้น ดังนั้น การพึ่งพากันและกันในเชิงบวกจะทำให้สมาชิกภายในกลุ่มเกิดความพยายามต่อความสำเร็จของผู้อื่นเช่นเดียวกับของตนเอง ทำให้เกิดความร่วมมือกันในการปฏิบัติกิจกรรม แต่หากไม่มีการพึ่งพากันและกันในเชิงบวกจะทำให้ไม่เกิดการร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมขึ้น ซึ่งการจะทำให้ให้นักเรียนเชื่อว่าพวกเขามีความเกี่ยวข้องกัน สามารถทำได้โดยการที่ครูอธิบายงานที่ต้องรับผิดชอบและเป้าหมายของกลุ่มอย่างชัดเจน

2.3.2 ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual accountability and personal responsibility) การพึ่งพากันและกันในเชิงบวกจะทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้นคือ การรับผิดชอบของกลุ่มในการบรรลุเป้าหมายและการรับผิดชอบของตนเองในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการปฏิบัติกิจกรรมให้ดี สำหรับการตรวจสอบความรับผิดชอบของนักเรียนเป็นรายบุคคล สามารถทำได้โดยการใช้แบบทดสอบรายบุคคลในการสังเกตการทำงานของแต่ละกลุ่มเพื่อตรวจสอบการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนภายในกลุ่ม การกำหนดผู้ตรวจสอบเพื่อให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มได้สรุปสิ่งที่พวกเขาได้เรียนรู้

2.3.3 การโต้ตอบที่ส่งเสริมกันและกัน (Promotive interaction) การพึ่งพากันและกันในเชิงบวกเกิดขึ้นเพื่อให้เกิดการโต้ตอบที่ส่งเสริมกันและกัน โดยการโต้ตอบที่ส่งเสริมกันและกันเป็นการที่สมาชิกภายในกลุ่มจะต้องมีโอกาสในการสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ และยกย่องความพยายามของกันและกันในการปฏิบัติเป้าหมายให้ลุล่วง เช่น การแลกเปลี่ยนข้อมูล การแลกเปลี่ยนอุปกรณ์ ซึ่งจะส่งผลให้สมาชิกภายในกลุ่มมีความผูกพันต่อกันและทำให้ได้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยการโต้ตอบที่ส่งเสริมกันและกันอาจเกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมที่มีการกำหนดบทบาทของนักเรียนแต่ละคนในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งกำหนดให้แต่ละบทบาทต้องมีความเชื่อมโยงและส่งเสริมซึ่งกันและกัน นอกจากนี้การส่งเสริมทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่มย่อย รวมไปถึงการประมวลผลของกลุ่ม ก็ทำให้เกิดการโต้ตอบที่ส่งเสริมกันและกันได้เช่นกัน

2.3.4 ทักษะทางสังคม (Social skill) การปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันให้ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องอาศัยทักษะระหว่างบุคคลและกลุ่มย่อย เช่น ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการสร้างควมไว้วางใจ ทักษะการสื่อสาร และทักษะการจัดการความขัดแย้ง ซึ่งการมีทักษะเหล่านี้ จะช่วยทำให้เกิดการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันได้อย่างมีคุณภาพสูง เนื่องจากการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการเรียนรู้ที่ค่อนข้างมีความซับซ้อนเพราะนักเรียนต้องปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มและสมาชิกภายในกลุ่มทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ทำให้นักเรียนต้องรู้วิธีการมีส่วนร่วมในทักษะความสัมพันธ์ ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือความสัมพันธ์ในกลุ่มย่อย และต้องมีแรงจูงใจในการใช้เพื่อให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

2.3.5 การประมวลผลของกลุ่ม (Group processing) เกิดขึ้นเมื่อสมาชิกภายในกลุ่มมีการพูดคุยร่วมกันและอธิบายว่าพฤติกรรมใดของสมาชิกภายในกลุ่มเป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ จากนั้นจึงตัดสินใจร่วมกันว่าจะให้พฤติกรรมใดดำเนินต่อไปหรือจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใดเพื่อปรับปรุงกระบวนการในการทำงาน ซึ่งการประมวลผลของกลุ่มจะช่วยเพิ่มการโต้ตอบที่ส่งเสริมกันและกันของสมาชิกภายในกลุ่มได้ และยังมีประโยชน์อีกมากมาย เช่น ช่วยทำให้เกิดการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในการทำงาน ช่วยในการเรียนรู้ทักษะการร่วมมือ ทำให้แน่ใจว่าสมาชิกได้รับข้อเสนอในการมีส่วนร่วมของพวกเขา และนักเรียนรับรู้พฤติกรรมของสมาชิกภายในกลุ่มที่ช่วยให้กลุ่มประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ในขั้นสุดท้ายของการประมวลผลของกลุ่ม คือการที่สมาชิกภายในกลุ่มฉลองความสำเร็จในการทำงานของพวกเขา

2.4 รูปแบบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถแบ่งได้หลายรูปแบบ (Slavin, 1980) ตัวอย่างเช่น

2.4.1 การสอนแบบกลุ่มแข่งขัน (Teams-Games-Tournament : TGT) ประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก ๆ คือ การแบ่งกลุ่มนักเรียนให้มีสมาชิกภายในกลุ่ม 4-5 คน และการเรียนการสอนแบบแข่งขัน โดยสมาชิกในทีมแต่ละคนจะต้องมีความแตกต่างกันในเรื่องของระดับความสามารถ เพศ เชื้อชาติ หน้าที่หลักของทีมคือการเตรียมความพร้อมให้แก่สมาชิกเพื่อให้ทำผลงานได้ดีในการแข่งขันกับทีมอื่น หลังจากที่ครูทำการสอนในห้องเรียนเรียบร้อยแล้ว แต่ละทีมจะได้รับมอบหมายใบงานที่มีเนื้อหาทางวิชาการใกล้เคียงกับเนื้อหาที่จะต้องใช้ในการแข่งขัน สมาชิกในทีมทุกคนจะต้องร่วมมือกัน เรียนและตอบคำถามที่กำหนดให้เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้เตรียมความพร้อมในการนำความรู้ไปใช้ในการแข่งขันกับทีมอื่น เมื่อเตรียมพร้อมสำหรับการแข่งขันเรียบร้อยแล้ว สมาชิกในทีมจะต้องไปแข่งขันกับทีมอื่น ซึ่งปกติการแข่งขันจะถูกจัดขึ้น 1 ครั้ง/สัปดาห์ นักเรียนจะแข่งขันกันในเกมวิชาการที่ครอบคลุมเนื้อหาที่ครูสอนและในใบงานที่นักเรียนได้รับ โดยนักเรียนที่มา

แข่งขันจะถือว่าเป็นตัวแทนของทีมและคะแนนที่นักเรียนแต่ละคนได้รับจะถูกเพิ่มเข้าไปในคะแนนรวมของทีมเช่นกัน

2.4.2 การสอนแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (Student Teams-Achievement Divisions : STAD) มีลักษณะคล้ายคลึงกับ TGT โดยครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียน ให้มีสมาชิกภายในกลุ่มที่มีลักษณะแตกต่างกัน 4-5 คน แต่ต่างจาก TGT ตรงที่จะใช้แบบทดสอบ 15 นาทีแทนการใช้เกมและการแข่งขัน ซึ่งนักเรียนจะทำแบบทดสอบหลังจากที่ได้เรียนภายในทีมของตนเอง คะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบจะถูกนำมาแปลงเป็นคะแนนของทีม

2.4.3 การสอนแบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) มีลักษณะเป็นการจัดกิจกรรมโดยแบ่งเนื้อหาทางวิชาการออกเป็น ส่วน ๆ หลายส่วนตามจำนวนสมาชิกที่มีในแต่ละทีม ซึ่งสมาชิกภายในทีมจะแบ่งกันไปศึกษาเนื้อหาแต่ละส่วนที่กำหนดให้ร่วมกับสมาชิกในทีมอื่น จากนั้นสมาชิกแต่ละคนจะนำเนื้อหาที่แต่ละคนไปศึกษามาแลกเปลี่ยนกันภายในทีมเพื่อให้สมาชิกในทีมคนอื่น ๆ ได้ทราบเนื้อหานั้นเช่นกัน เพราะในท้ายที่สุดสมาชิกในทีมทุกคนจะต้องตอบคำถามซึ่งครอบคลุมเนื้อหาทุกส่วน แต่คะแนนจากการทดสอบจะไม่ถูกนำไปคำนวณเป็นคะแนนรวมของทีม แต่จะถูกนำไปคำนวณเป็นคะแนนของแต่ละบุคคล จึงถือว่าเทคนิค Jigsaw นี้ เป็นเทคนิคที่ช่วยให้สมาชิกคนอื่นภายในกลุ่มบรรลุเป้าหมายเท่านั้น แต่ไม่ได้มีส่วนต่อเป้าหมายของกลุ่มเนื่องจากไม่มีการให้รางวัลเป็นกลุ่มจึงถือว่าไม่มีเป้าหมายของกลุ่มอย่างเป็นทางการ

2.4.4 การสอนแบบเป็นกลุ่มย่อย (Small-Group Teaching) เป็นลักษณะการจัดการจัดการเรียนการสอนที่พบได้ในห้องเรียนทั่วไป ซึ่งจัดให้นักเรียนได้ร่วมมือกันอภิปรายและเก็บรวบรวมข้อมูลร่วมกัน โดยนักเรียนจะเลือกหัวข้อย่อยจากขอบเขตที่ครูกำหนดให้ จากนั้นจะมีการแบ่งกลุ่มนักเรียนให้มีสมาชิกกลุ่มละ 2-6 คน และแบ่งหัวข้อย่อยที่สมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่มต้องรับผิดชอบเพื่อนำเสนอต่อชั้นเรียนทั้งหมด ซึ่งนักเรียนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียนและครูจะเป็นผู้ประเมินงานที่แต่ละกลุ่มเสนอ

การวิจัยครั้งนี้เลือกใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในรูปแบบจิ๊กซอว์และการสอนแบบเป็นกลุ่มย่อยเท่านั้น เนื่องจากเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพึ่งพากันและกันในเชิงบวก ไม่มีการจัดให้นักเรียนต้องเกิดการพึ่งพากันและกันในเชิงลบ

2.5 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

Johnson, Johnson and Roseth (2010) ได้ให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยแบ่งเป็นประเด็น ดังนี้

2.5.1 จำนวนสมาชิกที่เหมาะสมที่สุดในการแบ่งกลุ่มเพื่อปฏิบัติกิจกรรมควรมีจำนวนสมาชิก 2-4 คน/กลุ่ม โดยทั้งนี้ต้องพิจารณาถึงอายุของนักเรียน ระดับทักษะทางสังคม รวมไปถึงปริมาณของงานและเวลาที่ให้ในการปฏิบัติกิจกรรม

2.5.2 การปฏิบัติกิจกรรมควรจัดให้นักเรียนได้หันหน้าเข้าหากันเองและหันหน้าเข้าหาครูได้ในเวลาเดียวกัน เช่น การจัดกลุ่มให้นั่งเป็นรูปเกือกม้า

2.5.3 ในระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมควรมีการตรวจสอบว่าสมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่มเข้าใจขั้นตอนในการปฏิบัติกิจกรรมและในอนาคต สมาชิกแต่ละคนจะสามารถปฏิบัติกิจกรรมที่มีลักษณะคล้ายกับกิจกรรมนี้ได้ด้วยตนเอง

2.5.4 นักเรียนต้องเห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมและนักเรียนต้องทราบว่าครูอาจมีการตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานของนักเรียน ทำให้สมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่มจะต้องสามารถอธิบายรายละเอียดในการปฏิบัติกิจกรรมของกลุ่มตนเองได้

2.5.5 ครูควรกำหนดสถานการณ์การปฏิบัติกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้รับการตอบรับเชิงบวกจากเพื่อนทุกครั้งที่ทำงานเป็นกลุ่ม โดยกำหนดให้มีการตอบรับเชิงบวกอย่างตรงไปตรงมาและจำเพาะเจาะจงเท่านั้น

2.5.6 เมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมสำเร็จ ในช่วงท้ายของการจัดกิจกรรมควรมีการเสริมแรงให้กับนักเรียน ซึ่งควรจัดให้เป็นการเสริมแรงแบบกลุ่มเนื่องจากมักส่งผลได้มากกว่าการเสริมแรงแบบรายบุคคล

ตอนที่ 3 การใช้รายงานจากเพื่อน

3.1 ความหมายและความสำคัญของการใช้รายงานจากเพื่อน

การใช้รายงานจากเพื่อน (Peer reporting intervention) เป็นการใช้กลไกการจัดกิจกรรมที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเชิงบวกโดยมีสื่อกลาง คือการรายงานเชิงบวกจากเพื่อน ซึ่งสื่อกลางที่ใช้จะส่งผลต่อการเพิ่มพฤติกรรมเชิงบวกและการทำงานร่วมกันทางสังคมในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย เป็นกลไกที่ใช้เพื่อปรับปรุงปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน โดยเฉพาะสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางสังคมและ/หรือปัญหาทางวินัย แต่เป้าหมายทั่วไปยังคงเป็นการใช้กลไกเชิงพฤติกรรมของการเสริมแรง คือ การลดปฏิสัมพันธ์เชิงลบและเพิ่มปฏิสัมพันธ์เชิงบวก เพื่อส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์เชิงบวกและพฤติกรรมที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนทุกคน (Ervin et al., 1996; Murphy & Zlomke, 2014; Skinner et al., 2002)

การใช้รายงานจากเพื่อน เป็นการจัดกิจกรรมโดยการให้นักเรียนรายงานเกี่ยวกับพฤติกรรมของเพื่อนร่วมงาน ทั้งในรูปแบบปากเปล่าหรือแบบลายลักษณ์อักษร ซึ่งเป็นการใช้ประโยชน์จากการเสริมแรงที่มีสื่อกลาง คือการรายงานเชิงบวกจากเพื่อนเพื่อส่งเสริมให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี เช่น พฤติกรรมที่

มีส่วนร่วมในเชิงวิชาการเพิ่มขึ้น และป้องกันหรือลดผลกระทบของผลลัพธ์ที่ไม่ต้องการ เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว (Collins et al., 2018)

3.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการใช้รายงานจากเพื่อน

แนวคิดของการใช้รายงานจากเพื่อน (Peer reporting intervention) เกิดจากการที่ครูใช้เหตุการณ์ที่บังเอิญเกิดขึ้นในห้องเรียนเป็นประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อสอนพฤติกรรมทางสังคมสำหรับนักเรียน โดยเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่เหมาะสม การลงโทษนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมอาจช่วยลดอัตราการเกิดพฤติกรรมทางสังคมที่ไม่เหมาะสมในนักเรียนคนอื่นได้ และเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่เหมาะสม การส่งเสริมนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมอาจช่วยเพิ่มพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสมในนักเรียนคนอื่นได้ (Bandura, 1977; Cashwell et al., 2001 as cited in Skinner et al., 2002) แต่ก็มีสาเหตุหลายประการที่ครูอาจเสียโอกาสในการใช้เหตุการณ์เหล่านี้สอนนักเรียน เช่น ครูไม่ได้สังเกตพฤติกรรมโดยตรง เนื่องจากพฤติกรรมทางสังคมในห้องเรียนระหว่างกิจกรรมในชั้นเรียนมีมากเกินไปจึงทำให้ครูไม่สามารถสังเกตพฤติกรรมทั้งหมดของนักเรียนได้โดยตรง (Algozzine, 1980; Reisberg et al., 1982; Thomas et al., 1978; White, 1975, as cited in Skinner et al., 2002) หรือครูอาจสังเกตเห็นพฤติกรรมที่เหมาะสมและส่งเสริมที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมดังกล่าว แต่เพื่อนร่วมชั้นคนอื่น ๆ ไม่ได้มีส่วนร่วมก็จะทำให้เพื่อนร่วมชั้นคนอื่น ๆ ไม่ทราบและไม่ได้เรียนรู้จากเหตุการณ์นี้ ดังนั้น การเรียนรู้จากเหตุการณ์เช่นนี้จะเกิดขึ้นได้ เมื่อนักเรียนได้สังเกตโดยตรงหรือได้รับทราบเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมของเพื่อนร่วมชั้นเรียนหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรง (Skinner et al., 2002)

จากแนวคิดข้างต้น นำมาสู่การพัฒนาเป็นการใช้รายงานจากเพื่อน (Peer reporting intervention) งานวิจัยแรกที่กล่าวถึงผลของการให้เพื่อนรายงานพฤติกรรมทางสังคมของเพื่อนร่วมงาน คืองานวิจัยเรื่อง Effects of peer reporting on cooperative play and aggression of kindergarten children (Grieger et al., 1976) จากนั้นแนวคิดนี้ถูกนำมาพัฒนาเป็น Positive Peer reporting โดย Ervin, Miller and Friman (1996) และถูกนำไปพัฒนาต่อเป็น Tootling โดย Skinner, Cashwell and Skinner (2000) ดังนั้น การใช้รายงานจากเพื่อน (Peer reporting intervention) จึงสามารถแบ่งออกเป็น Positive Peer Reporting (PPR) และ Tootling ซึ่งแม้ทั้งสองจะมีขั้นตอนต่างกันบ้างเล็กน้อย แต่ทั้งสองตั้งอยู่บนสมมติฐานที่คล้ายคลึงกันและมีเป้าหมายเพื่อจัดสภาพแวดล้อมที่ช่วยเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน นอกจากนี้ยังมีขั้นตอนการสอนสั้น ๆ ที่คล้ายกัน คือการสอนเพื่อฝึกให้นักเรียนสามารถรายงานพฤติกรรมเชิงบวกได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการใช้การเสริมแรงเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อน (Skinner et al., 2002)

3.3 ประเภทและองค์ประกอบของการใช้รายงานจากเพื่อน

3.3.1 ประเภทของการใช้รายงานจากเพื่อน

การใช้รายงานจากเพื่อน (Peer reporting intervention) แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การรายงานเพื่อนเชิงบวก (Positive Peer Reporting : PPR) และ Tootling

1) การรายงานเพื่อนเชิงบวก (Positive Peer Reporting : PPR) เป็นการแทรกแซงในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างนักเรียนโดยใช้รางวัลและความสนใจทางสังคมในเชิงบวก (Murphy & Zlomke, 2014) ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า นักเรียนที่มีปัญหาความสัมพันธ์ทางสังคมอาจมีทักษะทางสังคมที่เหมาะสม แต่อาจถูกเพื่อน ๆ ปฏิเสธเนื่องจากมีส่วนร่วมในพฤติกรรมทางสังคมน้อยกว่าเพื่อนคนอื่น ดังนั้น PPR จึงจะช่วยส่งเสริมให้เพื่อนคนอื่นได้รับรู้พฤติกรรมที่เหมาะสมของนักเรียนที่เป็นเป้าหมาย ซึ่งจะช่วยทำให้เพื่อนคนอื่นเปลี่ยนการรับรู้ที่มีต่อนักเรียนคนดังกล่าว (Skinner et al., 2002) ดังนั้น PPR จึงเพิ่มปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในเชิงบวกของนักเรียนรวมถึงช่วยพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนในเด็กที่ถูกเพื่อนละเลยหรือปฏิเสธ

2) Tootling เป็นศัพท์ที่มาจากคำว่า tattling ที่หมายถึงการให้นักเรียนสังเกตและรายงานพฤติกรรมเชิงลบของเพื่อนร่วมชั้น เป็นวิธีการที่นิยมนำมาใช้เพื่อปรับปรุงพฤติกรรมของนักเรียนในอดีต แต่จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า tattling ส่งผลกระทบต่อในเชิงลบ เช่น เมื่อถูกรายงานพฤติกรรมเชิงลบ นักเรียนที่ถูกรายงานไม่ยอมรับว่าตนเองแสดงพฤติกรรมดังกล่าว นักเรียนที่ถูกรายงานพฤติกรรมเชิงลบแสดงพฤติกรรมคุกคามเพื่อนที่เป็นผู้รายงาน (Henington & Skinner, 1998 as cited in Skinner et al., 2000; Skinner et al., 2000) Tootling จึงถูกพัฒนาขึ้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โดยเปลี่ยนจากการสังเกตและรายงานพฤติกรรมในเชิงลบ เป็นการสังเกตและรายงานพฤติกรรมในเชิงบวกหรือพฤติกรรมที่เหมาะสมของเพื่อน

Tootling เป็นการแทรกแซงในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนเช่นเดียวกับการรายงานเพื่อนเชิงบวก นักเรียนจะรายงานพฤติกรรมที่เหมาะสมของเพื่อน โดยจะเขียนการรายงานพฤติกรรมที่เหมาะสมไว้ในกระดาษซึ่งจะรวบรวมแล้วนำมาอ่านออกเสียงในชั้นเรียนและนับโดยครู จากนั้นจำนวนของกระดาษจะถูกแสดงต่อนักเรียนในห้องเรียน (Dillon et al., 2019) ซึ่งเป็นการใช้การรายงานพฤติกรรมทางสังคมของเพื่อนทั่วทั้งชั้นเรียน (Skinner et al., 2002) มีองค์ประกอบในการใช้งานเช่นเดียวกับการรายงานเพื่อนเชิงบวก (Positive Peer Reporting : PPR) คือ การวางแผนการฝึกอบรม และการนำไปใช้ (Murphy & Zlomke, 2014) แต่ก็ยังมีการดำเนินการบางขั้นตอนที่แตกต่างกัน คือ ในกิจกรรม PPR นักเรียนรายงานการสังเกตพฤติกรรมทางสังคมของเพื่อนด้วยปากเปล่า แต่ในกิจกรรม Tootling นักเรียนจะรายงานพฤติกรรมทางสังคมของเพื่อนแบบส่วนตัวและไม่ระบุตัวตนผ่านการใช้กระดาษ นอกจากนี้ PPR ยังมีการทำเพียงแค่ช่วงหนึ่งของวันเท่านั้น แต่ Tootling สามารถทำได้ตลอดทั้งวัน นอกจากนี้ PPR ยังเป็นการกำหนดเป้าหมายไปที่เด็กแบบ

จำเพาะเจาะจงซึ่งมักเป็นเด็กที่ถูกปฏิเสธจากสังคม ส่วน Tootling เป็นการกำหนดเป้าหมายไปที่เด็กทุกคนและเป็นการรายงานพฤติกรรมทางสังคมของเพื่อนในชั้นเรียนทุกคน (Skinner et al., 2002)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า Tootling มักถูกนำไปใช้ปรับปรุงความสัมพันธ์ในห้องเรียนโดยวัดพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมในชั้นเรียน เนื่องจากหากนักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น จะทำให้นักเรียนมีความสัมพันธ์ในห้องเรียนกับเพื่อนดีขึ้น ได้รับการยอมรับจากเพื่อนเพิ่มขึ้นและถูกปฏิเสธจากเพื่อนน้อยลง จากผลจากการวิจัยของ Dillon, Radley, Tingstrom, Dart and Barry (2019) และ Lambert, Tingstrom, Sterling, Dufrene, and Lynne (2015) ที่ศึกษาการแสดงออกของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน พบว่า พฤติกรรมก่อนในชั้นเรียนของนักเรียนลดลง มีพฤติกรรมที่เหมาะสมและมีส่วนร่วมทางวิชาการเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ Lum (2015) ได้ทำการวิจัยโดยใช้ Tootling กับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า Tootling ช่วยทำให้ครูสามารถส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมในเชิงบวกให้กับนักเรียนและช่วยป้องกันพฤติกรรมก่อนที่จะเกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ในงานวิจัยของ Skinner, Cashwell and Skinner (2000) ยังพบว่าการใช้ Tootling ช่วยเพิ่มให้ครูและนักเรียนตระหนักและทราบถึงพฤติกรรมในเชิงบวกของนักเรียนที่เป็นเป้าหมาย และทำให้เกิดการส่งเสริมพฤติกรรมนั้น

งานวิจัยในปัจจุบันได้มีการวิจัยการใช้ PPR และการใช้ PPR ร่วมกับ Tootling เพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและเพิ่มพฤติกรรมที่เหมาะสม ผลการศึกษาพบว่าการใช้ PPR และการใช้ PPR ร่วมกับ Tootling ช่วยลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กสี่คนที่เป็นเป้าหมายว่าถูกปฏิเสธจากเพื่อนและเป็นผู้ที่แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในห้องเรียน (Sherman, 2012)

3.3.2 องค์ประกอบของการใช้รายงานจากเพื่อน

Murphy and Zlomke (2014) ได้แบ่งองค์ประกอบหลักของการใช้ PPR และ Tootling ในห้องเรียน เป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) การวางแผน (Planning) : เลือกรางวัลสำหรับการเข้าร่วม, เลือกเป้าหมายของการยกย่อง
- 2) การฝึกอบรม (Training) : ฝึกนักเรียนด้วยตัวอย่างเฉพาะของรายงานการยกย่องในเชิงบวก สร้างแบบจำลองการรายงานเพื่อนในเชิงบวกพร้อมตัวอย่าง บอกนักเรียนว่าพวกเขาจะได้รับรางวัลจากการรายงานพฤติกรรมที่เหมาะสมของเพื่อน
- 3) การนำไปใช้ (Implementation) : เตือนให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมเชิงบวกของเป้าหมายของรายงานเพื่อนเชิงบวก แจ้งให้นักเรียนรายงานเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมที่แสดงโดยนักเรียนเป้าหมาย ให้ข้อเสนอแนะและการสนับสนุนแก่นักเรียนเพื่อการยกย่องอย่างเหมาะสม

3.4 ขั้นตอนการใช้รายงานจากเพื่อน

การใช้รายงานจากเพื่อนทั้ง 2 ประเภท ได้แก่ การรายงานเพื่อนเชิงบวก (Positive Peer Reporting: PPR) และ Tootling มีองค์ประกอบหลักในการใช้เหมือนกันทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การฝึกอบรม (Training) และการนำไปใช้ (Implementation) แต่มีรายละเอียดบางขั้นตอนที่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตาราง 2.2 เปรียบเทียบขั้นตอนการรายงานเพื่อนเชิงบวกและ Tootling (Skinner et al., 2002)

ตารางที่ 2.2 เปรียบเทียบขั้นตอนการรายงานเพื่อนเชิงบวกและ Tootling

รายงานเพื่อนเชิงบวก (Positive Peer Reporting : PPR)	Tootling
<p>1. แนะนำและกำหนดการรายงานเชิงบวก (PPR)</p> <p>ในชั้นเรียน : นักเรียนจะได้รับการเสริมแรง (เช่น คะแนนกิจกรรม) จากการรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนที่เป็นเป้าหมาย</p>	<p>1. แนะนำและกำหนด Tootling ในชั้นเรียน</p> <p>1.1) Tootling เป็นการรายงานเมื่อเพื่อนร่วมชั้นมีการช่วยเหลือเพื่อนร่วมชั้นคนอื่น</p> <p>1.2) ครูอาจจัดให้มีการบรรยายเป็นกลุ่มเพื่อให้ให้นักเรียนยกตัวอย่างการรายงาน จากนั้นจะมีการให้ข้อเสนอแนะที่ถูกต้องและมีการเสริมแรงสำหรับการรายงาน</p> <p>1.3) การสอนนักเรียนในการเขียนรายงานเมื่อพบพฤติกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนโดยการให้นักเรียนเขียนในการ์ดที่มอบให้ ตามหัวข้อคือ</p> <p>1) ใคร 2) ช่วยใคร 3) โดยการทำอะไร</p>
<p>2. อธิบายขั้นตอน</p> <p>2.1) วาดภาพและชื่อของเด็กที่ถูกเลือกให้เป็นเป้าหมายคนแรก (เช่น “ Star of the Week”)</p> <p>2.2) เพื่อนร่วมชั้นจะได้รับคำสั่งให้สังเกตพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างวันของเด็กที่ถูกเลือกให้เป็นเป้าหมายเป็นพิเศษและรายงานเหตุการณ์ที่สังเกตในช่วงเวลาที่กำหนดให้</p>	<p>2. อธิบายขั้นตอน</p> <p>2.1) ทุกเช้าครูจะติดการ์ดเปล่าไว้ที่โต๊ะของนักเรียน และตลอดทั้งวันนักเรียนสามารถบันทึกรายงานเมื่อพบเพื่อนช่วยเพื่อนลงในการ์ดที่ได้รับได้</p> <p>2.2) การเปิดการ์ดจะเกิดขึ้นในตอนท้ายของวัน โดยหากนักเรียนมีการเขียนรายงานในระหว่างวัน นักเรียนสามารถส่งการ์ดที่เขียนและ</p>

รายงานเพื่อนเชิงบวก (Positive Peer Reporting : PPR)	Tootling
<p>2.3) ความคิดเห็นเชิงบวก ประกอบด้วย พฤติกรรมที่เป็นการแบ่งปัน การช่วยเหลือเพื่อน การเป็นอาสาสมัคร การแสดงการควบคุมความโกรธที่ดี ความซื่อสัตย์ การพยายามอย่างหนักในโรงเรียน การให้คำชมต่าง ๆ การให้กำลังใจหรือการชมเชยหรือพฤติกรรมอื่น ๆ ที่คาดหวังให้เด็กที่เป็นเป้าหมายปฏิบัติ (เช่น การขอความช่วยเหลือแทนการยอมแพ้)</p> <p>2.4) ครูตรวจสอบว่ารายงานพฤติกรรมเชิงบวกที่ได้รับมีความเฉพาะเจาะจงและเกิดขึ้นจริง จากนั้นนักเรียนที่รายงานพฤติกรรมจะได้รับการเสริมแรง</p> <p>2.5) เด็กแต่ละคนที่ถูกเลือกจะเป็นเด็กเป้าหมายเป็นเวลา 1 สัปดาห์จากนั้นจะมีการกำหนดดาวเด่นประจำสัปดาห์คนถัดไป</p>	<p>รับการ์ดไปใหม่ได้</p> <p>2.3) ครูนับจำนวนการ์ดที่เขียนรายงานกรณีของเพื่อนที่ช่วยเพื่อนเท่านั้น โดยหากมีนักเรียนเขียนเหตุการณ์เดียวกันมากกว่า 1 คน การ์ดทั้งหมดจะถูกนับ</p> <p>2.4) ครูจะประกาศจำนวนของการ์ดที่ถูกรับในตอนเช้าวันรุ่งขึ้น จากนั้นจะรวมเข้ากับจำนวนของการ์ดที่สะสมไว้และแสดงจำนวนของการ์ดที่สะสมทั้งหมดโดยใช้แผนภูมิ นอกจากนี้ครูอาจอ่านตัวอย่างรายงานของนักเรียนที่ช่วยเหลือนักเรียนและยกย่องนักเรียนตามรายงานพฤติกรรมนั้น</p> <p>2.5) เมื่อทั้งชั้นเรียนบรรลุเป้าหมายการสะสมคะแนนชั้นเรียนจะได้รับการเสริมแรง (โดยทั่วไปคือกิจกรรม)</p>
<p>3. รายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>3.1) กำหนดประเภทและปริมาณของการเสริมแรงที่จะได้รับสำหรับรายงานพฤติกรรมเชิงบวก (เช่น กิจกรรมพิเศษ, คะแนนที่ต้องสะสมในกิจกรรม)</p> <p>3.2) กำหนดวันและเวลาสำหรับให้นักเรียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของนักเรียนที่เป็นเป้าหมาย (เช่น ในช่วง 10 นาทีสุดท้าย)</p> <p>3.3) ตรวจสอบผลของ PPR ที่มีต่อการตอบโต้กันระหว่างเพื่อน สถานภาพทางสังคมมิติ โดยการให้การให้คะแนนแบบเพื่อนและการเสนอชื่อ</p>	<p>3. รายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>3.1) หากนักเรียนบรรลุเป้าหมายหรือรางวัลที่วางไว้ จะมีการเปลี่ยนแปลงบางประการก่อนจะทำการแทรกแซงต่อ ได้แก่ หากนักเรียนมีทักษะในการทำ tootling มากขึ้นจะมีการเปลี่ยนเกณฑ์ในการได้รับการเสริมแรง เปลี่ยนตัวเสริมแรง นอกจากนี้ ยังแนะนำการใช้ตัวเสริมแรงกลุ่มที่เลือกแบบสุ่ม</p>

จากตาราง 2.2 เปรียบเทียบขั้นตอนการรายงานเพื่อนเชิงบวกและ Tootling พบว่าความแตกต่างที่เห็นได้อย่างชัดเจนระหว่างรายงานเพื่อนเชิงบวกและ Tootling คือวิธีการรายงานพฤติกรรมเชิงบวกโดยการรายงานเพื่อนเชิงบวกจะเป็นการให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมของเพื่อนที่เป็นเป้าหมายและรายงานให้ทุกคนในห้องเรียนรับทราบด้วยตนเองโดยตรง แต่ Tootling จะเป็นการให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมของเพื่อนทั้งห้องเรียนและเขียนรายงานส่งให้ครู เพื่อให้ครูเป็นผู้รายงานให้ทุกคนในห้องเรียนทราบ เนื่องจากข้อจำกัดในด้านของเวลาขณะจัดการเรียนการสอน ทำให้ไม่สามารถให้นักเรียนแต่ละคนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนด้วยตนเองทุกคนได้ รวมไปถึงการที่ Tootling เป็นการเขียนรายงานพฤติกรรมของเพื่อนแล้วมอบให้ครูเป็นผู้รายงาน จะช่วยในการคัดกรองข้อมูลให้มีความเหมาะสมก่อนรายงานให้นักเรียนทุกคนในชั้นเรียนทราบ นอกจากนี้ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนทั้งห้องเรียนและนักเรียนในกลุ่มทอดทิ้งหรือปฏิเสธ ทำให้ขั้นตอนของ Tootling ซึ่งเป็นการให้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนทั้งห้องเรียน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยมากกว่ารายงานเพื่อนเชิงบวก ดังนั้น ในงานวิจัยครั้งนี้จึงเลือกนำ Tootling มาใช้เพื่อออกแบบกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน

ตอนที่ 4 กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design thinking)

กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design thinking) เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นไปที่การแก้ปัญหาให้กับกลุ่มเป้าหมาย เปิดโอกาสให้ศึกษาความต้องการของเป้าหมาย สร้างต้นแบบ ศึกษาผลการใช้งานและปรับปรุงพัฒนาซ้ำ ๆ เพื่อให้ได้นวัตกรรมที่สมบูรณ์ที่สุด แต่เดิมกระบวนการคิดเชิงออกแบบไม่ได้ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ในการศึกษา แต่ถูกออกแบบมาใช้ในด้านธุรกิจเพื่อพัฒนาธุรกิจให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น โมเดลของการคิดเชิงออกแบบของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด แบ่งกระบวนการคิดเชิงออกแบบออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้ง (Empathize) 2) การกำหนดประเด็นความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย (Define) 3) การระดมความคิด (Ideate) 4) การสร้างต้นแบบ (Prototype) 5) การทดสอบ (Test) (สัณห์ รังสรรค์, 2561; Brenner & Uebernickel, 2016) มีรายละเอียด ดังนี้

4.1 การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้ง (Empathize) เป็นการทำให้ตนเองอยู่ในสถานการณ์ของกลุ่มเป้าหมายและใช้คำถามปลายเปิดเพื่อทำความเข้าใจความต้องการของกลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้งในประเด็นความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย สิ่งทีกลุ่มเป้าหมายให้ความสำคัญ และพฤติกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มเป้าหมาย เน้นไปที่ความต้องการและประสบการณ์ของกลุ่มเป้าหมาย ช่วยทำให้ได้มุมมองที่กว้างขึ้น ส่งผลให้สามารถจัดการความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น โดยแนวทางการศึกษากลุ่มเป้าหมายสามารถแบ่งได้หลายแนวทาง เช่น แบ่งเป็น 5 มิติ ได้แก่ บทบาท

ความรู้สึก การรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรม (Hassenzahl & Tractinsky, 2006 อ้างถึงใน สัมภ์ รังสรรค์, 2561) หรือ แบ่งเป็น 4 มิติ ได้แก่ การพูด การกระทำ ความคิด และความรู้สึก (Hassenzahl, 2013 อ้างถึงใน สัมภ์ รังสรรค์, 2561) อาจเก็บข้อมูลโดยใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ และการร่วมประสบการณ์จริง

4.2 กำหนดประเด็นความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย (Define) หลังได้ข้อมูลจากการทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย ในขั้นตอนนี้จะเป็นการนำข้อมูลที่นำมาสังเคราะห์เพื่อระบุความต้องการแท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย ทำให้ได้นิยามปัญหาเพื่อนำไปออกแบบแนวทางการแก้ปัญหาต่อไป กระบวนการนี้สามารถนำไปสู่แนวทางในการแก้ปัญหาใหม่ ๆ ที่แตกต่างจากแนวทางแก้ปัญหาเดิมที่เคยมี

4.3 การระดมความคิด (Ideate) เป็นการหาแนวทางในการแก้ปัญหาโดยรวบรวมความคิดเห็นที่เป็นไปได้ทั้งหมดจากคนที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน เพื่อให้เห็นมุมมองการแก้ปัญหาที่หลากหลายและกว้างขวางขึ้น การระดมความคิดจึงควรระดมให้ได้ปริมาณมากที่สุดเพื่อนำความคิดที่ได้มาต่อยอดและทำให้เกิดมุมมองใหม่ ๆ และไม่ควรจำกัดหรือกำหนดขอบเขตเนื่องจากเมื่อมีตัวเลือกในการแก้ปัญหาเพิ่มขึ้น จะทำให้สามารถตัดสินใจที่ดีขึ้น

4.4 การสร้างต้นแบบ (Prototype) เมื่อได้แนวทางการออกแบบจากการระดมความคิดจะต้องนำแนวทางในการออกแบบนั้นมาดำเนินการให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นเพื่อนำตัวต้นแบบไปทดลองใช้ว่าแนวทางที่ได้สามารถแก้ปัญหาได้จริงหรือไม่ โดยสามารถสร้างต้นแบบออกมาในรูปแบบใดก็ได้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทที่ต้องการแก้ปัญหา ต้นแบบแรกอาจเป็นการออกแบบคร่าว ๆ ไม่จำเป็นต้องมีความประณีต เพราะเป็นการสร้างเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของความคิดทั้งหมดที่ได้รวบรวมมาจากขั้นระดมความคิด ซึ่งการได้ลองสร้างต้นแบบขึ้นมาจะช่วยทำให้ได้เห็นความเป็นไปได้อื่นในการแก้ปัญหามากขึ้น

4.5 การทดสอบ (Test) ตัวต้นแบบที่ออกแบบขึ้นจะถูกนำมาทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อตรวจสอบว่าต้นแบบที่สร้างขึ้นสามารถแก้ปัญหาตามที่ต้องการได้หรือไม่ ผู้ออกแบบเข้าใจกลุ่มเป้าหมายถูกต้องหรือไม่ และนำผลจากการทดสอบไปพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

ตอนที่ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย

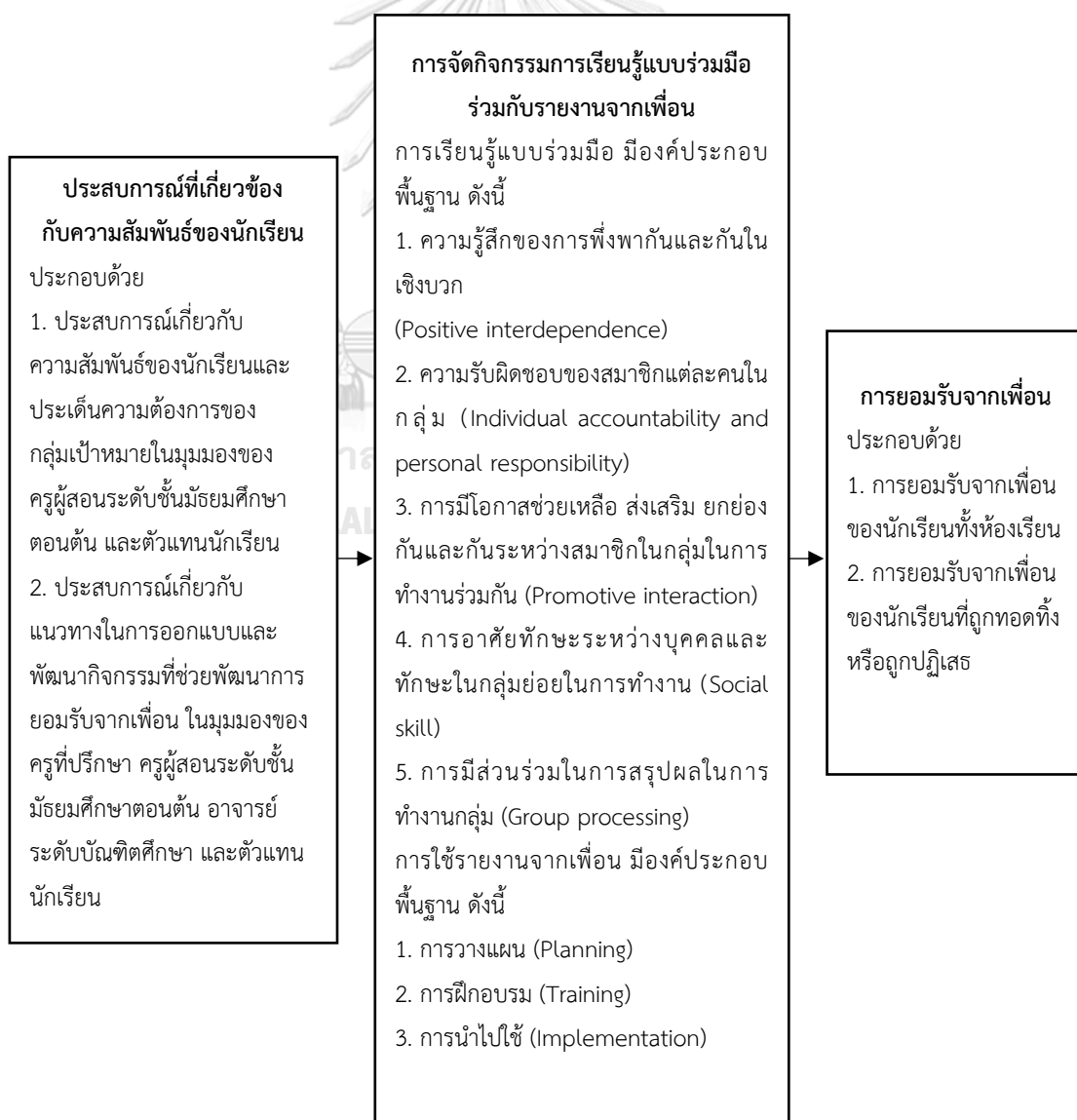
งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนในนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดำเนินการตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design thinking) เก็บข้อมูลจากประสบการณ์ของผู้เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของนักเรียนและประเด็นความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย รวมไปถึงแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ของนักเรียน โดยจากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องพบว่า หากต้องการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนเพศหญิงในระดับมัธยมศึกษา ควรจัดให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมหรืองานที่ได้รับมอบหมายร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ

และจัดให้นักเรียนได้พึ่งพากันและกันในเชิงบวก ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการจัดกิจกรรมที่มีโครงสร้างดังกล่าว เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือมีองค์ประกอบในการจัดกิจกรรมคือ เป็นการจัดให้นักเรียนเกิดความรู้สึกพึ่งพากันในเชิงบวก ให้นักเรียนแต่ละคนภายในกลุ่มเกิดความรับผิดชอบ นักเรียนมีโอกาสช่วยเหลือ ส่งเสริม ยกย่องกันและกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มในการทำงานร่วมกัน เกิดการอาศัยทักษะระหว่างบุคคลและทักษะในกลุ่มย่อยในการทำงานและมีส่วนร่วมในการสรุปผลการทำงานกลุ่ม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือจะสามารถช่วยพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนได้โดยเฉพาะเมื่อสมาชิกภายในกลุ่มได้รับรู้พฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคนที่ส่งเสริมให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย จากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยพัฒนาการยอมรับทางสังคม ปรับปรุงความสัมพันธ์ทางสังคม ส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคม พัฒนาทักษะทางสังคม ทำให้เกิดการปรับปรุงสถานภาพทางสังคมมิติของนักเรียนได้ (Capodieci et al., 2019; Jacques et al., 1998; Madden & Slavin, 1983; Van et al., 2020)

หากใช้เพียงการเรียนรู้แบบร่วมมือจะเกิดการพัฒนารับยอมรับจากเพื่อนระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มเท่านั้นเนื่องจากนักเรียนแต่ละกลุ่มไม่ทราบพฤติกรรมในเชิงบวกที่เกิดขึ้นในกลุ่มอื่น ทำให้ไม่เกิดการพัฒนารับยอมรับจากเพื่อนหากไม่ได้เป็นสมาชิกภายในกลุ่มร่วมกัน นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือจำเป็นต้องให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเท่าเทียม แบ่งภาระงานที่รับผิดชอบงานอย่างเท่าเทียมกัน แต่ปัญหาที่มักพบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ สมาชิกภายในกลุ่มมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างไม่เท่าเทียมกัน รับผิดชอบงานไม่เท่ากัน อาจมีคนที่ต้องรับผิดชอบปฏิบัติกิจกรรมมากกว่าหรือน้อยกว่า ดังนั้น หากต้องการพัฒนารับยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนทั้งห้องเรียน จึงจำเป็นต้องให้สมาชิกในห้องเรียนทุกคนได้รับรู้ถึงพฤติกรรมในเชิงบวกของสมาชิกกลุ่มอื่นที่เป็นเป้าหมายด้วย ซึ่งกระบวนการที่ช่วยให้สมาชิกในห้องเรียนทุกคนสามารถรับรู้พฤติกรรมดังกล่าวของเพื่อนได้ คือ การใช้รายงานจากเพื่อน (Peer reporting intervention) เนื่องจากการจัดให้นักเรียนได้เลือกรางวัลเมื่อรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อน ฝึกให้นักเรียนสามารถรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนที่เป็นเป้าหมายอย่างถูกต้อง จะทำให้นักเรียนที่เป็นเป้าหมายได้รับรายงานจากเพื่อนซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้รับรู้การกระทำในเชิงบวกของสมาชิกในกลุ่มอื่น ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมในเชิงบวกและให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมมากขึ้น ทำให้นักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อนเพิ่มขึ้น จากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า การใช้รายงานจากเพื่อนสามารถช่วยปรับปรุงความสัมพันธ์ในห้องเรียน ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น เช่น ความสนใจทางวิชาการ มีส่วนร่วมในห้องเรียน มีพฤติกรรมทางสังคม และมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมลดน้อยลง เช่น พฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียน การต่อต้านสังคม แสดงพฤติกรรมที่ไม่เป็นมิตร ไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมในชั้นเรียน รวมถึงทำให้ครูและ

นักเรียนได้ทราบถึงพฤติกรรมของนักเรียนทุกคนที่เป็นเป้าหมาย (Dillon et al., 2019; Lambert et al., 2015; Lum, 2015; Skinner et al., 2000)

นอกจากนี้ จากงานวิจัยของ Coie and Dodge (1983) ทำให้พบว่าหากไม่ได้รับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน นักเรียนในสถานะอื่น ๆ อาจสามารถพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนด้วยตนเองได้ในอนาคต แต่นักเรียนที่มีสถานะถูกทอดทิ้งจะยังคงไม่เป็นที่ชื่นชอบของสังคมหรือไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนต่อไปและนักเรียนที่มีสถานะถูกปฏิเสธมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและก้าวร้าว ทำให้ยังคงถูกปฏิเสธจากเพื่อนต่อไปในอนาคตและไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคมมิติของตนเองไปในเชิงบวกได้ ทำให้ผู้วิจัยมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนที่ถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธและการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนทั้งห้องเรียน โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยตามรายละเอียดดังต่อไปนี้



บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อส่งเสริมการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีการดำเนินการวิจัยตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ใช้โมเดลของการคิดเชิงออกแบบของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Brenner & Uebnickel, 2016) แบ่งกระบวนการคิดเชิงออกแบบออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้ง (Empathize) 2) การกำหนดประเด็นความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย (Define) 3) การระดมความคิด (Ideate) 4) การสร้างตัวต้นแบบ (Prototype) 5) การทดสอบ (Test) ซึ่งผู้วิจัยแบ่งการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะเวลา ดังนี้

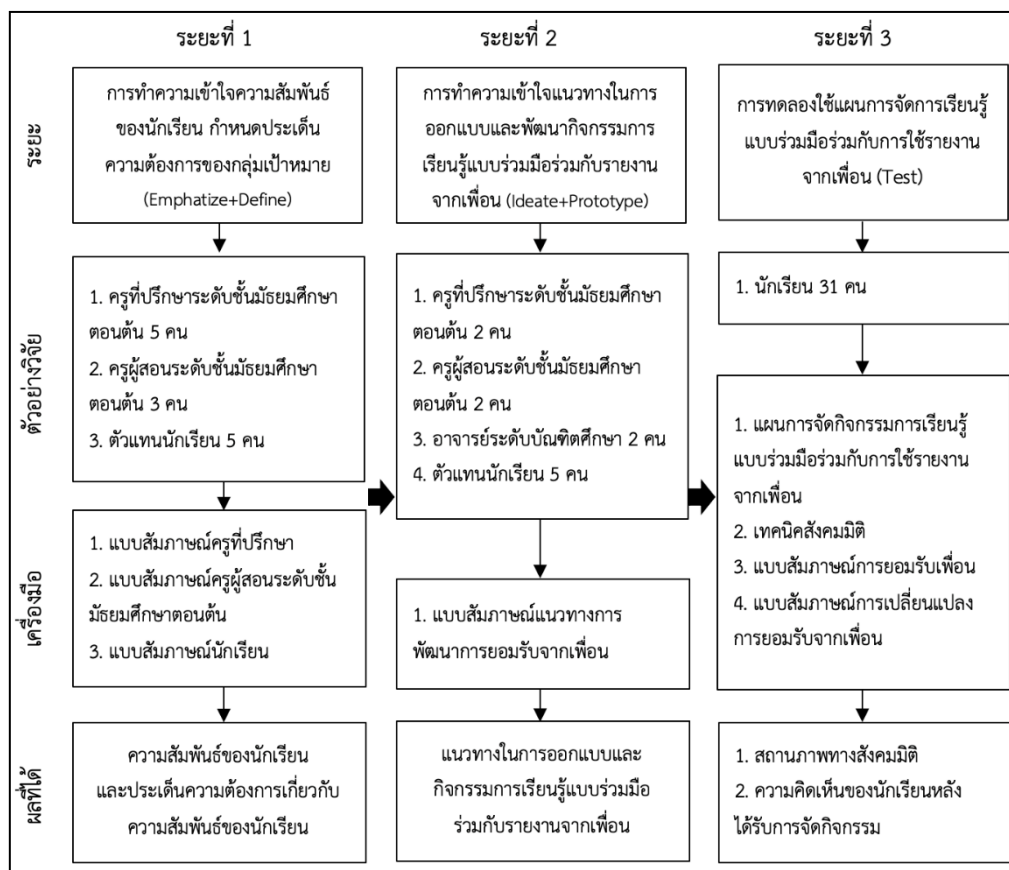
ระยะที่ 1 การทำความเข้าใจความสัมพันธ์ของนักเรียนและประเด็นความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย (Empathize+Define)

ระยะที่ 2 การทำความเข้าใจแนวทางในการออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน (Ideate+Prototype)

ระยะที่ 3 การทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้รายงานจากเพื่อน (Test)

โดยการดำเนินการวิจัยทั้ง 3 ระยะเวลา ประกอบไปด้วยรายละเอียด ดังแผนภาพ 3.1 วิธีดำเนินการวิจัย

แผนภาพที่ 3.1 วิธีดำเนินการวิจัย



ระยะที่ 1 การทำความเข้าใจความสัมพันธ์ของนักเรียนและประเด็นความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยระยะนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้ง (Emphatize) และกำหนดประเด็นความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย (Define) เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และตัวแทนของนักเรียน เมื่อได้ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายจะนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์แบบอุปนัยเพื่อให้เกิดความเข้าใจความสัมพันธ์ของนักเรียนอย่างลึกซึ้งและสามารถกำหนดประเด็นความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนย่อย คือ

การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้ง (Emphatize) โดยใช้การสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา การสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และการสัมภาษณ์ตัวแทนของนักเรียน แต่ละห้องเรียนเพื่อทำความเข้าใจถึง ภาพรวมความสัมพันธ์ของนักเรียนในห้องเรียน โครงสร้างทางสังคมของนักเรียนในห้องเรียน ปัญหาความสัมพันธ์ที่มักพบในห้องเรียน พฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อ

ความสัมพันธ์ของนักเรียนในห้องเรียน จากมุมมองในบริบทของครูที่ปรึกษา ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียน

การกำหนดประเด็นความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย (Define) โดยการวิเคราะห์สภาพปัญหาด้วยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตัวแทนของนักเรียนแต่ละห้อง เพื่อสรุปประเด็น ระบุสภาพปัญหา เป้าหมายของการออกแบบ และกรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้ 1) ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3) การวิเคราะห์ผลข้อมูล มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ตัวอย่างวิจัย

ตัวอย่างวิจัย คือ ครูที่ปรึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 5 คน ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 คน และตัวแทนนักเรียนจำนวน 5 คน จากโรงเรียนหญิงล้วนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานครฯ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก และคัดออก ดังนี้

1.1.1 เกณฑ์ในการคัดเลือก

1) การเลือกโรงเรียน เลือกโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างวิจัยครั้งนี้แบบเจาะจงจากการพิจารณาถึงความพร้อมของโรงเรียนและนักเรียน เนื่องจากการวิจัยจัดขึ้นในช่วงที่มีสถานการณ์โควิด ทำให้ต้องจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ดังนั้น โรงเรียนและนักเรียนจึงต้องมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์จึงสามารถนำเครื่องมือไปทดลองใช้และเก็บข้อมูลได้ นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาบริบทโดยทั่วไปของโรงเรียน เนื่องจากการวิจัยจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากครูที่ปรึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน ดังนั้น ควรเป็นโรงเรียนที่มีบริบทเอื้อให้ครูที่ปรึกษาและครูผู้สอนมีความสนิทสนมกับนักเรียน จึงทำให้สามารถเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนจากครูที่ปรึกษาและครูผู้สอนได้อย่างครบถ้วนและแม่นยำ

2) การเลือกระดับชั้น เลือกระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เนื่องจากเป็นนักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น เป็นวัยที่กำลังเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กสู่วัยรุ่น ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อชีวิตของวัยรุ่นในช่วงนี้มาก โดยวัตถุประสงค์ของงานวิจัยคือการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน โรงเรียนที่เป็นตัวอย่างวิจัยครั้งนี้ มีครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งหมด 121 คน จัดการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีนักเรียนทั้งหมด 939 คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ประกอบด้วยห้องเรียนปกติจำนวน 5 ห้อง ห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ 1 ห้องเรียน ห้องเรียนพิเศษคณิตศาสตร์ 1 ห้องเรียน ห้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ 1 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 8 ห้องเรียน เป็นโรงเรียนที่นักเรียนและครูมีความสนิทสนมกัน โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมตามวันสำคัญและโอกาสต่างๆ สนับสนุนให้นักเรียนเล่นกีฬาและจัดกิจกรรมตามความสนใจภายในโรงเรียน เปิดรับนักเรียนเข้าศึกษาใหม่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ซึ่งนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มักเป็นนักเรียนที่ศึกษาโรงเรียนนี้มาตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แต่นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นนักเรียนที่มาจากหลายโรงเรียน ทำให้เมื่อนักเรียนเข้าเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนมักจะไม่รู้จักเพื่อนร่วมชั้นคนอื่นมาก่อน นักเรียนบางคนจึงประสบปัญหาในการทำควมรู้จักกับเพื่อนใหม่ ถูกกีดกันในการเข้ากลุ่มจากเพื่อนร่วมชั้น และไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน ซึ่งข้อมูลการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนก่อนการทดลอง จำเป็นต้องให้เวลานักเรียนได้ทำความรู้จักและสร้างโครงสร้างทางสังคมร่วมกันก่อน นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จึงไม่เหมาะเป็นตัวอย่างในการวิจัย เนื่องจากนักเรียนยังไม่รู้จักเพื่อนร่วมชั้นอย่างทั่วถึงและโครงสร้างทางสังคมยังไม่แน่นอนสามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ อาจส่งผลให้การให้ข้อมูลการยอมรับจากเพื่อนผิดพลาด นอกจากนี้ผู้วิจัยคาดหวังว่าหลังจากนักเรียนเกิดการพัฒนารยอมรับจากเพื่อนจะทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมชั้นต่อไป ดังนั้น หากเลือกตัวอย่างวิจัยเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จึงไม่เหมาะสม เนื่องจากเมื่อจบงานวิจัยแล้ว นักเรียนจะไม่มีโอกาสได้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน เนื่องจากการศึกษาต่อของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนจะต้องเปลี่ยนห้องเรียน ทำให้ไม่ได้ศึกษาต่อกับเพื่อนร่วมชั้นห้องเดิม ดังนั้น ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จึงเป็นระดับชั้นที่เหมาะสมในการเป็นตัวอย่างวิจัยมากที่สุด

3) ครูที่ปรึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นครูที่ปรึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

4) ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

5) ตัวแทนของนักเรียน มีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

5.1) เป็นนักเรียนที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ในโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างวิจัย และกำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ในโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างวิจัย โดยไม่มีการย้ายห้องเรียน

5.2) เป็นนักเรียนที่เข้าเรียนในปีการศึกษา 2563 ตั้งแต่ 80 เปอร์เซนต์ขึ้นไป

5.3) เป็นนักเรียนห้องเรียนปกติ เนื่องจากระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างวิจัย มีห้องเรียนทั้งหมด 8 ห้อง แบ่งออกเป็นห้องเรียนปกติจำนวน 5 ห้อง และห้องเรียนพิเศษจำนวน 3 ห้อง ประกอบด้วยห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ ห้องเรียนพิเศษคณิตศาสตร์ ห้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ ซึ่งห้องเรียนพิเศษที่มีเฉพาะที่โรงเรียนนี้จะทำให้นักเรียนมีหลักสูตรในการเรียนรู้แตกต่างโรงเรียนอื่น ทำให้นักเรียนมีบริบทต่างจากโรงเรียนอื่นส่งผลให้ไม่สามารถอ้างอิงไปยังประชากรได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษานักเรียนในห้องเรียนปกติซึ่งเป็นห้องเรียนเรียนที่มีการจัดหลักสูตรเหมือนกับโรงเรียนอื่น

3.4) เป็นนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาลงความเห็นว่ามิปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนคนอื่นอย่างทั่วถึง ทราบสภาพโดยทั่วไปของห้องเรียน สามารถอธิบายถึงปัญหาและความสัมพันธ์ของเพื่อนภายในห้องเรียนได้

1.1.2 เกณฑ์ในการคัดออก

- 1) โรงเรียนที่ไม่มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ รวมไปถึงถึงมีบริบทของโรงเรียนที่ไม่เอื้อให้ครูที่ปรึกษาและครูผู้สอนมีความสนิทสนมกับนักเรียน
- 2) ระดับชั้นที่นักเรียนยังไม่ได้ทำความรู้จักกัน ทำให้ยังไม่เกิดการสร้างโครงสร้างทางสังคมหรือระดับชั้นที่นักเรียนไม่มีโอกาสได้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน
- 3) ตัวอย่างวิจัยขอถอนตัวหรือไม่สามารถให้ข้อมูลได้ ซึ่งการถอนตัวออกจากการวิจัยจะไม่มีผลกระทบทางลบต่อตัวอย่างวิจัยใด ๆ ทั้งสิ้น

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะนี้ คือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน 3 เครื่องมือ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และแบบสัมภาษณ์นักเรียน มีรายละเอียด ดังนี้

1.2.1 แบบสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของนักเรียนในห้องเรียนจากมุมมองของครูที่ปรึกษา มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดจำนวน 8 คำถาม ออกแบบข้อคำถามตามแนวทางการทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายในประเด็นดังต่อไปนี้ ภาพรวมความสัมพันธ์ของนักเรียนในห้องเรียนและปัญหาความสัมพันธ์ในห้องเรียนจากมุมมองของครูที่ปรึกษา (รายละเอียดดังภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล)

1.2.2 แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของนักเรียนในห้องเรียนจากมุมมองของครูผู้สอน มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดจำนวน 8 คำถาม ออกแบบข้อคำถามตามแนวทางการทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายในประเด็นดังต่อไปนี้ ภาพรวมความสัมพันธ์ของนักเรียนในห้องเรียนและปัญหา

ความสัมพันธ์ในห้องเรียนจากมุมมองของครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (รายละเอียดดังภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล)

1.2.3 แบบสัมภาษณ์นักเรียน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของนักเรียนในห้องเรียนจากมุมมองของนักเรียน มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดจำนวน 8 คำถาม ออกแบบข้อคำถามตามแนวทางการทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายในประเด็นดังต่อไปนี้ ภาพรวมความสัมพันธ์ของนักเรียนในห้องเรียนและปัญหาความสัมพันธ์ในห้องเรียนจากมุมมองของนักเรียน (รายละเอียดดังภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ การใช้รายงานจากเพื่อน และการยอมรับจากเพื่อน

2) กำหนดโครงสร้างแบบสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและแบบสัมภาษณ์นักเรียน เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการเก็บข้อมูล

3) ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และแบบสัมภาษณ์นักเรียน

4) นำแบบสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และแบบสัมภาษณ์นักเรียน ที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษาจำนวน 2 ท่าน 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาจำนวน 2 ท่าน 3) ครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 1 ท่าน (รายละเอียดดังภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย) ประเมินโดยใช้ดัชนี IOC (Item objective congruence) และกำหนดเกณฑ์การตัดสินความตรงเชิงเนื้อหา คือ มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.6 ขึ้นไป ถือว่าประเด็นในการประเมินมีความสอดคล้องและมีความตรงเชิงเนื้อหา แต่หากมีค่าต่ำกว่า 0.6 ถือว่าประเด็นในการประเมินไม่มีความสอดคล้องและไม่มีความตรงเชิงเนื้อหา ดังนั้นต้องนำประเด็นดังกล่าวมาปรับปรุง (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2550)

ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และแบบสัมภาษณ์นักเรียน ทุกข้อมีค่าเฉลี่ย IOC ผ่านเกณฑ์ โดยแบบสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และแบบสัมภาษณ์นักเรียน ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 8 ข้อ มีค่าเฉลี่ย IOC เท่ากับ 0.6 – 1 คะแนน (รายละเอียดดังภาคผนวก ง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ)

5) ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และแบบสัมภาษณ์นักเรียน โดยมีการปรับแก้ไขดังนี้ มีการเพิ่มคำถามนำ ชี้แจงและอธิบาย

รายละเอียดเพิ่มเติม ลดความกว้างของคำถาม ปรับจำนวนของคำถามในประเด็นภาพรวม ความสัมพันธ์ในท้องถิ่นเรียนจาก 3 คำถามเป็น 5 คำถามและประเด็นปัญหาความสัมพันธ์ในท้องถิ่นเรียน จาก 2 คำถามเป็น 3 คำถาม

1.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา จำนวน 5 คน ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 คน และตัวแทนของนักเรียนจำนวน 5 คน

1) ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและติดต่อขออนุญาตในการทำวิจัยไปยังผู้อำนวยการ ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ของนักเรียนและนักเรียน

2) ผู้วิจัยอธิบายขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดำเนินการในวันและเวลาที่ผู้ให้ข้อมูลสะดวก ระหว่างวันที่ 10 กันยายน พ.ศ.2565 – 17 กันยายน พ.ศ. 2565 โดยใช้แบบสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และแบบสัมภาษณ์นักเรียน

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และแบบสัมภาษณ์นักเรียน โดยใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (analysis inductive) คือ การนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักเรียนแต่ละคนมาตีความ พิจารณา ร่วมกัน และสร้างข้อสรุปข้อมูล

ระยะที่ 2 การทำความเข้าใจแนวทางในการออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับรายงานจากเพื่อน

การวิจัยระยะนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจแนวทางในการออกแบบและกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน ดำเนินการโดยการระดมความคิด (Ideate) และการสร้างตัวต้นแบบ (Prototype) เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาและตัวแทนของนักเรียน เมื่อได้ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายจะนำข้อมูลที่ได้ออกมาวิเคราะห์แบบอุปนัยเพื่อให้ทราบแนวทางในการออกแบบและสามารถสร้างกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนที่ช่วยพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนได้ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนย่อย คือ

ระดมความคิด (Ideate) ใช้เพื่อการออกแบบและสร้างต้นแบบที่ช่วยในการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการสัมภาษณ์ครูที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษาและตัวแทนของนักเรียน ใช้แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน สัมภาษณ์เป้าหมายจำนวน 11 คน ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจง

สร้างต้นแบบ (Prototype) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีประสบการณ์การช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนในโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างวิจัยจำนวน 2 คน ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีประสบการณ์การช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนในโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างวิจัยจำนวน 2 คน อาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านการศึกษาและพัฒนางานวิชาการเกี่ยวกับการยอมรับจากเพื่อน จำนวน 2 คน ตัวแทนนักเรียนจำนวน 5 คนและนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน รวมถึงเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการยอมรับจากเพื่อน

ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 4 ตอน ดังนี้ 1) ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3) การวิเคราะห์ผลข้อมูล มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ตัวอย่างวิจัย

ตัวอย่างวิจัย คือ ครูที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 2 คน ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 2 คน ตัวแทนนักเรียนจำนวน 5 คน จากโรงเรียนหญิงล้วนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2564 และอาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษาจำนวน 2 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกและคัดออก ดังนี้

2.1.1 เกณฑ์ในการคัดเลือก

- 1) ครูที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นครูที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์
- 2) ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์
- 3) อาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษา เป็นอาจารย์ที่มีประสบการณ์ด้านการศึกษาและพัฒนางานวิชาการเกี่ยวกับการยอมรับจากเพื่อน

4) ตัวแทนของนักเรียน มีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

4.1) เป็นนักเรียนที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ในโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างวิจัย และกำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ในโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างวิจัย โดยไม่มีการย้ายห้องเรียน

4.2) เป็นนักเรียนที่เข้าเรียนในปีการศึกษา 2563 ตั้งแต่ 80 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป

4.3) เป็นนักเรียนห้องเรียนปกติ

4.4) เป็นนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาลงความเห็นว่ามิได้มีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนคนอื่นอย่างทั่วถึง ทราบสภาพโดยทั่วไปของห้องเรียน สามารถอธิบายถึงปัญหาและความสัมพันธ์ของเพื่อนภายในห้องเรียนได้

2.1.2 เกณฑ์ในการคัดออก

ตัวอย่างวิจัยขอลถอนตัวหรือไม่สามารถให้ข้อมูลได้ ซึ่งการถอนตัวออกจากการวิจัยจะไม่มีผลกระทบต่อตัวอย่างวิจัยใด ๆ ทั้งสิ้น

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในระยะนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อประเมินความคิดเห็นของครูที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษาและตัวแทนของนักเรียนที่มีต่อแนวทางการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาการยอมรับจากเพื่อน มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 5 คำถาม ในประเด็นดังต่อไปนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับจากเพื่อนและแนวทางในการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน (รายละเอียดดังภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ การใช้รายงานจากเพื่อน และการยอมรับจากเพื่อน

2) กำหนดโครงสร้างแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนเพื่อให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการเก็บข้อมูล

3) ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน

4) นำแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน ที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษาจำนวน 2 ท่าน 2)

ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาจำนวน 2 ท่าน 3) ครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 1 ท่าน (รายละเอียดดังภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย) ประเมินโดยใช้ดัชนี IOC (Item objective congruence) และกำหนดเกณฑ์การตัดสินความตรงเชิงเนื้อหา คือ มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.6 ขึ้นไป ถือว่าประเด็นในการประเมินมีความสอดคล้องและมีความตรงเชิงเนื้อหา แต่หากมีค่าต่ำกว่า 0.6 ถือว่าประเด็นในการประเมินไม่มีความสอดคล้องและไม่มี ความตรงเชิงเนื้อหา ดังนั้นต้องนำประเด็นดังกล่าวมาปรับปรุง (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2550)

ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน ทุกข้อมีค่าเฉลี่ย IOC ผ่านเกณฑ์ โดยแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 5 ข้อ มีค่าเฉลี่ย IOC เท่ากับ 1 คะแนนทุกข้อ (รายละเอียดดังภาคผนวก ง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ)

5) ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำไปใช้จริง โดยมีการปรับแก้ไขดังนี้ มีการปรับการใช้คำให้สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูล ปรับข้อคำถามให้ชัดเจน ไม่ซ้ำกัน และปรับจำนวนของคำถามในประเด็นแนวทางในการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนจาก 2 คำถามเป็น 3 คำถาม

2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 2 คน ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 2 คน อาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษาจำนวน 2 คนและตัวแทนนักเรียนจำนวน 5 คน

1) ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและติดต่อขออนุญาตในการทำวิจัยไปยังผู้อำนวยการ ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครองของนักเรียน นักเรียน และอาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษา

2) ผู้วิจัยอธิบายขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดำเนินการในวันและเวลาที่ผู้ให้ข้อมูลสะดวก ระหว่างวันที่ 21 กันยายน พ.ศ.2565 – 27 กันยายน พ.ศ. 2565 โดยใช้แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

2.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน โดยใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (analysis inductive) คือ การนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักเรียนแต่ละคนมาตีความ พิจารณาร่วมกัน และสร้างข้อสรุปข้อมูล

ระยะที่ 3 การทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้รายงานจากเพื่อน

การวิจัยระยะนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดลองใช้แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน (Test) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระยะเวลาดำเนินการทดสอบ 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที รวมทั้งหมด 12 คาบ คิดเป็นระยะเวลา 10 ชั่วโมง เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และเทคนิคสังเกต เมื่อได้ข้อมูลจากกลุ่มทดลองจะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์แบบอุปนัย ค่าความถี่ร้อยละ และคะแนนการยอมรับและปฏิเสธจากเพื่อนเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาตัวต้นแบบต่อไป



เมื่อกำหนดให้

- E คือ กลุ่มทดลอง
- C คือ กลุ่มควบคุม
- X คือ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน
- O1 คือ การทดสอบสถานภาพทางสังคมมิติก่อนทดลอง (Pre-test)
- O2 คือ การทดสอบสถานภาพทางสังคมมิติหลังทดลอง (Post-test)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 4 ตอน ดังนี้ 1) ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 4) การวิเคราะห์ผลข้อมูล มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนหญิงล้วนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานครฯ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 939 คน

ตัวอย่างวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหญิงล้วนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครฯ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 31 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกเข้าและคัดออก ดังนี้

3.1.1 เกณฑ์ในการคัดเลือก

1) การเลือกห้องเรียนแบบเจาะจง จากการเก็บข้อมูลการยอมรับจากเพื่อน ของนักเรียนก่อนการทดลอง เนื่องจากเป็นสถานการณ์โควิดทำให้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลออนไลน์ ผู้วิจัยจึงเลือกห้องเรียนที่ให้ความร่วมมือในการตอบเทคนิคสังคมมิติ จากห้องที่ให้ความร่วมมือในการ ตอบเทคนิคสังคมมิติมากที่สุด

2) การเลือกนักเรียน เลือกนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการตอบเทคนิค สังคมมิติก่อนการทดลองและเป็นนักเรียนที่เข้าร่วมการจัดการเรียนรู้ครบ 80 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป คือ จำนวน 9 คาบขึ้นไปจาก 12 คาบ

3.1.2 เกณฑ์ในการคัดออก

1) ห้องเรียนที่ไม่ให้ความร่วมมือในการตอบเทคนิคสังคมมิติ

2) นักเรียนไม่ตอบเทคนิคสังคมมิติก่อนการทดลอง เนื่องจากในการจัด กิจกรรมครั้งนี้จำเป็นต้องจัดกลุ่มให้นักเรียนตามสถานภาพทางสังคมมิติโดยใช้ข้อมูลจากเทคนิค สังคมมิติก่อนการทดลอง ดังนั้น หากนักเรียนไม่ตอบเทคนิคสังคมมิติก่อนการทดลองจะทำให้ไม่สามารถจัดกลุ่มให้นักเรียนได้ จึงจำเป็นต้องคัดนักเรียนออกจากตัวอย่างการวิจัย และ/หรือนักเรียน เข้าร่วมการจัดการเรียนรู้ไม่ครบ 80 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 9 คาบ จาก 12 คาบ หรือนักเรียนขอลถอนตัว หรือไม่สามารถให้ข้อมูลได้ ซึ่งการถอนตัวออกจากการวิจัยจะไม่มีผลกระทบทางลบต่อการเรียนใด ๆ ของนักเรียนทั้งสิ้น

จากเกณฑ์ในการคัดเลือกและเกณฑ์ในการคัดออก ผู้วิจัยได้เลือกนักเรียนตัวอย่างวิจัย ที่จะได้รับการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนจำนวน 31 คน ซึ่ง ได้จากการเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์

CHULALONGKORN UNIVERSITY

3.1.3 วิธีการพิทักษ์สิทธิ ป้องกันความเสี่ยง และรักษาความลับของตัว อย่างวิจัย/ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

1) ผู้วิจัยแจ้งรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยให้ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์และนักเรียนเข้าร่วมการวิจัยทราบถึงวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงาน วิธีการพิทักษ์สิทธิ และ การรักษาความลับของตัวอย่างวิจัย/ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ว่าผู้เข้าร่วมงานวิจัยมีสิทธิที่จะตอบรับ หรือปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ โดยข้อมูลทั้งหมดของผู้เข้าร่วมงานวิจัยจะไม่ถูกเปิดเผยต่อ สาธารณะชน แต่เป็นการนำเสนอข้อมูลภาพรวมเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น

2) ผู้เข้าร่วมงานวิจัยมีสิทธิถอนตัวออกจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้ ไม่ต้องแจ้ง เหตุผล โดยการถอนตัวออกจากการวิจัยจะไม่มีผลกระทบทางลบใด ๆ ต่อผู้เข้าร่วมงานวิจัยทั้งสิ้น

3) ผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของผู้เข้าร่วมงานวิจัยเป็นความลับ การนำเสนอผลการวิจัยจะนำเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น ไม่มีการนำเสนอข้อมูลที่น่าไปสู่การระบุตัวตนผู้เข้าร่วมงานวิจัยได้

3.1.4 วิธีการติดต่อและวิธีการเข้าถึงผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

- 1) ผู้วิจัยขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอทดลองและเก็บข้อมูลการวิจัย
- 2) ผู้วิจัยติดต่อนักเรียนผ่านทางครูที่ปรึกษาของแต่ละห้อง
- 3) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลก่อนการทดลอง (pretest) ผ่านทางครูที่ปรึกษาของแต่ละห้อง
- 4) ผู้วิจัยติดต่อขอนำเครื่องมือทดลองไปทดลองใช้ผ่านทางครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ของห้องที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นห้องที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- 5) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลหลังการทดลอง (posttest) ผ่านครูที่ปรึกษาของแต่ละห้อง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในระยะนี้ คือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจำนวน 3 เครื่องมือ ได้แก่ เทคนิคสังคมมิติ แบบสัมภาษณ์การยอมรับเพื่อน และแบบสัมภาษณ์การเปลี่ยนแปลงการยอมรับจากเพื่อน และเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง จำนวน 1 เครื่องมือ ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน มีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1) เทคนิคสังคมมิติ (Sociometric Techniques) เพื่อประเมินระดับการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียน โดยนำมาคำนวณสถานภาพทางสังคมมิติ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด ซึ่งให้นักเรียนเสนอชื่อเพื่อนที่นักเรียนชอบมากที่สุดและชอบน้อยที่สุดตามสถานการณ์เชิงบวกและสถานการณ์เชิงลบที่กำหนดให้ในคำถาม แบ่งเป็นสถานการณ์เชิงบวก 3 สถานการณ์ ได้แก่ (1) นักเรียนชอบเพื่อนคนไหนในชั้นเรียนน้อยที่สุด (2) นักเรียนอยากทำงานกลุ่มกับเพื่อนคนไหนในชั้นเรียนน้อยที่สุด และ (3) ในช่วงพักนักเรียนอยากเล่นกับเพื่อนร่วมชั้นคนไหนน้อยที่สุด และสถานการณ์เชิงลบ 3 สถานการณ์ ได้แก่ (1) นักเรียนชอบเพื่อนคนไหนในชั้นเรียนมากที่สุด (2) นักเรียนอยากทำงานกลุ่มกับเพื่อนคนไหนในชั้นเรียนมากที่สุด และ (3) ในช่วงพักนักเรียนอยากเล่นกับเพื่อนร่วมชั้นคนไหนมากที่สุด รวมทั้งหมด 6 สถานการณ์ (รายละเอียดดังภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล)

2) **แบบสัมภาษณ์การยอมรับเพื่อน** ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อเพื่อนที่ถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธหลังการทำกิจกรรม มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 4 คำถาม ในประเด็นดังต่อไปนี้ ความคิดเห็นของนักเรียนต่อเพื่อนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธที่เปลี่ยนแปลงไปและแนวทางในการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการยอมรับจากเพื่อน (รายละเอียดดังภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล)

3) **แบบสัมภาษณ์การเปลี่ยนแปลงการยอมรับจากเพื่อน** ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อประเมินความคิดเห็นของนักเรียนในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธที่มีต่อการจัดกิจกรรม มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 4 คำถาม ในประเด็นดังต่อไปนี้ ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ และแนวทางในการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการยอมรับจากเพื่อน (รายละเอียดดังภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับจากเพื่อน
- 2) กำหนดโครงสร้าง เทคนิคสังคัมมิตติ แบบสัมภาษณ์การยอมรับเพื่อนและแบบสัมภาษณ์การเปลี่ยนแปลงการยอมรับจากเพื่อน เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการเก็บข้อมูล
- 3) ดำเนินการสร้างเทคนิคสังคัมมิตติ แบบสัมภาษณ์การยอมรับเพื่อน และแบบสัมภาษณ์การเปลี่ยนแปลงการยอมรับจากเพื่อน
- 4) นำเทคนิคสังคัมมิตติ แบบสัมภาษณ์การยอมรับเพื่อน และแบบสัมภาษณ์การเปลี่ยนแปลงการยอมรับจากเพื่อน ที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษาจำนวน 2 ท่าน 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาจำนวน 2 ท่าน 3) ครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 1 ท่าน ประเมินโดยใช้ดัชนี IOC (Item objective congruence) และกำหนดเกณฑ์การตัดสินความตรงเชิงเนื้อหา คือ IOC มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.6 ขึ้นไป ถือว่าประเด็นในการประเมินมีความสอดคล้องและมีความตรงเชิงเนื้อหา แต่หากมีค่าต่ำกว่า 0.6 ถือว่าประเด็นในการประเมินไม่มีความสอดคล้องและไม่มีความตรงเชิงเนื้อหา ดังนั้นต้องนำประเด็นดังกล่าวมาปรับปรุง (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2550)

ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ คือ เทคนิคสังคัมมิตติ แบบสัมภาษณ์การเปลี่ยนแปลงการยอมรับจากเพื่อน ทุกข้อมีค่าเฉลี่ย IOC ผ่านเกณฑ์ มีเพียงแบบสัมภาษณ์การยอมรับเพื่อนที่มีข้อไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 1 ข้อ โดยเทคนิคสังคัมมิตติ ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 6 ข้อ มีค่าเฉลี่ย IOC เท่ากับ 1 คะแนนทุกข้อ แบบสัมภาษณ์การยอมรับเพื่อน ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 4 ข้อ มีค่าเฉลี่ย IOC เท่ากับ 0.4 - 1 คะแนน แบบสัมภาษณ์การเปลี่ยนแปลงการยอมรับ

จากเพื่อน ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 4 ข้อ มีค่าเฉลี่ย IOC เท่ากับ 1 คะแนนทุกข้อ (รายละเอียดดังภาคผนวก ง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ)

5) ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์การยอมรับเพื่อนและแบบสัมภาษณ์การเปลี่ยนแปลงการยอมรับจากเพื่อน ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปใช้จริง โดยมีการปรับแก้ไขดังนี้ **แบบสัมภาษณ์การยอมรับเพื่อน** มีการปรับให้ข้อคำถามลดการชี้แนะและยกตัวอย่างเพื่อให้ข้อความมีความชัดเจนมากขึ้น **แบบสัมภาษณ์การเปลี่ยนแปลงการยอมรับจากเพื่อน** มีการปรับการใช้คำ

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน ซึ่งจากเวลาในการทดลองของงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า การใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนในระยะเวลาด้าน ๆ สามารถช่วยเพิ่มการยอมรับจากเพื่อนได้ เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือใช้ 1 ครั้ง/สัปดาห์ ครั้งละ 2 ชั่วโมง จำนวน 2 สัปดาห์ รวม 4 ชั่วโมง (Capodieci et al, 2019) 4 ครั้ง/สัปดาห์ ครั้งละ 30 นาที จำนวน 6 สัปดาห์ รวม 12 ชั่วโมง (Jacques et al., 1998) และการใช้รายงานจากเพื่อน 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ ครั้งละ 30 นาที จำนวน 2 สัปดาห์ รวม 3-4 ชั่วโมง (Moroz & Jones, 2002) จึงสรุปได้ว่าเวลาน้อยที่สุดที่ควรใช้ในการทำกิจกรรมคือ 4 ชั่วโมง เวลาที่มากที่สุดที่ควรใช้ในการทำกิจกรรมคือ 12 ชั่วโมง ทำให้ผู้วิจัยออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นจำนวน ระยะเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที รวมทั้งหมด 12 คาบ คิดเป็นระยะเวลา 10 ชั่วโมง

ผู้วิจัยได้พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน โดยอิงเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (ปรับปรุงพุทธศักราช 2560) สารที่ 3 วิทยาศาสตร์โลก และอวกาศ มาตรฐาน ว 3.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รวมทั้งหมด 12 แผน ซึ่งเกิดจากการบูรณาการแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เอื้อให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มและแนวคิดการใช้รายงานจากเพื่อนเพื่อให้นักเรียนเกิดการสังเกตและแจ้งพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนขณะปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่มโดย **1) การใช้รายงานจากเพื่อน** ประกอบด้วย การวางแผน (PR1) การฝึกอบรม (PR2) และการนำไปใช้ (PR3) และ **2) การเรียนรู้แบบร่วมมือ** ประกอบด้วย ความรู้สึกพึงพอกันและกันในเชิงบวก (CL1) ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม (CL2) การมีโอกาสช่วยเหลือ ส่งเสริม ยกย่องกันและกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มในการทำงานร่วมกัน (CL3) การอาศัยทักษะระหว่างบุคคลและทักษะในกลุ่มย่อยในการทำงาน (CL4) และการมีส่วนร่วมในการสรุปผลในการทำงานกลุ่ม (CL5)

โครงสร้างของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือและการใช้รายงานจากเพื่อน มีดังนี้ ใน**คาบที่ 1** คาบปฐมนิเทศ เป็นการใช้รายงานจากเพื่อนในองค์ประกอบการวางแผน (PR1) และ

การฝึกอบรม (PR2) คือนักเรียนได้เลือกรางวัลเมื่อนักเรียนสามารถรายงานพฤติกรรมจากเพื่อนตามเกณฑ์ที่กำหนดให้และได้ฝึกการเขียนรายงานพฤติกรรมของเพื่อนในเชิงบวก ถัดมาใน**คาบที่ 2 ถึง 12** เป็นการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือในองค์ประกอบความรู้สึกของการพึ่งพากันและกันในเชิงบวก (CL1) ความรับผิดชอบของสมาชิก (CL2) การมีโอกาสช่วยเหลือ ส่งเสริม ยกย่องกันและกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มในการทำงานร่วมกัน (CL3) การอาศัยทักษะระหว่างบุคคลและทักษะในกลุ่มย่อยในการทำงาน (CL4) และการมีส่วนร่วมในการสรุปผลในการทำงานกลุ่ม (CL5) และการใช้รายงานจากเพื่อนในองค์ประกอบ การนำไปใช้ (PR3) นักเรียนจะได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันตามกลุ่มที่กำหนดให้ โดยสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะมีหน้าที่ที่ตนเองต้องรับผิดชอบ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม นอกเหนือจากหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย รวมถึงการใช้รายงานจากเพื่อนในองค์ประกอบการนำไปใช้ คือนักเรียนทุกคนจะได้เขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนในตอนท้ายคาบเรียน ซึ่งรายงานพฤติกรรมเชิงบวกที่นักเรียนทุกคนเขียนจะถูกนำไปนับเป็นแต้มเพื่อให้รางวัลเมื่อถึงเกณฑ์ที่กำหนดและรายงานพฤติกรรมเชิงบวกบางส่วนจะถูกนำมาอ่านที่หน้าชั้นเรียนในคาบถัดไป มีรายละเอียดของโครงสร้างการจัดกิจกรรม ดังตารางที่ 3.1 โครงสร้างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน

ตารางที่ 3.1 โครงสร้างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน

คาบ ที่	ชื่อเรื่อง	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้		
		จุดประสงค์	แบบร่วมมือร่วมกับ การใช้รายงานจากเพื่อน	กิจกรรม
1	ปฐมนิเทศ	นักเรียนสามารถ 1. บอกข้อมูล รายวิชาและ รายละเอียดการ ปฏิบัติกิจกรรม ได้ 2. รายงาน พฤติกรรมของ เพื่อนในเชิงบวก ได้อย่างถูกต้อง	การใช้รายงานจากเพื่อน 1. การวางแผน (PR1) 2. การฝึกอบรม (PR2)	1. แนะนำรายวิชาและ อธิบายรายละเอียดการ ปฏิบัติกิจกรรม 2. นักเรียนเลือกรางวัลที่ นักเรียนจะได้รับเมื่อ รายงานพฤติกรรมเชิง บวกของเพื่อนถึงจำนวน ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ 3. การฝึกให้นักเรียน สามารถรายงาน พฤติกรรมของเพื่อนใน เชิงบวกได้อย่างถูกต้อง

คาบ ที่	ชื่อเรื่อง	จุดประสงค์	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือร่วมกับ การใช้รายงานจากเพื่อน	กิจกรรม
2	การเกิดดินและ ชั้นดิน	นักเรียนสามารถ 1. บอกหรือ	การเรียนรู้แบบร่วมมือ 1. ความรู้สึกของการพึ่งพา กันและกันในเชิงบวก (CL1)	1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน จำนวน 3-4 คน/กลุ่ม และกำหนดนักเรียนที่ เป็นเป้าหมายที่ต้องได้รับ รายงานจากเพื่อนของแต่ละ กลุ่ม (จะแบ่งกลุ่มและ กำหนดเป้าหมายใหม่ใน การเรียนครั้งที่ 2, 4, 7, 10 นอกนั้นการแบ่งกลุ่ม และกำหนดเป้าหมายจะ เหมือนกับครั้งก่อนหน้า)
3	คุณสมบัติของ ดิน	อธิบายเนื้อหาที่ กำหนดไว้ในแต่	2. ความรับผิดชอบของ สมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม (CL2)	2. นักเรียน ปฏิบัติ กิจกรรมที่กำหนดไว้ใน แต่ละคาบ
4	แหล่งน้ำผิวดิน	ละคาบได้	3. การมีโอกาช่วยเหลือ ส่งเสริม ยกย่องกันและกัน ระหว่างสมาชิกในกลุ่มใน การทำงานร่วมกัน (CL3)	3. ทำย คาบ เรี ย น นักเรียนเขียนรายงาน เพื่อนลงในกระดาษที่ กำหนดให้และส่งให้ครู
5	แหล่งน้ำใต้ดิน	2. ปฏิบัติ	4. การอาศัยทักษะ ระหว่างบุคคลและทักษะ ในกลุ่มย่อยในการทำงาน (CL4)	4. การจัดกิจกรรมครั้งที่ 3-12 ตอนต้นคาบเรียน ครูจะแจ้งจำนวนรายงาน จากเพื่อนที่นักเรียนเขียน ได้อย่างถูกต้องและ ยกตัวอย่างรายงานจาก เพื่อนที่นักเรียนที่เป็น เป้าหมายแต่ละกลุ่ม ได้รับจากเพื่อนในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ครั้ง
6	แบบฝึกหัดท้าย บท	กิจกรรมเพื่อ ศึกษาเนื้อหาที่		
7	น้ำท่วม	กำหนดไว้ในแต่		
8	แผ่นดินถล่ม การกัดเซาะ ชายฝั่ง	ละคาบ 3. รายงาน พฤติกรรมของ		
9	หลุมยุบ แผ่นดิน ทรุด	เพื่อนในเชิงบวก ได้อย่างถูกต้อง		
10	เชื้อเพลิงซากดึก ดำบรรพ์			
11	พลังงานทดแทน (1)			
12	พลังงานทดแทน (2)			

คาบ ที่	ชื่อเรื่อง	จุดประสงค์	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือร่วมกับ การใช้รายงานจากเพื่อน	กิจกรรม
				<p>ก่อนหน้าให้นักเรียนทุกคนในชั้นเรียนทราบ (สำหรับการจัดกิจกรรมครั้งที่ 12 จะมีการแจ้งจำนวนรายงานจากเพื่อนที่นักเรียนเขียนได้อย่างถูกต้องและยกตัวอย่างรายงานจากเพื่อนที่นักเรียนที่เป็นเป้าหมายแต่ละกลุ่มได้รับจากเพื่อนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งที่ 12 ทันที่ตอนท้ายคาบ)</p>

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ การใช้รายงานจากเพื่อน และการยอมรับจากเพื่อน รวมไปถึงเนื้อหารายวิชาวิทยาศาสตร์ โดยอิงเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (ปรับปรุงพุทธศักราช 2560)

2) กำหนดโครงสร้างการจัดกิจกรรมเพื่อให้ครอบคลุมตามแนวคิด ทฤษฎีของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนที่ช่วยพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน รวมไปถึงครอบคลุมเนื้อหารายวิชาวิทยาศาสตร์ที่นำมาจัดกิจกรรม

3) ดำเนินการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน

4) นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนที่สร้างขึ้น ไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาจำนวน 2 ท่าน 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษาจำนวน 2 ท่าน 3) ผู้เชี่ยวชาญด้าน

หลักสูตรและการสอนจำนวน 1 ท่านประเมินโดยใช้ดัชนี IOC (Item objective congruence) และกำหนดเกณฑ์การตัดสินความตรงเชิงเนื้อหา คือ IOC มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.6 ขึ้นไป ถือว่า ประเด็นในการประเมินมีความสอดคล้องและมีความตรงเชิงเนื้อหา แต่หากมีค่าต่ำกว่า 0.6 ถือว่า ประเด็นในการประเมินไม่มีความสอดคล้องและไม่มีความตรงเชิงเนื้อหา ดังนั้นต้องนำประเด็นดังกล่าวมาปรับปรุง (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2550)

ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน ทุกกิจกรรมมีค่าเฉลี่ย IOC ผ่านเกณฑ์ โดยทุกแผนประกอบด้วย ประเด็นที่ต้องพิจารณาทั้งหมด 4 ข้อ มีค่าเฉลี่ย IOC ตั้งแต่ 0.8 – 1.00 คะแนน (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ)

5) ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำไปใช้จริง โดยมีการปรับแก้ไขดังนี้ ปรับหัวข้อเรื่องที่สอนและปรับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นอกจากนี้มีการปรับปรุงใบกิจกรรมทุกใบให้เอื้อต่อการเรียนออนไลน์มากขึ้นโดยลดการเขียนบรรยายเป็นการเลือกตอบหรือทำเครื่องหมายเพื่อตอบ

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบ (Test) โดยนำตัวต้นแบบที่ได้พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริงกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 31 คน

1) ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและติดต่อขออนุญาตในการทำวิจัยไปยังผู้อำนวยการ ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครองของนักเรียนและนักเรียน

2) ผู้วิจัยอธิบายขั้นตอนเก็บรวบรวมข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูลการยอมรับจากเพื่อนก่อนการทดลอง (Pre-test) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทุกห้องเรียน โดยใช้เทคนิคทางสังคมมิติ (Sociometric Technoques) เพื่อประเมินระดับการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียน โดยดำเนินการในคาบโฮมรูม

3) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลการยอมรับจากเพื่อนก่อนการทดลอง (Pre-test) เพื่อเลือกตัวอย่างวิจัย โดยเลือกห้องเรียนที่ให้ความร่วมมือในการตอบเทคนิคสังคมมิติมากที่สุด

4) ผู้วิจัยนำนวัตกรรมตัวต้นแบบไปทดลองใช้กับวิจัยตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 31 คน

การทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเอง โดยในกลุ่มตัวอย่างจะได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน ใช้เวลาในการดำเนินการทดลองทั้งหมด 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที รวมทั้งหมด 12 คาบ คิดเป็นระยะเวลา 10

ชั่วโมง โดยดำเนินตั้งแต่วันที่ 17 มกราคม พ.ศ.2565 – 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2565 ในคาบของรายวิชา วิทยาศาสตร์

5) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการยอมรับจากเพื่อนหลังการทดลอง (Post-test) ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เทคนิคสังคมมิติ (Sociometric Techniques) เพื่อประเมินระดับการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนในตอนท้ายคาบเรียน หลังจบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนครั้งสุดท้าย

6) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการยอมรับเพื่อนหลังการทดลอง (Post-test) ของนักเรียนที่เสนอชื่อเพื่อนในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ หลังจบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนประมาณ 1 สัปดาห์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์การยอมรับเพื่อนเพื่อประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อเพื่อนที่ถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธหลังการทำกิจกรรม มีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

6.1) เป็นนักเรียนที่เข้าร่วมในการจัดกิจกรรมทุกครั้ง และเป็นนักเรียนที่ไม่ได้เสนอชื่อเพื่อนในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธในสถานการณ์เชิงบวก จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการยอมรับจากเพื่อนก่อนการทดลอง และเป็นนักเรียนที่เสนอชื่อเพื่อนในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ ในสถานการณ์เชิงบวก จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการยอมรับจากเพื่อนหลังการทดลอง

6.2) เป็นนักเรียนที่เข้าร่วมในการจัดกิจกรรมทุกครั้ง และเป็นนักเรียนที่เสนอชื่อเพื่อนในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธในสถานการณ์เชิงลบ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการยอมรับจากเพื่อนก่อนการทดลอง และเป็นนักเรียนที่ไม่ได้เสนอชื่อเพื่อนในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ ในสถานการณ์เชิงลบ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการยอมรับจากเพื่อนหลังการทดลอง

7) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการเปลี่ยนแปลงการยอมรับจากเพื่อนหลังการทดลอง (Post-test) ของนักเรียนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ หลังจบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนประมาณ 1 สัปดาห์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์การเปลี่ยนแปลงการยอมรับจากเพื่อน เพื่อประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการทำกิจกรรม

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์การยอมรับเพื่อนและแบบสัมภาษณ์การเปลี่ยนแปลงการยอมรับจากเพื่อน โดยใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analysis inductive) คือ การนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักเรียนแต่ละคนมาตีความ พิจารณาร่วมกัน และสร้างข้อสรุปข้อมูล

3.4.2 วิเคราะห์คะแนนการยอมรับและปฏิเสธจากเพื่อนจากเทคนิคสังคมมิติเพื่อระบุสถานภาพทางสังคมของผู้เรียนแต่ละคนที่ได้รับ โดยเกณฑ์ในการระบุสถานภาพทางสังคมมิติของผู้เรียน (Coie et al, 1982 อ้างถึงใน ชุตินา สุรเศรษฐ, 2562) มีดังนี้

- 1) นักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน (Popular student) ได้รับคะแนน
SPs > 1, LLz < 0, LMz > 0
- 2) นักเรียนที่มีทั้งเพื่อนชอบและไม่ชอบ (Controversial student) ได้รับ
คะแนน Sis > 1, LLz > 0, LMz > 0
- 3) นักเรียนที่ถูกเพื่อนละเลย/ทอดทิ้ง (Neglected student) ได้รับคะแนน
Sis < -1, LLz < 0, LMz < 0
- 4) นักเรียนที่ถูกเพื่อนปฏิเสธ (Rejected student) ได้รับคะแนน
SPs < -1, LLz > 0, LMz < 0
- 5) ไม่ตรงกับเงื่อนไขในข้อ 1) – 4) ถูกระบุเป็นนักเรียนที่มีความสัมพันธ์ใน
ระดับกลางๆ (Average student)

เมื่อกำหนดให้

SPs (Social preference score) คือ คะแนนการได้รับเลือกจากสังคม
คำนวณได้จาก $SPs = LMz - LLz$ (คะแนนมาตรฐานของนักเรียนที่ได้รับการเสนอชื่อจาก
เพื่อนว่าชอบที่สุดลบคะแนนมาตรฐานของนักเรียนที่ได้รับการเสนอชื่อจากเพื่อนว่าชอบน้อย
ที่สุด)

Sis (Social impact score) คือ คะแนนการได้รับเลือกจากสังคม
คำนวณได้จาก $Sis = LMz + LLz$ (คะแนนมาตรฐานของนักเรียนที่ได้รับการเสนอชื่อจาก
เพื่อนว่าชอบที่สุดบวกคะแนนมาตรฐานของนักเรียนที่ได้รับการเสนอชื่อจากเพื่อนว่าชอบ
น้อยที่สุด)

LLz (Like least standardized z score) คือ ค่ามาตรฐานของคะแนนที่นักเรียน
ได้รับการเสนอชื่อจากเพื่อนว่าชอบน้อยที่สุด คำนวณได้จาก $LLz = \frac{LL - \bar{X}_{LL}}{(S.D.)_{LL}}$ เมื่อ LL
(Like least) คือ ผลรวมของคะแนนที่นักเรียนได้รับเลือกจากเพื่อนว่าชอบน้อยที่สุด

LMz (Like most standardized z score) คือ ค่ามาตรฐานของคะแนนที่นักเรียน
ได้รับการเสนอชื่อจากเพื่อนว่าชอบมากที่สุด คำนวณได้จาก $LMz = \frac{LM - \bar{X}_{LM}}{(S.D.)_{LM}}$ เมื่อ LM
(Like most) คือ ผลรวมของคะแนนที่นักเรียนได้รับเลือกจากเพื่อนว่าชอบมากที่สุด

บทที่ 4 ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อส่งเสริมการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งการนำเสนอผลการวิจัยและการวิเคราะห์ผลวิจัยเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของนักเรียนและประเด็นความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางในการออกแบบและผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้รายงานจากเพื่อน

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้รายงานจากเพื่อน

โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ผลการวิจัยในแต่ละตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของนักเรียนและประเด็นความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

1.1 ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างวิจัย

โรงเรียนที่ดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นโรงเรียนหญิงล้วนแห่งหนึ่ง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งหมด 121 คน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีนักเรียนทั้งหมด 939 คน ประกอบด้วยห้องเรียนปกติจำนวน 15 ห้อง ห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ 3 ห้องเรียน ห้องเรียนพิเศษคณิตศาสตร์ 3 ห้องเรียน ห้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ 3 ห้องเรียน รวมทั้ง 24 ห้องเรียน เป็นโรงเรียนที่ครูและนักเรียนมีความสนิทสนมกัน โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมตามวันสำคัญและโอกาสต่าง ๆ สนับสนุนให้นักเรียนเล่นกีฬาและจัดกิจกรรมตามความสนใจภายในโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนมักเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่หลากหลาย สำหรับในรายวิชาวิทยาศาสตร์มักเปิดโอกาสให้นักเรียนปฏิบัติงานกลุ่ม ร่วมกันทำโครงงานหรือการทดลองต่าง ๆ แต่เนื่องจากสถานการณ์โควิดทำให้เกิดข้อจำกัดในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ครูในโรงเรียนเลือกที่จะหลีกเลี่ยงการให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันภายในห้องหรือปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม

ตัวอย่างวิจัยประกอบด้วยครูที่ปรึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 คน (เพศหญิง 3 คน เพศชาย 2 คน) ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 คน (เพศ

หญิง 2 คน เพศชาย 1 คน) และตัวแทนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 13 คน ซึ่งทุกคนมีคุณสมบัติตามเกณฑ์คัดเลือกเข้า

ทั้งนี้ ครูที่ปรึกษาและครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วยครูตำแหน่งไม่มีวิทยฐานะ จำนวน 6 คน ครูตำแหน่งครูชำนาญการจำนวน 1 คน และครูตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 75, 12.5 และ 12.5 ตามลำดับ

1.2 ผลการสัมภาษณ์ถึงความสัมพันธ์ของนักเรียน (Empathize)

ผลการสัมภาษณ์ถึงความสัมพันธ์ของนักเรียนในห้องเรียน แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ภาพรวมความสัมพันธ์ในห้องเรียน 2) ปัญหาความสัมพันธ์ในห้องเรียน โดยมีรายละเอียดผลการสัมภาษณ์ในแต่ละประเด็น ดังนี้

1.2.1 ภาพรวมความสัมพันธ์ในห้องเรียน

ผลการสัมภาษณ์ในมุมมองของครูที่ปรึกษา พบว่า ความสัมพันธ์โดยภาพรวมของนักเรียนมีทั้งนักเรียนมีความสามัคคี รั้งฟังความคิดเห็นกัน คอยช่วยเหลือกันและกัน และนักเรียนที่ช่วยเหลือกันเฉพาะในกลุ่มหรือปิดรับเพื่อนคนอื่น นักเรียนบางส่วนไม่ถูกกันหรือไม่ค่อยสนใจกัน มีการจับกลุ่มกันทำให้อาจไม่ได้สนิทกันทั้งห้อง นักเรียนส่วนใหญ่มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไม่ทั่วถึง ทุกห้องเรียนมีนักเรียนที่เลือกจะหลีกเลี่ยงมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเองแม้เพื่อนคนอื่น ๆ จะพยายามชวนคุยด้วยแล้ว สาเหตุที่หลีกเลี่ยงอาจเป็นเพราะนักเรียนเป็นคนเงียบ ๆ พูดน้อยอยู่แล้ว รู้สึกรำคาญ ไม่อยากสนิทกับเพื่อนคนอื่น ๆ และเนื่องจากสถานการณ์โควิด ทำให้นักเรียนบางคนไม่ค่อยได้เข้าเรียน ทุกห้องเรียนนักเรียนจะจับกลุ่มกันตามเกณฑ์ที่ต่างกันออกไป เช่น ความชอบ นิสัย ความเก่ง-อ่อน ระดับความรับผิดชอบ เคยอยู่โรงเรียนเดิมด้วยกันมาก่อน อยู่บ้านใกล้กัน โดยนักเรียนทุกคนจะมีกลุ่มอยู่ สำหรับนักเรียนที่หลีกเลี่ยงเพื่อนออกมาเองก็มีกลุ่มของตัวเองอยู่แต่อาจเป็นกลุ่มเล็กมีสมาชิก 2 คนในกลุ่ม สาเหตุที่ทำให้นักเรียนสนิทสนมกันขึ้นคาคว่ามีหลายปัจจัย เช่น การทำกิจกรรมกลุ่ม ความชอบเหมือนกัน สนทนกันมาตั้งแต่ ม.1 การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดคุยกันโดยสำหรับตอนนี้ที่เป็นการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ซึ่งนักเรียนไม่ได้มาเจอกัน จะต้องสร้างช่องทางที่นักเรียนสามารถสื่อสารออนไลน์กันได้ เช่น การสร้างกลุ่มไลน์ ดังตัวอย่าง

“ในห้องแบ่งกลุ่มช่วยกันดีในกลุ่มของเขา ถ้าไม่สนิทจะไม่ช่วย ถ้าไม่เข้าเรียนจะไม่เข้าทั้งกลุ่ม ปิดรับเพื่อนคนอื่น เพื่อนคนอื่นจะรู้ว่าลา มีคน 2-3 คน ที่เฟรนด์ลี่” (I1)

“นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงกัน มีนักเรียนที่พยายามหลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนคนอื่นประมาณ 3 คน เพราะรู้สึกรำคาญ ไม่อยากสนิทกัน แต่เพื่อนคนอื่น ๆ ไม่ได้หลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเหล่านี้” (I2)

“นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงกันบ้าง มีนักเรียนประมาณ 1-2 คน ที่ไม่ค่อยได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน เนื่องจากไม่ค่อยเข้าเรียน รวมถึงมีนักเรียนที่เป็นโควิดแล้วหายไป ไม่ทำงานเลย ส่วนนักเรียนคนอื่นมีการแบ่งกลุ่มกัน แต่ถ้าให้ทำอะไรด้วยกันก็ทำได้ มีการทะเลาะกันบ้าง คินตักันบ้าง กลับไปกลับมา” (13)

“มีแค่นักเรียนบางกลุ่มที่ช่วยเหลือกัน มีทั้งกลุ่มที่ช่วยเพื่อนในกลุ่มและกลุ่มที่ช่วยเพื่อนนอกกลุ่ม นักเรียนมักสนิทกันเป็นคู่ตั้งแต่อยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แต่พอมีเพื่อนใหม่นักเรียนก็จะพยายามเข้าหา/ติดต่อกับเพื่อนใหม่คนนั้น” (15)

ผลการสัมภาษณ์ในมุมมองของครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ พบว่า ความสัมพันธ์โดยภาพรวมของนักเรียนค่อนข้างดี นักเรียนมีการช่วยเหลือดูแลกันซึ่งสังเกตได้จากการที่ช่วยตามเพื่อนเข้ามาเรียน ช่วยตามเพื่อนมาส่งงาน สามารถบอกได้ตลอดว่าเพื่อนไปไหน หากครูยังไม่เข้ามาสอนก็จะมีอาการชวนกันพูดคุย หยอกล้อกันระหว่างรอครู และมีส่วนน้อยที่ไม่ค่อยช่วยตามเพื่อน ระหว่างการสอนนักเรียนที่ช่วยตอบคำถามจะมีไม่กี่คน บางส่วนเจียบหายไปเลยทำให้ยังไม่ค่อยเห็นความสามัคคีกันในการตอบคำถาม ปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนระหว่างจัดการเรียนการสอนค่อนข้างสังเกตได้ยาก เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ แต่คาดว่าน่าจะมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไม่ทั่วถึง มีนักเรียนบางคนที่เป็นเพื่อนหลีกเลี่ยง สังเกตได้จากการที่ถามถึงนักเรียนบางคนแล้วเพื่อนทั้งห้องเจียบ นักเรียนบางคนเลือกที่จะหลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเองแม้เพื่อนพยายามชวนคุยหรือเข้าหาแล้ว นักเรียนที่ถูกหลีกเลี่ยงคือนักเรียนที่ค้างส่งงานเยอะ ซึ่งนักเรียนกลุ่มนี้จะหลุดออกจากกลุ่มเพื่อน นักเรียนที่แสดงให้เห็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างสอนยังคงเป็นกลุ่มเดิม ๆ แต่ในระยะหลังอาจมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างกว้างขวางขึ้น สำหรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนพยายามหลีกเลี่ยงการให้ทำงานกลุ่ม เนื่องจากเมื่อเป็นการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ทำให้นักเรียนมีอุปกรณ์ที่มีความพร้อมไม่เท่ากัน หากนักเรียนคนไหนไม่มีความพร้อมอาจถูกกีดกันจากเพื่อนไม่ให้อ่านกลุ่มได้ หรือหลีกเลี่ยงการให้ทำงานกลุ่มเนื่องจากคะแนนของนักเรียนห้องนี้ไม่ค่อยดี เกรงว่าการให้ทำงานกลุ่มจะเป็นการเพิ่มภาระให้กับนักเรียน จึงมักเป็นการมอบหมายงานให้แต่ละคนรับผิดชอบด้วยตนเอง นอกจากนี้อาจารย์บางท่านมีการวางแผนว่าเทอมหน้าอาจมีการให้ทำกิจกรรมกันเป็นคู่ การจับกลุ่มย่อยในห้องเรียนไม่สามารถสังเกตได้เนื่องจากไม่มีการให้ทำงานกลุ่ม สำหรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาที่ทำให้นักเรียนในห้องมีความสนิทสนมกันขึ้น คิดว่าเป็นการส่งคำถามให้นักเรียนแต่ละคนส่งคำถามให้เพื่อนคนอื่น ๆ ตอบว่าอยากให้ใครตอบเป็นคนถัดไป แต่นักเรียนมักส่งให้เพื่อนคนเดิม จึงต้องพยายามไม่เลือกถามนักเรียนคนเดิมเพื่อให้นักเรียนคนอื่น ๆ ได้มีส่วนร่วมกันอย่างทั่วถึง

หรือการใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนแข่งขันกันตอบ หรือการให้เพื่อนช่วยกันตอบคำถาม หากเป็นการแข่งขันกันตอบตัวใครตัวมันอาจไม่ทำให้เกิดความสนิทสนมกันเท่าไร ควรให้เพื่อนช่วยกันตอบคำถามมากกว่า นอกจากนี้คิดว่าการทำงานกลุ่มช่วยให้นักเรียนเกิดความสนิทสนมกันได้ แต่ต้องมอบหมายงานให้ถูกกับแต่ละคน ถ้ามอบหมายงานไม่ดีนักเรียนอาจทะเลาะกันเพราะมีการโยนงานกันได้ ดังตัวอย่าง

“นักเรียนในชั้นเรียนมีการช่วยเหลือกัน เช่น ช่วยเหลือกันตามเพื่อนมาเรียน หรือตามเพื่อนในการส่งงาน แต่ขึ้นอยู่กับแต่ละคาบ หากเป็นคาบเรียนเข้าที่นักเรียนแต่ละคนยังไม่ค่อยพร้อมในการเรียน อาจไม่ค่อยช่วยกันตามเพื่อน ระหว่างการสอนมีนักเรียนที่กระตือรือร้นหรือช่วยกันตอบคำถามเพียงไม่กี่คน บางคนเจียบไปเลยก็มี ทำให้ยังไม่ค่อยเห็นความสามัคคีในการช่วยกันตอบคำถาม” (16)

“นักเรียนน่าจะจะมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไม่ว่าถึง เนื่องจากนักเรียนค่อนข้างแหวกกันเฉพาะกลุ่ม เช่น บางส่วนเป็นคนที่ชอบพูดอยู่แล้ว ส่วนนักเรียนคนอื่น ๆ ก็จะไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในการมีปฏิสัมพันธ์ด้วย บางคนครูเรียกถามก็ไม่ตอบ เนื่องจากอาจไม่สะดวก ส่วนการหลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์สังเกตได้ยากเพราะเป็นการเรียนออนไลน์” (18)

ผลการสัมภาษณ์ในมุมมองของนักเรียน พบว่า ความสัมพันธ์ในห้องเรียนค่อนข้างดี รับฟัง ช่วยเหลือ มีความสามัคคีกัน ค่อนข้างไม่มีปัญหากัน อาจมีบางส่วนที่มีปัญหาบ้างแต่เล็กน้อย เพื่อนในห้องมีการแยกกลุ่มกันเป็นกลุ่มย่อย ๆ ทำให้ในห้องไม่ได้สนิทกันมาก บางกลุ่มช่วยเหลือกันแค่เฉพาะในกลุ่ม มีคนที่อยู่คนเดียวบ้าง เพื่อนที่ออกความคิดเห็นมักเป็นเพื่อนแค่ว่าบางส่วน ส่วนคนที่ไม่พูดก็จะไม่พูดเลย ส่วนมากนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันไม่ค่อยทั่วถึง ทุกห้องมีนักเรียนที่หลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนแม้เพื่อนคนอื่นพยายามคุยแล้ว แต่เพื่อนไม่คุยด้วยเพื่อนไม่ได้ปฏิเสธเขาแต่เขาเป็นคนหลีกเลี่ยงตัวเอง เช่น เป็นคนเจียบ ๆ เป็นนักกีฬา ไม่ค่อยเข้าหาใคร ไม่ค่อยเข้าเรียน เข้าสังคมไม่เก่งอยู่แค่กับกลุ่มเพื่อนตัวเอง มีประมาณ 1-4 คน/ห้อง ทุกห้องมีการจับกลุ่มกันเป็นกลุ่มย่อย ๆ ตามเกณฑ์ต่าง ๆ เช่น ไลฟ์สไตล์ ความชอบ กีฬา การไปเที่ยว ความสนใจเรื่องเดียวกัน ศิลปิน ดนตรี บ้านอยู่ใกล้กัน จับกลุ่มกันตามความสบายใจคุยกันทุกคอ มาจากโรงเรียนเดิมเหมือนกัน ส่วนมากนักเรียนทุกคนมีกลุ่มกันหมด แม้คนที่ไม่ค่อยสูงส่งกับคนอื่นก็จะมีกลุ่มเพื่อนของเขา อาจมีนักเรียนส่วนน้อยที่ไม่มีกลุ่ม เพราะเข้าไปอยู่ในกลุ่มแล้วปรับตัวไม่ได้ หรือเพื่อนไม่รับเข้ากลุ่มเมื่อต้องทำงานกลุ่มเนื่องจากนักเรียนคนนั้นไม่สนใจทำงาน ไม่ช่วยงาน คิดว่าการทำให้เพื่อนในห้องสนิทสนมกันได้ คือ ต้องให้ได้ทำงานร่วมกัน เช่น งานที่ทั้งห้องต้องรับผิดชอบ

ร่วมกัน งานที่อาจารย์แบ่งกลุ่มให้ทำกิจกรรมร่วมกัน ช่วยกันหรือแสดงความคิดเห็นร่วมกันในกลุ่ม โดยคุยกันตอนเรียนที่โรงเรียน การเล่นด้วยกัน การจับกลุ่มคุยเรื่องที่ชอบ การพูดเป็นกันเอง การทำตัวเป็นกันเอง รวมไปถึงการผ่านสถานการณ์ที่ยากลำบากมาร่วมกัน ดังตัวอย่าง

“มีปฏิสัมพันธ์กันไม่ค่อยทั่วถึง มีประมาณ 1-2 คนที่ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน เพื่อนไม่ได้ปฏิเสธ แต่เขาหลีกเลี่ยงเอง คนแรกเป็นนักกีฬา ไม่ค่อยเข้าหาใคร ไม่ค่อยเข้าเรียน ติดต่อไม่ค่อยได้ อีกคนเป็นคนเงียบ ๆ จับกลุ่มกับเพื่อนแค่บางคน” (110)

“คิดว่าความสัมพันธ์ของเพื่อนในห้องค่อนข้างดี รู้สึกดีที่ได้อยู่ห้องนี้ในห้องค่อนข้างคุยกันได้ ถึงแม้เพื่อนจะออกความคิดเห็นกันแค่บางส่วน คนที่พูดมากก็พูดมากเลย ส่วนคนที่ไม่พูดก็ไม่พูดเลย เพื่อนในห้องมีการให้ความช่วยเหลือกันดี เช่น การตามเข้าเรียน แต่เพื่อนที่ถูกตามก็มาบ้างไม่มาบ้าง” (111)

“ถ้าเป็นการทำงานกลุ่ม แล้วเหลือเศษ จะมีเพื่อนบางคนที่เป็นเพื่อนคนอื่น ๆ ไม่รับเข้ากลุ่ม เพราะเพื่อนคนนั้นขี้เล่น ไม่สนใจทำงาน ไม่ช่วยงาน แต่ก็ปฏิเสธไม่ให้เข้ากลุ่มแค่ตอนทำงาน” (113)

1.2.2 ปัญหาความสัมพันธ์ในห้องเรียน

ผลการสัมภาษณ์ในมุมมองของ **ครูที่ปรึกษา** พบว่า นักเรียนในห้องไม่ค่อยมีพฤติกรรมที่ส่งผลเสียต่อความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนในห้องเรียน แต่อาจเนื่องมาจากเรียนออนไลน์ ทำให้ไม่สามารถสังเกตพฤติกรรมได้เท่าที่ควร พฤติกรรมที่ส่งผลเสียต่อความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนในห้องเรียนที่อาจพบบ้างแต่เป็นส่วนน้อย เช่น การที่นักเรียนคนไหนเสียงดังเกินไปหรือมีพฤติกรรมที่น่ารำคาญ ทำตัวเด่นในทางที่ไม่ดี ไม่ค่อยถูกกาลเทศะเพื่อนก็จะไม่ค่อยชอบ การบูลลี่หรือการแฉวกันมากเกินไปในห้องเรียน การพูดคำหยาบที่กระทบกับเพื่อนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน สำหรับปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนในห้องเรียนยังไม่ค่อยพบ เนื่องจากเรียนออนไลน์ทำให้นักเรียนไม่ได้เจอหน้ากันจึงไม่ค่อยมีปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์แต่มีปัญหาเรื่องอื่นมากกว่า เช่น เรื่องเรียน ปัญหาบางส่วนที่พบ คือการที่นักเรียนไม่ยอมรับพฤติกรรมของเพื่อนและการที่นักเรียนเคยอยู่กลุ่มเดียวกันแล้วทะเลาะกันนักเรียนก็จะเปลี่ยนกลุ่มไปเลย ซึ่งสาเหตุที่นักเรียนทะเลาะกันในกลุ่มอาจเกิดจากการที่เพื่อนในกลุ่มไม่มีความรับผิดชอบในการทำงาน หากพบปัญหาในห้องเรียนจะเรียกนักเรียนที่มีปัญหาให้มาคุยกัน จะเรียกแต่ละกลุ่มให้มาพูดคุยแยกกันเพื่อให้นักเรียนเข้าใจเพื่อนอีกกลุ่มหนึ่งและปรับความคิดของนักเรียนให้มองว่าสิ่งที่เพื่อนทำอาจไม่ได้เลวร้ายแค่ไหนถูกใจเรา การพูดคุยควรให้

นักเรียนที่มีปัญหาพูดทีละคนโดยควรแยกผู้ปกครองออกก่อน เนื่องจากหากผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมด้วยเลยมักจะทำให้เกิดปัญหาใหญ่กว่าที่ควรจะเป็น ดังตัวอย่าง

“ตอนนี้ยังไม่พบปัญหา แต่ถ้าพบปัญหาจะเรียกนักเรียนที่มีปัญหามาคุยกัน ให้นักเรียนที่มีปัญหาพูดทีละคนโดยแยกผู้ปกครองออกก่อน เนื่องจากนักเรียนที่มีปัญหากันสามารถคืนดีกันได้ง่าย แต่หากผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้วยมักจะทำให้ปัญหากลายเป็นเรื่องใหญ่กว่าที่เป็น” (12)

“ถ้านักเรียนคนไหนเสียงดังไป/มีพฤติกรรมที่น่ารำคาญ ทำตัวเด่นในทางที่ไม่ดี ไม่ถูกกาลเทศะ เพื่อนก็จะไม่ค่อยชอบ” (13)

“การบูลลี่หรือการแซวกันมากเกินไปในห้องเรียน เช่น นักเรียนที่เรียนเก่งกว่ามักจะโดนเพื่อนแซว นอกจากนั้นก็มีการพูดคำหยาบ ที่มักเป็นการพูดกระทบเพื่อนคนอื่นในชั้นเรียน” (15)

ผลการสัมภาษณ์ในมุมมองของครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ พบว่า พฤติกรรมที่ส่งผลเสียต่อความสัมพันธ์มักจะเป็นการใช้คำพูด การแซวกัน หรือการหยอกล้อที่รุนแรงเกินไป เช่น เรื่องความรัก รูปลักษณ์หน้าตา อาจทำให้นักเรียนที่ถูกแซวไม่พอใจได้ แต่เนื่องจากเรียนออนไลน์จึงไม่สามารถสังเกตได้ว่านักเรียนที่ถูกแซวไม่พอใจหรือไม่ หรือรู้สึกอย่างไร นอกจากนี้ก็คือการให้นักเรียนไปช่วยตามเพื่อนมาเข้าเรียน หากนักเรียนคนเดิมไม่ไปตามเพื่อนซ้ำ ๆ หลายครั้งแล้วเพื่อนไม่ตอบ นักเรียนที่ไปตามก็จะรู้สึกไม่พอใจได้ แต่ยังไม่เคยพบปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนที่ชัดเจน ส่วนมากที่พบจะเป็นปัญหาด้านอื่น ๆ เช่น ปัญหาที่บ้านหรือปัญหาด้านการเรียน ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนของนักเรียนมักพบในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังตัวอย่าง

“การที่ให้นักเรียนในห้องคนเดิมไปตามเพื่อนที่ไม่เข้าเรียน แล้วเพื่อนไม่ตอบสนองกลับมา เนื่องจากพอนักเรียนคนเดิมไปตามเพื่อนซ้ำ ๆ หลายครั้ง แล้วเพื่อนไม่ตอบกลับ นักเรียนที่เป็นคนไปตามจะเกิดความรู้สึกไม่พอใจ” (16)

“เรื่องที่พบคือบางครั้งเป็นการแซวกันที่อาจแซวกันรุนแรงเกินไป เช่น เรื่องความรัก เรื่องถุงยาง ทำให้นักเรียนที่ถูกแซวอาจเกิดความรู้สึกไม่พอใจได้ เนื่องจากรู้สึกว่าไม่ใช่เรื่องที่ควรต้องเผยแพร่” (18)

ผลการสัมภาษณ์ในมุมมองของนักเรียน พบว่า พฤติกรรมที่ส่งผลเสียต่อความสัมพันธ์ คือ เพื่อนในห้องมีพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่ฟังเพื่อน เอาแต่ใจ เอาตัวเองเป็นหลัก พฤติกรรมที่ทำให้เกิดเรื่องเข้าใจผิดกัน การโกรธหรือการงอนกันเนื่องจากจับกลุ่มกันไม่พอดี การพูดจารุนแรงใส่กัน การพูดที่พูดแล้วทำให้เพื่อนรู้สึกไม่ดีหรือไม่ชอบ ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในห้องที่เคยพบ คือ เคยทะเลาะกันเนื่องจากแข่งกันเรื่องเรียน เพื่อนไม่ชอบกันมาตั้งแต่โรงเรียนเดิม เลยหลีกเลี่ยงที่จะเข้าหากันทำให้เพื่อนคนอื่นต้องหลีกเลี่ยงเพื่อนบางคนไปด้วย การเลี้ยงรับเพื่อนเข้ากลุ่มเนื่องจากช่วงแรกยังไม่รู้จักกันดีพอ การทะเลาะกันในกลุ่มจนต้องแยกกลุ่มกัน เนื่องจากการไม่รักษาน้ำใจ ไม่ใส่ใจอีกฝ่าย การทะเลาะกันส่วนบุคคลทั้งภายในกลุ่มเองและทะเลาะกันเองระหว่างกลุ่ม แต่จะสามารถคืนดีกันได้เร็ว ซึ่งเมื่อเกิดปัญหาดังกล่าว นักเรียนเลือกที่จะแก้ปัญหาโดยการรับฟังเพื่อน ให้พูดคุยกัน ให้ปรับทัศนคติกัน การเปิดใจคุยกันตรง ๆ แนะนำให้เพื่อนปรับตัว ดึงเพื่อนที่ทะเลาะกันมาคุยกัน ดึงเพื่อนที่แยกออกมาจากกลุ่มมาอยู่กลุ่มตัวเอง เพื่อนจะได้ไม่ต้องอยู่คนเดียว เมื่อเพื่อนทะเลาะกันก็จะไปห้ามหรือพยายามให้เพื่อนขอโทษกัน รวมไปถึงปรึกษาครูประจำชั้นในคาบโฮมรูมตอนเช้า ดังตัวอย่าง

“เพื่อนเคยมีปัญหาทะเลาะกันเรื่องเรียน แข่งกันเรื่องเรียน ตอนประชุมผู้ปกครองมีผู้ปกครองเข้ามาประชุมแล้วผู้ปกครองบ่นกัน พูดไม่ดีใส่กัน เลยทำให้ลูกไม่ถูกกันไปด้วย” (19)

“มีพฤติกรรมที่ส่งผลเสียต่อความสัมพันธ์บ้าง เป็นพฤติกรรมที่ทำให้เกิดเรื่องเข้าใจผิดกัน เช่น สิ่งของของเพื่อนคนหนึ่งไปอยู่ในกระเป๋าของเพื่อนอีกคนหนึ่ง หรือตอนเรียนที่โรงเรียนแล้วต้องสลับที่เพื่อนทำกิจกรรมกัน สิ่งของของนักเรียนแต่ละคนจะสลับกัน” (110)

“ตอนเรียน on-site มีทะเลาะกันจนกลุ่มแตก มีการทะเลาะกันหลายคู่ในกลุ่ม ทำให้เพื่อนแยกกลุ่มกันแล้วไปรวมกลุ่มใหม่ สาเหตุเกิดจากการไม่รักษาน้ำใจ ไม่ใส่ใจอีกฝ่าย พอเหตุการณ์ดีขึ้นก็คุยกันได้ แต่ไม่อยู่กลุ่มเดิม” (112)

1.3 ผลการวิเคราะห์ประเด็นความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย (Define)

จากผลการสัมภาษณ์ของครูที่ปรึกษา ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ และตัวแทนนักเรียน พบว่า ความสัมพันธ์โดยภาพรวมของนักเรียนในห้องเรียนอาจมีความแตกต่างกันบางส่วนจากทั้ง 3 มุมมองแต่ค่อนข้างมีความคล้ายคลึงกัน คือ ความสัมพันธ์โดยรวมของนักเรียนค่อนข้างดี นักเรียนมีความช่วยเหลือ สามัคคีกัน แต่นักเรียนบางส่วนอาจมีการช่วยเหลือกันเฉพาะในกลุ่มเนื่องจากในห้อง

ค่อนข้างมีการแบ่งกลุ่มกันอย่างชัดเจนและนักเรียนในห้องค่อนข้างมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไม่ทั่วถึง มีนักเรียนบางส่วนที่เพื่อนคนอื่น ๆ ต้องการจะหลีกเลี่ยงหรือนักเรียนที่เลือกจะหลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนคนอื่น ๆ ด้วยตนเอง

จากผลการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล สามารถนำมาสรุปประเด็นปัญหาของนักเรียนได้ 4 ประเด็น โดยประเด็นที่ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนให้ข้อมูลเหมือนกันทั้งหมดมี 3 ประเด็น คือ 1) นักเรียนช่วยเหลือกันหรือมีปฏิสัมพันธ์กันเฉพาะภายในกลุ่ม 2) นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไม่ทั่วถึง 3) นักเรียนบางคนเลือกที่จะหลีกเลี่ยงเพื่อนเอง ประเด็นที่ครูที่ปรึกษาและนักเรียนให้ข้อมูลเหมือนกันมี 1 ประเด็น คือ 1) นักเรียนมีการจับกลุ่มกันทำให้สนิทกันเฉพาะในกลุ่ม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางในการออกแบบและผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน

2.1 ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างวิจัย

ตัวอย่างวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน มีคุณสมบัติตามเกณฑ์คัดเลือกทั้ง 11 คน ประกอบด้วยครูที่ปรึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 คน ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 2 คน อาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษาจำนวน 2 คน และตัวแทนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากทุกห้องเรียน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18, 18.18, 18.18 และ 45.45 ตามลำดับ ในจำนวนนี้แบ่งเป็นเพศชายจำนวน 1 คน (ครูที่ปรึกษา) และเพศหญิงจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 และ 90.91 ตามลำดับ

2.2 ผลการสัมภาษณ์ถึงแนวทางในการออกแบบ (Ideate)

ผลการสัมภาษณ์ถึงแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับจากเพื่อน 2) แนวทางในการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน โดยมีรายละเอียดผลการสัมภาษณ์ในแต่ละประเด็น ดังนี้

2.2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับจากเพื่อน

ผลการสัมภาษณ์จากครูที่ปรึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนคนอื่น ๆ คือ ความสนิท ความชอบที่ไม่เหมือนกันทำให้ไม่ค่อยได้คุยกัน หรือความชอบที่แปลกจะทำให้ถูกแยกออกจากเพื่อน บุคลิกของนักเรียน บางคนทีโลกส่วนตัวสูงหรือเก็บตัวจะทำให้เพื่อนอยากตีตัวออกห่าง นักเรียนมีบาดแผลในใจเลยปิดกั้นตัวเองออกจากเพื่อน ส่วนปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อนเพิ่มขึ้น คือ เวลา ให้นักเรียนได้ใช้เวลาด้วยกันจะสนิทสนมกันขึ้นได้ ความไวใจ ความช่วยเหลือกัน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน นอกจากนี้

ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นต้องสังเกต หากมีกิจกรรมกลุ่มจะเห็นว่ามึนนักเรียนถูกปฏิเสธจากเพื่อน หรือไม่รับเข้ากลุ่ม การที่จะทำให้เขารับเพื่อนเข้ากลุ่มได้คือหากเป็นกิจกรรมคู่หรือกลุ่มจะต้องจับกลุ่มให้เลยและต้องคละกัน ดังตัวอย่าง

“ปัจจัยที่ทำให้นักเรียนไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน คือ 1) บุคลิกของนักเรียน ถ้าเก็บตัว/โลกส่วนตัวสูง เพื่อนจะสัมผัสได้และแยกตัวออกห่าง 2) รสนิยม ความชอบในกิจกรรมต่าง ๆ ถ้าชอบสิ่งที่ไม่แตกต่างจากเพื่อนก็จะถูกแยกออก 3) นักเรียนอาจมีบาดแผลในใจของนักเรียนที่ไม่โอเคกับเพื่อนตั้งแต่ประถม ทำให้ปิดกั้นตัวเองจากเพื่อน” (15)

ผลการสัมภาษณ์จากครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนคนอื่น ๆ คือ พูดไม่รู้เรื่อง อวดเก่งกว่าคนอื่น ให้ทำงานแล้วไม่ยอมทำ ชอบโกหกเพื่อน ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นคนอื่น หรืออาจเคยเป็นเพื่อนกันมาก่อนแต่ทำอะไรไม่ตรงกับใจเพื่อน ไม่เข้ากับเพื่อน ไม่ยอมทำตามเพื่อน ส่วนปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อนเพิ่มขึ้น คือ การที่ครูต้องหาข้อมูลหรือสาเหตุก่อน การที่เพื่อนเปิดใจช่วยเพื่อน การให้นักเรียนได้พูดคุยกันว่าเพื่อนทำแบบนี้เพราะอะไร โดยต้องมีครูคอยอยู่ด้วย ดังตัวอย่าง

“การที่ครูต้องหาข้อมูล/หาสาเหตุก่อน การที่เพื่อนพร้อมเปิดใจช่วยเพื่อน ถ้าเพื่อนกลุ่มนี้ไม่ยอมรับ อาจบอกกลุ่มอื่นแทน โดยคนที่ช่วยต้องพร้อมดูแลด้วย ซึ่งพอดีขึ้น เพื่อนคนอื่นก็จะยอมรับมากขึ้นด้วย หากเป็นกรณีที่นักเรียนไม่รับผิดชอบ จะต้องหาข้อมูลแล้วคุยกับนักเรียนที่ไม่รับผิดชอบ จากนั้นจึงคุยรายละเอียดกับนักเรียนคนอื่น ถ้าเป็นการมอบหมายงาน ต้องมอบหมายงานให้เหมาะสม” (18)

ผลการสัมภาษณ์อาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนคนอื่น ๆ คือ บุคลิกภาพของนักเรียน ทักษะทางสังคม สังคมที่ห้องเรียน/สภาพห้องเรียนที่มีการแข่งขันสูง แล้วนักเรียนที่ไม่ไปถึงมาตรฐานนั้นจะไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน การสร้างกติกาในชั้นเรียนทำให้นักเรียนที่ไม่ได้อยู่ในกติกาไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน ความไม่รู้จักกัน ไม่สนิทสนมกัน ไม่ค่อยเจอกัน เพื่อนไม่ค่อยเข้าเรียน การรับรู้กันและกันไม่ตรงกับความจริง เพื่อนอาจเป็นคนน่ารักแต่ไม่มีโอกาสได้พูดคุยกัน การไม่เห็นคุณค่าของกันและกัน มีกลุ่มก่อนความสัมพันธ์ในห้องที่ไม่ถูกกัน ส่วนปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อนเพิ่มขึ้น คือ ในมุมมองของอาจารย์ต้องรู้จักผู้เรียนของตัวเองให้ชัดเจนเป็นรายบุคคลก่อน จึงจะหากลไกช่วยเหลือได้ ในมุมมองของเพื่อนให้เน้นไปที่การปรับตัวอยู่ด้วยกัน ใช้กระบวนการกลุ่มเข้ามาช่วยให้

นักเรียนยอมรับความแตกต่างของกันและกัน รวมไปถึงเพื่อนต้องเห็นคุณค่าของเขา เขามีจุดดีอะไร ครูต้องเอื้อให้นักเรียนได้เห็นคุณค่ากัน ให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันแบบทำงานร่วมกันจริง ๆ ไม่ใช่แค่เพียงผิวเผิน ดังตัวอย่าง

“ในมุมมองของอาจารย์ ต้องรู้จักผู้เรียนของตัวเองให้ชัดเจนก่อน รู้จักเป็นรายบุคคล เมื่อเห็นนักเรียนแต่ละคน ก็จะหากกลไกในการช่วยเหลือได้ ซึ่งพอช่วยเหลือก็จะนำไปสู่การแก้ไขอื่นได้ จัดการช่วยเหลือให้นักเรียนคนนั้นได้ ในมุมมองของเพื่อน ให้เน้นไปที่การปรับตัวอยู่ด้วยกัน ใช้กระบวนการกลุ่มเข้ามาช่วย ให้ออมรับความแตกต่างของกันและกัน” (I14)

ผลการสัมภาษณ์**ตัวแทนนักเรียน** พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน ๆ คือ นิสัยส่วนตัวที่เข้ากับคนอื่นไม่ได้ เช่น นิสัยไม่ดี เอาแต่ใจ ชอบเอาตัวเองเป็นที่ 1 ไม่ยอมเข้าหา ไม่เปิดใจ อยากมีเพื่อนแต่ไม่เริ่มก่อน เข้าสังคมไม่เก่ง พูดน้อย เป็นคนเงียบ ๆ ติดต่อยากหรือติดต่อไม่ค่อยได้ ความชอบไม่ตรงกัน สไตล์ไม่ค่อยเข้ากันกับเพื่อนคนอื่น เพื่อนไม่ยอมให้ร่วมกลุ่มด้วย เพื่อนคนอื่นมีอคติกับเขาโดยไม่มีสาเหตุ อาจไม่ถูกกันไม่มากก่อน ส่วนปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อนเพิ่มขึ้น คือ การแสดงออกในทางที่ดีต่อกัน มีน้ำใจกัน ช่วยเหลือกัน การให้เพื่อนฝึกเข้าสังคม ฝึกให้เข้ากลุ่มกับเพื่อน ทำกิจกรรมต่าง ๆ กับเพื่อน การเข้ากลุ่มตามความสนใจที่ตรงกัน ปรับตัวเองให้เข้ากับคนอื่นได้ ปรับตัวเองให้เข้ากับเพื่อนได้ เปิดใจคุยกับเพื่อน มาคุยมาพูดกับเพื่อนคนอื่น ดังตัวอย่าง

“นิสัยส่วนตัวที่เข้ากับคนอื่นไม่ได้ เช่น นิสัยไม่ดี เอาแต่ใจ เพื่อนคนอื่นมีอคติกับเขาโดยไม่มีสาเหตุ มองหน้าแล้วไม่ชอบ” (I9)

“ให้ลองเข้าสังคมมากขึ้น เปิดใจคุยกับเพื่อน เพราะเขาไม่ค่อยสนิทกัน มาคุยมาพูดเล่นกันกับเพื่อนคนอื่น” (I13)

2.2.2 แนวทางในการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน

ผลการสัมภาษณ์จาก**ครูที่ปรึกษา**ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่าหากมีนักเรียนที่หลีกเลี่ยงการเข้าสังคม ควรให้นักเรียนมี Buddy ช่วยดูแล โดยเป็นนักเรียนที่เป็นแกนนำหรือเพื่อนยอมรับแล้วให้ Buddy ช่วยพานักเรียนที่หลีกเลี่ยงการเข้าสังคมไปทำงานด้วย ไปนั่งด้วยกัน นอกจากนี้ยังควรศึกษานักเรียนคนนี้เป็นรายบุคคล ควรมีการทำความเข้าใจตั้งแต่จากครอบครัว หากเป็นการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน กิจกรรมควรเป็นการ

ทำงานเป็นทีม ควรเป็นการทำกิจกรรมกลุ่มที่ทุกคนต้องมีหน้าที่ พยายามสร้างเงื่อนไขให้นักเรียนที่มีปัญหาเป็นคนนำหรือเป็นแกนนำ เป็นบทบาทหน้าที่ที่เขาทำได้ดีที่สุด สร้างสถานการณ์ที่นักเรียนคนนั้นแสดงออกมาได้ ครูผู้สอนต้องเข้าใจรายละเอียดขั้นลึก ควรมี feedback กลับมาให้ครูรู้ว่าเขาสามารถทำได้หรือไม่ หากใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มย่อยและให้นักเรียนทำงานร่วมกันคิดว่าสามารถช่วยพัฒนาการยอมรับของนักเรียนได้ โดยครูจะต้องสังเกตขณะให้นักเรียนทำกิจกรรมด้วย เนื่องจากบางกิจกรรมนักเรียนที่มีปัญหาจะไม่ชอบทำ ต้องศึกษาก่อนว่าเขาชอบหรือไม่ชอบอะไร ควรวางสถานการณ์ให้เข้ากับสิ่งที่เขาต้องการ ต้องตั้งโจทย์ให้นักเรียนได้แสดงออก ได้แสดงความคิดเห็น มี feedback จากครูและเพื่อนให้นักเรียนมั่นใจในตัวเองมากขึ้น ครูต้องเสริมแรงทางบวกแก่นักเรียนด้วยเช่นกัน ดังตัวอย่าง

“เรียกนักเรียนที่เป็นแกนนำ/นักเรียนที่เพื่อนยอมรับ ให้เป็น Buddy ให้ให้เอาเพื่อนไปด้วย ทำงานด้วย นั่งด้วยกัน เพราะนักเรียนที่หลีกเลี่ยงการเข้าสังคมแบบนี้มีอยู่ทุกปี การนำหัวหน้าห้อง/นักเรียนที่เพื่อนยอมรับมาช่วย นักเรียนแบบนี้จะมีเพื่อนเยอะอยู่แล้ว ทำให้พอเป็น Buddy กัน เพื่อนที่หลีกเลี่ยงการเข้าสังคมก็จะได้เจอเพื่อนคนอื่น ๆ ด้วย ทำให้ได้เข้าสังคมไปด้วยระดับหนึ่งและได้รู้จักคนอื่นเพิ่มขึ้นด้วย” (14)

“ครูผู้สอนต้องเข้าใจรายละเอียดขั้นลึก เช่น การวัดผลนักเรียน และควรมีการทำกิจกรรมกลุ่มที่ทุกคนต้องมีหน้าที่ แต่ต้องเป็นบทบาทหน้าที่ที่เขาทำได้ดีที่สุด ต้องมี feedback กลับมาให้ครูรู้ว่าเขาทำได้หรือไม่ ทำอะไร ทำให้สามารถพูดกับนักเรียนเฉพาะบุคคลได้” (15)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าหากมีนักเรียนที่หลีกเลี่ยงการเข้าสังคม แล้วอยากให้เขามีส่วนร่วมบ้างควรจัดกิจกรรมให้เขาทำ เป็นกิจกรรมที่ทำให้รู้จักกันมากขึ้น ทำให้ได้รู้สิ่งที่เพื่อนคิดหรือเพื่อนรู้สึก อาจสุ่มสถานการณ์มาให้แล้วให้นักเรียนบอกว่าจะทำอย่างไร นอกจากนี้อาจแบ่งออกเป็นกรณี หากเป็นในกรณีที่นักเรียนปลีกตัวเฉย ๆ เช่น ปลีกตัวเพราะรำคาญเพื่อนในห้อง แต่สามารถเข้ากับคนอื่นได้ ให้จัดกิจกรรมแบบกลุ่มโดยพยายามหมุนให้นักเรียนเจอเพื่อนที่ไม่ซ้ำกัน เพื่อให้ได้เรียนรู้นิสัยเพื่อนคนอื่นและทำให้ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม รวมไปถึงใช้การเสริมแรงนักเรียน แต่ถ้าเป็นกรณีที่นักเรียนปลีกตัวและเพื่อนคนอื่นปฏิเสธด้วย กรณีนี้จะยากกว่า หากเป็นการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนจะแบ่งออกเป็นกิจกรรมเดี่ยวและกิจกรรมกลุ่ม หากเป็นกิจกรรมเดี่ยวจะเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้โชว์ศักยภาพให้เพื่อนยอมรับ โดยต้องสังเกตว่านักเรียนคนนั้นมีความถนัดอะไรหรือเก่งอะไร หากเป็นกิจกรรมกลุ่ม การจัดกิจกรรมต้องหาข้อมูลทั้งจากเพื่อนและตัวของนักเรียนเอง เน้นการมองที่

ภาพรวม อาจมีเกมให้นักเรียนเล่น ได้เล่นด้วยกัน ทำพร้อมกันเป็นทีม หลาย ๆ รอบ ให้เขาได้รู้สึกว่าเป็นสมาชิกของทีม ควรมีประมาณ 3-4 คนต่อกลุ่ม หากใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มย่อยและให้นักเรียนทำงานร่วมกันคิดว่าสามารถช่วยพัฒนาการยอมรับของนักเรียนได้ ถ้านักเรียนได้อยู่ด้วยกัน ได้เรียนรู้และเข้าใจบทบาทของกันและกัน นักเรียนทุกคนต้องได้แสดงความสามารถของตนเอง แต่ละคนได้รับผิดชอบงานตามที่ตนเองถนัด ดังตัวอย่าง

“ต้องแบ่งเป็นกรณี หากเป็นในกรณีที่นักเรียนปลีกตัวเฉย ๆ เช่น ปลีกตัวเพราะรำคาญเพื่อนในห้อง แต่สามารถเข้ากับคนอื่นได้ ให้จัดกิจกรรมแบบกลุ่ม โดยพยายามหมุนให้นักเรียนเจอเพื่อนที่ไม่ซ้ำกัน เพื่อให้เขาได้เรียนรู้นิสัยของเพื่อนคนอื่นด้วยและให้ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับเพื่อน รวมไปถึงให้การเสริมแรงนักเรียน แต่ถ้าเป็นในกรณีที่นักเรียนปลีกตัวและเพื่อนไม่เอาด้วย กรณีนี้จะยากกว่า” (18)

“มีเกมให้นักเรียนเล่น ให้เขาเล่นด้วยกัน พร้อมกัน ทำเป็นทีม ทำหลาย ๆ รอบ ให้เขาได้รู้สึกว่าเขาเป็นสมาชิกของเรา ควรมีประมาณ 3-4 คนต่อกลุ่ม เพราะถ้ามากกว่านี้จะคุยกันไม่ทั่ว” (13)

ผลการสัมภาษณ์**อาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษา** พบว่าหากมีนักเรียนที่หลีกเลี่ยงการเข้าสังคม ควรศึกษานักเรียนเหล่านี้เป็นรายกรณี ศึกษาว่าปัญหาการเข้ากลุ่มหรือการเข้าสังคมเป็นอย่างไร จากนั้นจึงจัดการช่วยเหลือ รวมไปถึงขึ้นอยู่กับครูว่าจะช่วยเหลืออย่างไร อาจมีการจัดกลุ่มกัน 4 คนต่อกลุ่ม ให้แต่ละความสามารถกัน ต้องมีส่วนให้นักเรียนได้ร่วมมือกัน อาจลองทำสังคมมิติในห้องนั้นก่อน หากคนนี้นักเรียนคนนั้นสนิท ให้นักเรียนได้อยู่กับคนที่สนิทก่อน งานที่มอบหมายต้องเป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้ทำงานร่วมกันอย่างเท่าเทียม ให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันอย่างลึกซึ้ง ออกแบบให้ทุกคนได้มีส่วนร่วม อย่าเอาคะแนนมาบีบบังนักเรียน นอกจากนี้ สิ่งสำคัญคือทัศนคติของครู ครูต้องเห็นค่าของทุกคน ไม่ชมนักเรียนแค่บางกลุ่ม อย่าว่านักเรียนให้เพื่อนเห็น ควรชมนักเรียนต่อหน้าเพื่อนทุกคน หากเป็นการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน ต้องมีการสำรวจนักเรียนในห้องก่อนว่ามีสถานะใดบ้าง ใช้แบบสอบถามทางจิตวิทยาเข้ามาช่วย จัดกิจกรรมกลุ่ม ต้องให้สถานการณ์ที่เหมาะสมแล้วสังเกตจุดเด่นของนักเรียนและจัดกิจกรรมให้นักเรียนยอมรับความแตกต่างกันได้ ควรเป็นกิจกรรมที่เขาได้แสดงออกให้เพื่อนได้เห็นความสามารถ โดยครูต้องทราบว่านักเรียนคนนั้นมีความถนัดและความสนใจอะไร ออกแบบให้เขาได้แสดงออกและเมื่อเขาแสดงออกต้องมีการชมเขา หากใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มย่อยและให้นักเรียนทำงานร่วมกันคิดว่าสามารถช่วยพัฒนาการยอมรับของนักเรียนได้ โดยมีขนาดของกลุ่มประมาณ 8-12 คน

ต่อกลุ่ม ควรเป็นกิจกรรมกลุ่มใหญ่ที่ไม่โฟกัสนักเรียนเกินไปนัก ให้นักเรียนได้มีความรู้สึกว่าเขาเป็นเจ้าของกลุ่ม เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ควรกำหนดบทบาทของสมาชิกกลุ่มทุกคนอย่างชัดเจนแล้วสังเกตความถนัดของเด็กคนนั้น สร้างกติกาที่นักเรียนสามารถแสดงออกได้ เป็นกิจกรรมที่เรียบง่ายแต่เน้นการมีส่วนร่วม นอกจากนี้ ครูต้องเข้าไปดูบรรยากาศ การสร้างข้อตกลง คอยตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ (Feedback) ด้วย ดังตัวอย่าง

“แนวทางการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในห้องเรียน คือ 1) สำรวจนักเรียนในห้องก่อน ว่ามีสถานะใดบ้าง เช่น ทำในคาบโฮมรูม ใช้แบบสอบถามทางจิตวิทยา การตอบแบบสอบถามให้สมบูรณ์ อาจใช้ข้อความหลายข้อ แต่มีข้อความที่เป็นจุดสังเกต 2) จัดกิจกรรมกลุ่ม โดยต้องจัดสถานการณ์ให้เหมาะสม เพราะสถานการณ์ที่ถูกทดแทนสำคัญ แล้วสังเกตจุดเด่นของนักเรียนและจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ยอมรับความแตกต่างกันได้” (I14)

“กิจกรรมกลุ่ม 4 คนต่อกลุ่ม ให้ความสามารถกัน ต้องมีส่วนให้นักเรียนได้ร่วมมือกัน คละกัน ต้องลองทำสังคมิติในห้องนั้นก่อน หากคนที่นักเรียนคนนั้นสนิท ให้นักเรียนได้อยู่กลุ่มกับเพื่อนที่สนิท กับเพื่อนคนอื่น ๆ ด้วย นอกจากนี้ การออกแบบตัวงานของครูสำคัญมาก นอกจากจะเป็นกิจกรรมที่ทีมทำงานร่วมกันแล้ว ยังต้องเป็นการร่วมมือรวมพลังกัน (Collaborative) ทุกคนต้องเท่าเทียมกัน เมื่อนำมาผสานกันต้องสร้างอะไรขึ้นมา ให้ทุกคนเข้าใจในเรื่องนั้น ต้องออกแบบให้ทุกคนได้มีส่วนร่วม อย่าเอาคะแนนมาบีบบังนักเรียน ทำยที่สุดคือครูก็มีส่วนร่วมสำคัญ ต้องปรับทัศนคติของครูด้วย ครูต้องเห็นค่าทุกคน ครูต้องไม่ยึดติด ครูต้องไม่ชมนักเรียนบางกลุ่ม อย่าว่านักเรียนให้เพื่อนเห็น ควรชมนักเรียนต่อหน้าเพื่อนทุกคน แต่ถ้านักเรียนยังเก็บตัวเหมือนเดิมอาจมีลูกเล่นเพิ่มเติมเข้ามา แล้วพอนักเรียนทำได้ นักเรียนก็จะดีใจ” (I15)

ผลการสัมภาษณ์นักเรียน พบว่าหากมีเพื่อนที่หลีกเลี่ยงการเข้าสังคมจะต้องค่อย ๆ เข้าหาเขา ค่อย ๆ คุยกับเขาเพื่อให้เขาเปิดใจ พยายามให้เพื่อนเข้าหากัน สอนการบ้าน ชวนคุยเรื่องที่น่าสนใจช่วงนี้ เวลาทำงานกลุ่มก็ชวนเข้ามาอยู่ในกลุ่มด้วย ลองสอบถามสาเหตุว่าเกิดจากอะไร แต่หากช่วยไม่ได้จริง ๆ ก็จะไม่บังคับเพราะอาจทำให้เพื่อนกลัว หากเป็นการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนคิดว่าควรเป็นกิจกรรมที่ทำให้เปิดใจคุยกันว่าแต่ละคนคิดยังไง ปรับทัศนคติ ปรับความเข้าใจผิดกัน กิจกรรมกลุ่ม การจับกลุ่มครูควรจับให้เพราะถ้าจับกันเองก็จะจับกับเพื่อนกลุ่มเดิม ๆ กิจกรรมสบาย ๆ ไม่เครียด ไม่จริงจัง เพราะถ้าจริงจังเกินไปอาจทำให้ทะเลาะกันได้ การเล่นเกมในรายวิชานั้น ๆ แต่ต้องมีรางวัลเป็นแรงจูงใจ หากใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มย่อยและให้นักเรียนทำงานร่วมกันคิดว่าสามารถช่วยพัฒนาการยอมรับของนักเรียนได้ เพราะ

ได้ช่วยกันคิด ช่วยกันทำงาน ได้ปรึกษากัน มีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น ทำให้ได้รู้แนวคิด ได้รู้นิสัย ได้รู้จักกันมากขึ้น อาจทำให้เปิดใจกันและยอมรับกันมากขึ้นได้ อาจให้จับคู่เพื่อนที่ไม่ค่อยพูดกับเพื่อนที่พูดมาก ประมาณ 3-4 คน/กลุ่ม แบ่งหน้าที่กันชัดเจน ไม่เกี่ยงงาน แบ่งหน้าที่ตามความถนัด นักเรียนเลือกหน้าที่เอง ดังตัวอย่าง

“คิดว่าการแบ่งกลุ่มย่อยช่วยพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนได้ เพราะเพื่อนได้คุยกัน ได้ปรึกษากัน ให้จับคู่กับเพื่อนที่ไม่ค่อยพูดกับเพื่อนที่พูดมาก ประมาณ 3-4 คน9JVกลุ่ม” (I10)

“การเล่นเกม ชอบการเล่นเกมในรายวิชานั้น เช่น แข่งกันตอบคำถาม จับเป็นกลุ่ม แต่ต้องมีรางวัลมาล่อ เช่น ขนม ถ้าเป็นตอนเรียนออนไลน์อยู่ อาจารย์ก็อาจจะเอารางวัลมาให้ตอนเปิดเทอม” (I11)

2.3 ผลการพัฒนากิจกรรมที่ช่วยพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน (Prototype)

จากผลการสัมภาษณ์ของครูที่ปรึกษา ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ อาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา และนักเรียน สามารถสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนตามประเด็นปัญหา ได้ดังตารางที่ 4.1 สรุปประเด็นปัญหาและแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ดังนี้

ตารางที่ 4.1 สรุปประเด็นปัญหาและแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน

ประเด็นปัญหา	แนวทางการพัฒนา
1) นักเรียนช่วยเหลือกันหรือมีปฏิสัมพันธ์กันเฉพาะในกลุ่ม	ให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มกับเพื่อนคนอื่น ๆ นอกจากเพื่อนในกลุ่มตนเอง เป็นกิจกรรมที่ทุกคนมีหน้าที่ แบ่งหน้าที่กันชัดเจน ให้นักเรียนทุกคนได้แสดงความสามารถตนเอง ตามความถนัดของแต่ละคน ครูต้องสังเกตขณะทำกิจกรรมด้วยและควรศึกษาว่านักเรียนชอบหรือไม่ชอบทำอะไร จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ทำร่วมกันหลาย ๆ รอบ ให้นักเรียนยอมรับความแตกต่างซึ่งกันและกันได้ หลังทำกิจกรรมควรให้ข้อเสนอแนะ (Feedback) ทุกครั้งทั้งจากเพื่อนด้วยกันเองและจากครูผู้สอน

ประเด็นปัญหา	แนวทางการพัฒนา
2) นักเรียนมีการจับกลุ่มกันทำให้สนิทกันเฉพาะในกลุ่ม	จัดกลุ่มให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยครูเป็นคนจับกลุ่มให้ จับกลุ่มคละนักเรียนที่มีความแตกต่างกันมาอยู่ร่วมกัน
3) นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไม่ทั่วถึง	จัดกลุ่มให้นักเรียนอย่างหลากหลายให้ได้เจอเพื่อนที่ต่างออกไปในทุกครั้งที่เปลี่ยนกลุ่ม
4) นักเรียนบางคนเลือกที่จะหลีกเลี่ยงเพื่อนเอง	ควรศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ให้ได้พูดคุยกับเพื่อน จัดกิจกรรมแบบกลุ่ม โดยพยายามหมุนให้นักเรียนเจอเพื่อนที่ไม่ซ้ำกัน ใช้การเสริมแรง

จากตารางที่ 4.1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เป็นวิธีการสร้างตัวตนแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน ได้ทั้งหมด 8 ประเด็นหลัก ดังต่อไปนี้

- 1) จัดกิจกรรมกลุ่มโดยให้นักเรียนได้รับผิดชอบงานร่วมกัน ควรแบ่งกลุ่มให้และแบ่งหน้าที่ให้ อย่างชัดเจน ให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
- 2) การจัดกลุ่มจะต้องมีการคละนักเรียน โดยเลือกคละนักเรียนตามระดับการยอมรับจากเพื่อน ให้นักเรียน 1 กลุ่มประกอบด้วยนักเรียนที่มีสถานะในห้องเรียนแตกต่างกันทั้งหมด
- 3) การจัดกลุ่มควรให้นักเรียนได้เจอกันอย่างทั่วถึงมากที่สุด ดังนั้น การเปลี่ยนกลุ่มแต่ละครั้ง ต้องพยายามจัดนักเรียนให้ได้เจอเพื่อนที่ไม่เคยมีปฏิสัมพันธ์กับมาก่อนหรือมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันน้อย
- 4) การปฏิบัติงานกลุ่มควรให้นักเรียนปฏิบัติงานกลุ่มร่วมกันสักระยะหนึ่งก่อนเพื่อให้นักเรียนได้ใช้เวลาร่วมกัน ได้เรียนรู้กันมากขึ้น ดังนั้น ควรให้นักเรียนปฏิบัติงานกับกลุ่มเดิมมากกว่า 1 ครั้ง
- 5) กิจกรรมหรืองานที่มอบหมายจะต้องไม่ยากเกินไป เป็นงานที่ทุกคนสามารถทำได้ โดยในแต่ละคาบต้องสังเกตนักเรียนแต่ละคนไปด้วย ว่านักเรียนมีความถนัดอะไรหรือมีความสามารถอะไร และเมื่อทราบแล้วให้มอบหมายงานที่นักเรียนถนัดให้นักเรียนคนนั้น เช่น เรียกนักเรียนคนนั้นให้เป็นคนนำเสนอของกลุ่ม
- 6) ศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล เน้นไปที่นักเรียนที่เพื่อนไม่ค่อยยอมรับให้สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้ พยายามมอบหมายงานที่มั่นใจว่านักเรียนคนนั้นทำได้ ขณะปฏิบัติกิจกรรมสังเกตนักเรียนที่เพื่อนไม่ค่อยยอมรับเป็นหลัก
- 7) ให้นักเรียนเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกให้เพื่อนทุกครั้งหลังทำกิจกรรม เพื่อเป็นการเสริมแรงให้แสดงพฤติกรรมที่ดีและช่วยลดพฤติกรรมที่ไม่ดีได้อีกด้วย

8) ให้นักเรียนทุกคนรับรู้พฤติกรรมเชิงบวกของนักเรียนที่เพื่อนไม่ค่อยยอมรับ เพื่อให้ทราบว่าเพื่อนคนนี้ก็มีความดี ซึ่งจะส่งผลให้เพื่อนแต่ละคนเริ่มเปิดใจ เปลี่ยนความคิดและมุมมองที่มีต่อนักเรียนคนนี้



2.4 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน (Prototype)

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์วิธีการสร้างตัวต้นแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนทั้ง 8 ประเด็นหลักไปพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ได้ดังนี้

1) จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในรูปแบบ Jigsaw และ Small-Group Teaching โดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มให้ชัดเจนว่าสมาชิกแต่ละคนต้องศึกษาเนื้อหาหรือรายละเอียดในหัวข้อใด นอกจากนี้หน้าที่อื่น ๆ ที่ไม่ได้กำหนดให้จะเป็นการให้นักเรียนได้แบ่งหน้าที่กันเอง เช่น การเขียนใบงาน การเป็นตัวแทนส่งงานกลุ่ม การเป็นตัวแทนในการตอบคำถาม เนื่องจากต้องการให้นักเรียนได้แสดงออกถึงพฤติกรรมเชิงบวก คือ ความมีน้ำใจและการเป็นอาสาสมัครในการทำงาน ซึ่งจากการนำไปทดลองใช้พบว่า นักเรียนที่อยู่ในสถานะถูกเพื่อนทอดทิ้งหรือปฏิเสธมักเป็นอาสาสมัครในการเขียนใบงานและเป็นตัวแทนส่งงานกลุ่ม ทำให้สมาชิกในกลุ่มเห็นพฤติกรรมเชิงบวกของนักเรียนในกลุ่มที่ถูกเพื่อนทอดทิ้ง/ปฏิเสธได้อย่างชัดเจน

2) จัดกลุ่มละตามสถานภาพทางสังคมมิติของนักเรียน จากผลการวิเคราะห์สถานะของนักเรียนจากเทคนิคสังคมมิติก่อนการทดลอง โดยแบ่งนักเรียนเป็น 3-4 คนต่อกลุ่ม กำหนดให้ในแต่ละกลุ่มจะต้องประกอบด้วยนักเรียนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือปฏิเสธ 1 คน ส่วนนักเรียนที่อยู่ในสถานะอื่นให้กระจายอยู่ในทุกกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนที่มีสถานะในห้องเรียนแตกต่างกันให้มากที่สุดที่เป็นไปได้

3) จัดกลุ่มให้นักเรียนได้เจอกันอย่างทั่วถึงมากที่สุด โดยจัดกลุ่มให้นักเรียนได้เจอเพื่อนที่ไม่เข้ากันในทุกครั้งที่ทำการเปลี่ยนกลุ่มและพยายามเลือกนักเรียนที่ไม่ได้อยู่กลุ่มเดียวกันให้มาเจอกันในการจัดกลุ่มครั้งนี้โดยอาศัยข้อมูลจากเทคนิคสังคมมิติก่อนการทดลอง

4) จัดกลุ่มให้นักเรียนได้ปฏิบัติงานกับกลุ่มเดิมทั้งหมด 3 คาบ ซึ่งเป็นจำนวนคาบเรียนวิทยาศาสตร์ต่อหนึ่งสัปดาห์ จะทำให้ทั้งสัปดาห์นั้นนักเรียนได้ปฏิบัติงานกับสมาชิกในกลุ่มคนเดิมทั้งหมด

5) หน้าที่ของสมาชิกทุกคนภายในกลุ่ม ต้องเป็นหน้าที่ที่ทุกคนสามารถทำได้และไม่ยากจนเกินไป เช่น การสืบค้นข้อมูลจากใบงานที่กำหนดให้หรือสังเกตข้อมูลจากการทดลองที่กำหนดให้ จะต้องกำหนดข้อมูลและข้อคำถามให้นักเรียนสามารถทำความเข้าใจได้ เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม นอกจากนี้ในการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละครั้งจะต้องสังเกตการปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียนไปด้วย ว่าครั้งนี้นักเรียนคนไหนรับผิดชอบหน้าที่อะไร ใครสามารถ

ปฏิบัติหน้าที่ไหนได้ดีโดยเฉพาะนักเรียนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือปฏิเสธ และนำข้อมูลนี้มาประกอบการแบ่งหน้าที่ให้นักเรียนในการจัดกิจกรรมครั้งหน้า

6) การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งจะส่งต่อนักเรียนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือปฏิเสธเป็นหลัก งานที่มอบหมายให้นักเรียนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือปฏิเสธจะเป็นงานที่ง่ายที่สุดกว่าสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม แต่ต้องไม่ง่ายเกินไปจนทำให้สมาชิกคนอื่น ๆ ผิดสังเกต เช่น ใบงานที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาจะมีเนื้อหาในการทำความเข้าใจง่ายที่สุด

7) แจ้งให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนทุกครั้งปฏิบัติกิจกรรมและให้นักเรียนเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกให้เพื่อนทุกครั้งหลังทำกิจกรรมเสร็จ

8) นำรายงานพฤติกรรมเชิงบวกที่นักเรียนเขียนในคาบก่อนหน้า มาอ่านให้นักเรียนฟังในตอนต้นคาบของคาบถัดไป ให้อ่านรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของนักเรียนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือปฏิเสธทุกคน ทุกข้อความ โดยแจ้งนักเรียนว่าเป็นการสุ่มเพื่อนำมาอ่าน ไม่ได้อ่านของทุกข้อความที่ส่งมา เนื่องจากหากใครไม่ได้รับรายงานพฤติกรรมเชิงบวกอาจรู้สึกน้อยใจที่เพื่อนไม่เขียนให้ รายงานพฤติกรรมเชิงบวกของนักเรียนที่อยู่ในสถานะอื่น ๆ จะถูกส่งให้นักเรียนทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ของนักเรียนในภายหลัง รวมไปถึงแจ้งจำนวนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกที่นักเรียนเขียนได้ทั้งหมดเพื่อนำไปนับแต้มในการให้รางวัลตามที่ตกลงกับนักเรียนไว้

จากการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนทำให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนจำนวน 12 คาบ คาบละ 50 นาที รวมระยะเวลาทั้งหมด 10 ชั่วโมง โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการสัปดาห์ละ 3 คาบ รวมทั้งหมด 4 สัปดาห์ พัฒนาโดยอิงเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (ปรับปรุงพุทธศักราช 2560) สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลกและอวกาศ มาตรฐาน ว 3.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยในคาบที่ 1 เป็นการใช้นโยบายจากเพื่อนในองค์ประกอบการวางแผนและการฝึกอบรม เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกเขียนพฤติกรรมของเพื่อนในเชิงบวกและได้เลือกรางวัลเมื่อนักเรียนสามารถรายงานพฤติกรรมจากเพื่อนได้ครบตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งเป็นการเสริมแรงช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการสังเกตและเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อน นอกจากนี้ยังเป็นการเสริมแรงช่วยกระตุ้นให้นักเรียนที่เป็นเป้าหมายแสดงพฤติกรรมเชิงบวกมากขึ้นและช่วยลดพฤติกรรมเชิงลบได้อีกด้วย ส่วนในคาบที่ 2 ถึง 12 เป็นการใช้นโยบายแบบร่วมมือในองค์ประกอบความรู้สึกพึงพอกันและกันในเชิงบวก ความรับผิดชอบของสมาชิก การมีโอกาสช่วยเหลือ ส่งเสริม ยกย่องกันและกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มในการทำงานร่วมกัน การอาศัยทักษะระหว่างบุคคลและทักษะในกลุ่มย่อยในการทำงาน และการมีส่วนร่วมในการสรุปผลในการทำงานกลุ่ม โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในรูปแบบ Jigsaw และ Small Group-Teaching ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนเกิดการพึ่งพอกันและกันในเชิงบวก แบ่งกลุ่มนักเรียนคลตามสถานภาพทางสังคมมิติ 3-4 คนต่อกลุ่ม สอดคล้องกับวิธีการพัฒนาการ

ยอมรับจากเพื่อนสำหรับนักเรียนเพศหญิงที่ควรจัดกลุ่มให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และจัดให้นักเรียนฟังพากันและกันในเชิงบวก การจัดกิจกรรมทุกครั้งจะมีการระบุหน้าที่อย่างชัดเจนโดยหน้าที่ที่ต้องไม่ยากจนเกินไป เป็นหน้าที่ที่ทุกคนสามารถทำได้เพื่อให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ส่งผลให้สมาชิกภายในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยอาจมอบหมายหน้าที่ที่ง่ายที่สุดให้กับนักเรียนที่เป็นเป้าหมาย คาบที่ 4 7 และ 10 จะมีการจัดกลุ่มให้นักเรียนใหม่โดยให้นักเรียนได้เจอเพื่อนไม่ซ้ำกันในทุกครั้งที่ทำกรเปลี่ยนกลุ่ม ทำให้นักเรียนได้มีเวลาปฏิบัติกิจกรรมกับสมาชิกในกลุ่มและได้เจอกับเพื่อนคนอื่นภายในห้องอย่างทั่วถึงมากขึ้น และใช้รายงานจากเพื่อนในองค์ประกอบการนำไปใช้ แจ้งให้นักเรียนสังเกตและรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของสมาชิกภายในกลุ่ม จากนั้นอ่านรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของนักเรียนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือปฏิเสธทุกคนให้เพื่อนทั้งห้องฟังในคาบถัดไป ซึ่งเมื่อนักเรียนได้รับรู้พฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนหรือได้ทราบว่าเป็นเพื่อนในกลุ่มทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างไร จะช่วยให้เกิดการพัฒนารายอมรับจากเพื่อนของนักเรียนได้

หลังจากพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนตัวต้นแบบและนำไปทดลองใช้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยพบว่า มีประเด็นที่ควรแก้ไขและปรับปรุงบางประการ ซึ่งไม่สามารถทำได้ในครั้งนี้ จึงขอเสนอแนะไว้เป็นแนวทางในการพัฒนาครั้งต่อไป ดังนี้

1) หากจัดกิจกรรมนี้ในรูปแบบออนไลน์จำเป็นต้องมีวิธีการชดเชยการที่สมาชิกภายในกลุ่มหายไปอย่างกะทันหัน เนื่องจากเมื่อเป็นการเรียนแบบออนไลน์ นักเรียนบางคนอาจเข้าเรียนไม่ครบตลอดทั้งคาบ เช่น อินเทอร์เน็ตหลุด พ่อแม่เรียกไปช่วยงาน ทำให้ต้องออกจากห้องเรียนออนไลน์กะทันหัน ข้อมูลหรืองานในส่วนที่นักเรียนคนนั้นรับผิดชอบจะหายไป ส่งผลให้สมาชิกในกลุ่มคนอื่น ๆ จะไม่สามารถปฏิบัติงานต่อได้ หรือหากจะปฏิบัติงานต่อจะต้องรับผิดชอบหน้าที่ของนักเรียนคนที่หายไปด้วย ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมในครั้งนี้ได้แก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า โดยให้นักเรียนปฏิบัติงานเฉพาะหัวข้อที่นักเรียนที่เหลือสามารถปฏิบัติได้ คือไม่ต้องปฏิบัติงานในหัวข้อที่นักเรียนที่หายไปรับผิดชอบ รวมไปถึงการที่ครูเป็นผู้ให้ข้อมูลแทนในส่วนที่นักเรียนที่หายไป

2) การเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกควรกำหนดให้นักเรียนส่งพร้อมทั้งใบงานที่ได้รับมอบหมาย เนื่องจากเมื่อให้นักเรียนส่งแยกโดยไม่เกี่ยวข้องกับใบงานหรือคะแนน จะทำให้นักเรียนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการส่ง นอกจากนี้ควรมีการให้แรงจูงใจเพิ่มเติมหากนักเรียนเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกให้นักเรียนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้ง/ถูกปฏิเสธ เนื่องจากนักเรียนมักไม่เขียนถึงเพื่อนที่อยู่ในสถานะนี้ เช่น รายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้ง/ปฏิเสธจะถูกนับแต้มเป็นสองเท่า

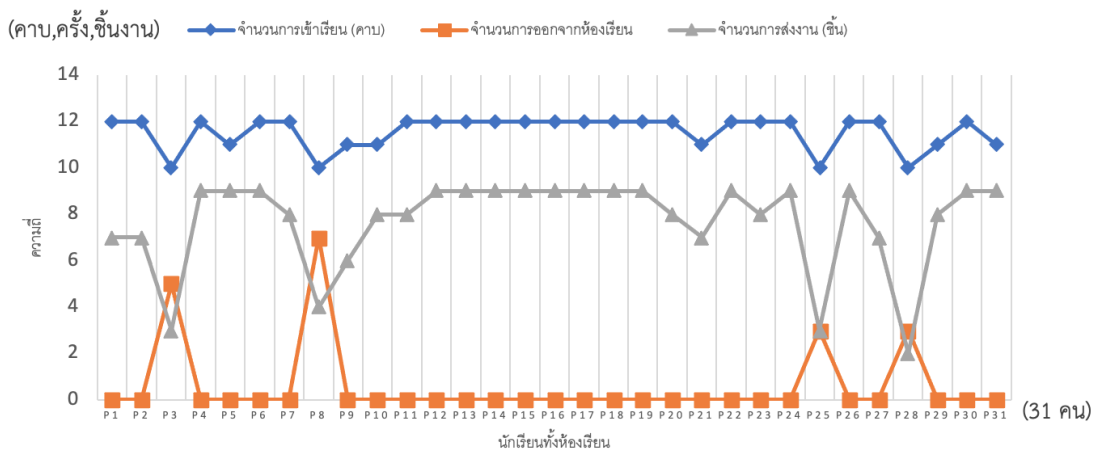
ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้รายงานจากเพื่อน

3.1 ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างวิจัย

ตัวอย่างวิจัย คือ นักเรียน 1 ห้องเรียน เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพศหญิงจำนวน 31 คน จากโรงเรียนหญิงล้วนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานครฯ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนที่ครูมีความรู้จักผู้เรียนเป็นอย่างดี มีการสนับสนุนให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามที่ตนเองสนใจและใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนอย่างหลากหลาย นักเรียนทั้งหมดเป็นนักเรียนที่เข้าศึกษาใหม่พร้อมกันในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทำให้นักเรียนทุกคนได้ทำความรู้จักและเรียนด้วยกันมาแล้วเป็นเวลาประมาณ 1 ปี แต่เนื่องจากสถานการณ์โควิดทำให้ต้องมีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์เป็นหลัก ทำให้นักเรียนแทบไม่ได้ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม ทั้งกิจกรรมในคาบเรียนและนอกคาบเรียนถูกยกเลิกทั้งหมดภายในห้องนักเรียนมีการแบ่งกลุ่มกันค่อนข้างชัดเจน มีนักเรียนบางคนที่เป็นเพื่อนในชั้นเรียนหลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์ด้วย เนื่องจากเพื่อนคนนั้นเป็นคนเงียบ ๆ ไม่ค่อยเข้าหาเพื่อนคนอื่น หรือเพื่อนที่เป็นนักกีฬา ทำให้มักขาดเรียนบ่อยเนื่องจากต้องไปซ้อมหรือแข่งกีฬา เพื่อนจึงไม่ค่อยเข้าเรียน ติดต่อกันไม่ค่อยได้จึงไม่สนิทกับเพื่อนคนอื่น นอกจากนี้นักเรียนในห้องยังมีการหลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนกลุ่มหนึ่งที่มีสมาชิกในกลุ่มประมาณ 3-4 คน เนื่องจากนักเรียนกลุ่มนี้มีพฤติกรรมที่ทำให้นักเรียนในห้องเกิดความไม่สบายใจ เช่น เปิดเพลงเสียงดังขณะครูสอน คุยโทรศัพท์เสียงดัง แต่งหน้า และทำผมขณะจัดการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมจัดทั้งหมด 12 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 10 ชั่วโมงซึ่งตัวอย่างการวิจัยทั้ง 31 คน เข้าร่วมกิจกรรมครบ 80 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป แต่ไม่ใช่ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมที่จัดให้ จะเห็นได้จากมีนักเรียนหลายคนที่ไม่ครบตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีงานที่มอบหมายทั้งหมด 9 งาน ดังแผนภูมิที่ 4.1 จำนวนการเข้าเรียนและการส่งงานของตัวอย่างวิจัย ขณะจัดกิจกรรม ดังนี้

แผนภูมิที่ 4.1 จำนวนการเข้าเรียนและการส่งงานของตัวอย่างวิจัย ขณะจัดกิจกรรม



จากแผนภูมิที่ 4.1 เปรียบเทียบจำนวนการเข้าเรียนและการส่งงานของงานตัวอย่างวิจัย ขณะจัดกิจกรรม พบว่า หากนักเรียนมีความถี่ในการเข้าเรียนน้อยและมีความถี่ในการออกจากห้องเรียนขณะจัดกิจกรรมมาก นักเรียนจะมีความถี่ในการส่งงานน้อย ซึ่งงานที่มอบหมายให้นักเรียนแต่ละครั้งคืองานกลุ่มที่ต้องปฏิบัติร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม หากนักเรียนไม่ส่งงานจึงหมายความว่านักเรียนไม่ได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมกับสมาชิกในกลุ่ม เช่น P3 P8 P25 P28 แต่หากนักเรียนมีความถี่ในการเข้าเรียนมากและมีความถี่ในการออกจากห้องเรียนน้อย นักเรียนจะมีความถี่ในการส่งงานมาก หมายความว่านักเรียนเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมกับสมาชิกในกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ เช่น P12-P19

3.2 เปรียบเทียบสถานภาพทางสังคมมิตีก่อนและหลังทดลอง

3.2.1 เปรียบเทียบสถานภาพทางสังคมมิตีก่อนและหลังทดลองของนักเรียนทั้ง

ห้องเรียน

จากผลการคำนวณสถานภาพทางสังคมมิติของนักเรียน พบว่าหลังทดลองจากนักเรียนทั้งหมด 31 คน นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคมมิติที่แสดงให้เห็นว่าได้รับการยอมรับจากเพื่อนเพิ่มขึ้น 7 คน โดยเปลี่ยนแปลงจากนักเรียนถูกทอดทิ้งเป็นนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กลาง ๆ จำนวน 4 คน นักเรียนถูกปฏิเสธเป็นนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กลาง ๆ จำนวน 1 คน นักเรียนที่มีความสัมพันธ์กลาง ๆ เป็นนักเรียนที่ได้รับการยอมรับ จำนวน 1 คน และนักเรียนที่มีทั้งเพื่อนชอบและไม่ชอบเป็นนักเรียนที่ได้รับการยอมรับ จำนวน 1 คน นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคมมิติที่แสดงให้เห็นว่าได้รับการยอมรับจากเพื่อนลดลง 2 คน โดยเปลี่ยนแปลงจากนักเรียนที่ได้รับการยอมรับเป็นนักเรียนถูกทอดทิ้ง จำนวน 1 คน และนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กลาง ๆ เป็นนักเรียนที่ถูกทอดทิ้ง จำนวน 1 คน นักเรียนไม่เปลี่ยนแปลงสถานภาพ

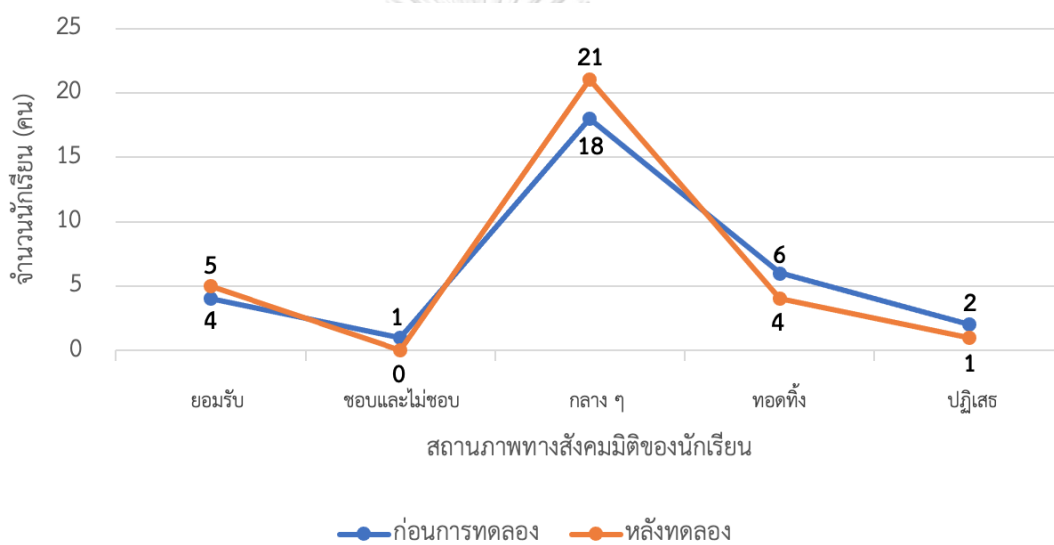
ทางสังคมมี 22 คน สามารถเปรียบเทียบสถานภาพทางสังคมมาก่อนและหลังทดลองของนักเรียน ทั้งห้องเรียนที่ได้ตั้งตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบจำนวนนักเรียนในสถานภาพทางสังคมมาก่อนและหลังทดลองของนักเรียนทั้งห้องเรียนและแผนภูมิที่ 4.2 เปรียบเทียบจำนวนนักเรียนในสถานภาพทางสังคมมาก่อนและหลังทดลองของนักเรียนทั้งห้องเรียน

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบจำนวนนักเรียนในสถานภาพทางสังคมมาก่อนและหลังทดลองของนักเรียน ทั้งห้องเรียน

สถานภาพทางสังคม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	จำนวน (คน)	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวน (คน)	คิดเป็น ร้อยละ
1) นักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน	4	12.90	5 (คนเดิม 3 คน เปลี่ยนไปเป็นสถานะ อื่น 1 คน มาจาก สถานะอื่น 2 คน)	16.12
2) นักเรียนที่มีทั้งเพื่อนชอบและไม่ชอบ	1	3.23	0 (เปลี่ยนไปเป็น สถานะอื่น 1 คน)	0
3) นักเรียนที่ถูกเพื่อนละเลย/ทอดทิ้ง	6	19.35	4 (คนเดิม 2 คน เปลี่ยนไปเป็นสถานะ อื่น 4 คน มาจาก สถานะอื่น 2 คน)	12.90
4) นักเรียนที่ถูกปฏิเสธ	2	6.45	1 (คนเดิม 1 คน เปลี่ยนไปเป็นสถานะ อื่น 1 คน)	3.20
5) นักเรียนที่มีความสัมพันธ์ ในระดับกลาง ๆ	18	58.06	21 (คนเดิม 16 คน เปลี่ยนไปเป็นสถานะ	67.74

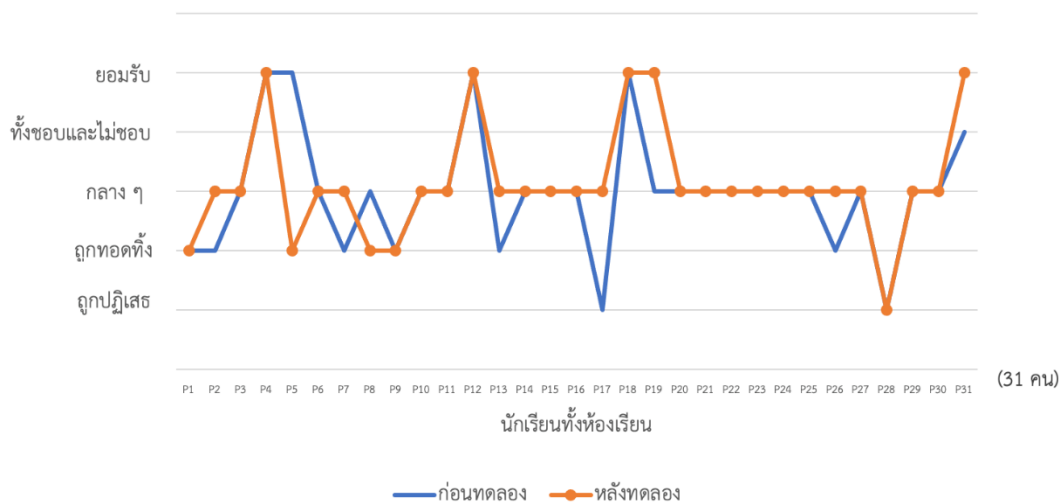
สถานภาพทางสังคมมิติ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	จำนวน (คน)	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวน (คน)	คิดเป็น ร้อยละ
			อื่น 2 คน มาจาก สถานะอื่น 5 คน)	
รวมทั้งหมด	31	100	31	100

แผนภูมิที่ 4.2 เปรียบเทียบจำนวนนักเรียนในสถานภาพทางสังคมมิติก่อนและหลังทดลองของนักเรียนทั้งห้องเรียน



แผนภูมิที่ 4.3 เปรียบเทียบสถานภาพทางสังคมมิติก่อนและหลังทดลองของนักเรียนทั้งห้องเรียน

สถานภาพทางสังคมมิติของนักเรียน



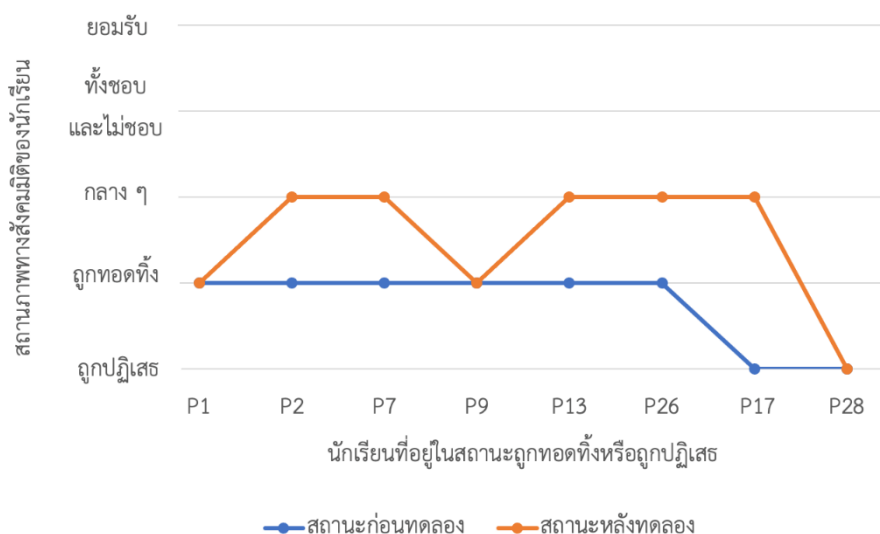
จากกราฟที่ 4.3 เปรียบเทียบสถานภาพทางสังคมมิตีก่อนและหลังทดลองของนักเรียนทั้งห้องเรียน ผลการเปรียบเทียบสถานภาพทางสังคมมิตีก่อนและหลังทดลองของนักเรียนทั้งห้องเรียนพบว่า 1) จำนวนนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนก่อนและหลังทดลองเปลี่ยนไป คือ หลังทดลองมีนักเรียนที่ได้รับการยอมรับเพิ่มขึ้นจาก 4 คน เป็น 5 คน ได้แก่ P4 P12 P18 P19 และ P31 ซึ่งนักเรียนบางคนเป็นนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนตั้งแต่ก่อนทดลอง แต่ไม่ใช่คนเดิมทั้งหมด คือ มีนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนก่อนและหลังทดลองเป็นคนเดิมทั้งหมด 3 คน แต่อีก 1 คนเป็นนักเรียนที่เปลี่ยนสถานะจากมีทั้งเพื่อนชอบและไม่ชอบเป็นนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน และอีก 1 คนเป็นนักเรียนที่เปลี่ยนสถานะจากมีความสัมพันธ์ในระดับกลาง ๆ เป็นนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน ซึ่งนักเรียนทั้ง 5 คนเป็นนักเรียนที่มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม เป็นคนที่มักเป็นคนนำในการทำงานของกลุ่ม แบ่งงานให้เพื่อน สร้างสีสันและเสียงหัวเราะให้เพื่อนในชั้นเรียน นักเรียนทั้ง 4 คนเข้าเรียนครบทุกคาบ ส่วนนักเรียนอีก 1 คนขาดเรียนเพียง 1 ครั้ง แต่นักเรียนทั้ง 5 คนไม่เคยออกจากห้องเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรมและส่งงานครบทุกชิ้น 2) จำนวนนักเรียนที่มีทั้งเพื่อนชอบและไม่ชอบหลังทดลองเปลี่ยนไป คือ หลังทดลองไม่มีนักเรียนที่มีทั้งเพื่อนชอบและไม่ชอบ เนื่องจากนักเรียนที่มีทั้งเพื่อนชอบและไม่ชอบตอนก่อนทดลองเปลี่ยนสถานะเป็นนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน 3) จำนวนนักเรียนที่ถูกเพื่อนละเลยหรือทอดทิ้ง ก่อนและหลังทดลองเปลี่ยนไป คือ หลังทดลองมีนักเรียนที่ถูกเพื่อนละเลยหรือทอดทิ้งจาก 6 คนลดลงเหลือ 4 คน ได้แก่ P1 P5 P8 และ P9 เป็นนักเรียนคนเดิมที่ถูกเพื่อนละเลยหรือทอดทิ้งทั้งก่อนและหลังทดลอง จำนวน 2 คน นักเรียนที่เปลี่ยนสถานะจากได้รับการยอมรับจากเพื่อนเป็นนักเรียนที่ถูกละเลยหรือทอดทิ้ง จำนวน 1 คน และนักเรียนที่เปลี่ยนสถานะจากมีความสัมพันธ์ในระดับกลาง ๆ เป็นนักเรียนที่ถูกละเลยหรือทอดทิ้ง จำนวน 1 คน ซึ่งนักเรียนทั้ง 4 คนเป็นนักเรียนที่เมื่อปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มจะไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมกับเพื่อน อาจไม่เข้ากลุ่มทำงานกับเพื่อนหรือเข้ากลุ่มก็จะอยู่เฉย ๆ ไม่ค่อยช่วยเพื่อนปฏิบัติงานกลุ่มมากนัก ส่วนมากเป็นนักเรียนที่เข้าเรียนเกือบครบทุกคาบ และไม่เคยออกจากห้องเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม แต่นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือเพื่อนขณะกิจกรรมสังเกตได้จากการที่นักเรียนส่งงานค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนการเข้าเรียน และมีนักเรียนบางส่วนที่เข้าเรียนน้อยและออกจากห้องเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรมบ่อยครั้ง ทำให้นักเรียนไม่ได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อน จึงทำให้ส่งงานไม่ครบ 4) จำนวนนักเรียนที่ถูกปฏิเสธก่อนและหลังทดลองเปลี่ยนไป คือ หลังทดลองมีนักเรียนที่ถูกเพื่อนปฏิเสธจาก 2 คนลดลงเหลือ 1 คน ได้แก่ P28 เป็นนักเรียนคนเดิมที่ถูกเพื่อนปฏิเสธก่อนและหลังทดลอง จำนวน 1 คน นักเรียนคนดังกล่าวเป็นนักเรียนที่เข้าห้องเรียนค่อนข้างน้อย ออกจากห้องเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรมในบางครั้ง และเป็นนักเรียนที่ส่งงานน้อยมาก เป็นนักเรียนที่ไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม คือ ไม่เข้าปฏิบัติงานกลุ่มตามที่แบ่งงานให้และก่อกวนเพื่อนขณะจัดการเรียนการสอน 5) จำนวนนักเรียนที่มีความสัมพันธ์ใน

ระดับกลาง ๆ ก่อนและหลังทดลองเปลี่ยนไป คือ หลังทดลองนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนในระดับกลาง ๆ เพิ่มขึ้นจาก 18 คน เป็น 21 คน ได้แก่ P2 P3 P6 P7 P10 P11 P13 – P17 P20 – P27 P29 P30 เป็นนักเรียนคนเดิมที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนในระดับกลาง ๆ ทั้งก่อนและหลังทดลองจำนวน 16 คน เป็นนักเรียนที่เปลี่ยนสถานะจากถูกละเลยหรือทอดทิ้งเป็นมีความสัมพันธ์ในระดับกลาง ๆ จำนวน 4 คน และเป็นนักเรียนที่เปลี่ยนสถานะจากถูกปฏิเสธเป็นนักเรียนที่มีความสัมพันธ์ในระดับกลาง ๆ จำนวน 1 คน ซึ่งนักเรียนทั้ง 21 คนมักเป็นนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมกับเพื่อนอย่างสม่ำเสมอ ช่วยงานเพื่อนตามที่ได้รับมอบหมาย แต่มักไม่ได้เป็นผู้นำในการทำงาน มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมแต่ยังคงสถานะมีความสัมพันธ์ในระดับกลาง ๆ กับเพื่อนไว้ได้ เนื่องจากเป็นสมาชิกกลุ่มที่มีการจับกลุ่มกันอย่างชัดเจนและแน่นแฟ้น

3.2.2 เปรียบเทียบสถานภาพทางสังคมมิตีก่อนและหลังทดลองของนักเรียนที่ถูกเพื่อนทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ

จากผลการคำนวณสถานภาพทางสังคมมิตินักเรียน พบว่า นักเรียนที่ถูกเพื่อนทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธก่อนทดลองมีทั้งหมด 8 คน หลังทดลองพบว่านักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคมมิติ 5 คนและไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคมมิติ 3 คน สามารถเปรียบเทียบสถานภาพทางสังคมมิตีก่อนและหลังทดลองของนักเรียนถูกเพื่อนละเลย/ทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธได้ดังแผนภูมิที่ 4.4

แผนภูมิที่ 4.4 เปรียบเทียบสถานภาพทางสังคมมิตีก่อนและหลังทดลองของนักเรียนที่ถูกเพื่อนทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ



จากแผนภูมิที่ 4.4 เปรียบเทียบสถานภาพทางสังคมของนักเรียนถูกละเลยหรือทอดทิ้ง หรือถูกปฏิเสธ พบว่านักเรียนที่เกิดการเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคมซึ่งแสดงให้เห็นว่าได้รับการยอมรับจากเพื่อนเพิ่มขึ้นมี 5 คน ได้แก่ P2 P7 P13 P17 และ P26 รายละเอียดดังตาราง 4.3

ตารางที่ 4.3 ตัวอย่างวิจัยที่มีการเปลี่ยนสถานภาพทางสังคม

ตัวอย่าง วิจัย	สถานภาพทางสังคม		การเข้าร่วมกิจกรรม	พฤติกรรม
	ก่อน	หลัง		
P2	ถูกทอดทิ้ง	กลาง ๆ	เข้าเรียน 12 ครั้ง ในรูปแบบออนไลน์ ทั้งหมด	นักเรียนค่อนข้างให้ความสนใจร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดี ช่วยหาข้อมูลเพื่อมาตอบคำถามในใบกิจกรรมและเป็นคนช่วยตอบคำถามในห้องเรียน
P7	ถูกทอดทิ้ง	กลาง ๆ	เข้าเรียนทั้งหมด 12 ครั้ง ในรูปแบบออนไลน์ ทั้งหมด	นักเรียนให้ความสนใจในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดี คือ ช่วยหาข้อมูลเพื่อมาตอบคำถามในใบกิจกรรม มักเป็นอาสาสมัครทำหน้าที่เขียนใบงานและเป็นตัวแทนกลุ่มในการส่งงาน นอกจากนี้ขณะเขียนใบงานนักเรียนยังแสดงพฤติกรรมที่ดีต่อสมาชิกในกลุ่มคือคอยบอกทุกครั้งว่าเขียนใบงานทันหรือไม่ทัน ทำให้สมาชิกในกลุ่มเกิดความรู้สึกเชิงบวกและได้รับรายงานเชิงบวกจากเพื่อนอย่างสม่ำเสมอ
P13	ถูกทอดทิ้ง	กลาง ๆ	เข้าเรียนทั้งหมด 12 ครั้ง ในรูปแบบออนไลน์ 6 ครั้งและเรียนออนไลน์ 6 ครั้ง	นักเรียนให้ความสนใจในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดีคือ ช่วยหาข้อมูลเพื่อมาตอบคำถามในใบกิจกรรมและเป็นคนช่วยตอบคำถามในห้องเรียน มักเป็น

ตัวอย่าง วิจัย	สถานภาพทางสังคมมิติ		การเข้าร่วมกิจกรรม	พฤติกรรม
	ก่อน	หลัง		
				อาสาสมัครทำหน้าที่เขียนใบงาน และเป็นตัวแทนกลุ่มในการส่งงาน นอกจากนี้นักเรียนยังมักเป็นผู้นำในการปฏิบัติกิจกรรมของกลุ่ม เป็นคนคอยกระตุ้นสมาชิกภายในกลุ่มและเป็นคนสร้างบรรยากาศที่ดีภายในกลุ่ม
P17	ปฏิเสธ	กลาง ๆ	เข้าเรียนทั้งหมด 12 ครั้ง ในรูปแบบออนไลน์ 6 ครั้งและเรียนออนไลน์ 6 ครั้ง	นักเรียนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดี คือ ช่วยหาข้อมูลเพื่อมาตอบคำถามในใบกิจกรรม มักเป็นอาสาสมัครทำหน้าที่เขียนใบงาน และเป็นตัวแทนของกลุ่มในการส่งงานเสมอ นักเรียนคนนี้เป็นนักเรียนที่เงียบ ๆ ไม่ค่อยพูด ทำให้ไม่ค่อยได้คุยกับเพื่อน แต่มีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างมาก
P26	ถูกทอดทิ้ง	กลาง ๆ	เข้าเรียนทั้งหมด 12 ครั้ง ในรูปแบบออนไลน์ ทั้งหมด	นักเรียนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดี คือ ช่วยหาข้อมูลเพื่อมาตอบคำถามในใบกิจกรรม มักเป็นอาสาสมัครทำหน้าที่เขียนใบงาน และเป็นตัวแทนกลุ่มในการส่งงานเสมอ

นอกจากนักเรียนทั้ง 5 คนที่เกิดการเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคมมิติซึ่งแสดงให้เห็นว่าได้รับการยอมรับจากเพื่อนเพิ่มขึ้น นักเรียนอีก 3 คนที่เหลือเป็นนักเรียนที่ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง

สถานภาพทางสังคมมิติ ได้แก่ 1) **นักเรียนคนเดิมถูกทอดทิ้งทั้งก่อนและหลังทดลอง** จำนวน 2 คน ได้แก่ P1 และ P9 โดย P1 เป็นนักเรียนที่เข้าเรียนครบทั้ง 12 ครั้ง เป็นการเรียนในรูปแบบเรียนออนไลน์ทั้งหมด 12 ครั้ง นักเรียนมักมีพฤติกรรมไม่ให้ความร่วมมือขณะปฏิบัติกิจกรรม คือ นักเรียนไม่ค่อยเข้าร่วมกลุ่มตามกลุ่มย่อยที่จัดไว้ให้ เมื่อเพื่อนติดต่อไปสอบถามทางโทรศัพท์จะติดต่อไม่ได้ แต่เข้าเรียนออนไลน์ตลอดเวลาไม่เคยออกจากห้องเรียน จะมีเพียงบางครั้งเท่านั้นที่นักเรียนให้ความร่วมมือในการช่วยหาข้อมูล สำหรับ P9 เป็นนักเรียนที่เข้าเรียนทั้งหมด 11 ครั้ง เป็นการเรียนในรูปแบบออนไลน์ทั้งหมด 11 ครั้ง พฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมจะคล้ายกับ P9 คือมักไม่ให้ความร่วมมือขณะปฏิบัติกิจกรรม เนื่องจากไม่ค่อยเข้าร่วมกลุ่มตามกลุ่มย่อยที่จัดไว้ให้ เมื่อเพื่อนติดต่อไปสอบถามทางโทรศัพท์จะติดต่อไม่ได้ แต่เข้าเรียนออนไลน์ตลอดเวลาไม่เคยออกจากห้องเรียน มีเพียงบางครั้งเท่านั้นที่ให้ความร่วมมือในการช่วยหาข้อมูลและช่วยในการเขียนใบงาน 2) **นักเรียนคนเดิมถูกปฏิเสธทั้งก่อนและหลังทดลอง** จำนวน 1 คน ได้แก่ P28 โดย P28 เป็นนักเรียนที่เข้าเรียนทั้งหมด 10 ครั้ง ประกอบด้วยเรียนออนไลน์ 4 ครั้งและเรียนออนไซต์ 6 ครั้ง นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม คือ นักเรียนไม่เข้าร่วมตามกลุ่มย่อยที่จัดให้ทั้งในการเรียนแบบออนไลน์และแบบออนไซต์ นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมเข้าเรียนช้า หากเป็นการเรียนออนไลน์มักกดออกจากห้องเรียนไปขณะกำลังจัดการเรียนการสอน แต่หากเป็นการเรียนออนไซต์มักขอลอกไปนอกห้องเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม และแสดงพฤติกรรมรบกวนเพื่อนในห้องเรียนขณะจัดการเรียนการสอน เช่น พุดคุยเสียงดัง เปิดเพลงเสียงดัง ทำให้เพื่อนในห้องเรียนเกิดความรำคาญ

3.3 ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อเพื่อนที่ถูกทะเลาะ/ทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธหลังทำกิจกรรม

ผลการสัมภาษณ์เพื่อประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อเพื่อนที่ถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธหลังการทำกิจกรรม แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ความคิดเห็นของนักเรียนต่อเพื่อนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธที่เปลี่ยนแปลงไป 2) แนวทางในการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการยอมรับจากเพื่อนโดยมีรายละเอียดผลการสัมภาษณ์ในแต่ละประเด็น ดังนี้

3.3.1 ความคิดเห็นของนักเรียนต่อเพื่อนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธที่เปลี่ยนแปลงไป

ความคิดเห็นของนักเรียนต่อเพื่อนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธที่เปลี่ยนแปลงไป แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ความคิดเห็นก่อนปฏิบัติกิจกรรม 2) ความคิดเห็นหลังปฏิบัติกิจกรรม โดยมีรายละเอียดผลการสัมภาษณ์ในแต่ละประเด็น ดังนี้

3.3.1.1 ความคิดเห็นก่อนปฏิบัติกิจกรรม

จากผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อเพื่อนที่อยู่ในสถานะ ถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ ก่อนปฏิบัติกิจกรรม สามารถสรุปเป็นความคิดเห็นได้ 3 ประเด็น ดังนี้ 1) ไม่ได้สนิทหรือไม่แน่ใจว่าสนิทกันหรือไม่ จำนวน 2 คน 2) เป็นเพื่อนที่อยู่ในกลุ่มแต่ไม่ยอมทำกิจกรรมด้วย จำนวน 1 คน 3) ชอบเพื่อนคนนี้กลาง ๆ จำนวน 1 คน

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า การที่ผู้ให้ข้อมูลไม่ค่อยได้คุยกัน ไม่ค่อยรู้จักเพื่อน ไม่ได้อยู่กลุ่มเดียวกันกับเพื่อน ทำให้ผู้ให้ข้อมูลคิดว่าตนเองไม่สนิทกับเพื่อน แต่หากอยู่กลุ่มเดียวกันแล้วรู้สึกว่าเป็นเพื่อนไม่มีความรับผิดชอบจะทำให้รู้สึกไม่อยากจะอยู่กลุ่มเดียวกันกับเพื่อน ดังตัวอย่าง

“เข้าได้กับทุกคน เคยคุยกัน แต่ไม่แน่ใจว่าสนิทกันมั๊ย เพราะไม่ได้อยู่กลุ่มเดียวกันเลยไม่เสนอชื่อในเทคนิคสังคมมีติก่อนทำกิจกรรม” (P16)

“เป็นเพื่อนในกลุ่ม ชอบช่วยเหลือคนอื่น แต่ลืมนับผิดชอบงานตัวเอง ทำให้ภาระงานหนักที่คนใดคนหนึ่ง เลยไม่ได้อยากทำกิจกรรมกับเพื่อน” (P31)

3.3.1.2 ความคิดเห็นหลังปฏิบัติกิจกรรม

จากผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อเพื่อนที่อยู่ในสถานะ ถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ หลังปฏิบัติกิจกรรม สามารถสรุปเป็นความคิดเห็นได้ 3 ประเด็น ดังนี้ 1) รู้สึกอยากสนิทกันมากขึ้น จำนวน 2 คน 2) รู้สึกว่าเป็นเพื่อนที่ดี อยู่ด้วยกันได้ จำนวน 1 คน 3) รู้สึกว่าอย่างน้อยมีเพื่อนคนนี้ก็ดี จำนวน 1 คน

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า การที่ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าเพื่อนช่วยทำงาน ช่วยหาข้อมูล มีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย รวมไปถึงการได้เริ่มพูดคุยกับเพื่อนและได้พูดคุยกับเพื่อนมากขึ้น ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความสนิทกับเพื่อน อยากสนิทกันมากขึ้น หรือมองเพื่อนในแง่ดีขึ้น ดังตัวอย่าง

“เพื่อนช่วยทำงาน ช่วยใส่ใจแม้ตนเองลา รู้สึกขอบคุณ รู้สึกอย่างสนิทด้วยเพิ่มขึ้น” (P5)

“มีความรับผิดชอบในส่วนที่ตัวเองทำ อาจยังละเลยไปบางส่วน ถ้าช่วยอะไรไม่ได้

จะแลกหน้าที่หรือถามหาหรือเสนอตัวเพื่อช่วยงานอื่น เลยคิดว่าอย่างน้อยมีคนที่จะช่วยก็ดี” (P31)

3.3.2 แนวทางในการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการยอมรับจากเพื่อน

แนวทางในการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการยอมรับจากเพื่อน แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อเพื่อนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ เปลี่ยนแปลงไปอย่างไรและสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้สึก 2) ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธในอนาคต โดยมีรายละเอียดผลการสัมภาษณ์ในแต่ละประเด็น ดังนี้

3.3.2.1 ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อเพื่อนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ เปลี่ยนแปลงไปอย่างไรและสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้สึก

จากผลการสัมภาษณ์ความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อเพื่อนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธที่เปลี่ยนแปลงไป สามารถสรุปเป็นความคิดเห็นได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ได้เห็นอีกมุมของเพื่อนหรือด้านที่คล้ายคลึงกัน จำนวน 2 คน 2) มองเพื่อนในทางที่ดีขึ้น จำนวน 2 คน และสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้สึก สามารถสรุปเป็น 2 ประเด็น ดังนี้ 1) เห็นว่าเพื่อนช่วยทำงานที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 2 คน 2) ได้พูดคุยกับเพื่อนมากขึ้นขณะปฏิบัติกิจกรรม จำนวน 2 คน

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า ก่อนที่ผู้ให้ข้อมูลจะได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเพื่อนผู้ให้ข้อมูลไม่รู้จักเพื่อนดีพอ ทำให้ค่อนข้างมองเพื่อนในแง่ลบ แต่เมื่อได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน จากการที่ได้พูดคุยกันขณะปฏิบัติกิจกรรม รวมไปถึงการที่เห็นเพื่อนมีความรับผิดชอบในการทำงาน ทำให้ผู้ให้ข้อมูลได้เรียนรู้ ได้ทำความรู้จักเพื่อนมากขึ้น และทำให้มองเพื่อนในทางที่ดีขึ้น ดังตัวอย่าง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิจัยและพัฒนาสุขภาพจิต

“เปลี่ยนแปลงไป เพราะไม่เคยคุยกัน แต่พอมีงานทำให้ได้คุยกัน ได้เปิดใจ มีความตรงกันมีความคล้ายคลึงกันหลายอย่าง ชอบเล่นเกมเหมือนกัน” (P16)

“เปลี่ยนไป เพราะปกติเวลาทำงานเขาจะไม่ค่อยช่วยเหลือคอดี แต่พอได้เห็นเพื่อนช่วยงานกลุ่มอื่นก็พบว่าเพื่อนไม่ได้แยเท่าเดิม” (P31)

3.3.2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธในอนาคต

จากผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลต่อการพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธในอนาคต สามารถสรุปเป็นความคิดเห็นได้ 2 ประเด็นดังนี้ 1) มีโอกาสพัฒนาต่อไป จำนวน 3 คน 2) ไม่มีโอกาสพัฒนาต่อไป 1 คน

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า ในอนาคตผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีโอกาสที่จะพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธต่อไป อาจเป็นการพัฒนาความสัมพันธ์ต่อในเรื่องการทำงานร่วมกัน การชวนไปเที่ยวหรือการชวนมาอยู่กลุ่มด้วย โดยผู้ให้ข้อมูลบางคนได้พัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนคนดังกล่าวต่อแล้วหลังจบกิจกรรม แต่ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อยเลือกที่จะไม่พัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธต่อไป เนื่องจากคิดว่ารู้จักเพื่อนดีพอแล้ว ทำให้ไม่อยากสนิทไปมากกว่านี้ ดังตัวอย่าง

“มีโอกาสสูง เพราะพอปิดเทอมไม่ค่อยได้เจอกับเพื่อนในกลุ่มตัวเอง แต่ได้คุยกับเพื่อนคนนี้บ่อยผ่านทางโซเชียลมีเดีย (instagram)” (P16)

“ไม่มีโอกาสพัฒนาต่อ เนื่องจากเป็นเพื่อนในกลุ่มอยู่แล้ว เลยค่อนข้างรู้จักดีในระดับหนึ่ง จึงไม่อยากสนิทไปกว่าเดิม” (P31)

3.4 ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนที่ถูกทะเลาะ/ทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธที่มีต่อการจัดกิจกรรม

ผลการสัมภาษณ์เพื่อประเมินความคิดเห็นของนักเรียนในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธที่มีต่อการจัดกิจกรรม แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ 2) แนวทางในการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการยอมรับจากเพื่อน โดยมีรายละเอียดผลการสัมภาษณ์ในแต่ละประเด็น ดังนี้

3.4.1 ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้

ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ความคิดเห็นต่อการแสดงพฤติกรรมของเพื่อนในชั้นเรียน หลังปฏิบัติกิจกรรม 2) ความรู้สึกของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้และรูปแบบของการจัดกิจกรรมส่วนที่ชอบเป็นพิเศษ

3.4.1.1 ความคิดเห็นต่อการแสดงพฤติกรรมของเพื่อนในชั้นเรียน หลังปฏิบัติกิจกรรม

จากผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธต่อการแสดงพฤติกรรมของเพื่อนในชั้นเรียน หลังปฏิบัติกิจกรรม สามารถสรุปเป็นความคิดเห็นได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) พฤติกรรมของเพื่อนเปลี่ยนแปลงไป จำนวน 4 คน 2) พฤติกรรมของเพื่อนไม่เปลี่ยนแปลง 2 คน

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่คิดว่าพฤติกรรมของเพื่อนในชั้นเรียนเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากพอได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันทำให้ตนเองและเพื่อนคนอื่น ๆ ได้เริ่มพูดคุยกัน ได้ช่วยกันในการทำงาน จากปกติที่ไม่ค่อยได้พูดคุยกับเพื่อนคนอื่นในห้องหรือเพื่อนนอกกลุ่มมากนัก ทำให้ได้เปิดใจคุยกับเพื่อนมากขึ้น มีความสามัคคีกันขึ้น อาจมีการชวนมาจับกลุ่มด้วยกันมากขึ้น แต่ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อยคิดว่าพฤติกรรมของเพื่อนในชั้นเรียนไม่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากภายในห้องมีการจับกลุ่มกันชัดเจนอยู่แล้ว ส่วนใหญ่จะอยู่กับเพื่อนในกลุ่มตนเอง ดังตัวอย่าง

“เปลี่ยนแปลงไป เพราะทำให้ตนเองกับเพื่อน ๆ คนอื่นเปิดใจคุยกันมากขึ้น เพราะแต่ก่อนตนเองไม่ค่อยสนิทหรือคุยกับเพื่อน ๆ ในห้องคนอื่นมากนัก” (P9)

“ไม่น่าจะเปลี่ยน เพราะเพื่อนในห้องอยู่เป็นกลุ่มกันแบบชัดเจนอยู่แล้ว” (P17)

3.4.1.2 ความรู้สึกของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้และรูปแบบของการจัดกิจกรรมส่วนที่ชอบเป็นพิเศษ

จากผลการสัมภาษณ์ความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูลในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้พบว่าผู้ให้ข้อมูลทุกคนชอบการจัดกิจกรรมในครั้งนี้และรูปแบบของกิจกรรมส่วนที่ชอบเป็นพิเศษ สามารถสรุปเป็นความคิดเห็นได้ 4 ประเด็นดังนี้ 1) ตอนช่วยกันทำงาน หาข้อมูล ได้คุยกับเพื่อน จำนวน 4 คน 2) ตอนได้จับกลุ่มกับเพื่อนที่มีน้ำใจ จำนวน 1 คน 3) ตอนได้แย่งตอบคำถามกับเพื่อนกลุ่มอื่น จำนวน 1 คน 4) ตอนได้ลุ้นว่าจะได้จับกลุ่มกับเพื่อนคนไหน จำนวน 1 คน

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลทุกคนชื่นชอบกิจกรรมในครั้งนี้ โดยรูปแบบของการจัดกิจกรรมส่วนที่ชอบเป็นพิเศษมากที่สุดคือ ตอนช่วยกันทำงาน หาข้อมูล ได้คุยกับเพื่อน เนื่องจากทำให้ได้เปิดใจคุยกับเพื่อน ได้ทำความรู้จักเพื่อนมากขึ้น ได้รู้ความคิด ความชอบของเพื่อน ส่วนลำดับอื่น ๆ มีคะแนนเท่ากัน คือ ตอนได้จับกลุ่มกับเพื่อนที่มีน้ำใจ เนื่องจากเมื่อได้จับกลุ่มกับเพื่อนที่มีน้ำใจจะทำให้สามารถทำกิจกรรมได้อย่างสนุกสนาน ตอนได้แย่งตอบคำถามกับเพื่อนกลุ่มอื่น เนื่องจากทำให้เกิดความรู้สึกสนุกสนาน ตื่นเต้น และตอนได้ลุ้นว่าจะได้จับกลุ่มกับเพื่อนคนไหน เนื่องจากบางครั้งก็ได้จับกลุ่มกับเพื่อนที่ช่วยงาน แต่บางครั้งก็ได้จับกลุ่มกับเพื่อนที่ไม่เข้าเรียน ดังตัวอย่าง

“ชอบกิจกรรมในครั้งนี้นี้ ชอบเวลาที่จับกลุ่มแล้วได้เจอเพื่อนที่มีน้ำใจ แต่ถ้าจับกลุ่มได้เพื่อนที่ไม่มีน้ำใจ ก็ารู้สึกไม่สนุก” (P7)

“ชอบกิจกรรมที่ทำในครั้งนี้นี้มาก เนื่องจากเหมือนได้เปิดโลกคุยกับเพื่อน ได้รู้เพิ่มขึ้นว่าเพื่อนคนนี้เป็นอย่างไร คิดอย่างไร ชอบแบบไหน ชอบอะไรเป็นพิเศษ” (P9)

3.4.2 แนวทางในการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการยอมรับจากเพื่อน

ผลการสัมภาษณ์แนวทางในการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการยอมรับจากเพื่อน แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมส่วนที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนได้ 2) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาหรือปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรมในครั้งหน้า โดยมีรายละเอียดผลการสัมภาษณ์ในแต่ละประเด็น ดังนี้

3.4.2.1 ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมส่วนที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนได้

จากผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธต่อการจัดกิจกรรมส่วนที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนได้ สามารถสรุปเป็นความคิดเห็นได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ตอนจับกลุ่มกันทำงาน ช่วยกันหาข้อมูล จำนวน 6 คน 2) ตอนแบ่งการทำงานกัน 1 คน

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดคิดว่าตอนที่ได้จับกลุ่มกันทำงานและช่วยกันหาข้อมูลกับสมาชิกภายในกลุ่มจะสามารถช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนได้ เนื่องจากเป็นช่วงที่ทำให้สมาชิกภายในกลุ่มทุกคนมาพูดคุยกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ด้วยเวลาที่จำกัดทำให้ต้องเร่งช่วยกันหาคำตอบและทำให้เกิดความสนุกสนาน ส่วนผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อยคิดว่าตอนที่ทำให้เกิดการพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนได้คือตอนที่ต้องมาแบ่งงานกัน เนื่องจากเป็นช่วงที่สมาชิกภายในกลุ่มจะต้องมาแบ่งการทำงานช่วยกัน ดังตัวอย่าง

“ช่วยหาข้อมูล โทรมหาข้อมูลร่วมกัน ทำให้สนิทกันมากขึ้น” (P1)

“ช่วงที่ช่วยกันคิดคำตอบ เนื่องจากด้วยเวลาที่จำกัดทำให้ต้องเร่งกันช่วยหาคำตอบ บางครั้งการเร่งกันไปมา ทำให้เกิดความตลก ขำขันขึ้น” (P9)

3.4.2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาหรือปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรมในครั้งหน้า

จากผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธต่อการการพัฒนาหรือปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรมในครั้งหน้า สามารถสรุปเป็นความคิดเห็นได้ 5 ประเด็น ดังนี้ 1) อยากให้คงกิจกรรมรูปแบบเดิมทั้งหมด จำนวน 2 คน 2) อยากให้ได้ตอบคำถามครบทุกคน จำนวน 1 คน 3) อยากให้มีเวลาในการหาคำตอบเพิ่มขึ้น จำนวน 1 คน 4) จัดกิจกรรมแบบนี้อาทิตย์ละครั้ง จำนวน 1 คน 5) อยากให้เพื่อนในกลุ่มเข้าเรียนกันให้ครบ จำนวน 1 คน

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนต้องการให้คงกิจกรรมรูปแบบเดิมทั้งหมดไว้ เนื่องจากคิดว่ากิจกรรมรูปแบบเดิมค่อนข้างดีอยู่แล้ว ส่วนผู้ให้ข้อมูลคนอื่น ๆ ต้องการปรับปรุงให้กิจกรรมมีรูปแบบที่ได้ตอบคำถามครบทุกคน มีเวลาในการหาคำตอบเพิ่มขึ้น จัดกิจกรรมแบบนี้อาทิตย์ละครั้ง และอยากให้เพื่อนในกลุ่มเข้าเรียนกันให้ครบ ดังตัวอย่าง

“คิดว่าการส่วมคนเข้ากลุ่มเป็นสิ่งที่ดี เพราะว่าคนเก่ง ๆ จะได้ช่วยคนที่ไม่เข้าใจ แต่อีกทางหนึ่งก็คิดว่าบางคน อยากทำงานกับเพื่อนกลุ่มเดียวกันมากกว่า โดยภาพรวม เลยคิดว่ากิจกรรมที่จัดให้ในครั้งนี้ดีที่สุดแล้ว” (P13)

“อยากให้จัดกิจกรรมแบบนี้อาทิตย์ละครั้ง บางครั้งอาจให้ทำเดี่ยวบ้าง”

(P17)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะการวิจัย

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อส่งเสริมการยอมรับจากเพื่อน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนที่ช่วยส่งเสริมการยอมรับจากเพื่อน 2) ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนที่มีต่อการยอมรับจากเพื่อน มีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การทำความเข้าใจความสัมพันธ์ของนักเรียนและประเด็นความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และตัวแทนของนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และแบบสัมภาษณ์นักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลวิจัยโดยใช้ การวิเคราะห์แบบอุปนัยและค่าความถี่ร้อยละ

ระยะที่ 2 การทำความเข้าใจแนวทางในการออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาและตัวแทนของนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน วิเคราะห์ข้อมูลวิจัยโดยใช้ การวิเคราะห์แบบอุปนัยและค่าความถี่ร้อยละ

ระยะที่ 3 การทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน โดยการทดลองใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือและการใช้รายงานจากเพื่อน กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 31 คน ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที รวมทั้งหมด 12 คาบ คิดเป็นระยะเวลา 10 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ เทคนิคสังเกตมิตติ แบบสัมภาษณ์การยอมรับจากเพื่อน แบบสัมภาษณ์การเปลี่ยนแปลงการยอมรับจากเพื่อน วิเคราะห์ข้อมูลวิจัยโดยใช้ การวิเคราะห์แบบอุปนัย ค่าความถี่ร้อยละ และคะแนนการยอมรับและปฏิเสธจากเพื่อน

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยสามารถแบ่งเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน และ 2) ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน โดยมีรายละเอียดการสรุปผลในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน แบ่งเป็น 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) แนวทางการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน และ 2) ผลการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 แนวทางการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนดำเนินการโดยการทำความเข้าใจความสัมพันธ์ของนักเรียน ประเด็นและสภาพปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของนักเรียน เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตัวแทนนักเรียน ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์พบว่าความสัมพันธ์ของนักเรียนโดยรวมค่อนข้างดี แต่นักเรียนบางส่วนมีการจับกลุ่มกันในห้องค่อนข้างชัดเจนทำให้มีการช่วยเหลือกันเฉพาะในกลุ่ม นอกจากนี้นักเรียนในห้องยังมีปฏิสัมพันธ์กันไม่ค่อยทั่วถึง เนื่องจากมีนักเรียนบางส่วนที่เพื่อนคนอื่น ๆ หลีกเลียงมีปฏิสัมพันธ์ด้วยหรือนักเรียนบางส่วนเลือกหลีกเลียงที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนคนอื่น ๆ ด้วยตนเอง ทำให้สามารถสรุปประเด็นปัญหาของนักเรียนได้ 4 ประเด็น ดังนี้ 1) นักเรียนช่วยเหลือกันหรือมีปฏิสัมพันธ์กันเฉพาะภายในกลุ่ม 2) นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไม่ทั่วถึง 3) นักเรียนบางคนเลือกที่จะหลีกเลียงเพื่อนเอง และ 4) นักเรียนมีการจับกลุ่มกันทำให้สนิทกันเฉพาะในกลุ่ม เมื่อได้ข้อมูลความสัมพันธ์และประเด็นปัญหาของนักเรียน จึงนำข้อมูลดังกล่าวมาดำเนินการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนโดยการสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาและตัวแทนนักเรียน สามารถสรุปเป็นแนวทางการออกแบบต้นแบบในการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน ดังนี้

1.1.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบกิจกรรมกลุ่ม จัดกลุ่ม 3-4 คนต่อกลุ่ม จัดโดยคณะกรรมการทางสังคมมิติของนักเรียน พยายามให้แต่ละกลุ่มมีนักเรียนครบทุกสถานะ และจัดกลุ่มให้นักเรียนได้เจอเพื่อนที่ไม่ซ้ำกันทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนกลุ่ม รูปแบบเปรียบเทียบสถานภาพทางสังคมมิติก่อนและหลังทดลองของนักเรียนที่ถูกเพื่อนทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ กิจกรรมเน้นให้นักเรียนทุกคนแบ่งหน้าที่รับผิดชอบชัดเจน โดยแต่ละหน้าที่ต้องเป็นหน้าที่ที่ทุกคนสามารถทำได้ มอบหมายหน้าที่ให้สอดคล้อง

กับความถนัดของนักเรียนแต่ละคน อาจมอบหมายหน้าที่ที่ง่ายที่สุดให้กับนักเรียนที่เป็นเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมเชิงบวกอื่น ๆ นอกเหนือจากหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ **1.1.2 ให้นักเรียนทุกคนทราบถึงพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนคนอื่น ๆ** นักเรียนต้องสังเกตพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนในกลุ่มตนเองโดยเฉพาะคนที่เป้าหมายที่ต้องการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนและรายงานให้ครูได้ทราบเพื่อให้ครูแจ้งเพื่อนคนอื่น ๆ ในห้องเรียน

1.2 ผลการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน เพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน

กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน เป็นการบูรณาการแนวความคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เอื้อให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มและแนวความคิดใช้รายงานจากเพื่อนเพื่อให้นักเรียนเกิดการสังเกตและแจ้งพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนขณะปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่มเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนจำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที รวมทั้งหมด 12 คาบ คิดเป็นระยะเวลา 10 ชั่วโมง จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในรูปแบบ จิ๊กซอว์ (Jigsaw) และการสอนแบบเป็นกลุ่มย่อย (Small-Group Teaching) เน้นไปที่การให้สมาชิกทุกคนภายในกลุ่มมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสได้ทำความรู้จักกันมากขึ้นและเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกถึงพฤติกรรมเชิงบวกให้เพื่อนคนอื่น ๆ ได้รับรู้ การจัดกลุ่มดำเนินการโดยการคละตามสถานภาพทางสังคมมิติของนักเรียนก่อนทดลอง แบ่งนักเรียนออกเป็น 3-4 คน/กลุ่ม แต่ละกลุ่มต้องประกอบด้วยนักเรียนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ 1 คนและนักเรียนในสถานะอื่น ๆ ที่แตกต่างกันให้มากที่สุด นักเรียนจะได้ปฏิบัติกิจกรรมกับสมาชิกกลุ่มเดิมทั้งหมด 3 คาบ จากนั้นจะมีการจัดกลุ่มใหม่ให้นักเรียนได้เจอเพื่อนที่ไม่ซ้ำกันในแต่ละครั้งที่เปลี่ยนกลุ่ม กิจกรรมกลุ่มในแต่ละคาบจะมีการกำหนดหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มไว้อย่างชัดเจนโดยต้องเป็นหน้าที่ที่ทุกคนสามารถทำได้และไม่ยากจนเกินไป นอกจากนี้ในการปฏิบัติกิจกรรมทุกครั้งนักเรียนจะต้องสังเกตพฤติกรรมเชิงบวกของสมาชิกภายในกลุ่มโดยเฉพาะนักเรียนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ และเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกนั้นให้ผู้สอนทราบ เพื่อให้ผู้สอนนำรายงานพฤติกรรมเชิงบวกที่นักเรียนเขียนมาอ่านให้นักเรียนในห้องฟังในตอนต้นของคาบถัดไป

คาบที่ 1 เป็นการใช้รายงานจากเพื่อนในองค์ประกอบการวางแผนและการฝึกอบรมช่วยพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียน โดยการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการสังเกตและเขียนพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อน รวมไปถึงช่วยกระตุ้นให้นักเรียนที่เป็นเป้าหมายแสดงพฤติกรรมเชิงบวกมากขึ้นและลดพฤติกรรมเชิงลบ **คาบที่ 2-12** เป็นการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือในองค์ประกอบความรู้สึกร่วมกันและกันในเชิงบวก ความรับผิดชอบของสมาชิก การมีโอกาสช่วยเหลือ ส่งเสริม ยก

ย่องกันและกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มในการทำงานร่วมกัน การอาศัยทักษะระหว่างบุคคลและทักษะในกลุ่มย่อยในการทำงาน และการมีส่วนร่วมในการสรุปผลในการทำงานกลุ่ม จะช่วยพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนโดยการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์และได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งทำให้นักเรียนมีโอกาสได้ทำความรู้จักกันและแสดงพฤติกรรมเชิงบวกออกมาให้เพื่อนเห็น นอกจากนี้ การใช้รายงานจากเพื่อนในองค์ประกอบการนำไปใช้จะช่วยทำให้สมาชิกในกลุ่มและเพื่อนทุกคนในห้องทราบพฤติกรรมเชิงบวกที่นักเรียนแสดงออก เมื่อทราบแล้วจะช่วยทำให้เกิดการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนได้

2. ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน แบ่งเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนทั้งห้องเรียน 2) ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนทั้งห้องเรียน

การศึกษาในครั้งนี้ทดลองกับตัวอย่างวิจัย จำนวน 1 ห้องเรียนจากโรงเรียนหญิงล้วนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครฯ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 31 คน นักเรียนทั้งหมดได้ทำความรู้จักกันมาแล้วเป็นเวลา 1 ปี แต่เนื่องจากสถานการณ์โควิด ทำให้นักเรียนต้องเรียนออนไลน์เป็นหลักและไม่มีโอกาสในการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มมาก่อน นักเรียนภายในห้องจึงมีการแบ่งกลุ่มกันค่อนข้างชัดเจน มีนักเรียนที่หลีกเลี่ยงมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนคนอื่น ๆ ด้วยตนเองและนักเรียนที่เพื่อนคนอื่น ๆ หลีกเลี่ยงที่จะมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ตัวอย่างวิจัยทั้งหมดเข้าร่วมกิจกรรมครบ 80 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป แต่ตัวอย่างวิจัยบางคนไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมที่จัดขึ้น สถานภาพทางสังคมมิติของนักเรียนทั้ง 31 คน หลังทดลองพบว่า มีการเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคมมิติที่แสดงให้เห็นว่าได้รับการยอมรับจากเพื่อนเพิ่มขึ้น 7 คน และลดลง 2 คน ส่วนอีก 22 คน ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคมมิติ

ผลการเปรียบเทียบสถานภาพทางสังคมมิติของนักเรียนทั้งห้องเรียนก่อนและหลังทดลองพบว่า หลังทดลองนักเรียนที่มีทั้งเพื่อนชอบและไม่ชอบ นักเรียนที่ถูกเพื่อนละเลยหรือทอดทิ้ง และนักเรียนที่ถูกปฏิเสธมีจำนวนลดลง นักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนและนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนในระดับกลาง ๆ มีจำนวนเพิ่มขึ้น หากเปรียบเทียบจำนวนนักเรียนในสถานะต่าง ๆ ก่อนและหลังทดลองพบว่ามีความคล้ายกัน คือ นักเรียนที่มีความสัมพันธ์ในระดับกลาง ๆ มีจำนวนมากที่สุด นักเรียนที่ถูกปฏิเสธมีจำนวนมากเป็นอันดับ 4 และนักเรียนที่มีทั้งเพื่อนชอบและไม่

ชอบมีจำนวนน้อยที่สุด แต่เมื่อพิจารณาสถานภาพทางสังคมมีศิษย์บุคคลพบว่าหลังทดลองสถานภาพทางสังคมมีมีการเปลี่ยนแปลงไปจากก่อนทดลอง แสดงให้เห็นว่าแม้จำนวนนักเรียนที่อยู่ในสถานะต่าง ๆ ก่อนและหลังทดลองไม่เปลี่ยนแปลงหรือมีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย แต่นักเรียนที่อยู่ในสถานะนั้นอาจไม่ใช่คนเดิม เช่น นักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนหลังทดลองมีจำนวนเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนทดลอง 1 คน แต่นักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนทั้งก่อนและหลังทดลองมีเพียง 3 คนเท่านั้น อีก 2 คนเป็นนักเรียนที่ก่อนทดลองมีสถานะอื่นแต่เกิดการเปลี่ยนแปลงสถานะเป็นนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนหลังการทดลอง ส่วนนักเรียน 1 คนที่เคยเป็นนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนก่อนการทดลอง เกิดการเปลี่ยนแปลงสถานะหลังการทดลองกลายเป็นสถานะถูกทอดทิ้ง โดยนักเรียนที่มีการเปลี่ยนแปลงสถานะหลังการทดลองเป็นสถานะที่แสดงให้เห็นว่าการยอมรับจากเพื่อนเพิ่มมากขึ้น มีจำนวน 7 คน นักเรียนที่มีการเปลี่ยนแปลงสถานะหลังการทดลองเป็นสถานะที่แสดงให้เห็นว่าการยอมรับจากเพื่อนน้อยลง มีจำนวน 2 คน นักเรียนที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสถานะหลังการทดลอง มีจำนวน 22 คน โดยนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนเพิ่มมากขึ้นหรือนักเรียนที่ยังคงอยู่ในสถานะได้รับการยอมรับจากเพื่อนเช่นเดิมก่อนและหลังทดลองพบว่า เป็นนักเรียนที่เข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ ไม่ออกจากห้องเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมกับเพื่อนและช่วยงานเพื่อนตามที่ได้รับมอบหมาย ส่วนนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนน้อยลงหรือนักเรียนที่ยังคงอยู่ในสถานะถูกละเลยหรือทอดทิ้งหรือนักเรียนที่ถูกปฏิเสธเช่นเดิมก่อนและหลังทดลอง พบว่าเป็นนักเรียนที่ไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม ไม่ช่วยงานเพื่อนตามที่ได้รับมอบหมาย บางส่วนเข้าเรียนน้อยหรือออกจากห้องเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม

2.2 ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน เพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ

การศึกษาในครั้งนี้นอกจากศึกษาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนทั้งห้องเรียนแล้วยังมีการศึกษาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธโดยเฉพาะอีกด้วย โดยนักเรียน 1 ห้องเรียนจำนวน 31 คน ประกอบด้วยนักเรียนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธจำนวน 8 คน แบ่งออกเป็นนักเรียนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งจำนวน 6 คนและนักเรียนที่อยู่ในสถานะถูกปฏิเสธจำนวน 2 คน นักเรียน 8 คนเข้าร่วมกิจกรรมครบ 80 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป

ผลการเปรียบเทียบสถานภาพทางสังคมมีศิษย์ของนักเรียนที่ถูกเพื่อนทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธก่อนและหลังทดลองพบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มนี้จำนวน 5 คนจากทั้งหมด 8 คน มีสถานภาพทางสังคมมีศิษย์ที่แสดงให้เห็นว่าการยอมรับจากเพื่อนเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนทดลอง ส่วนนักเรียนอีก 3 คนมีสถานะเดิมทั้งก่อนและหลังการทดลอง นักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนเพิ่มมากขึ้น พบว่าเป็นนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม ตั้งใจรับผิดชอบงานที่ได้รับ

มอบหมาย มักมีหน้าที่ในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างชัดเจน เช่น รับผิดชอบที่เขียนใบงาน ตอบคำถาม เป็นตัวแทนส่งงาน ส่วนนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนน้อยลง หรือนักเรียนที่ยังคงอยู่ในสถานะถูกละเลยหรือทอดทิ้งหรือนักเรียนที่ถูกปฏิเสธเช่นเดิมก่อนและหลังทดลอง พบว่าเป็นนักเรียนที่เข้าเรียนครบทุกคาบหรือเกือบครบทุกคาบแต่ไม่เคยให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ไม่เข้าร่วมกลุ่มตามที่จัดกลุ่มให้ ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย บางคนมักหายไประหว่างปฏิบัติกิจกรรม นอกจากนี้นักเรียนบางคนแสดงพฤติกรรมที่รบกวนเพื่อนในห้องเรียนขณะจัดกิจกรรม

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อเพื่อนที่ถูกละเลยหรือทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธพบว่า ก่อนที่จะทำกิจกรรมร่วมกัน ไม่มีโอกาสได้ทำความรู้จักกับเพื่อน เช่น ไม่ค่อยได้คุยกัน ไม่ได้อยู่กลุ่มเดียวกัน หรือเห็นว่าเพื่อนมีพฤติกรรมที่ตนเองไม่ชอบ ทำให้คิดว่าตนเองไม่สนิทกับเพื่อนหรือมองเพื่อนในแง่ลบ แต่หลังจากที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกันทำให้มีโอกาสดำเนินการทำความรู้จักกับเพื่อนเพิ่มขึ้น เมื่อเห็นว่าเพื่อนมีความรับผิดชอบในการช่วยงาน มีมุมหรือด้านที่คล้ายกันกับตนเอง มีโอกาสได้พูดคุยกับเพื่อน ทำให้รู้สึกอยากสนิทกับเพื่อนเพิ่มมากขึ้นหรือมองเพื่อนในแง่ดีขึ้น ในอนาคตส่วนใหญ่มีโอกาสดำเนินการที่จะพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนที่อยู่ในสถานะถูกละเลยหรือทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธคนต่อไป

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนที่ถูกละเลยหรือทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธที่มีต่อการจัดกิจกรรมครั้งนี้ พบว่า หลังทำกิจกรรมคิดว่าพฤติกรรมของเพื่อนในชั้นเรียนเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากเมื่อปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันได้มีโอกาสพูดคุยกับเพื่อนมากขึ้น ได้ช่วยกันทำงาน จึงคิดว่าในอนาคตอาจมีการชวนมาจับกลุ่มด้วยกันมากขึ้น มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่คิดว่าพฤติกรรมของเพื่อนไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องจากภายในห้องมีการจับกลุ่มกันอย่างชัดเจน โดยกิจกรรมส่วนที่นักเรียนชอบเป็นพิเศษมากที่สุด คือ ตอนช่วยกันทำงาน หาข้อมูล ได้คุยกับเพื่อน เนื่องจากเป็นช่วงที่ทำให้ได้เปิดใจคุยกับเพื่อน ได้รู้จักเพื่อนมากขึ้น นอกจากนี้นักเรียนยังคิดว่าตอนจับกลุ่มกันทำงาน ช่วยกันหาข้อมูลเป็นช่วงที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนได้มากที่สุดอีกด้วย หากมีการจัดกิจกรรมในครั้งหน้า นักเรียนส่วนใหญ่คิดว่าอยากให้คงกิจกรรมรูปแบบเดิมทั้งหมดไว้ แต่มีนักเรียนบางส่วนที่อยากให้ใช้เวลาในการหาคำตอบเพิ่มขึ้น จัดกิจกรรมแบบนี้อาทิตย์ละครั้ง และอยากให้เพื่อนในกลุ่มเข้าเรียนกันให้ครบ

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน และ 2) ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน โดยมีรายละเอียดการอภิปรายในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน

ผลจากการสัมภาษณ์ประเด็นและสภาพปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของนักเรียน พบว่าความสัมพันธ์ของนักเรียนโดยรวมค่อนข้างดีแต่ก็มีประเด็นปัญหาคือ การที่นักเรียนช่วยเหลือกันหรือมีปฏิสัมพันธ์กันเฉพาะในกลุ่ม นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไม่ทั่วถึง นักเรียนบางคนเลือกที่จะหลีกเลี่ยงเพื่อนเอง และนักเรียนมีการจับกลุ่มกันเฉพาะในกลุ่ม เกิดจากการที่นักเรียนเกือบทุกคนได้ทำความรู้จักกันครั้งแรกตอนเข้ามาเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยกัน ซึ่งเป็นช่วงที่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ทำให้ตลอดระยะเวลาที่รู้จักกัน 1 ปี นักเรียนต้องเรียนออนไลน์ด้วยกันมาตลอด ไม่เคยมีโอกาสดูเรียนในห้องเรียนร่วมกันทั้งหมด เมื่อเป็นการเรียนในรูปแบบออนไลน์ทำให้อาจารย์ผู้สอนเลือกที่จะไม่จัดการเรียนการสอนที่นักเรียนต้องปฏิบัติกิจกรรม เนื่องจากข้อจำกัดหลายอย่างในการเรียนรูปแบบออนไลน์ ทำให้นักเรียนภายในห้องไม่เคยปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ส่งผลให้นักเรียนไม่มีโอกาสที่จะทำความรู้จักกัน นักเรียนจึงเกิดความสนิทกันแค่เพียงบางคน สนิทกันแค่เพียงในกลุ่มตนเองและไม่เปิดโอกาสในการทำความรู้จักกับเพื่อนคนอื่น ๆ ภายในห้องเรียน นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนบางส่วนที่เข้าหาเพื่อนไม่เก่งไม่มีกลุ่มและเพื่อนคนอื่น ๆ ในห้องไม่ให้ความสนใจ แนวคิดในการออกแบบต้นแบบจึงเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้นักเรียนได้ทำความรู้จักกันมากขึ้นและมีโอกาสพูดคุยกัน นอกจากนี้ เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องเวลาในการจัดการเรียนการสอน นักเรียนอาจได้ปฏิบัติกิจกรรมกับเพื่อนไม่ครบทุกคนในห้อง ดังนั้น การที่จะให้นักเรียนคนอื่นที่ไม่ได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันได้เกิดการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนได้ จึงควรส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการรับรู้พฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนขณะปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งรูปแบบของกิจกรรมที่มีลักษณะดังกล่าว สอดคล้องกับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือและการใช้รายงานจากเพื่อนและงานวิจัยที่ผ่านมาที่พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือจะช่วยพัฒนาการยอมรับทางสังคม ปรับปรุงความสัมพันธ์ทางสังคม ส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคม พัฒนาทักษะทางสังคม ทำให้เกิดการปรับปรุงสถานภาพทางสังคมมิติของนักเรียน ช่วยเพิ่มการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนได้ (Capodieci et al., 2019; Jacques et al., 1998; Madden & Slavin, 1983; Van et al., 2020) และการใช้รายงานจากเพื่อนสามารถช่วยปรับปรุงความสัมพันธ์ในห้องเรียนและทำให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมน้อยลง รวมถึงทำให้ครูและนักเรียนทราบถึงพฤติกรรมของนักเรียนทุกคนที่เป็นเป้าหมาย (Dillon et al., 2019; Lambert et al., 2015; Lum, 2015; Skinner et al., 2000)

กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนดำเนินการโดยจัดกิจกรรมแบบร่วมมือทั้งหมด 12 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 10 ชั่วโมง ใช้เวลาดำเนินการ 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ ทุกครั้งที่เริ่มสัปดาห์ใหม่จะมีการจัดกลุ่มใหม่ ทำให้มีการจัดกลุ่มทั้งหมด 4 ครั้ง การจัด

กลุ่มจัดตามสถานะของนักเรียน โดยแต่ละกลุ่มต้องประกอบด้วยนักเรียนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือปฏิเสธ 1 คนและนักเรียนในสถานะอื่น ๆ ที่แตกต่างกันให้มากที่สุด เนื่องจากนักเรียนจะต้องสังเกตพฤติกรรมเชิงบวกของสมาชิกภายในกลุ่มโดยเฉพาะนักเรียนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือปฏิเสธ ดังนั้น แต่ละกลุ่มจึงควรมีนักเรียนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือปฏิเสธเพียง 1 คนเท่านั้น เพื่อให้สมาชิกคนอื่นภายในกลุ่มสามารถสังเกตได้เต็มที่ นอกจากนี้นักเรียนที่อยู่ในสถานะที่แสดงให้เห็นถึงการได้รับการยอมรับจากเพื่อน เช่น นักเรียนที่อยู่ในสถานะได้รับการยอมรับจากเพื่อน มักเป็นนักเรียนที่มีความสามารถในการเป็นผู้นำ และมักเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมเชิงบวก การที่มีนักเรียนเช่นนี้อยู่ในทุกกลุ่มจะช่วยทำให้แต่ละกลุ่มมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดีและช่วยส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนภายในกลุ่มร่วมมือกันทำงานมากยิ่งขึ้น จึงต้องการกระจายนักเรียนที่อยู่ในสถานะที่แสดงให้เห็นถึงการได้รับการยอมรับจากเพื่อนไปให้ครบทุกกลุ่มได้มากที่สุด การจัดกิจกรรมแบบร่วมมือยังต้องมีการแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มแต่ละคนให้ชัดเจน เนื่องจากทำให้สมาชิกทุกคนภายในกลุ่มมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมและเป็นการช่วยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เกิดการแสดงพฤติกรรมเชิงบวก รวมไปถึงมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมเชิงบวกอื่น ๆ เช่น การอาสาเป็นคนส่งงาน การอาสาเป็นคนตอบคำถาม

การจัดกิจกรรมแบบร่วมมือจะช่วยให้นักเรียนมีโอกาสได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ได้พูดคุยกันและได้ทำความรู้จักกันมากขึ้น ซึ่งสามารถช่วยพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนได้ แต่ช่วยพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนได้เฉพาะในกลุ่มที่ปฏิบัติกิจกรรมเท่านั้น เนื่องจากนักเรียนคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยจะไม่ทราบถึงพฤติกรรมของนักเรียนขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมในกลุ่ม ดังนั้น จึงต้องใช้รายงานจากเพื่อนเข้ามาช่วย โดยทุกครั้งที่มีการปฏิบัติกิจกรรมนักเรียนจะต้องสังเกตพฤติกรรมเชิงบวกของสมาชิกภายในกลุ่มแล้วเขียนรายงานส่งให้ครูเพื่อให้ครูนำมาอ่านให้เพื่อนคนอื่นฟังในคาบถัดไป โดยนักเรียนสามารถเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของสมาชิกทุกคนภายในกลุ่มคนใดก็ได้ แต่อย่างน้อยต้องเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของสมาชิกในกลุ่มที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือปฏิเสธ การนำรายงานจากเพื่อนมาใช้เช่นนี้นอกจากช่วยให้นักเรียนทราบถึงพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มอื่นแล้ว ยังช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการรับรู้พฤติกรรมของเพื่อนในกลุ่มมากขึ้นด้วย ทำให้นักเรียนทราบว่าสมาชิกในกลุ่มเกิดการแสดงพฤติกรรมเชิงบวกอย่างไร ช่วยให้งานที่ได้รับมอบหมายดำเนินการเสร็จลุล่วงไปได้ได้อย่างไร เมื่อนักเรียนทราบพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนจะช่วยทำให้นักเรียนเกิดการยอมรับเพื่อนมากขึ้น

2. ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนทั้งห้องเรียน 2) ผล

การทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนทั้งห้องเรียน

ผลการเปรียบเทียบสถานภาพทางสังคมมิติของนักเรียนทั้งห้องเรียนก่อนและหลังทดลอง พบว่า นักเรียนที่มีการเปลี่ยนแปลงสถานะหลังทดลองซึ่งแสดงให้เห็นว่าได้รับการยอมรับจากเพื่อนเพิ่มขึ้นมีจำนวน 7 คน ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสถานะจำนวน 22 คน และได้รับการยอมรับจากเพื่อนน้อยลงจำนวน 2 คน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงสถานะหลังทดลองทั้งหมดสอดคล้องกับพฤติกรรมกรการให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของนักเรียน โดยหากนักเรียนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม เข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอไม่ออกจากห้องเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย จะทำให้นักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อนเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้หากนักเรียนเป็นคนนำในการปฏิบัติกิจกรรมจะส่งผลให้นักเรียนยิ่งได้รับการยอมรับจากเพื่อนมากขึ้น แต่หากนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม เข้าเรียนน้อยหรือออกจากห้องเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย จะทำให้นักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อนน้อยลง นอกจากนี้หากนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่รบกวนการปฏิบัติกิจกรรมของเพื่อนจะยิ่งทำให้นักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อนน้อยลง แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมกรการปฏิบัติกิจกรรมส่งผลต่อการเปลี่ยนสถานภาพทางสังคมมิติของนักเรียนโดยตรง สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาซึ่งพบว่าการใช้รายงานจากเพื่อนทำให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น สามารถช่วยปรับปรุงความสัมพันธ์ในห้องเรียน (Dillon et al., 2019; Lambert et al., 2015; Lum, 2015; Skinner et al., 2000) และการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับการยอมรับทางสังคมเพิ่มขึ้นและลดการถูกปฏิเสธจากสังคม ส่งผลให้เกิดการปรับปรุงสถานภาพทางสังคมมิติของนักเรียนได้ (Capodieci et al., 2019; Jacques et al., 1998; Madden & Slavin, 1983; Van et al., 2020)

2.2 ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนเพื่อพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ

ผลการเปรียบเทียบสถานภาพทางสังคมมิติของนักเรียนที่ถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธก่อนและหลังทดลอง จะพบว่านักเรียน 5 จาก 8 คนมีสถานภาพทางสังคมมิติที่แสดงให้เห็นว่าได้รับการยอมรับจากเพื่อนเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนทดลอง สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาซึ่งพบว่าการใช้รายงานจากเพื่อนทำให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น สามารถช่วยปรับปรุงความสัมพันธ์ในห้องเรียน (Dillon et al., 2019; Lambert et al., 2015; Lum, 2015; Skinner et al., 2000) และการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับการ

ยอมรับทางสังคมเพิ่มขึ้นและลดการถูกปฏิเสธจากสังคม ส่งผลให้เกิดการปรับปรุงสถานภาพทางสังคมมิติของนักเรียนได้ (Capodieci et al., 2019; Jacques et al., 1998; Madden & Slavin, 1983; Van et al., 2020) โดยนักเรียนทั้ง 5 คนเป็นนักเรียนที่เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสถานะถูกทอดทิ้งไปเป็นสถานะกลาง ๆ จำนวน 4 คน ซึ่งนักเรียนทั้งหมด 4 คนนี้เป็นนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมทุกครั้ง ส่วนนักเรียนอีก 1 คน เป็นนักเรียนที่เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสถานะถูกปฏิเสธไปเป็นกลาง ๆ นอกจากเป็นนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมทุกครั้งแล้ว มักเป็นคนอาสาในการจัดงานและเป็นตัวแทนกลุ่มในการส่งงาน ส่วนนักเรียนอีก 3 คนที่มีสถานะเหมือนกับก่อนทดลองเป็นนักเรียนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งจำนวน 2 คนและอยู่ในสถานะถูกปฏิเสธจำนวน 1 คน ซึ่งนักเรียนทั้ง 3 คนเป็นนักเรียนที่ไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม หากเป็นการจัดกิจกรรมในช่วงออนไลน์นักเรียนจะไม่กดเข้าร่วมกลุ่มกับเพื่อน เพื่อนติดต่อไม่ได้ขณะปฏิบัติกิจกรรมและบางครั้งมีการกดออกจากห้องเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม แต่หากเป็นการจัดกิจกรรมในช่วงออนไลน์นักเรียนจะไม่ไปนั่งเป็นกลุ่มกับเพื่อนตามที่จัดให้ นักเรียนจะนั่งแยกออกมาจากกลุ่มตนเอง เมื่อตักเตือนให้ไปอยู่กับกลุ่มที่จัดให้นักเรียนจะไปนั่งเฉยๆ โดยไม่ตอบคำถามหรือพูดคุยกับสมาชิกภายในกลุ่ม นอกจากนี้นักเรียนที่อยู่ในสถานะปฏิเสธยังมีการแสดงพฤติกรรมก่อกวนเพื่อนคนอื่นขณะปฏิบัติกิจกรรม เช่น ทำเสียงดัง แสดงให้เห็นว่าการที่นักเรียนจะเกิดการเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคมมิติที่แสดงให้เห็นว่าได้รับการยอมรับจากเพื่อนเพิ่มขึ้นได้นั้น นักเรียนต้องแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมเชิงบวก ซึ่งในการจัดกิจกรรมนี้คือการให้ความร่วมมือเพื่อนในการปฏิบัติกิจกรรม รวมไปถึงการอาสาช่วยงานต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากหน้าที่ที่แบ่งไว้ให้ แต่หากนักเรียนไม่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมเชิงบวกหรือนอกจากนั้นยังมีการแสดงพฤติกรรมเชิงลบด้วย จะทำให้นักเรียนไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคมมิติที่แสดงให้เห็นว่าได้รับการยอมรับจากเพื่อนเพิ่มขึ้น

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อเพื่อนที่ถูกทะเลาะ/ทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ พบว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นต่อเพื่อนเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากเมื่อได้ทำความรู้จักเพื่อนทำให้ได้รู้จักเพื่อนในมุมใหม่ๆ เพิ่มขึ้น เพราะก่อนหน้านี้จะปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันไม่มีโอกาสได้ทำความรู้จักเพื่อนมาก่อน แต่เมื่อเห็นว่าเพื่อนทำงานตามที่ได้รับมอบหมายและได้คุยกับเพื่อนขณะปฏิบัติกิจกรรม จึงมีความคิดเห็นต่อเพื่อนเปลี่ยนแปลงไป บางส่วนจึงคิดว่าอาจมีโอกาสพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนที่ถูกทะเลาะหรือทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธที่บางส่วนคิดว่าเพื่อนในชั้นเรียนมีการแสดงพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากการได้พูดคุยกับเพื่อนมากขึ้น ได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ทำให้คิดว่าเกิดการพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้นและอาจเกิดการพัฒนาต่อไปในอนาคต โดยนักเรียนบางส่วนคิดว่าตอนที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันเป็นช่วงที่ชอบมากที่สุดและเป็นช่วงที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนได้มากที่สุด หากมีกิจกรรมในครั้งหน้าอาจเพิ่มเวลาให้ปฏิบัติกิจกรรมตอนที่ทำงานร่วมกันมากขึ้น จัดกิจกรรมแบบนี้อาทิตย์ละ

ครั้ง และอยากให้เป็นเพื่อนในกลุ่มเข้าเรียนให้ครบ แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นต่อเพื่อนที่ถูกทะเลาะหรือทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ และนักเรียนที่อยู่ในสถานะถูกทะเลาะหรือทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า กิจกรรมส่วนที่ช่วยในการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนได้นั้นคือการที่นักเรียนมีโอกาสได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันเพราะเป็นการที่ทำให้ได้รู้จักกันมากขึ้น ยังมีเวลาหรือมีโอกาสได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันหรือพูดคุยกัน ยิ่งทำให้นักเรียนเกิดการยอมรับกันมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาซึ่งพบว่า การจัดกิจกรรมที่เน้นให้สมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่มมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อให้สมาชิกได้มีปฏิสัมพันธ์กันจะช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกได้ (Bierman & Furman, 1983 as cited in Burton, 1986; Johnson et al., 2010; Slavin & Cooper, 1999) นอกจากนี้จะเห็นว่าการพัฒนาความสัมพันธ์ของนักเรียนเกิดจากการที่นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมกับเพื่อนโดยตรงหรือเห็นเพื่อนแสดงพฤติกรรมเชิงบวกออกมาโดยตรงด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมจึงควรให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันให้มากที่สุดเพื่อให้นักเรียนเกิดการรับรู้พฤติกรรมของเพื่อนด้วยตนเองได้มากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาซึ่งพบว่า หากนักเรียนได้รับรู้ว่าสมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่มช่วยส่งเสริมการทำกิจกรรมของกลุ่มและทำให้กิจกรรมของกลุ่มประสบความสำเร็จ จะช่วยให้เกิดการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกันในกลุ่มได้ (Johnson et al., 2010)

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยในช่วงที่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ทำให้การเก็บข้อมูลต้องดำเนินการเก็บข้อมูลทั้งหมดในรูปแบบออนไลน์เป็นหลัก จึงส่งผลให้ไม่สามารถติดตามข้อมูลของกลุ่มทดลองได้ครบและจำเป็นต้องตัดตัวอย่างวิจัยที่เข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามเกณฑ์ออก

2. การวางแผนดำเนินการทดลองยึดจากบริบทห้องเรียนออนไลน์เป็นหลักเนื่องจากมีข้อมูลว่าในช่วงที่จะทำการทดลองสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 จะดีขึ้น แต่เมื่อถึงช่วงทำการทดลองจริงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 รุนแรงขึ้นทำให้ต้องเป็นการทำการทดลองแบบออนไลน์และออนไลน์ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการตามแผนที่วางไว้ได้จึงต้องปรับแผนการดำเนินการบางส่วน

3. การนำเครื่องมือไปทดลองใช้ในโรงเรียนดำเนินการในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ที่ทางโรงเรียนมีความจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ (on-site) สลับกับออนไลน์ (online) โดยหากเป็นวันที่มีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ นักเรียนสามารถเลือกได้ว่าจะมาเรียนที่โรงเรียนหรือไม่ การทดลองครั้งนี้จัดขึ้นทั้งหมด 4 สัปดาห์ ดังนั้น

ในช่วง 2 สัปดาห์แรกจึงเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์และในช่วง 2 สัปดาห์หลังจึงเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบออนไซต์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผลการวิจัยที่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่ 1) ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้ และ 2) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป มีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากการนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนไปทดลองใช้พบว่า ห้องเรียนที่ตัวต้นแบบที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนารายการยอมรับจากเพื่อนได้นั้น ต้องเป็นห้องเรียนที่นักเรียนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม แต่หากเป็นห้องเรียนที่มีนักเรียนบางส่วนหรือนักเรียนบางคนไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมจะทำให้นักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อนน้อยลง ดังนั้น ก่อนนำตัวต้นแบบนี้ไปทดลองใช้ อาจมีการสังเกตหรือสำรวจพฤติกรรมของนักเรียนในห้องเรียนก่อนว่านักเรียนทุกคนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมหรือไม่ เช่น อาจทดลองจัดกิจกรรมกลุ่ม 1 คาบก่อน โดยเลือกให้นักเรียนแต่ละคนไม่ได้อยู่กลุ่มเดียวกับเพื่อน เพื่อสังเกตว่าหากนักเรียนไม่ได้อยู่กลุ่มเดียวกับเพื่อนเลย นักเรียนจะให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมหรือไม่

1.2 การนำตัวต้นแบบไปทดลองใช้ ผู้นำไปใช้ควรคำนึงถึงบรรยากาศในห้องเรียนซึ่งต้องเป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนกล้าแสดงออกถึงพฤติกรรมเชิงบวก สร้างบรรยากาศที่นักเรียนจะไม่กังวลหากนักเรียนปฏิบัติงานผิดพลาด ควรมีการเสริมแรงและกระตุ้นขณะปฏิบัติกิจกรรมอยู่เสมอ รวมไปถึงมีการติดตามการทำกิจกรรมของทุกกลุ่มตลอดเวลาขณะปฏิบัติกิจกรรม

1.3 เนื่องจากบริบทของโรงเรียนสามารถส่งผลกระทบต่อผลการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียน เช่น การรังแกกันในโรงเรียน ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้น ก่อนนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อนไปใช้กับนักเรียน จึงควรศึกษาบริบทของในแต่ละโรงเรียนและนักเรียนก่อน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

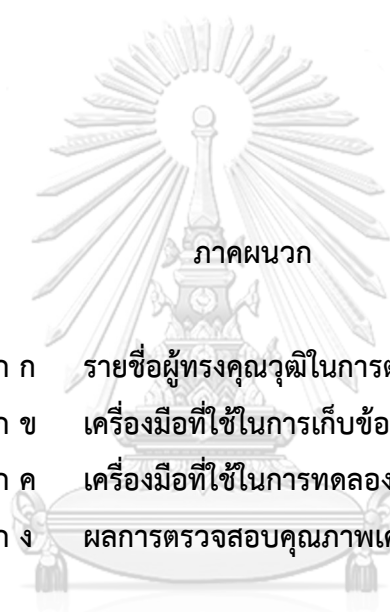
2.1 เนื่องจากสถานการณ์โควิด ทำให้การทดลองใช้ตัวต้นแบบในครั้งนี้เป็นการทดลองใช้ในห้องเรียนแบบออนไซต์ (Onsite) สลับกับห้องเรียนแบบออนไลน์ (Online) ซึ่งส่งผลต่อการวิจัยเป็นอย่างมาก เนื่องจากเมื่อเป็นห้องเรียนแบบออนไลน์มีข้อจำกัดและปัญหาหลายอย่างที่ไม่ได้เกิดจากตัวนักเรียนเอง เช่น อุปกรณ์ของนักเรียนไม่พร้อมทำให้นักเรียนไม่สามารถเข้าเรียนได้หรือสัญญาณอินเทอร์เน็ตหลุดทำให้นักเรียนต้องออกจากห้องเรียนออนไลน์กะทันหัน ทำให้เพื่อนร่วมกลุ่มเกิดความไม่พอใจ รวมไปถึงรูปแบบการเรียนแบบออนไลน์ไม่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติ

กิจกรรมกลุ่มมากเท่ารูปแบบการเรียนรู้แบบออนไลน์ ดังนั้น หากมีการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรมีการทดลองใช้ในห้องเรียนแบบออนไลน์หรือแบบออนไลน์เท่านั้น เพื่อเปรียบเทียบว่ารูปแบบการจัดการกิจกรรมแบบใดจะช่วยส่งเสริมให้ตัวตนแบบมีประสิทธิภาพในการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนมากที่สุด

2.2 เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ทำให้ต้องดำเนินการเก็บข้อมูลทั้งหมดในรูปแบบออนไลน์เป็นหลัก ส่งผลกระทบให้ไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนได้ตามที่ตั้งไว้จึงจำเป็นต้องตัดกลุ่มควบคุมออก ดังนั้น หากมีการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรมีกลุ่มควบคุมเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้รายงานจากเพื่อนและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้รายงานจากเพื่อน

2.3 จากการจัดการกิจกรรมพบว่า แม้จะมีการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกให้เพื่อนโดยการกำหนดของรางวัล ซึ่งเป็นของรางวัลที่นักเรียนเลือกเอง แต่นักเรียนก็ยังเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนน้อย ดังนั้น ในการจัดการกิจกรรมครั้งต่อไปควรให้นักเรียนเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนส่งมาพร้อมกับงานที่มอบหมายให้ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนเพิ่มมากขึ้น

2.4 จากผลการสัมภาษณ์นักเรียนทำให้พบว่านักเรียนจะเกิดการพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนต่อเมื่อได้ปฏิบัติกิจกรรมกับเพื่อนโดยตรงหรือเห็นเพื่อนแสดงพฤติกรรมเชิงบวกออกมาด้วยตนเองโดยตรง ดังนั้นการจัดการกิจกรรมครั้งถัดไปจึงควรเพิ่มโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมกับเพื่อนคนอื่น ๆ มากขึ้น เช่น เพิ่มจำนวนครั้งในการเปลี่ยนกลุ่มหรือเพิ่มจำนวนครั้งในการจัดการกิจกรรม



ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย
- ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
- ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
- ภาคผนวก ง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY



ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษา จำนวน 2 ท่าน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ	อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและ จิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ
อาจารย์ ดร. ชนัญชิตา ทูมมานนท์	อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและ จิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาจำนวน 2 ท่าน

อาจารย์ ดร. ฌภัทร ชัยมงคล	อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและ จิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ
รองศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ ตังธนากานนท์	อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและ จิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ
3. ครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 ท่าน

นางแพรทิพย์ คล้ายเจริญสุข	ครู คศ.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒารามฯ
---------------------------	---

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. ผู้เชี่ยวชาญการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 2 ท่าน

<u>นางแยมแพร มณเฑียรรัตน์</u>	ครู คศ.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒารามฯ
นายปรุงค์ศักดิ์ นาแพง	ครู คศ.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒารามฯ
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษาจำนวน 2 ท่าน

อาจารย์ ดร.จรินทร์ วินทะไชย์	อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและ จิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ
------------------------------	---

อาจารย์ ดร. ชันญชิตา ทูมมานนท์

อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและ

จิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ

3. ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 1 ท่าน

อาจารย์ ดร.อัครนนทปกรณ์ ธเนศวรภัทร

อาจารย์ประจำภาควิชา

หลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY



ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา
2. แบบสัมภาษณ์ครูวิทยาศาสตร์
3. แบบสัมภาษณ์นักเรียน
4. แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน
5. เทคนิคสังเกตมิติ
6. แบบสัมภาษณ์การยอมรับเพื่อน
7. แบบสัมภาษณ์การเปลี่ยนแปลงการยอมรับจากเพื่อน

แบบสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา

วัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ : เพื่อทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของนักเรียนในห้องเรียนในมุมมองของครูที่ปรึกษา

ผู้ให้ข้อมูล : ครูที่ปรึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ในห้องเรียนแผนการเรียนปกติจำนวน 5 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 1 คน รวม 5 คน

ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ : 15 นาที - 30 นาที

คำชี้แจง : ขอให้ตอบคำถามต่อไปนี้ตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ-สกุลผู้ถูกสัมภาษณ์.....

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....เวลา.....สถานที่.....

ครูที่ปรึกษาห้องมัธยมศึกษาปีที่.....ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....จำนวนนักเรียน.....คน

ตอนที่ 2 การประเมินความสัมพันธ์ของนักเรียนในห้องเรียนในมุมมองของครูที่ปรึกษา

1. ท่านคิดว่าภาพรวมความสัมพันธ์ของนักเรียนในห้องเรียนเป็นอย่างไร มีความสามัคคี รั้งฟังความคิดเห็นกัน ช่วยเหลือกันและกันเมื่อมีปัญหาหรือไม่

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่านักเรียนในห้องเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างทั่วถึงหรือไม่ มีนักเรียนคนใดที่เพื่อนมักหลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์ด้วยหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่านักเรียนในห้องเรียนมีการจับกลุ่มกันเป็นกลุ่มย่อยหรือไม่ หากมี นักเรียนในห้องมีแนวทางการจับกลุ่มอย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. หากในห้องเรียนมีการจับกลุ่มกันเป็นกลุ่มย่อย ท่านคิดว่ามีนักเรียนที่เพื่อนคนอื่น ๆ ไม่รับเข้ากลุ่มหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าเพราะเหตุใดทำให้เพื่อนในห้องมีความสนิทสนมกันมากขึ้น

.....

.....

.....

.....

6. ท่านคิดว่านักเรียนในห้องมีพฤติกรรมที่จะส่งผลเสียต่อความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนในห้องเรียนหรือไม่ พฤติกรรมดังกล่าวมีลักษณะเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

7. ท่านเคยพบปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในห้องเรียนของท่านหรือไม่ ไม่ว่าจะปัญหาระหว่างเพื่อนกับเพื่อน ปัญหาระหว่างเพื่อนกับกลุ่มเพื่อน หรือปัญหาระหว่างเพื่อนกลุ่มหนึ่งกับเพื่อนอีกกลุ่มหนึ่ง ปัญหาดังกล่าวมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

8. จากปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนที่พบ ท่านมีวิธีแก้ไขปัญหามาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

วัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ : เพื่อทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของนักเรียนในห้องเรียนในมุมมองของครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผู้ให้ข้อมูล : ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ในห้องเรียนแผนการเรียนปกติจำนวน 3 คน

ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ : 15 นาที – 30 นาที

คำชี้แจง : ขอให้ตอบคำถามต่อไปนี้ตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ-สกุลผู้ถูกสัมภาษณ์.....

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....เวลา.....สถานที่.....

ครูวิทยาศาสตร์ห้องมัธยมศึกษาปีที่.....ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....จำนวนนักเรียน.....คน

ตอนที่ 2 การประเมินความสัมพันธ์ของนักเรียนในห้องเรียนในมุมมองของครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น

1. ท่านคิดว่าภาพรวมความสัมพันธ์ของนักเรียนในคาบเรียนเป็นอย่างไร มีความสามัคคี รั้งฟังความคิดเห็นกัน ช่วยเหลือกันและกันเมื่อมีปัญหาหรือไม่

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่านักเรียนในห้องเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไรถึงหรือไม่ มีนักเรียนคนใดที่เพื่อนมักหลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์ด้วยหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. ในคาบเรียนมีกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำงานกลุ่มหรือไม่ หากมี นักเรียนในห้องมีแนวทางการจับกลุ่มอย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. หากในคาบเรียนมีการจับกลุ่มย่อยเพื่อทำกิจกรรม ท่านพบว่ามักมีนักเรียนที่เพื่อนคนอื่น ๆ ไม่รับเข้ากลุ่มหรือรับเข้ากลุ่มด้วยความไม่เต็มใจหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่ารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา รูปแบบใดทำให้เพื่อนในห้องมีความสนิทสนมกันมากขึ้น

.....

.....

.....

.....

6. ท่านคิดว่านักเรียนในห้องมีพฤติกรรมที่จะส่งผลเสียต่อความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนในห้องเรียนหรือไม่ พฤติกรรมดังกล่าวมีลักษณะเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

7. ท่านเคยพบปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในห้องเรียนของท่านหรือไม่ ไม่ว่าจะปัญหาหระหว่งเพื่อนกับเพื่อน ปัญหาหระหว่งเพื่อนกับกลุ่มเพื่อน หรือปัญหาหระหว่งเพื่อนกลุ่มหนึ่งกับเพื่อนอีกกลุ่มหนึ่ง ปัญหาดังกล่าวมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

8. จากปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนที่พบ ท่านมีวิธีแก้ไขปัญหอย่างไร

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์นักเรียน

วัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ : เพื่อทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของนักเรียนในห้องเรียนในมุมมองของนักเรียน

ผู้ให้ข้อมูล : ตัวแทนของนักเรียนโดยใช้แบบสัมภาษณ์นักเรียน ใช้การเลือกแบบเจาะจงเพื่อคัดเลือกนักเรียนที่เป็นเป้าหมาย จำนวน 5 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 1 คน รวม 5 คน มีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

1) เป็นนักเรียนที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนหญิงล้วนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานครฯ และกำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนหญิงล้วนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานครฯ โดยไม่มีการย้ายห้องเรียน

2) เป็นนักเรียนที่เข้าเรียนในปีการศึกษา 2563 ตั้งแต่ 80 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป

3) เป็นนักเรียนในห้องเรียนแผนการเรียนปกติ

4) เป็นนักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนคนอื่นอย่างทั่วถึง ทราบสภาพโดยทั่วไปของห้องเรียน สามารถอธิบายถึงปัญหาและความสัมพันธ์ของเพื่อนภายในห้องเรียนได้

ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ : 15 นาที – 30 นาที

คำชี้แจง : ขอให้ตอบคำถามต่อไปนี้ตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ-สกุลผู้ถูกสัมภาษณ์.....

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....เวลา.....สถานที่.....

นักเรียนห้องมัธยมศึกษาปีที่.....ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....จำนวนนักเรียน.....คน

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 2 การประเมินความสัมพันธ์ของนักเรียนในห้องเรียนในมุมมองของนักเรียน

1. นักเรียนคิดว่าภาพรวมความสัมพันธ์ของเพื่อนในห้องเรียนเป็นอย่างไร มีความสามัคคี รั้งฟังความคิดเห็นกัน ช่วยเหลือกันและกันเมื่อมีปัญหาหรือไม่

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่าเพื่อนในห้องเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างทั่วถึงหรือไม่ มีนักเรียนคนใดที่เพื่อนมักหลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์ด้วยหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนคิดว่าเพื่อนในห้องเรียนมีการจับกลุ่มกันเป็นกลุ่มย่อยหรือไม่ หากมี เพื่อนในห้องมีแนวทางการจับกลุ่มอย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. หากในห้องเรียนมีการจับกลุ่มกันเป็นกลุ่มย่อย นักเรียนคิดว่ามีเพื่อนที่เพื่อนคนอื่น ๆ ไม่รับเข้ากลุ่มหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

5. นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใดทำให้เพื่อนในห้องมีความสนิทสนมกันมากขึ้น

.....

.....

.....

.....

6. นักเรียนคิดว่าเพื่อนในห้องมีพฤติกรรมที่จะส่งผลเสียต่อความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในห้องเรียนหรือไม่ พฤติกรรมดังกล่าวมีลักษณะเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

7. นักเรียนเคยพบปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในห้องเรียนของนักเรียนหรือไม่ ไม่ว่าจะ เป็นปัญหา ระหว่างเพื่อนกับเพื่อน ปัญหา ระหว่างเพื่อนกับกลุ่มเพื่อน หรือปัญหา ระหว่างเพื่อนกลุ่มหนึ่งกับเพื่อนอีกกลุ่มหนึ่ง ปัญหาดังกล่าวมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

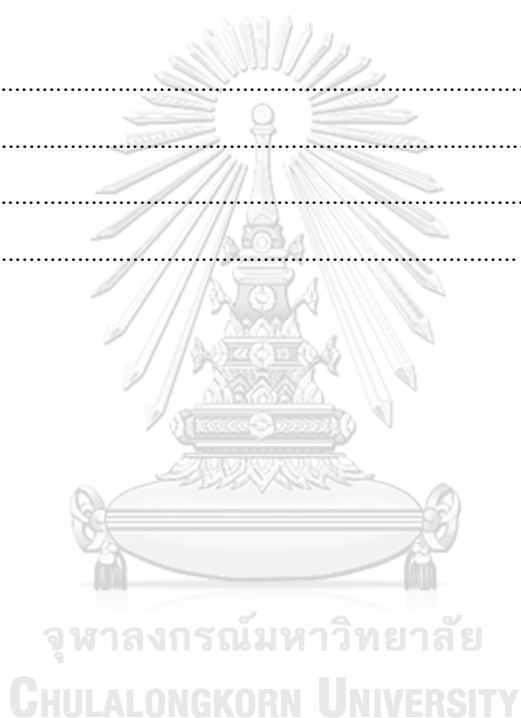
8. จากปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนที่พบ นักเรียนหรือเพื่อนร่วมชั้นมีวิธีแก้ไขปัญหาอย่างไร

.....

.....

.....

.....



แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน

วัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ : เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบและสร้างต้นแบบที่ช่วยในการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผู้ให้ข้อมูล : 1) ครูที่ปรึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีประสบการณ์การช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนในโรงเรียนหญิงล้วน จำนวน 2 คน

2) เป็นครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีประสบการณ์การช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนในโรงเรียนหญิงล้วน จำนวน 2 คน

3) เป็นอาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านการศึกษาและพัฒนางานวิชาการเกี่ยวกับการยอมรับจากเพื่อน จำนวน 2 คน

4) เป็นตัวแทนของนักเรียน ใช้การเลือกแบบเจาะจงเพื่อคัดเลือกนักเรียนที่เป็นเป้าหมายจำนวน 5 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 1 คน รวม 5 คน มีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

4.1) เป็นนักเรียนที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนหญิงล้วนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานครฯ และกำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนหญิงล้วนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานครฯ โดยไม่มีการย้ายห้องเรียน

4.2) เป็นนักเรียนที่เข้าเรียนในปีการศึกษา 2563 ตั้งแต่ 80 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป

4.3) เป็นนักเรียนห้องเรียนปกติในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

4.4) เป็นนักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนคนอื่นอย่างทั่วถึง ทราบสภาพโดยทั่วไปของห้องเรียน สามารถอธิบายถึงปัญหาและความสัมพันธ์ของเพื่อนภายในห้องเรียนได้

ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ : 15 นาที - 30 นาที

คำชี้แจง : ขอให้ตอบคำถามต่อไปนี้ตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ-สกุลผู้ถูกสัมภาษณ์.....

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....เวลา.....สถานที่.....

ตำแหน่ง.....

ตอนที่ 2 การประเมินแนวทางการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน

1. ท่าน/นักเรียน คิดว่าปัจจัยใดที่ทำให้ นักเรียน/เพื่อน ไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนคนอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

2. ท่าน/นักเรียน คิดว่าปัจจัยใดที่ทำให้นักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อนเพิ่มมากขึ้น

.....

.....

.....

.....

3. หากมีนักเรียน/เพื่อนที่หลีกเลี่ยงการเข้าสังคม ท่าน/นักเรียนคิดว่าจะมีแนวทางที่ช่วยพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียน/เพื่อนคนนั้นได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. ท่าน/นักเรียน คิดว่ามีแนวทางการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนแนวทางใดที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนได้

.....

.....

.....

.....

5. ท่าน/นักเรียน คิดว่าหากใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนแบบแบ่งกลุ่มย่อยและให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มย่อยทำงานร่วมกัน จะช่วยพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนของนักเรียนได้หรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

เทคนิคสังคัมมิตี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมคำตอบตามความเป็นจริงลงในช่องว่างที่กำหนดให้

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ตอนที่ 2 การประเมินเทคนิคสังคัมมิตี

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกเพื่อนในสถานการณ์ที่กำหนดให้ต่อไปนี้และเติมชื่อเพื่อนลงในช่องว่างด้านล่างที่กำหนดให้ โดยในแต่ละสถานการณ์ต้องตอบไม่เกิน 3 ชื่อ (สามารถเติมชื่อเพื่อนซ้ำในสถานการณ์อื่น ๆ ได้)

<p>1. นักเรียนชอบเพื่อนคนไหนในชั้นเรียนมากที่สุด</p> <p>อันดับที่ 1 คือ.....</p> <p>เหตุผล.....</p> <p>อันดับที่ 2 คือ.....</p> <p>เหตุผล.....</p> <p>อันดับที่ 3 คือ.....</p> <p>เหตุผล.....</p> <p>อันดับที่ 4 คือ.....</p> <p>เหตุผล.....</p> <p>2. นักเรียนชอบเพื่อนคนไหนในชั้นเรียนน้อยที่สุด</p> <p>อันดับที่ 1 คือ.....</p> <p>เหตุผล.....</p> <p>อันดับที่ 2 คือ.....</p> <p>เหตุผล.....</p> <p>อันดับที่ 3 คือ.....</p> <p>เหตุผล.....</p>

3. นักเรียนอยากทำงานกลุ่มกับเพื่อนคนไหนในชั้นเรียนมากที่สุด

อันดับที่ 1 คือ.....

เหตุผล.....

อันดับที่ 2 คือ.....

เหตุผล.....

อันดับที่ 3 คือ.....

เหตุผล.....

อันดับที่ 4 คือ.....

เหตุผล.....

4. นักเรียนอยากทำงานกลุ่มกับเพื่อนคนไหนในชั้นเรียนน้อยที่สุด

อันดับที่ 1 คือ.....

เหตุผล.....

อันดับที่ 2 คือ.....

เหตุผล.....

อันดับที่ 3 คือ.....

เหตุผล.....

อันดับที่ 4 คือ.....

เหตุผล.....

5. ในช่วงพัก นักเรียนอยากเล่นกับเพื่อนร่วมชั้นคนไหนมากที่สุด

อันดับที่ 1 คือ.....

เหตุผล.....

อันดับที่ 2 คือ.....

เหตุผล.....

อันดับที่ 3 คือ.....

เหตุผล.....

อันดับที่ 4 คือ.....

เหตุผล.....

6. ในช่วงพัก นักเรียนอยากเล่นกับเพื่อนร่วมชั้นคนไหนน้อยที่สุด

อันดับที่ 1 คือ.....

เหตุผล.....

อันดับที่ 2 คือ.....

เหตุผล.....

อันดับที่ 3 คือ.....

เหตุผล.....

อันดับที่ 4 คือ.....

เหตุผล.....



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสัมภาษณ์การยอมรับเพื่อน

วัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ : เพื่อประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อเพื่อนที่ถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธหลังการทำกิจกรรม

ผู้ให้ข้อมูล : 1) นักเรียนที่เข้าร่วมในการจัดกิจกรรมทุกครั้ง และเป็นนักเรียนที่ไม่ได้เสนอชื่อเพื่อนในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธในสถานการณ์เชิงบวก จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการยอมรับจากเพื่อนก่อนการทดลอง และเป็นนักเรียนที่เสนอชื่อเพื่อนในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ ในสถานการณ์เชิงบวก จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการยอมรับจากเพื่อนหลังการทดลอง

2) เป็นนักเรียนที่เข้าร่วมในการจัดกิจกรรมทุกครั้ง และเป็นนักเรียนที่เสนอชื่อเพื่อนในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธในสถานการณ์เชิงลบ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการยอมรับจากเพื่อนก่อนการทดลองและเป็นนักเรียนที่ไม่ได้เสนอชื่อเพื่อนในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ ในสถานการณ์เชิงลบ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการยอมรับจากเพื่อนหลังการทดลอง

ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ : 15 นาที – 30 นาที

คำชี้แจง : ขอให้ตอบคำถามต่อไปนี้ตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ-สกุลผู้ถูกสัมภาษณ์.....

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....เวลา.....สถานที่.....

นักเรียนห้องมัธยมศึกษาปีที่.....ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....จำนวนนักเรียน.....คน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 การประเมินการยอมรับเพื่อน

1. ก่อนปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนมีความเห็นต่อ (ชื่อเพื่อนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธที่นักเรียนเลือก) อย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. หลังปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนมีความเห็นต่อ (ชื่อเพื่อนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธที่นักเรียนเลือก) อย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนรู้สึกเปลี่ยนแปลงความรู้สึกที่มีต่อเพื่อนคนนี้หรือไม่ หากเปลี่ยนแปลง เปลี่ยนแปลงไปอย่างไรและเพราะเหตุใดนักเรียนจึงเปลี่ยนแปลงความคิดที่มีต่อเพื่อนคนนี้

.....

.....

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่าในอนาคตจะพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนคนนี้ต่อหรือไม่ เช่น มีโอกาสชวนมาอยู่กลุ่มด้วยกัน จับกลุ่มทำงานด้วยเมื่อมีโอกาส ชวนไปเที่ยว อย่างไร

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์การเปลี่ยนแปลงการยอมรับจากเพื่อน

วัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ : เพื่อประเมินความคิดเห็นของนักเรียนในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธที่มีต่อการจัดกิจกรรม

ผู้ให้ข้อมูล : นักเรียนที่เข้าร่วมในการจัดกิจกรรมทุกครั้ง และเป็นนักเรียนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ จากการเก็บข้อมูลก่อนการทดลอง

ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ : 15 นาที – 30 นาที

คำชี้แจง : ขอให้ตอบคำถามต่อไปนี้ตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ-สกุลผู้ถูกสัมภาษณ์.....

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์..... เวลา..... สถานที่.....

นักเรียนห้องมัธยมศึกษาปีที่..... ภาคเรียนที่..... ปีการศึกษา..... จำนวนนักเรียน..... คน

ตอนที่ 2 การประเมินการยอมรับเพื่อน

1. นักเรียนคิดว่า หลังการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ ทำให้เพื่อนในชั้นเรียนแสดงพฤติกรรมต่อนักเรียนเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ หากเปลี่ยนแปลง มีลักษณะเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนมีความรู้สึกต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้อย่างไร ชอบรูปแบบการจัดกิจกรรมส่วนใดเป็นพิเศษหรือไม่

.....

.....

.....

3. นักเรียนคิดว่า ส่วนใดของการจัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนได้

.....

.....

.....

4. หากครั้งหน้า มีการจัดกิจกรรมในรูปแบบนี้อีกครั้ง นักเรียนต้องการให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมใดบ้าง และปรับปรุงให้อยู่ในรูปแบบใด

.....

.....

.....

.....





ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน

1. ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1
2. ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2
3. ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน

แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน มีจำนวนทั้งหมด 12 แผน โดยในคาบที่ 1 คาบปฐมนิเทศ เป็นการใช้รายงานจากเพื่อนในองค์ประกอบการวางแผนและการฝึกรวมถัดมาในคาบที่ 2 ถึง 12 เป็นการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือในองค์ประกอบ ความรู้สึกของการพึ่งพากันและกันในเชิงบวก ความรับผิดชอบของสมาชิก การมีโอกาสช่วยเหลือ ส่งเสริม ยกย่องกันและกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มในการทำงานร่วมกัน การอาศัยทักษะระหว่างบุคคลและทักษะในกลุ่มย่อยในการทำงาน และการมีส่วนร่วมในการสรุปผลในการทำงานกลุ่ม และการใช้รายงานจากเพื่อนในองค์ประกอบ การนำไปใช้ สำหรับแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับเต็มสามารถเข้าถึงได้จาก QR code หรือลิงค์ ดังนี้

QR code แผนการจัดการเรียนรู้ฉบับเต็ม



https://drive.google.com/drive/folders/14ZZ5hth3oRMAXghIDt5yLXeO5ijg03Gd?usp=share_link

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เป็นตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงการนำรายงานจากเพื่อนในองค์ประกอบ การวางแผนและการฝึกรวม

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 และ 3 เป็นตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงการนำการเรียนรู้แบบร่วมมือในองค์ประกอบ ความรู้สึกของการพึ่งพากันและกันในเชิงบวก ความรับผิดชอบของสมาชิก การมีโอกาสช่วยเหลือ ส่งเสริม ยกย่องกันและกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มในการทำงานร่วมกัน การอาศัยทักษะระหว่างบุคคลและทักษะในกลุ่มย่อยในการทำงาน และการมีส่วนร่วมในการสรุปผลในการทำงานกลุ่ม และการนำรายงานจากเพื่อนในองค์ประกอบ การนำไปใช้ โดยแผนที่ 3 มีตัวอย่างการแจ้งผลจากการเขียนรายงานจากเพื่อนในคาบที่แล้ว

สำหรับองค์ประกอบ การนำรายงานจากเพื่อนสามารถสังเกตได้จาก **ตัวหนังสือสีน้ำตาล**

สำหรับองค์ประกอบ การเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถสังเกตได้จาก

ตัวหนังสือสีน้ำเงิน



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ปฐมนิเทศ

ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2
วันที่ 17 มกราคม 2565

กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

ผู้สอน นางสาวนันทริยา สุขุม

1. มาตราฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2. สาระการเรียนรู้แกนกลาง

3. การจัดการเรียนรู้



วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	ประเมินการเรียนรู้
<p>นักเรียนสามารถ</p> <p>1. บอกข้อมูลรายวิชาได้ (K)</p>	<p>พฤติกรรม</p> <p>ในเชิงบวก ได้แก่</p> <p>1. การแบ่งปัน</p> <p>2. การช่วยเหลือ</p> <p>3. การเป็นอาสาสมัคร</p>	<p>ขั้นนำ (10 นาที)</p> <p>1. ครูแนะนำตัวและชี้แจงรายละเอียดการจัดการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564</p> <p>2. ครูชี้แจงการจัดการเรียนรู้ในหน่วยที่</p>	<p>1. โปรแกรมช่วยนำเสนอ Power Point เรื่องปฐมนิเทศ</p>	

วัตถุประสงค์ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้	ประเมิน การเรียนรู้
	<p>4. การแสดงการควบคุมความโกรธที่ดี</p> <p>5. การซื้อสัตย์</p> <p>6. การพยายาม</p> <p>7. การให้คำชม</p> <p>8. การให้กำลังใจ</p> <p>9. การชมเชย</p> <p>10. พฤติกรรมอื่น ๆ ที่คาดหวังให้ นักเรียนที่เป็นเป้าหมายปฏิบัติ</p> <p>ด้านกระบวนการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถในการสื่อสาร (ฟัง พูด อ่าน เขียน) 2. ความสามารถในการคิด (-) 3. ความสามารถในการแก้ปัญหา (-) 4. ความสามารถในการใช้ 	<p>7 และ 8 ดังนี้</p> <p>2.1 การจัดการเรียนรู้ในหน่วยที่ 7 และ 8 ทั้งหมด นักเรียนจะได้รับการจัดกิจกรรมในรูปแบบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งเป็นกรแบ่งกลุ่มย่อยให้นักเรียนได้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน ขอให้นักเรียนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม</p> <p>2.2 ในหน่วยที่ 7 และ 8 นี้ นอกจากที่นักเรียนจะได้รับการพัฒนาความรู้แล้ว กิจกรรมยังถูกออกแบบมาเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนทนากับเพื่อนมากขึ้นอีกด้วย โดยเมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้วครูจะให้นักเรียนเขียนรายงานพฤติกรรมการเรียนของสมาชิกภายในกลุ่มลงในกระดาษและครูจะนำมาอ่านให้ฟังในคาบถัดไป เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ทุกคนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมและ</p>		

วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	ประเมินการเรียนรู้
<p>2. บอกตัวอย่างพฤติกรรมเชิงบวกได้ (K)</p> <p>3.</p>	<p>คำถาม ดังนี้</p> <p>3.1 เมื่อนักเรียนเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนต้องการได้รับรางวัลได้บ้าง</p> <p>4. ครูใช้คำถามเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน ดังนี้</p> <p>4.1 นักเรียนทราบหรือไม่ว่าพฤติกรรมเชิงบวกที่นักเรียนต้องเขียนรายงาน มีลักษณะเป็นอย่างไร</p> <p>ขั้นสอน (30 นาที)</p> <p>1. ครูใช้รายงานจากเพื่อนในองค์ประกอบการฝึกอบรมเพื่อฝึกให้นักเรียนเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวก</p> <p>1.1 ครูอธิบายลักษณะของพฤติกรรมเชิงบวก ดังนี้</p>	<p>3.1 เมื่อนักเรียนเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนต้องการได้รับรางวัลได้บ้าง</p> <p>4. ครูใช้คำถามเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน ดังนี้</p> <p>4.1 นักเรียนทราบหรือไม่ว่าพฤติกรรมเชิงบวกที่นักเรียนต้องเขียนรายงาน มีลักษณะเป็นอย่างไร</p>	<p>2. ใบกิจกรรมเรื่อง การรายงานพฤติกรรมของเพื่อนในเชิงบวก</p>	<p>1. ประเมินความรู้ เรื่อง รายวิชา และตัวอย่างพฤติกรรมเชิงบวกโดยใช้แบบประเมิน</p> <p>2. ประเมินการรายงานพฤติกรรมของเพื่อนในเชิงบวก โดย</p>

วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	ประเมินการเรียนรู้
<p>ร ร าย ง าน พฤติกรรมของเพื่อนในเชิงบวกได้อย่างถูกต้อง (P)</p> <p>4. รับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จตามเวลาที่กำหนด (A)</p>	<p>CHULALONGKORN UNIVERSITY</p>	<p>1) พฤติกรรมเชิงบวก คือ พฤติกรรมที่เพื่อนแสดงออกถึงการแบ่งปัน การช่วยเหลือ การเป็นอาสาสมัคร การควบคุมความโกรธที่ดี การซื่อสัตย์ การพยายาม การให้คำชม การให้กำลังใจ การชมเชย หรือ พฤติกรรมอื่น ๆ ที่นักเรียนคาดหวังให้เพื่อน ปฏิบัติ</p> <p>1.2 นักเรียนตอบคำถามในใบกิจกรรม เรื่อง การรายงานพฤติกรรมของเพื่อนในเชิงบวก ดังนี้</p> <p>1) ถ้านักเรียนรู้สึกเหนื่อยจากการเรียนหรือการทำกิจกรรม เพื่อนจึงมาปลดปล่อยให้กำลังใจ (มี พฤติกรรมเชิงบวก คือ การที่เพื่อนช่วยปลดปล่อยให้กำลังใจ)</p> <p>2) ถ้าจับกลุ่มกันทำงาน โดยแต่ละคนในกลุ่มจะต้องแยกย้ายกันไปรวบรวม</p>		<p>ใช้ใบกิจกรรม</p> <p>3. ประเมินความรับผิดชอบโดยใช้แบบประเมิน</p>

วัตถุประสงค์ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้	ประเมิน การเรียนรู้
	<p>ข้อมูลตามที่ครูกำหนดให้ นักเรียนคิดว่า เหตุการณ์ดังกล่าว มีพฤติกรรมเชิงบวกหรือไม่ อย่างไร (มี พฤติกรรมเชิงบวก คือ การที่สมาชิกทุกคนภายในกลุ่มช่วยเหลือในการค้นหาข้อมูล ตามที่ได้รับมอบหมาย)</p> <p>3) ต่อจากข้อ 2) เมื่อนักเรียน แต่ละคนค้นหาข้อมูลตามที่ตนเองได้รับ มอบหมายเรียบร้อยแล้ว นักเรียนต้องนำข้อมูลที่ แต่ละคนสืบค้นมาอภิปรายร่วมกัน เพื่อตอบคำถามตามที่กำหนดให้ นักเรียนคิดว่าเหตุการณ์ ดังกล่าว มีพฤติกรรมเชิงบวกหรือไม่ อย่างไร (มี พฤติกรรมเชิงบวก คือ การที่เพื่อนพยายามและ ช่วยกันอภิปรายเพื่อหาคำตอบ)</p> <p>4) หากต้องเขียนรายงานของ กลุ่ม และมีเพื่อนเสนอตัวเป็นผู้เขียนรายงานให้ นักเรียนคิดว่าเหตุการณ์ดังกล่าว มีพฤติกรรมเชิง</p>	<p>ข้อมูลตามที่ครูกำหนดให้ นักเรียนคิดว่า เหตุการณ์ดังกล่าว มีพฤติกรรมเชิงบวกหรือไม่ อย่างไร (มี พฤติกรรมเชิงบวก คือ การที่สมาชิกทุกคนภายในกลุ่มช่วยเหลือในการค้นหาข้อมูล ตามที่ได้รับมอบหมาย)</p> <p>3) ต่อจากข้อ 2) เมื่อนักเรียน แต่ละคนค้นหาข้อมูลตามที่ตนเองได้รับ มอบหมายเรียบร้อยแล้ว นักเรียนต้องนำข้อมูลที่ แต่ละคนสืบค้นมาอภิปรายร่วมกัน เพื่อตอบคำถามตามที่กำหนดให้ นักเรียนคิดว่าเหตุการณ์ ดังกล่าว มีพฤติกรรมเชิงบวกหรือไม่ อย่างไร (มี พฤติกรรมเชิงบวก คือ การที่เพื่อนพยายามและ ช่วยกันอภิปรายเพื่อหาคำตอบ)</p> <p>4) หากต้องเขียนรายงานของ กลุ่ม และมีเพื่อนเสนอตัวเป็นผู้เขียนรายงานให้ นักเรียนคิดว่าเหตุการณ์ดังกล่าว มีพฤติกรรมเชิง</p>		

วัตถุประสงค์ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้	ประเมิน การเรียนรู้
	<p>CHULALONGKORN UNIVERSITY</p>	<p>บอกหรือไม่ อย่างไร (มี พฤติกรรมเชิงบวก คือ การที่เพื่อนอาสาเป็นคนเขียนรายงานให้)</p> <p>5) หากนักเรียนต้องใช้สีไม้ แต่นักเรียนลืมหยิบสีไม้มา เพื่อนจึงให้นักเรียน ยืม นักเรียนคิดว่าเหตุการณ์ดังกล่าว มีพฤติกรรมเชิงบวกหรือไม่ อย่างไร (มี พฤติกรรมเชิงบวกคือ การที่เพื่อนแบ่งปันสีไม้ให้)</p> <p><u>ขั้นสรุป (10 นาที)</u></p> <p>1. ครูใช้รายงานจากเพื่อนใน องค์ประกอบการฝึกอบรมเพื่อฝึกให้นักเรียน เขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวก</p> <p>1.1 ครูใช้คำถามเพื่อนอภิปราย ดังนี้</p> <p>1) จากตัวอย่างเหตุการณ์ข้างต้น มีการแสดงออกถึงพฤติกรรมเชิงบวก ไตบ้าง (การช่วยเหลือ การให้กำลังใจ การ</p>		

วัตถุประสงค์ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้	ประเมิน การเรียนรู้
	<p>CHULALONGKORN UNIVERSITY</p>	<p>พยายาม การเป็นอาสาสมัคร การแบ่งปัน</p> <p>2) นักเรียนคิดว่าหากเพื่อนแสดงพฤติกรรมเชิงบวกต่อกล่าวกับนักเรียน นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร (ชื่นชม ยินดี มีความสุข)</p> <p>3) นักเรียนคิดว่าความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนที่แสดงพฤติกรรมดังกล่าวจะเป็นอย่างไร (เกิดความสนิทสนมมากขึ้น มีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น)</p> <p>4) การที่นักเรียนเกิดความสนิทและมีความสัมพันธ์กับเพื่อนที่ดีขึ้น เป็นเพราะนักเรียนทราบว่าเพื่อนคนนั้น แสดงพฤติกรรมเชิงบวก ดังนั้น นักเรียนคิดว่าหากเพื่อนคนอื่น ๆ ในห้องเรียน ทราบถึงพฤติกรรมเชิงบวกที่เพื่อนคนนั้นแสดงด้วย จะส่งผลอย่างไร (ทำให้เพื่อนคนอื่น ๆ เกิดความสนิทและมีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น)</p>		

วัตถุประสงค์ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้	ประเมิน การเรียนรู้
	<p>CHULALONGKORN UNIVERSITY</p>	<p>ความสัมพันธ์กับเพื่อนที่แสดงพฤติกรรมเชิงบวก ด้วย)</p> <p>1.2 ครูอธิบายเพิ่มเติม ดังนี้</p> <p>1) การที่นักเรียนแต่ละคนได้ทราบถึงพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อน จะช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนในห้องเรียนดีขึ้น ซึ่งเป้าหมายของการจัดกิจกรรมคือการพัฒนาความสัมพันธ์ของนักเรียนทั้งห้องเรียน ดังนั้นเมื่อปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ขอให้นักเรียนทุกคนสังเกตพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนในกลุ่มของตนเอง โดยเฉพาะเพื่อนที่เป็นเป้าหมายที่ครูกำหนดให้ จากนั้นเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกที่นักเรียนสังเกตเห็นลงในกระดาษที่ครูแจกให้</p> <p>2) ครูจะนำรายงานที่นักเรียนทุกคนเขียนไปตรวจว่ามีรายงานใดเป็นรายงาน</p>		

วัตถุประสงค์ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้	ประเมิน การเรียนรู้
	<p>CHULALONGKORN UNIVERSITY</p>	<p>พฤติกรรมเชิงบวกที่ถูกต้อง และมีรายงานพฤติกรรมเชิงบวกที่ถูกต้องเป็นจำนวนเท่าไร โดยหากนักเรียนคนเดิมได้รับรายงานพฤติกรรมเชิงบวกที่เมื่อหาเหมือนเดิมหรือซ้ำกัน รายงานถัดไปที่มีเนื้อหาเหมือนเดิมหรือซ้ำกันจะไม่ถูกนำมานับแต่เดิม</p> <p>3)ครูจะอ่านรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนที่เป็นเป้าหมายแต่ละกลุ่มและแจ้งจำนวนแต้มของรายงานเชิงบวกที่ผู้นับทั้งหมดในคาบถัดไป</p>		

ชื่อ-นามสกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

ใบกิจกรรม

เรื่อง การรายงานพฤติกรรมของเพื่อนในเชิงบวก

คำชี้แจง : ให้นักเรียนศึกษาสถานการณ์ที่กำหนดให้และตอบคำถามลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

1) ถ้านักเรียนรู้สึกเหนื่อยจากการเรียนหรือการทำกิจกรรม เพื่อนจึงมาลอบและให้กำลังใจ

นักเรียนคิดว่าเหตุการณ์ดังกล่าว เกิดพฤติกรรมเชิงบวกหรือไม่ อย่างไร

ตอบ เกิดพฤติกรรมเชิงบวก ไม่เกิดพฤติกรรมเชิงบวก

เหตุผล

2) ถ้าจับกลุ่มกันทำงาน โดยแต่ละคนในกลุ่มจะต้องแยกย้ายกันไปรวบรวมข้อมูลตามที่ครูกำหนดให้นักเรียนคิดว่าเหตุการณ์ดังกล่าว มีพฤติกรรมเชิงบวกหรือไม่ อย่างไร

ตอบ เกิดพฤติกรรมเชิงบวก ไม่เกิดพฤติกรรมเชิงบวก

เหตุผล

3) ต่อจากข้อ 2) เมื่อนักเรียนแต่ละคนค้นหาข้อมูลตามที่ตนเองได้รับมอบหมายเรียบร้อยแล้ว นักเรียนต้องนำข้อมูลที่แต่ละคนสืบค้นมาอภิปรายร่วมกัน เพื่อตอบคำถามตามที่กำหนดให้นักเรียนคิดว่าเหตุการณ์ดังกล่าว มีพฤติกรรมเชิงบวกหรือไม่ อย่างไร

ตอบ เกิดพฤติกรรมเชิงบวก ไม่เกิดพฤติกรรมเชิงบวก

เหตุผล

4) หากต้องเขียนรายงานของกลุ่ม และมีเพื่อนเสนอตัวเป็นผู้เขียนรายงานให้ นักเรียนคิดว่า เหตุการณ์ดังกล่าว มีพฤติกรรมเชิงบวกหรือไม่ อย่างไร

ตอบ เกิดพฤติกรรมเชิงบวก ไม่เกิดพฤติกรรมเชิงบวก

เหตุผล

.....

5) หากนักเรียนต้องใช้สีไม้ แต่นักเรียนลืมหยิบสีไม้มา เพื่อนจึงให้นักเรียนยืม นักเรียนคิดว่า เหตุการณ์ดังกล่าว มีพฤติกรรมเชิงบวกหรือไม่ อย่างไร

ตอบ เกิดพฤติกรรมเชิงบวก ไม่เกิดพฤติกรรมเชิงบวก

เหตุผล

.....



ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การเกิดดินและชั้นดิน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์

รายวิชา วิทยาศาสตร์

ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

วันที่ 17 มกราคม 2565

ผู้สอน นางสาวทริยา สุขุม

เวลา 50 นาที

1. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐาน ว 3.2 เข้าใจองค์ประกอบและความสัมพันธ์ของระบบโลก กระบวนการเปลี่ยนแปลงภายในโลกและบนผิวโลก ธรณีพิบัติภัย กระบวนการเปลี่ยนแปลง ลมฟ้าอากาศและภูมิอากาศโลก รวมทั้งผลต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด ม.2/6 อธิบายลักษณะของชั้นหน้าตัดดินและกระบวนการเกิดดิน จากแบบจำลอง รวมทั้งระบุปัจจัยที่ทำให้ดินมีลักษณะและสมบัติแตกต่างกัน

2. สาระการเรียนรู้แกนกลาง

ดินเกิดจากหินที่ผุพังตามธรรมชาติผสมคลุกเคล้ากับอินทรีย์วัตถุที่ได้จากการเน่าเปื่อยของซากพืชซากสัตว์ที่บวมเป็นชั้น ๆ บนผิวโลก ชั้นดินแบ่งออกเป็นหลายชั้น ชนนานหรือเกือบขนานไปกับผิวหน้าดิน แต่ละชั้นมีลักษณะแตกต่างกัน เนื่องจากสมบัติทางกายภาพ เคมี ชีวภาพ และลักษณะอื่น ๆ เช่น สี โครงสร้าง เนื้อดิน การยึดตัว ความเป็นกรด-เบส สามารถสังเกตได้จากคำสั่งการสำรวจภาคสนาม การเรียกชื่อชั้นดินหลักจะใช้อักษรภาษาอังกฤษตัวใหญ่ ได้แก่ O, A, E, B, C, R ชั้นหน้าตัดดิน เป็นชั้นดินที่มีลักษณะปรากฏให้เห็นเรียงลำดับเป็นชั้นจากชั้นบนสุดถึงชั้นล่างสุด

ปัจจัยที่ทำให้ดินแต่ละท้องถิ่นมีลักษณะและสมบัติแตกต่างกัน ได้แก่ วัตถุดิบกำหนดดิน ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิตในดิน สภาพภูมิประเทศ และระยะเวลาในการเกิดดิน


3. การจัดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้	ประเมิน การเรียนรู้
นักเรียนสามารถ	<p><u>กระบวนการเกิดดิน</u></p> <p>ดินเกิดขึ้นตามธรรมชาติ โดยอาศัยการผุพังอยู่กับที่ทั้งทางกายภาพและทางเคมีของหินจนหินมีขนาดเล็กแล้วผสมคลุกเคล้ากับอินทรีย์วัตถุที่เกิดจากการสลายตัวของซากพืชซากสัตว์</p> <p>การผุพังที่เกิดขึ้นนี้ทำให้หินมีขนาดเล็กลงจนเกิดเป็นตะกอนขนาดต่าง ๆ ที่เรียกว่า วัสดุต้นกำเนิดดิน (Soil parent material) กระบวนการผุพังของหินนี้จะเกิดพร้อม ๆ กับการย่อยสลายของซากพืชและซากสัตว์ที่อยู่บริเวณผิวดินจนทำให้เกิดเป็นอินทรีย์วัตถุ การผสมคลุกเคล้ากัน</p>	<p>ผู้นำ (10 นาที)</p> <p>1. ครูใช้รายงานจากเพื่อนในห้องประกอบประกอบนำไปใช้เพื่อแจ้งผลจากการเขียนรายงานจากเพื่อนในคาบที่แล้ว ดังนี้</p> <p>1.1 ครูแจ้งพฤติกรรมเชิงบวกของนักเรียนที่เป็นเป้าหมายในคาบที่แล้วให้นักเรียนทุกคนในห้องทราบ</p> <p>1.2 ครูแจ้งจำนวนรายงานเชิงบวกที่นักเรียนทุกคนในห้องเขียน</p> <p>1.3 ครูแจกรายงานจากเพื่อนของนักเรียนคนอื่น ๆ ที่ไม่เช่นนักเรียนที่เป็นเป้าหมายให้กับนักเรียนแต่ละคนเป็นรายบุคคล</p> <p>2. ครูใช้คำถามเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน ดังนี้</p> <p>2.1 นักเรียนรู้จักดินหรือไม่ (รู้จัก/ไม่</p>	<p>1. โปรแกรมช่วยนำเสนอ Power Point เรื่อง ดิน</p>	

วัตถุประสงค์ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้	ประเมิน การเรียนรู้
1. อธิบาย อิทธิบาย	ระหว่างตะกอนขนาดต่าง ๆ กับ อินทรีย์วัตถุทำให้เกิดเป็นดิน และจะ ค่อย ๆ พัฒนาเป็นชั้นดินต่าง ๆ ตาม ระยะเวลาการเกิดดิน เมื่อขุดดินไปตามแนวตั้งจะ พบดินที่มีลักษณะแบ่งออกเป็นชั้น ๆ ขนานหรือเกือบขนานไปกับผิวหน้าดิน เรียกทีพบแต่ละชั้นนี้ว่า ชั้นดิน (soil horizon) จะมีลักษณะและสมบัติ แตกต่างกัน เช่น สี เนื้อดิน ความหนา ชั้นดิน ความเป็นกรดเบส ลักษณะชั้นหน้าตัดดิน ชั้นดินที่มีลักษณะปรากฏให้ เห็นเรียงตามลำดับเป็นชั้นจากชั้น บนสุดจนถึงชั้นล่างสุด เรียกว่า หน้า ตัดข้างของดินหรือชื่อชั้นหน้าตัดดิน (soil	<p>รู้จัก</p> <p>2.2 นักเรียนคิดว่าดินในบริเวณต่าง ๆ บนผิวโลก มีลักษณะและสมบัติเหมือนกันหมด หรือไม่ (ไม่เหมือนกัน)</p> <p>2.3 นักเรียนคิดว่าถ้าเป็นดินที่อยู่ระดับ ลึกจากผิวโลกลงไป จะมีลักษณะและสมบัติ เหมือนกับบนผิวโลกหรือไม่ (ไม่เหมือนกัน)</p> <p>2.4 หากนักเรียนขุดดินไปตามแนวตั้ง นักเรียนจะพบว่าดินมีลักษณะแบ่งออกเป็นชั้น ๆ ขนานกันหรือเกือบขนานกัน แต่ละชั้นนี้ถูก เรียกว่าชั้นดิน แล้วนักเรียนทราบหรือไม่ว่าดิน แต่ละชั้นมีลักษณะแตกต่างกันอย่างไร</p> <p>ขั้นสอน (25 นาที)</p> <p>1. ครูอธิบายรายละเอียดการทำ กิจกรรมเรื่อง ชั้นดิน ดังนี้</p>	<p>2. ใบกิจกรรม เรื่อง ชั้นดิน</p>	<p>1. ประเมินความรู้ เรื่อง ชั้นดิน โดยใช้คำถาม</p>

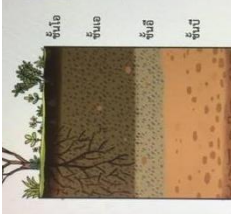
วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	ประเมินการเรียนรู้
<p>กระบวนการเกิดดินได้ (K)</p> <p>2. อธิบายลักษณะชั้นหน้าตัดดินได้</p> <p>3. บอกปัจจัยในการเกิดดินได้ (K)</p>	<p>profile) แต่ละชั้นจะมีลักษณะและสมบัติที่แตกต่างกัน สามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ชั้น ได้แก่ ชั้นเอ ชั้นอี ชั้นซี และชั้นอาร์</p> <p>1. ชั้นโอ (O horizon) ชั้นอินทรีย์วัตถุ เป็นชั้นดินที่องค์ประกอบส่วนใหญ่เป็นอินทรีย์วัตถุที่ยังไม่สลายตัว</p> <p>2. ชั้นเอ (A horizon) ชั้นดินแร่ เป็นชั้นดินที่เกิดอยู่ที่ผิวดินหรือใต้ชั้นโอ ประกอบด้วยอินทรีย์วัตถุที่สลายตัวแล้ว ผสมคลุกเคล้ากับแร่ธาตุในดิน</p> <p>3. ชั้นอี (E horizon) ชั้นซิมชะ เป็นชั้นดินที่มีปริมาณอินทรีย์ภูคน้อยกว่าชั้นเอ มีเนื้อดินหยาบกว่าชั้นบี</p>	<p>1.1 นักเรียนจะร่วมกันศึกษาเรื่อง การชั้นดิน ผ่านการทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งนักเรียนจะถูกแบ่งกลุ่มให้มีสมาชิก 3-4 คน/กลุ่ม จากนั้น สมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่มจะต้องไปศึกษาใบความรู้ที่ได้รับมอบหมายไว้ หลังจากศึกษาไปความรู้เรียบร้อยแล้ว ให้นำความรู้ที่แต่ละคนรวบรวมได้มาอภิปรายร่วมกัน ตอบคำถามลงในใบกิจกรรมและเลือกตัวแทนกลุ่ม 1 คนเป็นคนนำเสนอคำตอบ</p> <p>2. ครูใช้รายงานจากเพื่อนในองค์ประกอบการทำงานไปใช้เพื่อเตือนให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมของเพื่อนที่เป็นเป้าหมาย ดังนี้</p> <p>2.1 ระหว่างการทำกิจกรรมครั้งนี้ให้ นักเรียนสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่มด้วย โดยเฉพาะพฤติกรรมของสมาชิกที่เป็นเป้าหมายที่ครูกำหนด หลังจากนั้น</p>		<p>ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมเรื่อง ชั้นดิน โดยใช้ใบกิจกรรม</p>
<p>ปฏิบัติกิจกรรมเรื่อง ชั้นดินได้ (P)</p>				

วัตถุประสงค์ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้	ประเมิน การเรียนรู้
<p>ชั้นนี้จัดอยู่ในบริเวณที่มีการชิมชะ 4. ชั้นบี (B horizon) ชั้น สะสม เป็นชั้นดินที่มีการสะสมตัวของ วัตถุต่าง ๆ เช่น ดินเหนียว ซึ่งมีการซึม ชะมาจากชั้นดินที่อยู่ด้านบน ชั้นนี้จัด อยู่ในบริเวณที่มีการสะสมตัวของแร่ 5. ชั้นซี (C layer) ชั้นวัตถุต้น กำเนิด เป็นชั้นที่ประกอบด้วยหินที่ผุ พังอยู่กับที่ หรืออาจเป็นตะกอนขนาด ต่าง ๆ</p> <p>6. ชั้นอาร์ (R layer) ชั้นหิน แข็ง เป็นชั้นหินที่ยังไม่มีการผุพังอยู่กับ ที่ เป็นชั้นหินที่เชื่อมติดกันแน่น ฐุติไม่ เข้า</p> <p><u>ปัจจัยในการเกิดดิน</u></p> <p>1. วัตถุต้นกำเนิดดิน</p>	<p>ในตอนท้ายคาบเรียน ครูจะให้ให้นักเรียนเขียน รายงานพฤติกรรมการมีเชิงบวกของสมาชิกแต่ละ คนภายในกลุ่ม โดยอย่างน้อยนักเรียนทุกคน ภายในกลุ่มต้องเขียนรายงานพฤติกรรมการมีเชิงบวก ของเพื่อนที่เป็นเป้าหมาย 1 รายงาน</p> <p>3. ครูใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในองค์ประกอบ การพึ่งพกันและกันในเชิงบวก ความรู้ รับผิดชอบ ของสมาชิก แต่ละคน การโต้ตอบที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ทักษะทาง สังคม เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือ เรื่อง ชั้นดิน</p> <p>3.1 นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือ เรื่อง ชั้นดิน ดังนี้</p> <p>1) ครูแจ้งให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ตามกลุ่มเดิมในคาบที่แล้วและมีเป้าหมายในการ รายงานพฤติกรรมการเป็นนักเรียนคนเดิม</p>	<p>3. ใบความรู้ เรื่อง ชั้นดิน (1) 4. ใบความรู้ เรื่อง ชั้นดิน (2) 5. ใบความรู้ เรื่อง ชั้นดิน (3) 6. ใบความรู้ เรื่อง ชั้นดิน (4)</p>		

วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	ประเมินการเรียนรู้
	<p>2. ภูมิอากาศ</p> <p>3. ภูมิประเทศ</p> <p>4. ระยะเวลาในการเกิดดิน</p> <p>ด้านกระบวนการ</p> <p>1. ความสามารถในการสื่อสาร (ฟัง พูด อ่าน เขียน)</p> <p>2. ความสามารถในการคิด (วิเคราะห์)</p> <p>3. ความสามารถในการแก้ปัญหา (-)</p> <p>4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต (กระบวนการกลุ่ม)</p> <p>5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (-)</p>	<p>2) นักเรียนแต่ละคนภายในกลุ่มแยกย้ายกันไปศึกษาใบความรู้ตามที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้</p> <p>นักเรียนคนที่ 1 ศึกษาใบความรู้เรื่อง ชั้นดิน (1)</p> <p>นักเรียนคนที่ 2 ศึกษาใบความรู้เรื่อง ชั้นดิน (2)</p> <p>นักเรียนคนที่ 3 ศึกษาใบความรู้เรื่อง ชั้นดิน (3)</p> <p>นักเรียนคนที่ 4 ศึกษาใบความรู้เรื่อง ชั้นดิน (4)</p> <p>3) นักเรียนกลับมารวมกลุ่มกันและร่วมกันอภิปรายเพื่อตอบคำถามลงในใบกิจกรรม</p>		

วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	ประเมินการเรียนรู้
	<p>ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มุ่งมั่นในการทำงาน 2. มีวินัย 	<p>ขั้นสรุป (15 นาที)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูสุ่มตัวแทนจากแต่ละกลุ่มตอบคำถาม 1 ข้อ/กลุ่ม ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 จากการศึกษาใบความรู้ นักเรียนสามารถบอกได้หรือไม่ว่าชั้นดินแบ่งออกเป็นกี่ชั้น อะไรบ้าง (6 ชั้น ได้แก่ ชั้นอาร์ ชั้นซี ชั้นบี ชั้นอี ชั้นเอ ชั้นไอ) 1.2 หากเรียงลำดับของชั้นดินจากผิวโลกไปชั้นที่อยู่ลึกที่สุดจากผิวโลกลงไป จะสามารถเรียงลำดับได้อย่างไร (ชั้นโอ ชั้นเอ ชั้นอี ชั้นบี ชั้นซี ชั้นอาร์) 1.3 นักเรียนสามารถบอกลักษณะของชั้นอาร์ได้หรือไม่ (ชั้นอาร์หรือชั้นหินแข็ง เป็นชั้นหินที่ยังไม่มีการผูกพันอยู่กับที่ เป็นชั้นหินที่เชื่อมติดกันแน่น ขุดไม่เข้า) 		

วัตถุประสงค์ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้	ประเมิน การเรียนรู้
	<p>1.4 นักเรียนสามารถบอกลักษณะของ ชั้นปีได้หรือไม่ (ชั้นปีหรือชั้นวัดจุดต้นกำเนิด เป็น ชั้นที่ประกอบด้วยหินที่ฝังอยู่กับที่ หรืออาจ เป็นตะกอนขนาดต่าง ๆ)</p> <p>1.5 นักเรียนสามารถบอกลักษณะของ ชั้นปีได้หรือไม่ (ชั้นปีหรือชั้นสะสม เป็นชั้นดินที่มี การสะสมตัวของวัตถุต่าง ๆ เช่น ดินเหนียว ซึ่งมี การสะสมมาจากชั้นดินที่อยู่ด้านบน ชั้นนี้จัดอยู่ใน บริเวณที่มีการสะสมตัวแล้ว)</p> <p>1.6 นักเรียนสามารถบอกลักษณะของ ชั้นปีได้หรือไม่ (ชั้นปีหรือชั้นซึมชะ เป็นชั้นดินที่มี ปริมาณอินทรีย์วัตถุน้อยกว่าชั้นเอ มีเนื้อดิน หยาบกว่าชั้นบี ชั้นนี้จัดอยู่ในบริเวณที่มีการซึม ชะ)</p> <p>1.7 นักเรียนสามารถบอกลักษณะของ ชั้นเอได้หรือไม่ (ชั้นเอหรือชั้นดินแร่ เป็นชั้นดินที่</p>			

วัตถุประสงค์ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้	ประเมิน การเรียนรู้
	<p>CHULALONGKORN UNIVERSITY</p>	<p>เกิดอยู่ที่ผิวดินหรือใต้ชั้นโอ ประกอบด้วยอินทรีย์วัตถุที่สลายตัวแล้ว ผสมคลุกเคล้ากับแร่ธาตุในดิน)</p> <p>1.8 นักเรียนสามารถบอกลักษณะของชั้นโอได้หรือไม่ (ชั้นโอหรือชั้นอินทรีย์วัตถุ เป็นชั้นดินที่องค์ประกอบส่วนใหญ่เป็นอินทรีย์วัตถุที่ยังไม่สลายตัว)</p> <p>1.9 จากการศึกษาองค์ประกอบของดินแต่ละชั้น นักเรียนคิดว่าดินเกิดขึ้นมาได้อย่างไร (เกิดจากการผุพังของหินผสมกับอินทรีย์วัตถุ)</p> <p>2. ครูเสนอภาพที่ 1 เพื่ออธิบายเพิ่มเติม ดังนี้</p>		

<p>วัตถุประสงค์ การเรียนรู้</p>	<p>สาระการเรียนรู้</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p>	<p>สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้</p>	<p>ประเมิน การเรียนรู้</p>
	<p>CHULALONGKORN UNIVERSITY</p>	<p>ภาพที่ 1</p> <p>อ้างอิง : หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่ม 2 3. ครูอธิบายเพิ่มเติม ดังนี้ 3.1 จากการศึกษาชั้นดินนักเรียนจะ</p>		

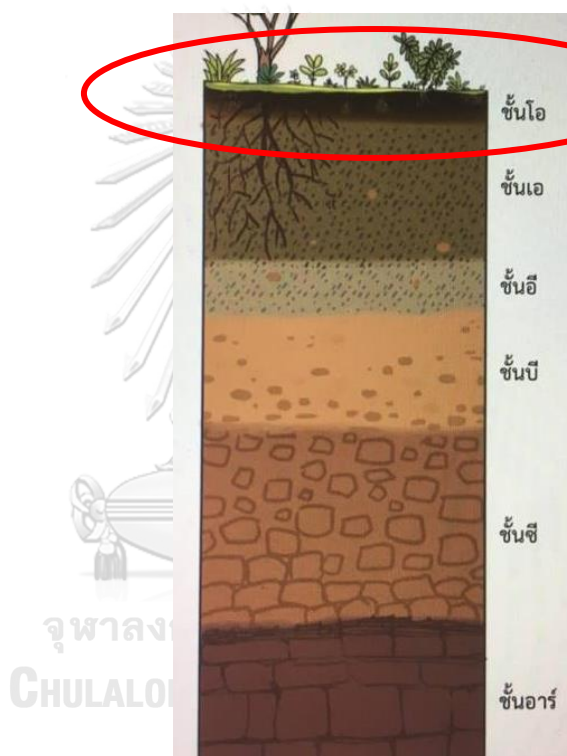
วัตถุประสงค์ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้	ประเมิน การเรียนรู้
	<p>CHULALONGKORN UNIVERSITY</p>	<p>พบว่าชั้นล่างสุดหรือชั้นอาร์เป็นชั้นที่มีลักษณะเป็นหินแข็ง ถัดขึ้นมาคือชั้นซีเป็นชั้นที่มีลักษณะเป็นหินที่ผุพังซึ่งถูกเรียกว่าวัตถุต้นกำเนิดดิน ดังนั้น จึงสามารถบอกได้ว่าดินเกิดจากการผุพังของหินนั่นเอง</p> <p>3.2 นอกจากการผุพังของหินทำให้เกิดดินแล้ว หินที่ผุพังจนมีขนาดเล็กลงยังไปผสมกับอินทรีย์วัตถุที่เกิดจากการสลายตัวของซากพืชซากสัตว์ที่กล่าวถึงในชั้นเอและโออีกด้วย</p> <p>3.3 จากข้อมูลดังกล่าวจึงสามารถสรุปได้ว่า ดินเกิดจากการผุพังของหิน แล้วผสมคลุกเคล้ากับอินทรีย์วัตถุที่เกิดจากการสลายตัวของซากพืชซากสัตว์</p> <p>3.4 กระบวนการเกิดดินที่แตกต่างกัน ทำให้ดินแต่ละพื้นที่มีลักษณะที่แตกต่างกัน โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดดิน ได้แก่ วัตถุต้น</p>		

วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	ประเมินการเรียนรู้
<p>5. ร าย าน พฤติกรรมของเพื่อนในเชิงบวกได้อย่างถูกต้อง (P)</p> <p>6. รับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จตามเวลาที่กำหนด (A)</p>	<p>CHULALONGKORN UNIVERSITY</p>	<p>กำเนิดดิน ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ระยะเวลาในการเกิดดิน</p> <p>4. ครูใช้รายงานจากเพื่อนในองค์ประกอบการนำไปใช้เพื่อให้นักเรียนเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนที่เป็นเป้าหมาย ดังนี้</p> <p>4.1 ครูให้นักเรียนเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนลงในกระดาษที่กำหนดให้</p>	<p>7. แบบรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อน</p>	<p>3. ประเมินการรายงานพฤติกรรมของเพื่อนในเชิงบวกโดยใช้แบบรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อน</p> <p>4. ประเมินความรับผิดชอบโดยใช้แบบประเมิน</p>

ใบความรู้ เรื่อง ชั้นดิน (1)

ชั้นดิน

ชั้นดินที่มีลักษณะปรากฏให้เห็นเรียงตามลำดับเป็นชั้นจากชั้นบนสุดจนถึงชั้นล่างสุด เรียกว่า หน้าตัดข้างของดินหรือชั้นหน้าตัดดิน (soil profile) แต่ละชั้นจะมีลักษณะและสมบัติที่แตกต่างกัน สามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ชั้น ได้แก่ ชั้นโอ ชั้นเอ ชั้นอี ชั้นบี ชั้นซี และชั้นอาร์



อ้างอิง : หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่ม 2

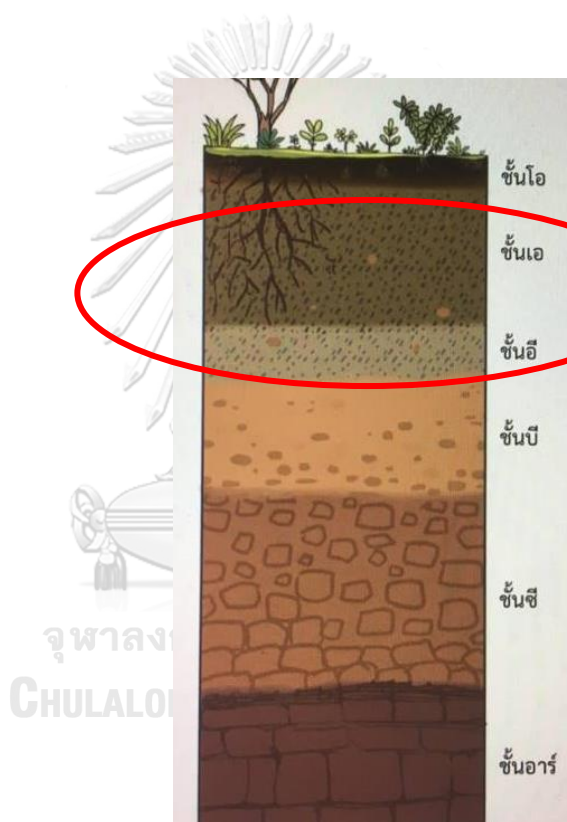
ชั้นโอ (O horizon) ชั้นอินทรีย์วัตถุ เป็นชั้นดินที่องค์ประกอบส่วนใหญ่เป็นอินทรีย์วัตถุที่ยังไม่สลายตัว

เมื่อสิ่งมีชีวิต เช่น พืชหรือสัตว์ตาย จะอยู่ที่ดินชั้นโอ จากนั้นซากพืชซากสัตว์จะเกิดการสลายตัวกลายเป็นอินทรีย์วัตถุ แล้วอินทรีย์วัตถุจะไปผสมคลุกเคล้ากับหินที่ผุพังจนมีขนาดเล็กลง ทำให้เกิดเป็นดินตามธรรมชาติ

ใบความรู้ เรื่อง ชั้นดิน (2)

ชั้นดิน

ชั้นดินที่มีลักษณะปรากฏให้เห็นเรียงตามลำดับเป็นชั้นจากชั้นบนสุดจนถึงชั้นล่างสุด เรียกว่า หน้าตัดข้างของดินหรือชั้นหน้าตัดดิน (soil profile) แต่ละชั้นจะมีลักษณะและสมบัติที่แตกต่างกัน สามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ชั้น ได้แก่ ชั้นโอ ชั้นเอ ชั้นอี ชั้นบี ชั้นซี และชั้นอาร์



อ้างอิง : หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่ม 2

ชั้นเอ (A horizon) ชั้นดินแร่ เป็นชั้นดินที่เกิดอยู่ที่ผิวดินหรือใต้ชั้นโอ ประกอบด้วย อินทรีย์วัตถุที่สลายตัวแล้ว ผสมคลุกเคล้ากับแร่ธาตุในดิน

ชั้นอี (E horizon) ชั้นซิมชะ เป็นชั้นดินที่มีปริมาณอินทรีย์วัตถุน้อยกว่าชั้นเอ มีเนื้อดิน หนากว่าชั้นบี ชั้นนี้จัดอยู่ในบริเวณที่มีการซิมชะ

ใบความรู้ เรื่อง ชั้นดิน (3)

ชั้นดิน

ชั้นดินที่มีลักษณะปรากฏให้เห็นเรียงตามลำดับเป็นชั้นจากชั้นบนสุดจนถึงชั้นล่างสุด เรียกว่า หน้าตัดข้างของดินหรือชั้นหน้าตัดดิน (soil profile) แต่ละชั้นจะมีลักษณะและสมบัติที่แตกต่างกัน สามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ชั้น ได้แก่ ชั้นโอ ชั้นเอ ชั้นอี ชั้นบี ชั้นซี และชั้นอาร์



อ้างอิง : หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่ม 2

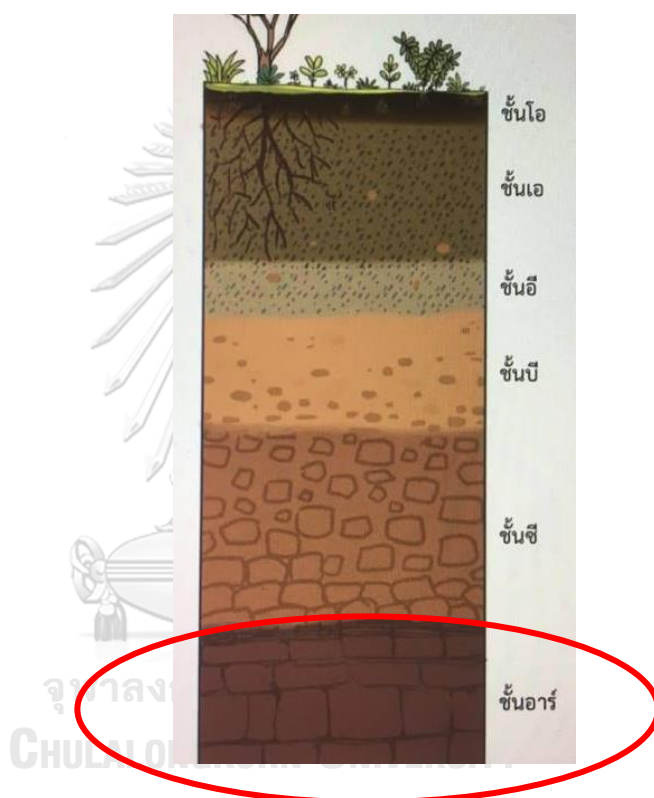
ชั้นบี (B horizon) ชั้นสะสม เป็นชั้นดินที่มีการสะสมตัวของวัตถุต่าง ๆ เช่น ดินเหนียว ซึ่งมีการซึมชะมาจากชั้นดินที่อยู่ด้านบน ชั้นนี้จัดอยู่ในบริเวณที่มีการสะสมตัวของแร่

ชั้นซี (C layer) ชั้นวัตถุต้นกำเนิด เป็นชั้นที่ประกอบด้วยหินที่ผุพังอยู่กับที่ หรืออาจเป็นตะกอนขนาดต่าง ๆ

ใบความรู้ เรื่อง ชั้นดิน (4)

ชั้นดิน

ชั้นดินที่มีลักษณะปรากฏให้เห็นเรียงตามลำดับเป็นชั้นจากชั้นบนสุดจนถึงชั้นล่างสุด เรียกว่า หน้าตัดข้างของดินหรือชั้นหน้าตัดดิน (soil profile) แต่ละชั้นจะมีลักษณะและสมบัติที่แตกต่างกัน สามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ชั้น ได้แก่ ชั้นโอ ชั้นเอ ชั้นอี ชั้นบี ชั้นซี และชั้นอาร์



อ้างอิง : หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่ม 2

ชั้นอาร์ (R layer) ชั้นหินแข็ง เป็นชั้นหินที่ยังไม่มีการผุพังอยู่กับที่ เป็นชั้นหินที่เชื่อมติดกันแน่น ชูดไม่เข้า

หินในชั้นอาร์จะสามารถเกิดการผุพังกลายเป็น วัตถุต้นกำเนิดดินได้ ซึ่งกระบวนการผุพังของหินนี้จะเกิดพร้อม ๆ กับการย่อยสลายของซากพืชและซากสัตว์ที่อยู่บริเวณผิวดิน จากนั้นจะเกิดการผสมคลุกเคล้ากันระหว่างตะกอนขนาดต่าง ๆ กับอินทรีย์วัตถุทำให้เกิดเป็นดิน และจะค่อย ๆ พัฒนาเป็นชั้นดินต่าง ๆ ตามระยะเวลาการเกิดดิน

ชื่อ-นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....กลุ่มที่.....

ใบกิจกรรม เรื่อง ชั้นดิน

ตอนที่ 1

คำชี้แจง : ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ตามที่ได้รับมอบหมาย และบันทึกลงในบริเวณที่กำหนดให้ต่อไปนี้

1.1 ใบความรู้ที่นักเรียนได้รับมอบหมายให้ศึกษา คือ

.....

1.2 บันทึกข้อมูลจากการศึกษาใบความรู้ที่ได้รับมอบหมาย



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 2

คำชี้แจง : ให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาใบความรู้มาร่วมกันอภิปรายกับสมาชิกภายในกลุ่ม และตอบคำถามต่อไปนี้

2.1 จากการศึกษาใบความรู้ นักเรียนสามารถบอกได้หรือไม่ว่าชั้นดินแบ่งออกเป็นกี่ชั้นอะไรบ้าง

.....

2.2 หากเรียงลำดับของชั้นดินจากผิวโลกไปชั้นที่อยู่ลึกที่สุดจากผิวโลกลงไป จะสามารถเรียงลำดับได้อย่างไร

2.3 นักเรียนสามารถบอกลักษณะของชั้นอาร์ได้หรือไม่

2.4 นักเรียนสามารถบอกลักษณะของชั้นซีได้หรือไม่

2.5 นักเรียนสามารถบอกลักษณะของชั้นบีได้หรือไม่

2.6 นักเรียนสามารถบอกลักษณะของชั้นอีได้หรือไม่

2.7 นักเรียนสามารถบอกลักษณะของชั้นเอได้หรือไม่

2.8 นักเรียนสามารถบอกลักษณะของชั้นโอได้หรือไม่

2.9 จากการศึกษาองค์ประกอบของดินแต่ละชั้น นักเรียนคิดว่าดินเกิดขึ้นมาได้อย่างไร

ชื่อ-นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....กลุ่มที่

แบบรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อน

คำชี้แจง : จากการสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกภายในกลุ่มขณะปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ให้นักเรียนเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนที่นักเรียนสังเกตได้ลงในบริเวณที่กำหนดให้ต่อไปนี้ โดยนักเรียนจำเป็นที่จะต้องเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนที่เป็นเป้าหมายที่ครูกำหนดให้ อย่างน้อย 1 ข้อ

1) ชื่อเพื่อนที่แสดงพฤติกรรมเชิงบวก :

.....
พฤติกรรมเชิงบวกที่เพื่อนแสดง :

2) ชื่อเพื่อนที่แสดงพฤติกรรมเชิงบวก :

.....
พฤติกรรมเชิงบวกที่เพื่อนแสดง :

3) ชื่อเพื่อนที่แสดงพฤติกรรมเชิงบวก :

.....
พฤติกรรมเชิงบวกที่เพื่อนแสดง :

4) ชื่อเพื่อนที่แสดงพฤติกรรมเชิงบวก :

.....
พฤติกรรมเชิงบวกที่เพื่อนแสดง :

5) ชื่อเพื่อนที่แสดงพฤติกรรมเชิงบวก :

.....
พฤติกรรมเชิงบวกที่เพื่อนแสดง :

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง คุณสมบัติของดิน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

ผู้สอน นางสาวนันทริยา สุขุม

1. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐาน ว 3.2 เข้าใจองค์ประกอบและความสัมพันธ์ของระบบโลก กระบวนการเปลี่ยนแปลงภายในโลกและบนผิวโลก ธรณีพิบัติภัย กระบวนการเปลี่ยนแปลง ลมฟ้าอากาศและภูมิอากาศโลก รวมทั้งผลต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด ม.2/7 ตรวจวัดสมบัติบางประการของดิน โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสมและนำเสนอแนวทางการใช้ประโยชน์ดินจากข้อมูลสมบัติของดิน

2. สาระการเรียนรู้แกนกลาง

สมบัติบางประการของดิน เช่น เนื้อดิน ความชื้นดิน ค่าความเป็นกรด-เบส ธาตุอาหารในดิน สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจถึงแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยอาจนำไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตรหรืออื่น ๆ ซึ่งดินที่ไม่เหมาะสมต่อการทำการเกษตร เช่น ดินจืด ดินเปรี้ยว ดินเค็ม และดินดาน อาจเกิดจากสภาพดินตามธรรมชาติหรือการใช้ประโยชน์จะต้องปรับปรุงให้มีสภาพเหมาะสม เพื่อนำไปใช้ประโยชน์

ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2

วันที่ 19 มกราคม 2565

รายวิชา วิทยาศาสตร์

เวลา 50 นาที

3. การจัดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้	ประเมิน การเรียนรู้
นักเรียนสามารถ	<p><u>เนื้อดิน</u></p> <p>เนื้อดิน (soil texture) เป็นลักษณะทางกายภาพของดินที่มีสัดส่วนโดยน้ำหนักของตะกอนทราย (sand) ทรายแป้ง (silt) และดินเหนียว (clay) ต่างกัน ตะกอนทั้ง 3 ชนิดนี้เมื่อรวมกันในสัดส่วนที่ต่างกัน จะเกิดเป็นดินชนิดต่าง ๆ ที่มีเนื้อดินแตกต่างกัน เช่น ดินร่วนปนทราย</p> <p><u>ความชื้นในดิน</u></p> <p>ความชื้นในดิน เป็นสัดส่วนระหว่างมวลของน้ำในดินกับมวลของดินแห้ง การวัดความชื้นในดินแสดงถึงความสามารถในการอุ้มน้ำของดิน ใช้อธิบายความสามารถของดินในการให้</p>	<p><u>ขั้นนำ (10 นาที)</u></p> <p>1. ครูใช้รายงานจากเพื่อนในห้องเพื่อนำไปใช้เพื่อแจ้งผลจากการเขียนรายงานจากเพื่อนในคาบที่แล้ว ดังนี้</p> <p>1.1 ครูแจ้งพฤติกรรมเชิงบวกของนักเรียนที่เป็นเป้าหมายที่แล้วให้นักเรียนทุกคนในห้องทราบ</p> <p>1.2 ครูแจ้งจำนวนรายงานเชิงบวกที่นักเรียนทุกคนในห้องเขียน</p> <p>1.3 ครูแจกรายงานจากเพื่อนของนักเรียนคนอื่น ๆ ที่ไม่เช่นนักเรียนที่เป็นเป้าหมายให้กับนักเรียนแต่ละคนเป็นรายบุคคล</p> <p>2. ครูใช้คำถามเพื่อทบทวนความรู้ ดังนี้</p> <p>2.1 นักเรียนจำได้หรือไม่ ว่าคาบที่แล้วนักเรียนได้ศึกษาเรื่องอะไรไปบ้าง (<u>ขั้นดิน</u>)</p>	<p>1. โปรแกรมช่วยนำเสนอ Power Point เรื่อง สมบัติและการใช้ประโยชน์จากดิน</p>	

วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	ประเมินการเรียนรู้
<p>ธาตุอาหารและน้ำแก่พืช ซึ่งมีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช</p> <p>ความเป็นกรด-เบส</p> <p>ความเป็นกรด-เบส คือสมบัติที่ดินแต่ละพื้นที่จะมีค่าความเป็นกรด-เบสไม่เท่ากัน เนื่องด้วยปัจจัยหลักคือชนิดของวัตถุต้นกำเนิดดินที่ประกอบด้วยแร่ที่แตกต่างกัน และขึ้นอยู่กับปัจจัยในการเกิดดินในพื้นที่ นอกจากนั้นการนำปุ๋ยของซากพืชและซากสัตว์ในดิน การใส่ปุ๋ยเคมีในดินปริมาณที่มากเกินไป สามารถเพิ่มความเป็นกรด-เบสได้ ค่าความเข้มข้นของดินที่เหมาะสมควรมีค่า pH 5.5-6.5 ซึ่งเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตในดิน</p>	<p>กระบวนการเกิดดิน)</p> <p>2.2 จากการศึกษาในคาบที่แล้ว นักเรียนจำได้หรือไม่ว่ากระบวนการเกิดดินในแต่ละพื้นที่มีลักษณะเหมือนกันทั้งหมดหรือไม่ (ไม่)</p> <p>3. ครูใช้คำถามเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน ดังนี้</p> <p>3.1 จากที่นักเรียนศึกษา มา ทำให้ทราบว่ากระบวนการเกิดดินในแต่ละพื้นที่มีลักษณะแตกต่างกัน เนื่องจากมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ไม่ว่าจะเป็น วัตถุดิบกำเนิดดิน ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ระยะเวลาในการเกิดดิน แล้วจากกระบวนการเกิดดินที่แตกต่างกัน นักเรียนคิดว่าดินในแต่ละพื้นที่จะมีลักษณะและคุณสมบัติเหมือนกันหรือไม่ (ไม่)</p> <p>3.2 นักเรียนคิดว่า ดินในแต่ละพื้นที่มีคุณสมบัติและลักษณะแตกต่างกันอย่างไรบ้าง</p>			

วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	ประเมินการเรียนรู้
1. อธิบายคุณสมบัติของเนื้อดินได้ (K)	<p><u>ดินเปรี้ยว</u> ดินเปรี้ยว เป็นดินที่มีความเป็นกรดมากเกินไป ดินที่มีความเป็นกรดมากทำให้ธาตุเหล็กและอะลูมิเนียมละลายออกมาอยู่ในดินมาก จนถึงระดับที่เป็นอันตรายต่อพืช</p> <p>วิธีปรับปรุงดินเปรี้ยวมีหลายวิธี เช่น การใช้น้ำชะล้างความเป็นกรดในดินหรือการขังน้ำไว้ในดินนาน ๆ แล้วระบายออก การใส่ปูนมาร์ล ปูนขาว หินปูนบด หรือหินปูนผง หรือใช้น้ำชะล้างความเป็นกรดในดินไปควบคู่ด้วย</p>	<p>ขั้นสอน (25 นาที)</p> <ol style="list-style-type: none"> ครูอธิบายรายละเอียดการทำกิจกรรมเรื่อง สมบัติและการใช้ประโยชน์จากดิน ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> นักเรียนจะร่วมกันศึกษาเรื่อง สมบัติและการใช้ประโยชน์จากดิน ผ่านการทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งนักเรียนจะถูกแบ่งกลุ่มให้ศึกษาอีก 3-4 คน/กลุ่ม โดยนักเรียนในกลุ่มจะต้องช่วยกันสืบค้นข้อมูลตามประเด็นที่ได้รับมอบหมาย หลังจากสืบค้นเรียบร้อยแล้วให้นำความรู้ที่สืบค้นร่วมกัน มาตอบคำถามลงในใบกิจกรรมและเลือกตัวแทนกลุ่ม 1 คนเป็นคนนำเสนอคำตอบ <p>2. ครูใช้รายงานจากเพื่อนใน</p>	<ol style="list-style-type: none"> ใบกิจกรรมเรื่อง สมบัติและการใช้ประโยชน์จากดิน 	<ol style="list-style-type: none"> ประเมินความรู้ เรื่อง สมบัติและการใช้ประโยชน์จากดินโดยใช้ ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมเรื่อง สมบัติและการใช้ประโยชน์จากดินโดยจาก
2. อธิบายคุณสมบัติของเนื้อดินได้ (K)	<p><u>ดินเค็ม</u> ดินเค็ม เป็นดินที่มีปริมาณ</p>			

วัตถุประสงค์ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้	ประเมิน การเรียนรู้
<p>เบสของดินได้</p> <p>4. อธิบายคุณสมบัติและแนวทางการปรับปรุงดิน เบรียวได้ (K)</p> <p>5. บอกคุณสมบัติและแนวทางการปรับปรุงดินเบรียวได้ (K)</p> <p>6. บอกการใช้ประโยชน์จากดินได้ (K)</p> <p>7. ปฏิบัติกิจกรรม</p>	<p>เกลือที่ละลายได้มีจำนวนมากจนเป็นอันตรายต่อพืช ซึ่งจะเกิดการขาดน้ำ และได้รับธาตุที่เป็นส่วนประกอบของเกลือที่ละลายออกมามากเกินไป ทำให้พืชมีผลผลิตต่ำหรือไม่ได้ผลผลิต</p> <p>การปรับปรุงดินเค็มอาจใช้การแลกเปลี่ยน การใส่ปุ๋ยอินทรีย์ หรือใส่วัตถุปรับปรุงดิน เช่น แกลบ ภาวไร่ประโยชน์จากดิน การนำดินไปใช้ประโยชน์</p> <p>จำเป็นต้องคำนึงถึงลักษณะและสมบัติของดิน เช่น การนำดินไปใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูก จำเป็นต้องพิจารณาว่าเมื่อดิน ความชื้นในดิน ความเป็นกรด-เบส และธาตุอาหารในดินเหมาะสมต่อชนิดพืชที่จะเพาะปลูก</p>	<p>องค์ประกอบก็นำไปใช้เพื่อเตือนให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมของเพื่อนที่เป็นเป้าหมาย ดังนี้</p> <p>2.1 ระหว่างการทำกิจกรรมครั้งนี้ให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่มด้วย โดยเฉพาะพฤติกรรมของสมาชิกที่เป็นเป้าหมายที่ครูกำหนด หลังจากนั้นในตอนท้ายคาบเรียน ครูจะให้นักเรียนเขียนรายงานพฤติกรรมในเชิงบวกของสมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่ม โดยอย่างน้อยนักเรียนทุกคนภายในกลุ่มต้องเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของตนเองที่เป็นเป้าหมาย 1 รายงาน</p> <p>3. ครูใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในองค์ประกอบ การฟังพาทันและกันในเชิงบวก ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน การโต้ตอบที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ทักษะทางสังคม ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้</p>		

วัตถุประสงค์ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้	ประเมิน การเรียนรู้
เรื่อง สมบัติและ การใช้ประโยชน์ จากดินได้ (P)	<p>หรือไม้ และในกรณีที่ต้องการปรับปรุง คุณภาพดินเพื่อนำไปใช้ในการ เพาะปลูก ควรหาแนวทางการ ปรับปรุงคุณภาพดินด้วยวิธีการที่ เหมาะสม</p> <p>ด้านกระบวนการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถในการ สื่อสาร (ฟัง พูด อ่าน เขียน) 2. ความสามารถในการคิด (วิเคราะห์) 3. ความสามารถในการ แก้ปัญหา (-) 4. ความสามารถในการใช้ ทักษะชีวิต (กระบวนการกลุ่ม) 5. ความสามารถในการใช้ 	<p>แบบร่วมมือ เรื่อง สมบัติและการใช้ประโยชน์ จากดิน</p> <p>3.1 นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือ เรื่อง สมบัติและการใช้ประโยชน์ จากดิน ดังนี้</p> <p>1) ครูแจ้งให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ตามกลุ่มเดิมในคาบที่แล้วและมีเป้าหมายในการ รายงานพฤติกรรมเป็นนักเรียนคนเดิม</p> <p>2) นักเรียนภายในกลุ่มร่วมกัน สืบค้นข้อมูลตามประเด็นที่กำหนดให้ โดยให้ นักเรียนตกลงกันเองภายในกลุ่มว่าแต่ละคนจะ รับผิดชอบสืบค้นประเด็นใด ดังนี้</p> <p>ประเด็นที่ 1 เนื้อดินและความชื้นในดิน ประเด็นที่ 2 ความเป็นกรด-เบสในดิน ประเด็นที่ 3 ดินเปรี้ยว ประเด็นที่ 4 ดินเค็ม</p>		

วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	ประเมินการเรียนรู้
	<p>เทคโนโลยี (การสืบค้น)</p> <p>ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มุ่งมั่นในการทำงาน 2. มีวินัย 	<p>3) นักเรียนนำความรู้ที่สืบค้นมาอภิปรายและตอบคำถามลงในใบกิจกรรมร่วมกัน สำหรับกลุ่มที่มีสมาชิก 3 คน ครูจะทำหน้าที่เป็นคนให้ข้อมูลแทนนักเรียนคนที่ 4</p> <p>ขั้นสรุป (15 นาที)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูให้ตัวแทนกลุ่มทุกกลุ่มตอบคำถามผ่าน www.menti.com เพื่อนำอภิปรายดังนี้ 1.1 จากการศึกษาสืบค้น นักเรียนสามารถบอกได้หรือไม่ว่า เนื้อดินคืออะไร และเนื้อดินจะประกอบขึ้นมาจากตะกอน 3 ชนิดในอัตราส่วนที่แตกต่างกันได้แก่อะไรบ้าง (เป็นลักษณะทางกายภาพของดิน ประกอบด้วยดินจากตะกอน 3 ชนิดได้แก่ ตะกอนทราย (sand) ทรายแป้ง (silt) และดินเหนียว (clay)) 		

วัตถุประสงค์ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้	ประเมิน การเรียนรู้
	<p>CHULALONGKORN UNIVERSITY</p>	<p>1.2 ความชื้นในดินคืออะไร นำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างไร (เป็นส่วนระหว่างมวลของน้ำในดินและมวลของดินแห้ง นำมาใช้อธิบายความสามารถของดินในการให้ธาตุอาหารและน้ำแก่พืช)</p> <p>1.3 ความเป็นกรด-เบสของดินคืออะไร ค่าความเป็นกรด-เบสที่เหมาะสมของสิ่งมีชีวิตในดินมีค่าเท่าใด (สมบัติที่ดินแต่ละพื้นที่จะมีค่าความเป็นกรด-เบสไม่เท่ากัน ค่าความเป็นกรด-เบสของดินที่เหมาะสมควรมีค่า pH 5.5-6.5 ซึ่งเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตในดิน)</p> <p>1.4 ปัจจัยหลักที่ทำให้ค่าความเป็นกรด-เบสของดินไม่เท่ากัน ได้แก่อะไรบ้าง (ชนิดของวัสดุต้นกำเนิดดินที่ประกอบด้วยแร่ที่แตกต่างกัน และขึ้นอยู่กับปัจจัยในการเกิดดินในพื้นที่ นอกจากนั้นการนำปุ๋ยของซากพืชและซาก</p>		

วัตถุประสงค์ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้	ประเมิน การเรียนรู้
	<p>CHULALONGKORN UNIVERSITY</p>	<p>สัตว์ในดิน การใส่ปุ๋ยเคมีในดินปริมาณที่มากเกินไป)</p> <p>1.5 ดินเปรี้ยว คืออะไร และส่งผลกระทบอย่างไร (เป็นดินที่มีความเป็นกรดมากเกินไป ดินที่มีความเป็นกรดมากทำให้ธาตุเหล็กและอะลูมิเนียมละลายออกมาอยู่ในดินมากเกินไปจนถึงระดับที่เป็นอันตรายต่อพืช)</p> <p>1.6 แนวทางการปรับปรุงดินเปรี้ยวสามารถทำได้อย่างไร (การใช้ขี้เถ้าขี้คางควมเป็นกรดในดินหรือการขังน้ำไว้ในดินนาน ๆ แล้วระบายออก การใส่ปูนมาร์ล ปูนขาว หินปูนบดหรือหินปูนฝุ่น หรือใช้น้ำชะล้างความเป็นกรดในดินไปควบคู่ด้วย)</p> <p>1.7 ดินเค็ม คืออะไร และส่งผลกระทบต่ออย่างไร (ดินที่มีปริมาณเกลือที่ละลายได้เป็นน้ำมากจนเป็นอันตรายต่อพืช ที่จะเกิดการขาดน้ำ</p>		

วัตถุประสงค์ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้	ประเมิน การเรียนรู้
		<p>และได้รับธาตุที่เป็นส่วนประกอบของเกลือที่ละลายออกมามากเกินไป ทำให้พืชมีผลผลิตต่ำหรือไม่ได้ผลผลิต)</p> <p>1.8 แนวทางการปรับปรุงดินเค็มสามารถทำได้อย่างไร (ใช้การไหลกลับพืชสด การใส่ปุ๋ยอินทรีย์หรือใส่วัตถุปรับปรุงดิน เช่น แกลบ)</p> <p>2. ครูอธิบายเพิ่มเติม ดังนี้</p> <p>2.1 จากการสืบค้นข้อมูลและอภิปรายร่วมกัน นักเรียนจะเห็นว่าดินมีคุณสมบัติและลักษณะหลายอย่างที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นเนื้อดิน ความชื้นในดิน ความเป็นกรด-เบส ดินเปรี้ยว ดินเค็ม ซึ่งนอกจากคุณสมบัติเหล่านี้แล้ว ดินยังมีคุณสมบัติอีกหลายประการที่แตกต่างกัน ดังนั้น การนำดินไปใช้ประโยชน์จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงลักษณะและคุณสมบัติของดินให้เหมาะสม เช่น หากนำไปเพาะปลูกจำเป็นต้อง</p>		

วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	ประเมินการเรียนรู้
<p>8. ร าย ง า น พฤติกรรมของเพื่อนในเชิงบวกได้อย่างถูกต้อง (P)</p> <p>9. รับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้</p>	<p>พิจารณาว่าเนื้อดิน ความชื้นในดิน ความเป็นกรด-เบส ธาตุอาหารในดินเหมาะสมกับชนิดของพืชที่จะต้องเพาะปลูกหรือไม่ หากไม่เหมาะสม อาจต้องนำวิธีการปรับปรุงดินเข้ามาช่วย</p> <p>3. ครูใช้รายงานจากเพื่อนในองค์กรประกอบการนำไปใช้เพื่อให้นักเรียนเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนที่เป็นเป้าหมาย ดังนี้</p> <p>3.1 ครูให้นักเรียนเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนลงในกระดาษที่กำหนดให้</p>	<p>พิจารณาว่าเนื้อดิน ความชื้นในดิน ความเป็นกรด-เบส ธาตุอาหารในดินเหมาะสมกับชนิดของพืชที่จะต้องเพาะปลูกหรือไม่ หากไม่เหมาะสม อาจต้องนำวิธีการปรับปรุงดินเข้ามาช่วย</p> <p>3. ครูใช้รายงานจากเพื่อนในองค์กรประกอบการนำไปใช้เพื่อให้นักเรียนเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนที่เป็นเป้าหมาย ดังนี้</p> <p>3.1 ครูให้นักเรียนเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนลงในกระดาษที่กำหนดให้</p>	<p>3. แบบรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อน</p>	<p>3. ประเมิน การรายงาน พฤติกรรมของเพื่อนในเชิงบวกโดยใช้แบบรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อน</p> <p>4. ประเมินความรับผิดชอบโดยใช้แบบประเมิน</p>

วัตถุประสงค์ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้	ประเมิน การเรียนรู้
สำเร็จตามเวลาที่ กำหนด (A)				



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ชื่อ-นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....กลุ่มที่

.....

ใบกิจกรรม เรื่อง สมบัติและการใช้ประโยชน์จากดิน

ตอนที่ 1

คำชี้แจง : ให้นักเรียนภายในกลุ่มร่วมกันสืบค้นข้อมูลตามประเด็นที่กำหนดให้ จากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ โดยให้นักเรียนตกลงกันเองภายในกลุ่มว่าแต่ละคนจะรับผิดชอบสืบค้นประเด็นใด ดังนี้

ประเด็นที่ 1 เนื้อดินและความชื้นในดิน

ประเด็นที่ 2 ความเป็นกรด-เบสในดิน

ประเด็นที่ 3 ดินเปรี้ยว

ประเด็นที่ 4 ดินเค็ม

1.1 ประเด็นที่นักเรียนได้รับมอบหมายให้สืบค้น คือ

.....

1.2 บันทึกข้อมูลจากการสืบค้นตามที่ได้รับมอบหมาย

ตอนที่ 2

คำชี้แจง : ให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการสืบค้นมาร่วมกันอภิปรายกับสมาชิกภายในกลุ่ม และตอบคำถามต่อไปนี้

2.1 จากการสืบค้น นักเรียนสามารถบอกได้หรือไม่ว่า เนื้อดินคืออะไร และเนื้อดินจะประกอบขึ้นมาจากตะกอน 3 ชนิดในอัตราส่วนที่แตกต่างกัน ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

2.2 ความชื้นในดินคืออะไร นำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างไร

.....

.....

2.3 ความเป็นกรด-เบสของดินคืออะไร ค่าความเป็นกรด-เบสที่เหมาะสมของสิ่งมีชีวิตในดินมีค่าเท่าใด

.....

.....

2.4 ปัจจัยหลักที่ทำให้ค่าความเป็นกรด-เบสของดินไม่เท่ากัน ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

2.5 ดินเปรี้ยว คืออะไร และส่งผลกระทบต่ออย่างไร

.....

.....

2.6 แนวทางการปรับปรุงดินเปรี้ยว สามารถทำได้อย่างไร

.....

.....

2.7 ดินเค็ม คืออะไร และส่งผลกระทบต่ออย่างไร

.....

.....

2.8 แนวทางการปรับปรุงดินเค็ม สามารถทำได้อย่างไร



ชื่อ-นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....กลุ่มที่

แบบรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อน

คำชี้แจง : จากการสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกภายในกลุ่มขณะปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ให้นักเรียนเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนที่นักเรียนสังเกตได้ลงในบริเวณที่กำหนดให้ต่อไปนี้ โดยนักเรียนจำเป็นที่จะต้องเขียนรายงานพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อนที่เป็นเป้าหมายที่ครูกำหนดให้ อย่างน้อย 1 ข้อ

1) ชื่อเพื่อนที่แสดงพฤติกรรมเชิงบวก :

.....
พฤติกรรมเชิงบวกที่เพื่อนแสดง :

2) ชื่อเพื่อนที่แสดงพฤติกรรมเชิงบวก :

.....
พฤติกรรมเชิงบวกที่เพื่อนแสดง :

3) ชื่อเพื่อนที่แสดงพฤติกรรมเชิงบวก :

.....
พฤติกรรมเชิงบวกที่เพื่อนแสดง :

4) ชื่อเพื่อนที่แสดงพฤติกรรมเชิงบวก :

.....
พฤติกรรมเชิงบวกที่เพื่อนแสดง :

5) ชื่อเพื่อนที่แสดงพฤติกรรมเชิงบวก :

.....
พฤติกรรมเชิงบวกที่เพื่อนแสดง :

ภาคผนวก ง
ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ระยะที่ 1

- 1.1 แบบสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา
- 1.2 แบบสัมภาษณ์ครูวิทยาศาสตร์
- 1.3 แบบสัมภาษณ์นักเรียน

ระยะที่ 2

- 2.1 แบบสัมภาษณ์แนวทางในการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน

ระยะที่ 3

- 3.1 เทคนิคสังคมนิติ
- 3.2 แบบสัมภาษณ์การยอมรับเพื่อน
- 3.3 แบบสัมภาษณ์การเปลี่ยนแปลงการยอมรับจากเพื่อน
- 3.4 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ทดลอง

ตอนที่ 1 ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ใน 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลในการทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้ง (Emphatize) ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แบบสัมภาษณ์นักเรียน 2) เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลในการระดมความคิด (Ideate) ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน 3) เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลในการทดสอบ (Test) ได้แก่ เทคนิคสังคัมมิติแบบสัมภาษณ์การยอมรับเพื่อน

1) เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลในการทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้ง (Emphatize)

1.1) แบบสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา

ประเด็น	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความคิดเห็น โดยเฉลี่ย	ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ภาพรวมความสัมพันธ์ในห้องเรียน	1. ท่านคิดว่านักเรียนในห้องเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างไร	+1	+1	0	+1	0	+0.6	1. อาจจะต้องมีคำถามต่อจากการถามนำและได้คำตอบบางอย่างมา 2. คำถามค่อนข้างกว้างอาจทำให้ผู้ตอบไม่ทราบว่าจะตอบอย่างไร ควรมีการชี้แจงหรืออธิบาย

ประเด็น	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความคิดเห็น โดยเฉลี่ย	ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								รายละเอียดก่อนหรือไม่ ว่า ความสัมพันธ์ ในที่นี้ หมายถึง อะไร หรือมี กี่รูปแบบที่เป็นไปได้ 3. คำถามค่อนข้างคลุมเครือตอบได้ยาก หากปรับคำ หรือใส่ระดับความสัมพันธ์ น่าจะทำให้ตอบได้ง่ายขึ้น
	2. ท่านคิดว่า นักเรียนในห้องเรียน มีการจับกลุ่มกันอย่างไร มีนักเรียนที่เพื่อนไม่รับเข้ากลุ่มหรือไม่	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. อาจเพิ่ม “เพราะเหตุใด” ไปด้วย 2. อาจปรับคำถามให้เป็นลำดับ เช่น ท่านคิดว่านักเรียน

ประเด็น	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความคิดเห็น โดยเฉลี่ย	ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								ในห้องเรียน มีการแยก เป็นกลุ่มย่อย หรือไม่ หาก มีท่านคิดว่า นักเรียนมี แนวทางใน การจัดกลุ่ม อย่างไร และ มีนักเรียนที่ ไม่มีกลุ่ม หรือไม่ 3. คำถาม ซ้อนกันอยู่ 2 คำถาม ควร แยกออกจาก กัน
	3. ท่านคิดว่า นักเรียนในห้องเรียน มีโอกาสสนทนากันมากขึ้นได้อย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. การถามว่าอะไรเป็น ปัจจัยที่ทำให้ คนในห้องไม่ สนทนากัน อาจ ทำให้ได้ คำตอบคน ละลักษณะที่ สามารถ นำมาเติม

ประเด็น	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความคิดเห็น โดยเฉลี่ย	ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								เต็มกันได้ 2. อาจปรับ เป็น ท่านคิด ว่าสาเหตุใด ทำให้นักเรียนใน ห้องมีความ สนิทสนมกัน มากขึ้น
ปัญหาความสัมพันธ์ในห้องเรียน	4. ท่านเคยพบ ปัญหาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ของ นักเรียนในห้องเรียน หรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. หากระบุ ให้ชัดว่าเป็น ความสัมพันธ์ ระหว่าง บุคคลกับ บุคคล บุคคล กับกลุ่ม หรือ กลุ่มกับกลุ่ม หรือทั้งหมด อาจทำให้ได้ สารสนเทศที่ ชัดเจนมาก ขึ้น
	5. ท่านคิดว่า นักเรียนในห้องเรียน มีพฤติกรรมที่เป็น ปัญหาต่อ ความสัมพันธ์ของ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. ภาษา ค่อนข้าง กำกวม ต้อง อ่านทวน หลายครั้ง

ประเด็น	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความคิดเห็น โดยเฉลี่ย	ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	นักเรียนหรือไม่ อย่างไร							2. อาจปรับ เป็น ท่านคิด ว่านักเรียน ในห้องเรียน มีพฤติกรรม ที่เป็นปัญหา ต่อ ความสัมพันธ์ ระหว่างกัน หรือไม่ หาก มีมีประเด็น อะไรบ้าง และมี ลักษณะเป็น อย่างไร

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ควรเพิ่มเติมการถามว่าที่ผ่านมา หากครูพบปัญหาความสัมพันธ์ของนักเรียนครูทำอย่างไรบ้าง
2. น่าจะถามต่อได้ในข้อ 4,5 ว่าท่านแก้ปัญหา/ดำเนินการอย่างไร
3. ควรมีการให้คำนิยามว่าภาพรวมความสัมพันธ์ในห้องเรียนและปัญหาความสัมพันธ์ในห้องเรียนครอบคลุมรายละเอียดอะไรบ้างเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาข้อความให้ครอบคลุมนิยาม
4. การใช้ข้อความเพียง 2 รายการ จะสามารถเป็นตัวแทนด้านปัญหาความสัมพันธ์ในห้องเรียนหรือไม่

1.2) แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ประเด็น	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความคิดเห็น โดยเฉลี่ย	ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ภาพรวมความสัมพันธ์ในห้องเรียน	1. ท่านคิดว่านักเรียนในห้องเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างไร	+1	+1	0	+1	0	+0.6	1. อาจจะ ต้องมีคำถาม ต่อจากการ ถามนำและ ได้คำตอบ บางอย่างมา 2. ส่วนที่ 1 หากเพิ่ม จำนวน นักเรียนใน ชั้นเรียนไป ด้วยจะได้ ข้อมูลที่ ครบถ้วนกว่า หรือไม่ 3. คำถาม ค่อนข้าง กว้างอาจทำ ให้ผู้ตอบไม่ ทราบว่าจะ ตอบอย่างไร ควรมีการ ชี้แจงหรือ อธิบาย รายละเอียด

ประเด็น	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความคิดเห็น โดยเฉลี่ย	ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								ก่อนหรือไม่ ว่า ความสัมพันธ์ ในที่นี่ หมายถึง อะไร หรือมี ก็รูปแบบที่ เป็นไปได้ 4. คำถาม ค่อนข้าง คลุมเครือ ตอบได้ยาก หากปรับคำ หรือใส่ระดับ ความสัมพันธ์ น่าจะทำให้ ตอบได้ง่าย ขึ้น
	2. ท่านคิดว่า นักเรียนในห้องเรียน มีการจับกลุ่มกัน อย่างไร มีนักเรียนที่ เพื่อนไม่รับเข้ากลุ่ม หรือไม่	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. อาจเพิ่ม “เพราะเหตุ ใด” ไปด้วย 2. อาจปรับ คำถามให้ เป็นลำดับ เช่น ท่านคิด ว่านักเรียน ในห้องเรียน

ประเด็น	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความคิดเห็น โดยเฉลี่ย	ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								มีการแยกเป็นกลุ่มย่อยหรือไม่ หากมีท่านคิดว่านักเรียนมีแนวทางในการจัดกลุ่มอย่างไร และมีนักเรียนที่ไม่มีกลุ่มหรือไม่
	3. ท่านคิดว่านักเรียนในห้องเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	3. คำถามซ้อนกันอยู่ 2 คำถาม ควรแยกออกจากกันและควรมีคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการสอนในรายวิชาดังกล่าว ว่ามีกิจกรรมที่ให้ทำงานกลุ่มหรือไม่
								1. อาจปรับเป็น ท่านคิด

ประเด็น	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความคิดเห็น โดยเฉลี่ย	ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	มีโอกาสสนทนากันมากขึ้นได้อย่างไรบ้าง							ว่าสาเหตุใดทำให้ นักเรียนในห้องมีความ สนทนากันมากขึ้น
ปัญหาความสัมพันธ์ในห้องเรียน	4. ท่านเคยพบปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของนักเรียนในห้องเรียนหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. หากระบุให้ชัดว่าเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับกลุ่ม หรือกลุ่มกับกลุ่มหรือทั้งหมด อาจทำให้ได้สารสนเทศที่ชัดเจนมากขึ้น
	5. ท่านคิดว่านักเรียนในห้องเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อความสัมพันธ์ของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. อาจปรับเป็น ท่านคิดว่านักเรียนในห้องเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อความสัมพันธ์

ประเด็น	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความคิดเห็น โดยเฉลี่ย	ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								ระหว่างกัน หรือไม่ หาก มีประเด็น อะไรบ้าง และมี ลักษณะเป็น อย่างไร

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. เพิ่มคำถามเกี่ยวกับการแก้ปัญหาของครู
2. น่าจะถามต่อได้ในข้อ 4,5 ว่าท่านแก้ปัญหา/ดำเนินการอย่างไร
3. แบบสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษาและครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นควรมีความแตกต่างกัน เนื่องจากความใกล้ชิดของครู 2 กลุ่มนี้กับนักเรียนไม่น่าจะเหมือนกัน เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์เพิ่มมากขึ้น

1.3) แบบสัมภาษณ์นักเรียน

ประเด็น	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความคิดเห็น โดยเฉลี่ย	ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ภาพรวมความสัมพันธ์ในห้องเรียน	1. นักเรียนคิดว่านักเรียนในห้องเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างไร	+1	+1	0	+1	+1	+0.8	1. อาจจะ ต้องมีคำถาม ต่อจากการ ถามนำและ ได้คำตอบ บางอย่างมา 2. ควรปรับ คำให้ เหมาะสมกับ ตัวอย่างวิจัย ที่ไปเก็บ นักเรียนคิด ว่าเพื่อนใน ห้อง... 3. คำถาม ค่อนข้าง กว้างอาจทำ ให้ผู้ตอบไม่ ทราบว่า จะตอบอย่างไร ควรมีการ ชี้แจงหรือ อธิบาย รายละเอียด ก่อนหรือไม่

ประเด็น	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความคิดเห็น โดยเฉลี่ย	ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								ว่า ความสัมพันธ์ ในที่นี้ หมายถึง อะไร หรือมี รูปแบบที่ เป็นไปได้
	2. นักเรียนคิดว่า นักเรียนในห้องเรียน มีการจับกลุ่มกัน อย่างไร มีนักเรียนที่ เพื่อนไม่รับเข้ากลุ่ม หรือไม่	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. อาจเพิ่ม “เพราะเหตุ ใด” ไปด้วย 2. อาจปรับ คำถามให้ เป็นลำดับ เช่น ท่านคิด ว่านักเรียน ในห้องเรียน มีการแยก เป็นกลุ่มย่อย หรือไม่ หาก มีท่านคิดว่า นักเรียนมี แนวทางใน การจัดกลุ่ม อย่างไร และ มีนักเรียนที่ ไม่มีกลุ่ม หรือไม่

ประเด็น	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความคิดเห็น โดยเฉลี่ย	ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								3. ควรแยก คำถาม
	3. นักเรียนคิดว่า นักเรียนในห้องเรียน มีโอกาสสนิทสนม กันมากขึ้นได้อย่างไร บ้าง	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. อาจปรับ เป็น ท่านคิด ว่าสาเหตุใด ทำให้ นักเรียนใน ห้องมีความ สนิทสนมกัน มากขึ้น
ปัญหาความสัมพันธ์ในห้องเรียน	4. นักเรียนเคยพบ ปัญหาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ของ นักเรียนในห้องเรียน หรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. หากระบุ ให้ชัดว่าเป็น ความสัมพันธ์ ระหว่าง บุคคลกับ บุคคล บุคคล กับกลุ่ม หรือ กลุ่มกับกลุ่ม หรือทั้งหมด อาจทำให้ได้ สารสนเทศที่ ชัดเจนมาก ขึ้น
	5. นักเรียนคิดว่า นักเรียนในห้องเรียน มีพฤติกรรมที่เป็น ปัญหาต่อ	-1	+1	+1	+1	+1	+0.6	1. ปรับ คำถามให้ ชัดเจน เข้าใจง่าย

ประเด็น	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความคิดเห็น โดยเฉลี่ย	ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	ความสัมพันธ์ของนักเรียนหรือไม่อย่างไร							สำหรับผู้ตอบ 2. อาจปรับเป็น ท่านคิดว่านักเรียนในห้องเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อความสัมพันธ์ระหว่างกันหรือไม่ หากมีประเด็นอะไรบ้าง และมีลักษณะเป็นอย่างไร

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ปรับคำว่า “นักเรียน” เป็น “เพื่อนนักเรียน”
2. น่าจะถามต่อได้ในข้อ 4,5 ว่าท่านแก้ปัญหา/ดำเนินการอย่างไร
3. ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นม. 2 มีแผนการเรียนแล้วหรือไม่
4. ควรปรับคำให้เหมาะสมกับตัวอย่างที่ไปสัมภาษณ์

2) เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลในการระดมความคิด (Ideate)

2.1) แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อน

ประเด็น	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความคิดเห็น โดยเฉลี่ย	ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับจากเพื่อน	1. ท่านคิดว่าปัจจัยใดที่ทำให้นักเรียนไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. ควรปรับคำให้สอดคล้องกับตัวอย่างวิจัยบางกลุ่ม เช่น กลุ่มนักเรียน ควรถามว่านักเรียนคิดว่าปัจจัยใดที่ทำให้ไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน
	2. ท่านคิดว่าปัจจัยที่ทำให้นักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. ตกคำว่า "ใด" หรือไม่ 2. ควรปรับคำให้สอดคล้องกับตัวอย่างวิจัยบาง

ประเด็น	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็น โดยเฉลี่ย	ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								กลุ่ม เช่น กลุ่ม นักเรียน ควรถามว่า นักเรียนคิด ว่าปัจจัยใด ที่ทำให้ ไม่ได้รับ การ ยอมรับ จากเพื่อน
แนวทางในการพัฒนาการยอมรับ จากเพื่อน	3. ท่านทราบหรือ เคยใช้วิธีการใดใน การพัฒนาการ ยอมรับจากเพื่อน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. ควร ปรับคำให้ สอดคล้อง กับตัวอย่าง วิจัยบาง กลุ่ม เช่น กลุ่ม นักเรียน ควรถามว่า นักเรียนคิด ว่าปัจจัยใด ที่ทำให้ ไม่ได้รับ การ ยอมรับ จากเพื่อน

ประเด็น	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความคิดเห็น โดยเฉลี่ย	ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	4. ท่านคิดว่ามีแนวทางการพัฒนาการยอมรับจากเพื่อนแนวทางใดที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนได้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. ควรปรับคำให้สอดคล้องกับตัวอย่างวิจัยบางกลุ่ม เช่น กลุ่มนักเรียน ควรถามว่านักเรียนคิดว่าปัจจัยใดที่ทำให้ไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน 2. ตัดคำว่า “มี” และคำว่า “แนวทาง”

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. คำถามข้อ 3 และ 4 ซ้อนกันอยู่ ควรปรับให้ไม่ซ้อนกัน
2. ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นอาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษาคือสูงกว่าระดับปริญญาตรีหรือไม่
3. ควรปรับคำที่ใช้ให้เหมาะสมกับตัวอย่างวิจัย เช่น ตัวอย่างวิจัยเป็นนักเรียน ควรถามว่านักเรียนคิดว่า

3) เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลในการทดสอบ (Test)

3.1) เทคนิคสังคมนิติ

ประเด็น	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความคิดเห็น โดยเฉลี่ย	ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
สถานการณ์เชิงบวก	1. นักเรียนชอบเพื่อนคนไหนในชั้นเรียนมากที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	+1	
	2. นักเรียนอยากทำงานกลุ่มกับเพื่อนคนไหนชั้นเรียนมากที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	+1	
	3. ในช่วงพัก นักเรียนอยากเล่นกับเพื่อนร่วมชั้นคนไหนมากที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	+1	
สถานการณ์เชิงลบ	4. นักเรียนชอบเพื่อนในชั้นเรียนคนไหนน้อยที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	+1	
	5. นักเรียนอยากทำงานกลุ่มกับเพื่อนในชั้นเรียนคนไหนน้อยที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	+1	
	6. ในช่วงพัก นักเรียนอยากเล่นกับเพื่อนร่วมชั้นคนไหนน้อยที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	+1	

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ระมัดระวังการสัมภาษณ์ด้วยคำถามเชิงลบ จะมีวิธีการอื่นอีกหรือไม่ที่จะสามารถเก็บข้อมูลสถานการณ์เชิงลบได้ โดยใช้คำถามสถานการณ์เชิงบวก

3.2) แบบสัมภาษณ์การยอมรับเพื่อน

ประเด็น	ข้อความถาม	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความคิดเห็น โดยเฉลี่ย	ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ความคิดเห็นของนักเรียนต่อเพื่อนที่อยู่ในสถานศึกษาถูกทอดทิ้งหรือปฏิเสธที่เปลี่ยนแปลงไป	1. ก่อนปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนมีความเห็นต่อ (ชื่อเพื่อนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือปฏิเสธที่นักเรียนเลือก) อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	+1	
	2. หลังปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนมีความเห็นต่อ (ชื่อเพื่อนที่อยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งหรือปฏิเสธที่นักเรียนเลือก) อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	+1	
แนวทางในการจัดการกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการยอมรับจากเพื่อน	3. เพราะเหตุใดนักเรียนจึงเปลี่ยนแปลงความคิดที่มีต่อเพื่อนคนนี้	-1	0	+1	+1	+1	+0.4	1. เป็นคำถามชี้้นำ 2. ควรมีคำถามก่อนหน้าว่านักเรียนรู้สึกเปลี่ยนแปลงหรือไม่เปลี่ยนแปลง

ประเด็น	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความคิดเห็น โดยเฉลี่ย	ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								3. แล้วถ้า นักเรียนไม่ เปลี่ยนแปลง ความรู้สึก หากถามว่า เปลี่ยนแปลง หรือไม่ เพราะเหตุใด
	4. นักเรียนคิดว่าในอนาคตจะพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนคนนี้อหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. ควรขยายความสัมพันธ์ให้ชัดเจน เช่น มีโอกาสที่จะชวนมาอยู่กลุ่มเดียวกัน

3.3) แบบสัมภาษณ์การเปลี่ยนแปลงการยอมรับจากเพื่อน

ประเด็น	ข้อความถาม	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความคิดเห็น โดยเฉลี่ย	ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรม ในครั้งนี้	1. นักเรียนคิดว่า หลังการจัด กิจกรรมในครั้งนี้ ทำให้เพื่อนในชั้น เรียนแสดง พฤติกรรมต่อ นักเรียน เปลี่ยนแปลงไป หรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. อย่างไร อาจขยาย เป็น หาก เปลี่ยนแปลง มีลักษณะ เป็นอย่างไร
	2. นักเรียนมี ความรู้สึกและมี ความคิดเห็นต่อ การจัดกิจกรรมใน ครั้งนี้หรือไม่ ชอบ รูปแบบการจัด กิจกรรมครั้งนี้ส่วน ไหนเป็นพิเศษ หรือไม่	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. อาจปรับ เป็น นักเรียนมี ความรู้สึก ต่อการจัด กิจกรรมใน ครั้งนี้ อย่างไร และ ชอบรูปแบบ การจัด กิจกรรม ส่วนใดเป็น พิเศษหรือไม่
กิจกรรมที่ ช่วยส่งเสริม	3. นักเรียนคิดว่า ขั้นตอนใดของการ จัดกิจกรรมที่	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. นักเรียน จะทราบแน่ ชัดเลย

ประเด็น	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็น โดยเฉลี่ย	ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดการ พัฒนา ความสัมพันธ์กับ เพื่อนได้							หรือไม่ ว่า กิจกรรม อะไรที่เขา ทำกันอยู่ใน ขั้นตอนใด 2. ตัดคำว่า “สามารถ”
	4. หากมีการจัด กิจกรรมในรูปแบบ นี้อีกครั้ง ในครั้ง หน้านักเรียนอยาก ให้มีการปรับปรุง และพัฒนารูปแบบ การจัดกิจกรรม อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. อาจปรับ เป็น หาก ครั้งหน้ามี การจัด กิจกรรมใน รูปแบบนี้อีก ครั้ง นักเรียน ต้องการให้มี การพัฒนา หรือ ปรับปรุง รูปแบบ กิจกรรม ใดบ้าง และ ปรับปรุงให้ อยู่ใน รูปแบบใด

ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน

2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับรายงานจากเพื่อน

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	ปฐมนิเทศ 1.1 วัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้มีความ เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	
	1.2 สารการเรียนรู้ที่ กำหนดไว้มีความ เหมาะสม	+1	0	+1	+1	+1	+0.8	1. ไม่มี สารการเรียนรู้ใน ปฐมนิเทศ
	1.3 กิจกรรมที่นักเรียน ปฏิบัติสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ที่กำหนด ไว้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. รางวัลที่ นักเรียน เลือกได้ไม่ แน่ใจว่า คืออะไร ควร พิจารณา ให้ เหมาะสม

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	1.4 แผนการจัด กิจกรรมมีการ ประยุกต์ใช้ การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือร่วมกับ รายงานจากเพื่อนได้ อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. ตัวอย่าง น่าจะมีให้ ครอบคลุม พฤติกรรม เชิงบวกให้ ครบ 9 ด้านตาม สาระการ เรียนรู้ อาจจะ เพิ่ม แบบฝึกหัด ให้จับคู่ ระหว่าง สถานการ ณ์- พฤติกรรม ก็ได้เพื่อให้ นักเรียน เข้าใจทุก พฤติกรรม ตามสาระ การเรียนรู้

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
2	การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับรายงานจาก เพื่อน เรื่อง โครงสร้าง ภายในโลก 2.1 วัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้มีความ เหมาะสม	0	+1	0	+1	+1	+0.6	1. ตัวชี้วัด มีการระบุ ว่าสร้าง แบบจำลอง ที่อธิบาย 2. นอกจาก “อธิบาย ...” แล้ว น่าจะให้มี นักเรียน สามารถ “วิเคราะห์ ...” ได้ นอกเหนือ จาก วัตถุประสงค์ด้าน ความจำ
	2.2 สารการเรียนรู้ที่ กำหนดไว้มีความ เหมาะสม	+1	+1	0	+1	+1		
	2.3 กิจกรรมที่นักเรียน ปฏิบัติสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ที่กำหนด	+1	+1	0	+1	+1	+0.8	1. เพิ่ม รายละเอียด วิธีการ

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ไว้								<p>แบ่งกลุ่ม ผู้เรียน</p> <p>2. วิธีการ กำหนด ผู้เรียนกับ หัว ข้อความรู้ ที่ศึกษา ควรระบุ ให้ชัดเจน ว่าทำ อย่างไร</p> <p>3. การ เลือก ตัวแทน นำเสนอ ทำอย่างไร</p> <p>4. ยิงขาด ประเด็น อภิปราย สรุป หลังจาก นักเรียน กลับเข้า กลุ่ม</p>

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								<p>ประเด็น อะไรบ้าง (ระบุให้ ชัดเจน)</p> <p>5. แบบ บันทึกควร มีประเด็น ให้นักเรียน ด้วย</p> <p>6. ชั้นสรุป ควรสรุป เฉพาะ สาระสำคัญ ส่วน การ อธิบาย สรุปของ ครู ควรอยู่ ส่วนท้าย ของชั้น กิจกรรม ก่อนเข้า ชั้นสรุป</p> <p>7. การใช้ การเรียนรู้</p>

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								แบบ ร่วมมือ ควรมีการ ทดสอบ รายบุคคล เพื่อ ตรวจสอบ ความ เข้าใจ 8. ในใบ รายงาน พฤติกรรม เชิงบวก ของเพื่อน ด้านล่าง อาจมี หมายเหตุ ว่า พฤติกรรม เชิงบวกคือ อะไร เช่น ... เพราะ ถึงแม้จะมี ใน กิจกรรม

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								ครั้งที่ 1 แต่อาจลืม และคิด/ สังเกต เพื่อนได้ไม่ ครอบคลุม
	2.4 แผนการจัด กิจกรรมมีการ ประยุกต์ใช้ การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือร่วมกับ รายงานจากเพื่อนได้ อย่างเหมาะสม	+1	+1	0	+1	+1	+0.8	
3	การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับรายงานจาก เพื่อน เรื่อง การผูกพันอยู่ กับที่ 3.1 วัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้มีความ เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	
	3.2 สารการเรียนรู้ที่ กำหนดไว้มีความ เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	3.3 กิจกรรมที่นักเรียน ปฏิบัติสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ที่กำหนด ไว้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. เพิ่ม รายละเอียด วิธีการ แบ่งกลุ่ม ผู้เรียน 2. วิธีการ กำหนด ผู้เรียนกับ หัว ข้อความรู้ ที่ศึกษา ควรระบุ ให้ชัดเจน ว่าทำ อย่างไร 3. การ เลือก ตัวแทน นำเสนอ ทำอย่างไร 4. ยิงขาด ประเด็น อภิปราย สรุป หลังจาก

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								<p>นักเรียน กลับเข้า กลุ่ม ประเด็น อะไรบ้าง (ระบุให้ ชัดเจน)</p> <p>5. แบบ บันทึกควร มีประเด็น ให้นักเรียน ด้วย</p> <p>6. ชั้นสรุป ควรสรุป เฉพาะ สาระสำคัญ ส่วน การ อธิบาย สรุปของ ครู ควรอยู่ ส่วนท้าย ของชั้น กิจกรรม ก่อนเข้า</p>

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								ขั้นสรุป 7. การใช้ การเรียนรู้ แบบ ร่วมมือ ควรมีการ ทดสอบ รายบุคคล เพื่อ ตรวจสอบ ความ เข้าใจ
	3.4 แผนการจัด กิจกรรมมีการ ประยุกต์ใช้ การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือร่วมกับ รายงานจากเพื่อนได้ อย่างเหมาะสม	+1	+1	0	+1	+1	+0.8	
4	การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับรายงานจาก เพื่อน เรื่อง การกร่อน และการสะสมตัวของ ตะกอน							

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	4.1 วัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้มีความ เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	
	4.2 สารการเรียนรู้ที่ กำหนดไว้มีความ เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	
	4.3 กิจกรรมที่นักเรียน ปฏิบัติสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ที่กำหนด ไว้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. เพิ่ม รายละเอียด วิธีการ แบ่งกลุ่ม ผู้เรียน 2. วิธีการ กำหนด ผู้เรียนกับ หัวข้อ ข้อความรู้ ที่ศึกษา ควรระบุ ให้ชัดเจน ว่าทำ อย่างไร 3. การ เลือก

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								<p>ตัวแทน นำเสนอ ทำอย่างไร</p> <p>4. ยังขาด ประเด็น อภิปราย สรุป หลังจาก นักเรียน กลับเข้า กลุ่ม ประเด็น อะไรบ้าง (ระบุให้ ชัดเจน)</p> <p>5. แบบ บันทึกควร มีประเด็น ให้นักเรียน ด้วย</p> <p>6. ขึ้นสรุป ควรสรุป เฉพาะ สาระสำคัญ ส่วน</p>

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								การอธิบายสรุปของครู ครอบอยู่ส่วนท้ายของชั้นกิจกรรมก่อนเข้าชั้นสรุป 7. การใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือควรมีการทดสอบรายบุคคลเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ 8. ชี้นำเหมือนกับแผนที่ 2 และไม่ตรงกับเนื้อหา

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								หลักที่สอน น่าจะพิมพ์ ผิดพลาด 9. ชื่อนำ เกี่ยวกับ น้ำพุร้อน น่าจะ มี คลิป ประกอบ การ พูดคุย
	4.4 แผนการจัด กิจกรรมมีการ ประยุกต์ใช้ การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือร่วมกับ รายงานจากเพื่อนได้ อย่างเหมาะสม	+1	+1	0	+1	+1	+0.8	
5	การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับรายงานจาก เพื่อน เรื่อง ชั้นดิน 5.1 วัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้มีความ เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	5.2 สารระการเรียนรู้ที่ กำหนดไว้มีความ เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	
	5.3 กิจกรรมที่นักเรียน ปฏิบัติสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ที่กำหนด ไว้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพิ่ม รายละเอียด วิธีการ แบ่งกลุ่ม ผู้เรียน 2. วิธีการ กำหนด ผู้เรียนกับ หัวข้อ ข้อความรู้ ที่ศึกษา ควรระบุ ให้ชัดเจน ว่าทำ อย่างไร 3. การ เลือก ตัวแทน นำเสนอ ทำอย่างไร 4. ยิงขาด ประเด็น

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								อภิปราย สรุป หลังจาก นักเรียน กลับเข้า กลุ่ม ประเด็น อะไรบ้าง (ระบุให้ ชัดเจน) 5. แบบ บันทึกควร มีประเด็น ให้นักเรียน ด้วย 6. ชั้นสรุป ควรสรุป เฉพาะ สาระสำคัญ ส่วน การ อธิบาย สรุปของ ครู ควรอยู่ ส่วนท้าย

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								ของชั้น กิจกรรม ก่อนเข้า ชั้นสรุป 7. การใช้ การเรียนรู้ แบบ ร่วมมือ ควรมีการ ทดสอบ รายบุคคล เพื่อ ตรวจสอบ ความ เข้าใจ 8. ชี้นำ เกี่ยวกับ ดินบริเวณ ต่าง ๆ และชั้นดิน น่าจะมีสื่อ ที่น่าสนใจ มากกว่า การชวน คุย

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	5.4 แผนการจัด กิจกรรมมีการ ประยุกต์ใช้ การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือร่วมกับ รายงานจากเพื่อนได้ อย่างเหมาะสม	+1	+1	0	+1	+1	+0.8	
6	การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับรายงานจาก เพื่อน เรื่อง สมบัติและ การใช้ประโยชน์จาก ดิน 6.1 วัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้มีความ เหมาะสม	0	+1	+1	+1	+1	+0.8	1. ตรวจวัด สมบัติบาง ประการ ของดิน ด้วย เครื่องมือ
	6.2 สารการเรียนรู้ที่ กำหนดไว้มีความ เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	
	6.3 กิจกรรมที่นักเรียน ปฏิบัติสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ที่กำหนด ไว้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. เพิ่ม รายละเอียด วิธีการ แบ่งกลุ่ม ผู้เรียน 2. วิธีการ

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								กำหนด ผู้เรียนกับ หัวข้อ ข้อความรู้ ที่ศึกษา ควรระบุ ให้ชัดเจน ว่าทำ อย่างไร 3. การ เลือก ตัวแทน นำเสนอ ทำอย่างไร 4. ยิงขาด ประเด็น อภิปราย สรุป หลังจาก นักเรียน กลับเข้า กลุ่ม ประเด็น อะไรบ้าง (ระบุให้

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								ชัดเจน) 5. แบบ บันทึกควรมี ประเด็น ให้นักเรียน ด้วย 6. ชั้นสรุป ควรสรุป เฉพาะ สาระสำคัญ ส่วน การ อธิบาย สรุปของ ครู ควรอยู่ ส่วนท้าย ของชั้น กิจกรรม ก่อนเข้า ชั้นสรุป 7. การใช้ การเรียนรู้ แบบ ร่วมมือ ควรมีการ

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								ทดสอบ รายบุคคล เพื่อ ตรวจสอบ ความ เข้าใจ 8. ชี้แนะ ยังไม่ น่าสนใจ อาจใช้ ภาพ/วีดี ทัศน์ให้ เห็น ลักษณะ สภาพดินที่ แตกต่าง กัน แล้ว เชื่อมโยง เข้าสู่เรื่อง สมบัติบาง ประการ ของดิน ด้วยภาพ 9. ชี้แนะ ควรเพิ่ม

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								ความ น่าสนใจ
	6.4 แผนการจัด กิจกรรมมีการ ประยุกต์ใช้ การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือร่วมกับ รายงานจากเพื่อนได้ อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	
7	การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับรายงานจาก เพื่อน เรื่อง แหล่งน้ำ ผิวดินและแหล่งน้ำใต้ ดิน							
	7.1 วัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้มีความ เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	
	7.2 สารระการเรียนรู้ที่ กำหนดไว้มีความ เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	
	7.3 กิจกรรมที่นักเรียน ปฏิบัติสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. เพิ่ม รายละเอียด วิธีการ

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ไว้								<p>แบ่งกลุ่ม ผู้เรียน</p> <p>2. วิธีการ กำหนด ผู้เรียนกับ หัว ข้อความรู้ ที่ศึกษา ควรระบุ ให้ชัดเจน ว่าทำ อย่างไร</p> <p>3. การ เลือก ตัวแทน นำเสนอ ทำอย่างไร</p> <p>4. ยิงขาด ประเด็น อภิปราย สรุป หลังจาก นักเรียน กลับเข้า กลุ่ม</p>

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								<p>ประเด็น อะไรบ้าง (ระบุให้ ชัดเจน)</p> <p>5. แบบ บันทึกควร มีประเด็น ให้นักเรียน ด้วย</p> <p>6. ชั้นสรุป ควรสรุป เฉพาะ สาระสำคัญ ส่วน การ อธิบาย สรุปของ ครู ควรอยู่ ส่วนท้าย ของชั้น กิจกรรม ก่อนเข้า ชั้นสรุป</p> <p>7. การใช้ การเรียนรู้</p>

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								แบบ ร่วมมือ ควรมีการ ทดสอบ รายบุคคล เพื่อ ตรวจสอบ ความ เข้าใจ 8. ชี้นำ ยังไม่ น่าสนใจ น่าจะ มีภาพ/ เหตุการณ์ ที่เกี่ยวข้อง กับแหล่ง น้ำ/ สถานที่ ท่องเที่ยว และใช้ คำถาม ประกอบ โยงเข้า เนื้อหา

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								หลัก
	7.4 แผนการจัด กิจกรรมมีการ ประยุกต์ใช้ การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือร่วมกับ รายงานจากเพื่อนได้ อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	
8	การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับรายงานจาก เพื่อน เรื่อง น้ำท่วม 8.1 วัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้มีความ เหมาะสม	0	+1	+1	+1	+1	+0.8	1. ตัวชี้วัด มีการสร้าง แบบจำลอง อธิบาย กระบวนการ เกิด 2. น่าจะ เพิ่ม วัตถุประสงค์ “วิเคราะห์”
	8.2 สารการเรียนรู้ที่ กำหนดไว้มีความ เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	8.3 กิจกรรมที่นักเรียน ปฏิบัติสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ที่กำหนด ไว้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. เพิ่ม รายละเอียด วิธีการ แบ่งกลุ่ม ผู้เรียน 2. วิธีการ กำหนด ผู้เรียนกับ หัว ข้อความรู้ ที่ศึกษา ควรระบุ ให้ชัดเจน ว่าทำ อย่างไร 3. การ เลือก ตัวแทน นำเสนอ ทำอย่างไร 4. ยิงขาด ประเด็น อภิปราย สรุป หลังจาก

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								<p>นักเรียน กลับเข้า กลุ่ม ประเด็น อะไรบ้าง (ระบุให้ ชัดเจน)</p> <p>5. แบบ บันทึกควร มีประเด็น ให้นักเรียน ด้วย</p> <p>6. ชั้นสรุป ควรสรุป เฉพาะ สาระสำคัญ ส่วน การ อธิบาย สรุปของ ครู ควรอยู่ ส่วนท้าย ของชั้น กิจกรรม ก่อนเข้า</p>

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								<p>ขั้นสรุป</p> <p>7. การใช้ การเรียนรู้ แบบ ร่วมมือ ควรมีการ ทดสอบ รายบุคคล เพื่อ ตรวจสอบ ความ เข้าใจ</p> <p>8. ประเด็น ชั้นนำไม่ น่าสนใจ น่าจะใช้ ภาพ เหตุการณ์ อุทกภัย แล้วยก ประเด็น ชวนคิด เชื่อมโยง กับเนื้อหา</p>

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								หลักที่สอน 9. ชัยนำ “น้ำท่วม” ควรมีสื่อที่ น่าสนใจ
	8.4 แผนการจัด กิจกรรมมีการ ประยุกต์ใช้ การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือร่วมกับ รายงานจากเพื่อนได้ อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	
9	การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับรายงานจาก เพื่อน เรื่อง แผ่นดิน ถล่ม การกัดเซาะ ชายฝั่ง ภัยจากหลุมยุบ แผ่นดินทรุด 9.1 วัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้มีความ เหมาะสม	0	+1	+1	+1	+1	+0.8	1. ตัวชี้วัด มีการสร้าง แบบจำลอง อธิบาย การเกิด และ ผลกระทบ 2. ควรมี การ วิเคราะห์ ด้วย

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	9.2 สารระการเรียนรู้ที่ กำหนดไว้มีความ เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	
	9.3 กิจกรรมที่นักเรียน ปฏิบัติสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ที่กำหนด ไว้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. เพิ่ม รายละเอียด วิธีการ แบ่งกลุ่ม ผู้เรียน 2. วิธีการ กำหนด ผู้เรียนกับ หัวข้อ ข้อความรู้ ที่ศึกษา ควรระบุ ให้ชัดเจน ว่าทำ อย่างไร 3. การ เลือก ตัวแทน นำเสนอ ทำอย่างไร 4. ยิงขาด ประเด็น

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								อภิปราย สรุป หลังจาก นักเรียน กลับเข้า กลุ่ม ประเด็น อะไรบ้าง (ระบุให้ ชัดเจน) 5. แบบ บันทึกควร มีประเด็น ให้นักเรียน ด้วย 6. ชั้นสรุป ควรสรุป เฉพาะ สาระสำคัญ ส่วน การ อธิบาย สรุปของ ครู ควรอยู่ ส่วนท้าย

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								<p>ของชั้น กิจกรรม ก่อนเข้า ชั้นสรุป 7. การใช้ การเรียนรู้ แบบ ร่วมมือ ควรมีการ ทดสอบ รายบุคคล เพื่อ ตรวจสอบ ความ เข้าใจ 8. ประเด็นใน ชั้นนำไม่ ตรงกับ เนื้อหาที่ สอนน่าจะ เกิดจาก ความ ผิดพลาด ในการ</p>

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								พิมพ์ 9. ชี้แนะ ควรให้ น่าสนใจ ไม่เพียง เป็นการ ทบทวน จากคาบที่ แล้ว
	9.4 แผนการจัด กิจกรรมมีการ ประยุกต์ใช้ การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือร่วมกับ รายงานจากเพื่อนได้ อย่างเหมาะสม	+1	+1	0	+1	+1	+0.8	1. การศึกษา และ แบ่งกลุ่ม ตามเดิมที่ มอบหมาย ตามที่ตน รับผิดชอบ เกรงจะ เป็น อุปสรรค จากการ ออกแบบ ของครูทำ ให้ลดการ ร่วมมือ จะ

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								ดีหาก นักเรียน ตกลง กันเอง อาจอยาก เปลี่ยน บทบาท
10	การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับรายงานจาก เพื่อน เรื่อง เชื้อเพลิง ซากดึกดำบรรพ์ 10.1 วัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้มีความ เหมาะสม	0	+1	+1	+1	+1	+0.8	1. ตัวชี้วัด มีการ เปรียบเทียบ การเกิด และ เสนอแนะ แนว ทางการใช้ 2. นอกจาก นักเรียน สามารถ “อธิบาย” ได้แล้ว ควรใช้คำที่ เป็น พฤติกรรม ขั้นสูงขึ้น

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								เช่น แยกแยะ จำแนก วิเคราะห์ ประเมินสิ่ง ที่จะ เกิดขึ้น หาก...
	10.2 สารการเรียนรู้ที่ กำหนดไว้มีความ เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	
	10.3 กิจกรรมที่ นักเรียนปฏิบัติ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ที่กำหนด ไว้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. เพิ่ม รายละเอียด วิธีการ แบ่งกลุ่ม ผู้เรียน 2. วิธีการ กำหนด ผู้เรียนกับ หัวข้อ ข้อความรู้ ที่ศึกษา ควรระบุ ให้ชัดเจน ว่าทำ

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								<p>อย่างไร</p> <p>3. การ เลือก ตัวแทน นำเสนอ ทำอย่างไร</p> <p>4. ยังขาด ประเด็น อภิปราย สรุป หลังจาก นักเรียน กลับเข้า กลุ่ม ประเด็น อะไรบ้าง (ระบุให้ ชัดเจน)</p> <p>5. แบบ บันทึกควร มีประเด็น ให้นักเรียน ด้วย</p> <p>6. ขึ้นสรุป ควรสรุป</p>

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								เฉพาะ สาระสำคัญ ส่วน การ อธิบาย สรุปของ ครู ควรอยู่ ส่วนท้าย ของขั้น กิจกรรม ก่อนเข้า ขั้นสรุป 7. การใช้ การเรียนรู้ แบบ ร่วมมือ ควรมีการ ทดสอบ รายบุคคล เพื่อ ตรวจสอบ ความ เข้าใจ 8. ช้้นนำ น่าจะมี

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								ภาพ/วิดีโอ ที่เกี่ยวข้อง กับเรื่อง แหล่ง เชื้อเพลิง และใช้ คำถาม ชวนคิดที่ น่าสนใจ ขึ้น 9. ชัยนำ ควรน่าสนใจ
	10.4 แผนการจัด กิจกรรมมีการ ประยุกต์ใช้ การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือร่วมกับ รายงานจากเพื่อนได้ อย่างเหมาะสม	+1	+1	0	+1	+1	+0.8	
11	การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับรายงานจาก เพื่อน เรื่อง พลังงาน ทดแทน (1) 11.1 วัตถุประสงค์ที่							1. ควรมี วัตถุประสงค์ หลากหลาย นอกเหนือ

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	กำหนดไว้มีความ เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	จาก ให้ อธิบายได้
	11.2 สารการเรียนรู้ที่ กำหนดไว้มีความ เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	
	11.3 กิจกรรมที่ นักเรียนปฏิบัติ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ที่กำหนด ไว้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. เพิ่ม รายละเอียด วิธีการ แบ่งกลุ่ม ผู้เรียน 2. วิธีการ กำหนด ผู้เรียนกับ หัวข้อ ข้อความรู้ ที่ศึกษา ควรระบุ ให้ชัดเจน ว่าทำ อย่างไร 3. การ เลือก ตัวแทน นำเสนอ ทำอย่างไร

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								<p>4. ยังขาด ประเด็น อภิปราย สรุป หลังจาก นักเรียน กลับเข้า กลุ่ม ประเด็น อะไรบ้าง (ระบุให้ ชัดเจน)</p> <p>5. แบบ บันทึกควร มีประเด็น ให้นักเรียน ด้วย</p> <p>6. ขึ้นสรุป ควรสรุป เฉพาะ สาระสำคัญ ส่วน การ อธิบาย สรุปของ</p>

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								<p>ครู ควรอยู่ ส่วนท้าย ของชั้น กิจกรรม ก่อนเข้า ชั้นสรุป</p> <p>7. การใช้ การเรียนรู้ แบบ ร่วมมือ ควรมีการ ทดสอบ รายบุคคล เพื่อ ตรวจสอบ ความ เข้าใจ</p> <p>8. ควร ปรับชั้นนำ ให้มี ประเด็น ชวนคิดที่ น่าสนใจ มากขึ้น เช่น ภาพ</p>

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								ไว้ว่าที่ เกี่ยวกับ การใช้ พลังงาน ทดแทน อื่น ๆ ใน ต่างประเทศ ศ อาจถาม ว่าแล้วใน ไทยน่าจะ นำมาใช้ ได้มั๊ย ใช้ อย่างไร 9. ชื่นนำ ควร น่าสนใจ
	11.4 แผนการจัด กิจกรรมมีการ ประยุกต์ใช้ การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือร่วมกับ รายงานจากเพื่อนได้ อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
12	การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับรายงานจาก เพื่อน เรื่อง พลังงาน ทดแทน (2) 12.1 วัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้มีความ เหมาะสม	0	+1	+1	+1	+1	+0.8	1. ตัวชี้วัด มีการ เปรียบเทียบ ข้อดี- ข้อเสีย และ เสนอแนะ แนว ทางการใช้ 2. ครมมี มากกว่า “อธิบาย”
	12.2 สารการเรียนรู้ที่ กำหนดไว้มีความ เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	
	12.3 กิจกรรมที่ นักเรียนปฏิบัติ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ที่กำหนด ไว้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1. เพิ่ม รายละเอียด วิธีการ แบ่งกลุ่ม ผู้เรียน 2. วิธีการ กำหนด ผู้เรียนกับ หัว ข้อความรู้

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								<p>ที่ศึกษา ควรระบุ ให้ชัดเจน ว่าทำ อย่างไร</p> <p>3. การ เลือก ตัวแทน นำเสนอ ทำอย่างไร</p> <p>4. ยังขาด ประเด็น อภิปราย สรุป หลังจาก นักเรียน กลับเข้า กลุ่ม ประเด็น อะไรบ้าง (ระบุให้ ชัดเจน)</p> <p>5. แบบ บันทึกควร มีประเด็น</p>

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								ให้นักเรียน ด้วย 6. ชั้นสรุป ควรสรุป เฉพาะ สาระสำคัญ ส่วน การ อธิบาย สรุปของ ครู ควรอยู่ ส่วนท้าย ของชั้น กิจกรรม ก่อนเข้า ชั้นสรุป 7. การใช้ การเรียนรู้ แบบ ร่วมมือ ควรมีการ ทดสอบ รายบุคคล เพื่อ ตรวจสอบ

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
								ความ เข้าใจ 8. ใน หัวข้อเรื่อง เซลล์ เชื้อเพลิง ต้องใช้ ความรู้ เรื่อง ปฏิกิริยารีดอกซ์ ควร ทบทวน ให้กับ นักเรียน ก่อน เพราะ เพียงการ อ่าน เอกสาร ไม่น่าจะ สร้าง ความ เข้าใจได้ 9. ช้้นนำ ควร น่าสนใจ

คาบ ที่	ประเด็นในการ พิจารณา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ระดับความ คิดเห็นโดยเฉลี่ย	ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	12.4 แผนการจัด กิจกรรมมีการ ประยุกต์ใช้ การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือร่วมกับ รายงานจากเพื่อนได้ อย่างเหมาะสม	+1	+1	0	+1	+1	+0.8	

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. แบบรายงานพฤติกรรมเชิงบวก ตอนท้ายควรให้นิยามและสิ่งที่บ่งชี้ถึงพฤติกรรมเชิงบวก เพื่อช่วยในการสังเกตและพิจารณาพฤติกรรมเชิงบวกของเพื่อน (แม้เคยคุยแล้วในคาบที่ 1 ก็ตาม)
2. วัตถุประสงค์ที่กำหนด ควรให้มีความหลากหลายมากกว่าเพียงสามารถ “อธิบาย” ได้ อาจใช้คำสะท้อนพฤติกรรม เช่น จำแนก แยกแยะ บอก ตัดสิน วิเคราะห์
3. ชัยนำ หากเป็นไปได้ การมีสื่อในลักษณะภาพหรือคลิป จะช่วยให้ดึงดูดความน่าสนใจมากขึ้น
4. การประยุกต์กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เข้าใจว่าจากการสังเคราะห์กรอบแนวคิดมีเรื่องของความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม แต่การจะเปิดโอกาส/สนับสนุนให้นักเรียนร่วมมือกันมากขึ้น เป็นน้ำหนึ่งใจเดียว ขยับออกจากความรับผิดชอบตามหน้าที่ที่กำหนดของตนไปช่วยเหลือ อธิบาย แลกเปลี่ยนความรู้ ฯลฯ จะดีมาก ขึ้น หากปรับคำว่า “ตามที่กำหนด/รับมอบหมาย” ในแผน ไม่แน่ใจว่าใครเป็นผู้มอบหมาย ควรใช้คำที่เปิดโอกาสให้นักเรียนหาหรือ วางแผนกันเอง แม้แต่ปรับเปลี่ยนสิ่งที่ถูกกำหนดให้ศึกษาได้ด้วย หรือให้โอกาสทุกคนได้ศึกษาทุกเรื่อง จะช่วยให้แม้คนที่เคยเลือกว่าจะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว หากตนเสร็จก่อนเวลา จะอยากไปช่วยเหลือเพื่อน หรือออกแบบกันเองในลักษณะที่ทุกคนได้ศึกษาทุกเรื่อง



1) การคำนวณสถานภาพทางสังคมิติดิของนักเรียนก่อนทดลอง

ตัวอย่างวิจัย	LM	LL	LMz	LLz	SPs	Sis	Status
P1	0	0	-1.34	-0.27	-1.07	-1.61	ถูกทอดทิ้ง
P2	2	0	-1.05	-0.27	-0.78	-1.32	ถูกทอดทิ้ง
P3	4	1	-0.76	-0.13	-0.63	-0.89	กลางๆ
P4	20	1	1.54	-0.13	1.68	1.41	ยอมรับ
P5	15	0	0.82	-0.27	1.10	0.55	ยอมรับ
P6	11	0	0.25	-0.27	0.52	-0.03	กลางๆ
P7	2	0	-1.05	-0.27	-0.78	-1.32	ถูกทอดทิ้ง
P8	11	0	0.25	-0.27	0.52	-0.03	กลางๆ
P9	3	1	-0.91	-0.13	-0.77	-1.04	ถูกทอดทิ้ง
P10	9	0	-0.04	-0.27	0.23	-0.32	กลางๆ
P11	5	0	-0.62	-0.27	-0.35	-0.89	กลางๆ
P12	33	0	3.42	-0.27	3.69	3.14	ยอมรับ
P13	2	0	-1.05	-0.27	-0.78	-1.32	ถูกทอดทิ้ง
P14	10	0	0.10	-0.27	0.38	-0.17	กลางๆ
P15	11	2	0.25	0.01	0.24	0.26	กลางๆ
P16	13	0	0.53	-0.27	0.81	0.26	กลางๆ
P17	3	8	-0.91	0.86	-1.76	-0.05	ปฏิเสธ
P18	16	1	0.97	-0.13	1.10	0.83	ยอมรับ
P19	10	0	0.10	-0.27	0.38	-0.17	กลางๆ
P20	6	0	-0.47	-0.27	-0.20	-0.75	กลางๆ
P21	6	0	-0.47	-0.27	-0.20	-0.75	กลางๆ
P22	13	0	0.53	-0.27	0.81	0.26	กลางๆ
P23	10	0	0.10	-0.27	0.38	-0.17	กลางๆ
P24	9	0	-0.04	-0.27	0.23	-0.32	กลางๆ

ตัวอย่างวิจัย	LM	LL	LMz	LLz	SPs	Sis	Status
P25	9	0	-0.04	-0.27	0.23	-0.32	กลางๆ
P26	0	0	-1.34	-0.27	-1.07	-1.61	ถูกทอดทิ้ง
P27	9	0	-0.04	-0.27	0.23	-0.32	กลางๆ
P28	2	39	-1.05	5.23	-6.28	4.18	ปฏิเสธ
P29	11	5	0.25	0.43	-0.19	0.68	กลางๆ
P30	14	0	0.68	-0.27	0.95	0.41	กลางๆ
P31	19	2	1.40	0.01	1.39	1.41	มีทั้งเพื่อนชอบ และไม่ชอบ
ค่าเฉลี่ย	9.29	1.94					
S.D.	6.94	7.08					

2) การคำนวณสถานภาพทางสังคมมิติของนักเรียนหลังทดลอง

ตัวอย่างวิจัย	LM	LL	LMz	LLz	SPs	Sis	Status
P1	0	0	-0.85	-0.24	-0.61	-1.08	ถูกทอดทิ้ง
P2	5	0	-0.08	-0.24	0.16	-0.32	กลางๆ
P3	3	1	-0.39	-0.01	-0.38	-0.39	กลางๆ
P4	21	0	2.38	-0.24	2.61	2.14	ยอมรับ
P5	0	0	-0.85	-0.24	-0.61	-1.08	ถูกทอดทิ้ง
P6	2	0	-0.54	-0.24	-0.30	-0.78	กลางๆ
P7	1	0	-0.69	-0.24	-0.46	-0.93	กลางๆ
P8	0	0	-0.85	-0.24	-0.61	-1.08	ถูกทอดทิ้ง
P9	0	0	-0.85	-0.24	-0.61	-1.08	ถูกทอดทิ้ง
P10	2	0	-0.54	-0.24	-0.30	-0.78	กลางๆ
P11	7	0	0.23	-0.24	0.47	-0.01	กลางๆ
P12	28	0	3.45	-0.24	3.69	3.21	ยอมรับ

ตัวอย่างวิจัย	LM	LL	LMz	LLz	SPs	Sis	Status
P13	6	2	0.07	0.22	-0.15	0.30	กลางๆ
P14	2	0	-0.54	-0.24	-0.30	-0.78	กลางๆ
P15	2	0	-0.54	-0.24	-0.30	-0.78	กลางๆ
P16	10	0	0.69	-0.24	0.93	0.45	กลางๆ
P17	4	4	-0.23	0.68	-0.92	0.45	กลางๆ
P18	12	0	1.00	-0.24	1.23	0.76	ยอมรับ
P19	13	0	1.15	-0.24	1.39	0.91	ยอมรับ
P20	0	1	-0.85	-0.01	-0.84	-0.85	กลางๆ
P21	1	0	-0.69	-0.24	-0.46	-0.93	กลางๆ
P22	5	0	-0.08	-0.24	0.16	-0.32	กลางๆ
P23	6	0	0.07	-0.24	0.31	-0.16	กลางๆ
P24	5	0	-0.08	-0.24	0.16	-0.32	กลางๆ
P25	2	0	-0.54	-0.24	-0.30	-0.78	กลางๆ
P26	1	0	-0.69	-0.24	-0.46	-0.93	กลางๆ
P27	6	0	0.07	-0.24	0.31	-0.16	กลางๆ
P28	0	24	-0.85	5.29	-6.14	4.45	ปฏิเสธ
P29	7	0	0.23	-0.24	0.47	-0.01	กลางๆ
P30	5	0	-0.08	-0.24	0.16	-0.32	กลางๆ
P31	15	0	1.46	-0.24	1.69	1.22	ยอมรับ
ค่าเฉลี่ย	5.52	1.03					
S.D.	6.52	4.34					

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2553). กรมสุขภาพจิตเผยเด็กไทยเกินครึ่งมีความเข้มแข็งภายในตนเองแต่ยังขาดการสนับสนุนจากครอบครัว โรงเรียน และชุมชน วอนผู้ใหญ่รับฟังความคิดเห็น. *ข่าวสารกรมสุขภาพจิต*, 17(193), 2-3.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2561, 28 มกราคม). *กรมสุขภาพจิต เผยปัญหา “เด็กกริ่งแวกัน ในร.ร.ของไทย” ติดอันดับ 2 ของโลก ชี้สังคมควรเร่งใส่ใจแก้ไขปัญหา*. ประชาสัมพันธ์กรมสุขภาพจิต. <http://www.prdmh.com/ข่าวสาร/ข่าวแจกกรมสุขภาพจิต/993-กรมสุขภาพจิต-เผยปัญหา “เด็กกริ่งแวกันในร.ร.ของไทย”-ติดอันดับ-2-ของโลก-ชี้สังคมควรเร่งใส่ใจแก้ไขปัญหา .HTML>
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2561, 12 ตุลาคม). *จิตแพทย์ ชี้ กลั่นแกล้งใน ร.ร.ต้องดูแลจิตใจทั้ง 2 ฝ่าย หยุดยั้งทำความรุนแรงคนอื่นต่อ*. <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=28281>
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2562, 10 มิถุนายน). *กรมสุขภาพจิต ห่วงวัยรุ่นเยาวชนไทยมีภาวะซึมเศร้า แนะนำครอบครัวรับฟังอย่างเข้าใจ*. ประชาสัมพันธ์กรมสุขภาพจิต. <https://gnews.apps.go.th/news?news=41688>
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (ม.ป.ป.). *นโยบายการพัฒนางานสุขภาพจิต ประจำปีงบประมาณ 2563*. <https://www.dmh.go.th/ebook/view.asp?id=218>
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (ม.ป.ป.). *นโยบายการพัฒนางานสุขภาพจิต ประจำปีงบประมาณ 2564*. <https://www.dmh.go.th/intranet/p2554/policy/view.asp?id=832>
- กรุงเทพธุรกิจ. (2563, 20 กันยายน). *20 ก.ย. วันเยาวชนแห่งชาติ สรุปลสถานการณ์ ‘เด็กและเยาวชน’ ไทยกำลังเจอกับอะไร*. <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/898515>
- กลุ่มสารสนเทศ สนผ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563, 10 มิถุนายน). *ข้อมูลจำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2563*. https://data.bopp-obec.info/emis/student.php?Area_CODE =101702&Edu_year=2563
- กองเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม. (2564). *คู่มือการขับเคลื่อนงานการสร้างภูมิคุ้มกันของสังคมในมิติทางวัฒนธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564*. https://www.m-culture.go.th/surveillance/ewt_dl_link.php?nid=2140

- ชุติมา สุระเศรษฐ์. (2562). สังคมมิติ : เทคนิคที่ช่วยให้ครูเข้าใจสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้เรียน. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*. 32(2). 175-207.
- ชูลี ศรีนวล. (2550). ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/13195>
- ณัฐพล ชัยกิตติพรเลิศ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการล้อเลียนกับความขี้มุ้งและความคิด กังวลในกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น โดยมีคุณภาพความสัมพันธ์กับเพื่อนสนิทและการยอมรับจากเพื่อน ในชั้นเรียนในชั้นเรียนเป็นตัวแปรส่งผ่าน และมีความสามารถในการฟื้นฟูพลังเป็นตัวแปรกำกับ [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/59835>
- เดชรัตน์ สุขกำเนิด. (2565, 10 กันยายน). *Always Beside You (3): วัยรุ่นไทยเครียดอะไรกันบ้าง*. <https://think.moveforwardparty.org/article/urban-development/3150/>
- นภเกตน์ นิลธวัช. (2551). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ปัญหาความก้าวร้าว ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสองภาษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร : พหุกรณีศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/20931>
- ผู้จัดการออนไลน์. (2561, 7 กันยายน). ห่วงสังคมไทยโดดเดี่ยวมากขึ้น เน้นหาเพื่อนซี้ป้องกัน “ฆ่าตัว ตาย” ไม่ใช่แค่เพื่อนโซเชียล. <https://mgronline.com/qol/detail/9610000089822>
- ผู้จัดการออนไลน์. (2562, 17 ธันวาคม). เปิด 10 ปัญหาสุขภาพน่าห่วงที่ต้องจับตาในปี 63. <https://mgronline.com/qol/detail/9620000120180>
- ผู้จัดการออนไลน์. (2563, 29 มิถุนายน). พัฒนาแอปฯ HERO ใช้ประเมินสุขภาพจิตเด็กหลังเปิด เทอมชิวเร็ว-ง่าย ช่วยเด็กปรับตัวได้ดี. [https://mgronline.com/qol/detail /9630000066781](https://mgronline.com/qol/detail/9630000066781)
- พัชรา พยัคฆา. (2557). ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดของพิชชินี ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและปฏิสัมพันธ์ทาง สังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle /123456789/46475>
- พิมพ์พร อสัมภินพงศ์. (2550). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อความสามารถใน

- การแก้โจทย์ปัญหา ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : รายงานการวิจัย. Chulalongkorn University Intellectual
Repository (CUIR).<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/5880>
- มดิชนออนไลน์. (2561, 28 มกราคม). ไทยอันดับ2 “เด็กรั้งแค้นในโรงเรียน” พบเหยื่อปีละ 6 แสน
คน. https://www.matichon.co.th/local/quality-life/news_819657
- รุ่งรัตน์ ผลสวัสดิ์. (2554). ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้
แบบร่วมมือที่มีต่อสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของเยาวชนพิการทางร่างกาย [วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/32099>
- เรวดี ศรีสุข. (2562). การประยุกต์ใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Co-operative learning) ใน
การออกแบบการจัดการเรียนการสอน. *The Journal of Boromarjonani College of
Nursing Suphanburi*, 2(1), 5-16.
- ศาลินา บุญเกื้อ. (2539). การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู เด็กเร่ร่อน และ เด็กปกติในโรงเรียน
ประถมศึกษา : การศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนวัดหลักสี่ [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต].
Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/56963>
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). สถิติประยุกต์ สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- สันท์ รังสรรค์. (2561). การพัฒนาต้นแบบการช่วยเหลือทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมรอบความคิด
เติบโตและทักษะทางการคำนวณสำหรับนักเรียนประถมศึกษาที่มีภาวะเสี่ยงทางการเรียนรู้ด้าน
คณิตศาสตร์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต]. Chulalongkorn University Intellectual
Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/73263>
- สุพันธ์วิดิ ไวยรูป. (2540). การศึกษาปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น
ที่เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติระดับอนุบาล [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต]. Chulalongkorn
University Intellectual Repository (CUIR). [http://cuir.car.chula.ac.th/handle/
123456789/10735](http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/10735)
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขตร้อยเอ็ด เขต 3. (2562, 12 กรกฎาคม).
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม.
<http://www.roiet3.go.th/index.php/2019-07-12-04-32-07/2542>
- สถาบันวิจัยประชากรสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2563). สุขภาพคนไทย 2563 : สองทศวรรษ ปฏิรูป
การศึกษาไทย ความล้มเหลวและความสำเร็จ. พิมพ์ครั้งที่ 1. <https://dol.thaihealth>

.or.th/File/media/45857fce-d179-4bec-84c4-597ce86e9bd3.pdf?download
 สถาบันวิจัยประชากรสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2565). *สุขภาพคนไทย 2565 : ครอบครัวยุคใหม่
 ในวิกฤตโควิด-19*. พิมพ์ครั้งที่ 1. https://www.thaihealthreport.com/file_book/569-ThaiHealth2022-TH-Final.pdf
 อรุณข ลิ้มตศิริ. (2542). *หลักสูตรและการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา*. สำนักพิมพ์
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ภาษาอังกฤษ

- American School Counselor Association (2021). *ASCA Student Standards; Mindsets and Behaviors for Student Success*. <https://www.schoolcounselor.org/getmedia/7428a787-a452-4abb-afec-d78ec77870cd/Mindsets-Behaviors.pdf>
- Andre, A., Deneuve, P., & Louvet, B. (2011). Cooperative learning in physical education and acceptance of students with learning disabilities. *Journal of applied sport Psychology*, 23(4), 474-485. <https://doi.org/10.1080/10413200.2011.580826>
- Arlene Harris. (2018, February 27). *The problem with all-girls schools*. THE IRIS TIME. <https://www.irishtimes.com/news/education/the-problem-with-all-girls-schools-1.3399028>
- Azizinezhad, M., Hashemi, M., & Darvishi, S. (2013). Application of cooperative learning in EFL classes to enhance the students' language learning. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 93, 138-141. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.09.166>
- Bartsch, C. (2017, September 26). *Three Disadvantages of Using Cooperative Learning*. Theclassroom. <https://www.theclassroom.com/three-disadvantages-using-cooperative-learning-6470.html>
- Brenner, W., & Uebernickel, F. (2016). *Design thinking for innovation*. Springer.
- Bruffee, K. A. (1995). Sharing our toys: Cooperative learning versus collaborative learning. *Change: The Magazine of Higher Learning*, 27(1), 12-18. <https://doi.org/10.1080/00091383.1995.9937722>
- Bruyn, E. H., Cillessen, A. H., & Wissink, I. B. (2010). Associations of peer acceptance and perceived popularity with bullying and victimization in early adolescence. *The Journal of Early Adolescence*, 30(4), 543-566.

<https://doi.org/10.1177/0272431609340517>

- Capodiecì, A., Rivetti, T., & Cornoldi, C. (2019). A cooperative learning classroom intervention for increasing peer's acceptance of children with ADHD. *Journal of attention disorders, 23*(3), 282-292. <https://doi.org/10.1177/1087054716666952>
- CASEL. (n.d.). *What Is the CASEL Framework*. <https://casel.org/fundamentals-of-sel/what-is-the-casel-framework/>
- Cavicchiolo, E., Lucidi, F., Diotaiuti, P., Chirico, A., Galli, F., Manganelli, S., Amico, M. D., Albarello, F., Girelli, L., Cozzolino, M., Sibilio, M., Zelli, A., Mallia, L., Germani, S., Palombi, T., Fegatelli, D., Liparoti, M., Mandolesi, L., & Alivernini, F. (2022). Adolescents' Characteristics and Peer Relationships in Class: A Population Study. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 19*(8907). <https://doi.org/10.3390/ijerph19158907>
- Coie, J. D., & Dodge, K. A. (1983). Continuities and changes in children's social status: A five-year longitudinal study. *Merrill-Palmer Quarterly, 29*(3), 261-282.
- Coie, J. D., Dodge, K., & Coppotelli, H. (1982). Dimensions and types of social status: A cross-age perspective. *Developmental Psychology, 18*, 557-570. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.18.4.557>
- Collins, T. A., Drevon, D. D., Brown, A. M., Villarreal, J. N., Newman, C. L., & Endres, B. (2020). Say something nice: A meta-analytic review of peer reporting interventions. *Journal of School Psychology, 83*, 89-103. <https://doi.org/10.1016/j.jsp.2020.10.002>
- Dillon, M. B. M., Radley, K. C., Tingstrom, D. H., Dart, E. H., & Barry, C. T. (2019). The effects of tootling via ClassDojo on student behavior in elementary classrooms. *School Psychology Review, 48*(1), 18-30. <https://doi.org/10.17105/SPR-2017-0090.V48-1>
- Ervin, R. A., Miller, P. M., & Friman, P. C. (1996). Feed the hungry bee: using positive peer reports to improve the social interactions and acceptance of a socially rejected girl in residential care. *Journal of Applied Behavior Analysis, 29*(2), 251-253. <https://doi.org/10.1901/jaba.1996.29-251>
- Estell, D. B., Jones, M. H., Pearl, R., Van Acker, R., Farmer, T. W., & Rodkin, P. C. (2008). Peer groups, popularity, and social preference: Trajectories of social functioning

- among students with and without learning disabilities. *Journal of learning disabilities*, 41(1), 5-14. <https://doi.org/10.1177/0022219407310993>
- Farmer, T. W., Leung, M. C., Keagy, K., Boudah, D. J., Akos, P., McDonough, E., & Hall, C. M. (2009). Social preference choices in late elementary school: Within and across group nominations. *Psychology in the Schools*, 46(4), 362-374. <https://doi.org/10.1002/pits.20381>
- Furman, W., & Bierman, K. L. (1983). Developmental changes in young children's conceptions of friendship. *Child Development*, 54(3), 549. <https://doi.org/10.2307/1130041>
- Grieger, T., Kauffman, J. M., & Grieger, R. M. (1976). Effects of peer reporting on cooperative play and aggression of kindergarten children. *Journal of School Psychology*, 14(4), 307-313. [https://doi.org/10.1016/0022-4405\(76\)90027-3](https://doi.org/10.1016/0022-4405(76)90027-3)
- Hymel, S., Closson, L. M., Caravita, S., & Vaillancourt, T. (2011). Social status among peers: From sociometric attraction to peer acceptance to perceived popularity. In Peter K. Smith & Craig H. Hart (Eds.), *The Wiley-Blackwell Handbook of Childhood Social Development* (pp.375-392). Blackwell Publishing Ltd.
- Huang, H., & Su, Y. (2014). Peer acceptance among Chinese adolescents: The role of emotional empathy, cognitive empathy and gender. *International Journal of Psychology*, 49(5), 420-424. <https://doi.org/10.1002/ijop.12075>
- Hundley, R. J., & Cohen, R. (1999). Children's relationships with classmates: A comprehensive analysis of friendship nominations and liking. *Child Study Journal*, 29(4), 233-233.
- Information system for equitable education. (2563). สถิตินักเรียน. <https://isee.eef.or.th/screen/studentdata/student.html>
- Jacques, N., Wilton, K., & Townsend, M. (1998). Cooperative learning and social acceptance of children with mild intellectual disability. *Journal of intellectual disability. Research*, 42(1), 29-36. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2788.1998.00098.x>
- Johnson, D. W. (2003). Social interdependence: The interrelationships among theory, research, and practice. *American Psychologist*, 58(11), 931-945. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.58.11.934>

- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2005). New developments in social interdependence theory. *Psychology Monographs*, *131*(4), 285-358. <https://doi.org/10.3200/MONO.131.4.285-358>
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2015). Theoretical approaches to cooperative learning. *Collaborative learning: Developments in research and practice*, 17-46.
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2018). Cooperative learning: The foundation for active learning. *Active Learning—Beyond the Future*, 59-70. <http://dx.doi.org/10.5772/intechopen.81086>
- Johnson, D. W., Johnson, R. T., & Roseth, C. (2010). COOPERATIVE LEARNING IN MIDDLE SCHOOLS Interrelationship of Relationships and Achievement. *Middle grades research journal*, *5*(1), 1-18.
- Lambert, A. M., Tingstrom, D. H., Sterling, H. E., Dufrene, B. A., & Lynne, S. (2015). Effects of tootling on classwide disruptive and appropriate behavior of upper-elementary students. *Behavior Modification*, *39*(3), 413-430. <https://doi.org/10.1177/0145445514566506>
- Layous, K., Nelson, S. K., Oberle, E., Schonert-Reichl, K. A., & Lyubomirsky, S. (2012). Kindness counts: Prompting prosocial behavior in preadolescents boosts peer acceptance and well-being. *PloS one*, *7*(12), e51380. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0051380>
- Leung, B. P., & Silberling, J. (2006). Using sociograms to identify social status in the classroom. *The California School Psychologist*, *11*(1), 57-61. <https://doi.org/10.1007/BF03341115>
- Libster, L. (2009). *The efficacy of positive peer reporting procedures for use with neglected-status students in general education classrooms*. [Master's Thesis]. LSU Master's Thesis. https://digitalcommons.lsu.edu/gradschool_theses/542
- Lum, J. D. K. (2015). The effects of tootling on disruptive and academic behaviors in high school.
- Madden, N. A., & Slavin, R. E. (1983). Effects of cooperative learning on the social Acceptance of mainstreamed academically handicapped students. *The journal of special education*, *17*(2), 171-182. <https://doi.org/10.1177/002246698301700208>

- Moroz, K. B., & Jones, K. M. (2002). The effects of positive peer reporting on children's social involvement. *School Psychology Review*, 31(2), 235-245. <https://doi.org/10.1080/02796015.2002.12086153>
- Morrison, J. Q., & Jones, K. M. (2007). The effects of positive peer reporting as a class-wide positive behavior support. *Journal of Behavioral Education*, 16(2), 111-124.
- Murphy, J., & Zlomke, K. (2014). Positive peer reporting in the classroom: A review of intervention procedures. *Behavior analysis in practice*, 7(2), 126-137. <https://doi.org/10.1007/s40617-014-0025-0>
- Promethean. (2017). *Collaborative vs. cooperative learning*. <https://resourced.prometheanworld.com/collaborative-cooperative-learning/>
- Psychology Encyclopedia. (2022). *Peer acceptance*. <https://psychology.jrank.org/pages/477/Peer-Acceptance.html>
- Sentse, M., Lindenberg, S., Omvlee, A., Ormel, J., & Veenstra, R. (2010). Rejection and acceptance across contexts: Parents and peers as risks and buffers for early adolescent psychopathology. The TRAILS study. *Journal of abnormal child psychology*, 38(1), 119-130. <https://doi.org/10.1007/s10802-009-9351-z>
- Shehu, B. P. (2019). Peer Acceptance in Early Childhood: Links to Socio-Economic Status and Social Competence. *Journal of Social Studies Education Research*, 10(4), 176-200
- Sherman, J. C. (2012). *Positive peer reporting and positive peer reporting combined with tootling: A comparison of interventions* [Doctoral dissertation]. The Aquila Digital Community. <http://aquila.usm.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1881&context=dissertations>
- Skinner, C. H., Cashwell, T. H., & Skinner, A. L. (2000). Increasing tootling: The effects of a peer-monitored group contingency program on students' reports of peers' prosocial behaviors. *Psychology in the Schools*, 37(3), 263-270. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1520-6807\(200005\)37:3<263::AID-PITS6>3.0.CO;2-C](https://doi.org/10.1002/(SICI)1520-6807(200005)37:3<263::AID-PITS6>3.0.CO;2-C)
- Skinner, C. H., Neddienriep, C. E., Robinson, S. L., Ervin, R., & Jones, K. (2002). Altering educational environments through positive peer reporting: Prevention and remediation

- of social problems associated with behavior disorders. *Psychology in the Schools*, 39(2), 191-202. <https://doi.org/10.1002/pits.10030>
- Slavin, R. E. (1980). Cooperative learning. *Review of educational research*, 50(2), 315-342. <https://doi.org/10.3102/00346543050002315>
- Slavin, R. E., & Cooper, R. (1999). Improving intergroup relations: Lessons learned from cooperative learning programs. *Journal of Social issues*, 55(4), 647-663. <https://doi.org/10.1111/0022-4537.00140>
- Smith, S. M., Simon, J., & Bramlett, R. K. (2009). Effects of positive peer reporting (PPR) on social acceptance and negative behaviors among peer-rejected preschool children. *Journal of Applied School Psychology*, 25(4), 323-341. <https://doi.org/10.1080/15377900802595359>
- Stuffelbeam, K. K. (2012). *The Relationship of Peer Acceptance, Age, Gender, Ethnicity, and Appearance among Preschoolers* [Master's Thesis]. ScholarWorks@UARK. <https://scholarworks.uark.edu/etd/604>
- Van Ryzin, M. J., Roseth, C. J., & Biglan, A. (2020). Mediators of effects of cooperative learning on prosocial behavior in middle school. *International journal of applied positive psychology*, 5(1), 37-52. <https://doi.org/10.1007/s41042-020-00026-8>
- Vandell, D. L., & Hembree, S. E. (1994). Peer social status and friendship: Independent contributors to children's social and academic adjustment. *Merrill-Palmer Quarterly (1982-)*, 40(4), 461-477. มหาวิทยาลัย
- Voigt, C., & Swatman, P. M. (2005). *Instigating interaction in electronic case-based-learning (e-cbl)*. <https://www.researchgate.net/publication/228983876>
- Wahl, S., Trauntschnig, M., Hoffmann, L., & Schwab, S. (2022). Peer acceptance and peer status in relation to students' special educational needs, migration biography, gender and socio-economic status. *Journal of Research in Special Educational Needs*, 22(2), 243-253. <https://doi.org/10.1111/1471-3802.12562>
- Wentzel, K. R., & Asher, S. R. (1995). The academic lives of neglected, rejected, popular, and controversial children. *Child development*, 66(3), 754-763. <http://doi.org/10.2307/1131948>
- Wentzel, K. R., Jablansky, S., & Scalise, N. R. (2021). Peer social acceptance and academic achievement: A meta-analytic study. *Journal of Educational*

Psychology, 113(1), 157. <https://doi.org/10.1037/edu0000468>



บรรณานุกรม



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นัทรียา สุขุม
วัน เดือน ปี เกิด	16 มกราคม 2540
สถานที่เกิด	อุดรธานี
วุฒิการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต
ที่อยู่ปัจจุบัน	41/2 ซอยเสนีย์ 5 ม.4 ถ.อุดรสกล ต.หนองขอนกว้าง อ.เมือง จังหวัด อุดรธานี 41000
ผลงานตีพิมพ์	-
รางวัลที่ได้รับ	-



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY